KUR'AN' DA
Hz. LUT ve KAVMİ

* Nasıl yaşadılar ?

Lut Kavmi AIDS'li miydi ?

Nasıl Helak Oldular ?

Omer Müftüoğlu

Kur'an'da

Hz. LUT ve KAVMİ

* Nasıl Yaşadılar?
* Lut Kavmi AIDS'li miydi?
* Nasıl Helak Oldular?

Ömer MÜFTÜOĞLU

ESKİŞEHİR İSLAMİ İLİMLER VAKFI YAYINLARI : 1

ESKİŞEHİR İSLAMİ İLİMLER VAKFI
Kurtuluş Mah. Ziyapaşa Cad. Seher Sok. No:3
☎: 0.222. 231 36 11 - 234 55 83

Kur'an'da Hz. Lut ve Kavmi

Ömer Müftüoğlu

Yazar'la İrtibat Adresi:
Kadınana Cad. No:83/ 12
03200 - AFYON
☎: 0. 272. 213 48 82

Kitabı İsteme Adresi:
Çetintaş Otomotiv (Leyla Erol)
Yunusemre Cad. No:68/A
26100 - ESKİŞEHİR
☎: 0.222. 230 61 29
Faks: 0. 222. 231 59 26

Dizgi: Ömer MÜFTÜOĞLU

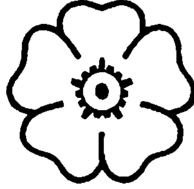
Baskı: TAMSAN Teknik Ambalaj ve Matbaacılık A.Ş.
Organize Sanayı Bölgesi - ESKİŞEHİR

Baskı Sayısı: 1

Baskı Adedi: 1000

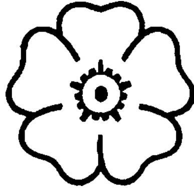
Kitabın yayın hakkı Yazarına aittir.

ESKİŞEHİR - 1997

Çocuklarımızı;
*"İslam'a hizmet etsinler
diye yetiştirdik"* diyen

Anne-Babam'a ...

KISALTMALAR

(as)	: Aleyhi's-Selam
a.g.e.	: Adı Geçen Eser
a.g.m.	: Adı Geçen Makale
bkz.	: Bakınız
Çev.	: Çeviren
D.E.Ü.	: Dokuz Eylül Üniversitesi
D.İ.B.	: Diyanet İşleri Başkanlığı
hk.	: Hakkında
M.E.B.	: Milli Eğitim Bakanlığı
Mecm. Tef.	: Mecmeu't-Tefâsîr
M.Ö.	: Milattan Önce
s.	: Sayfa
(s)	: Sallallâhu Aleyhi ve Sellem
Tahk.	: Tahkik Eden
T.D.V.	: Türkiye Diyanet Vakfı
Terc.	: Tercüme Eden
Yay.	: Yayınları

Ömer MÜFTÜOĞLU

Afyon, 1973 doğumlu. İlk ve orta tahsilini aynı ilde tamamladı. 1990'da ***Afyon Lisesi'ni*** *bitirip* ***Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'ne*** *girdi. 1995'te bu fakülteden mezun oldu.*

1992'den beri, değişik gazete ve dergilerde, çeşitli konularda 100'ü aşkın makalesi yayınlandı. Son olarak 17-19 Nisan 1996'da İzmir'de düzenlenen III. Ulusal AIDS ve II. Ulusal CİGH Sempozyumu*na;* ***"Kur'an'da CİGH ve Lut Kavmi"*** *isimli bildiriyle katıldı. Halen,* ***Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi*** *bünyesinde Tefsir Anabilim Dalında lisansüstü öğrenimine devam etmektedir.*

KİTABIN KULLANIMI HAKKINDA ...

* *Kitapta yer alan ayet meallerinde bazan Kur'an terimleri, bazan da o Kur'an terimlerinin dilimizdeki karşılığı " / " işaretinden sonra verilmiştir.*

* *Başka kaynaklardan nakledilen alıntılarda, kullanılan kelime ve deyimler aynen alınmış, anlaşılamayacak durumda değilse eş anlamlısıyla değiştirilmemiştir.*

* *Dipnotlarda, kaynakların geniş künyeleri, arkadaki kaynakça listesinden bakılıp öğrenilebileceği düşüncesiyle, verilmemiştir.*

* *Konuyla direkt ilgili olmayan ayetlere dipnotlarda yer verilmiş, ve gerek görüldüğünde, mealleri de parantez içinde sunulmuştur.*

* *Harflerin üzerlerine konan ^ işareti, altındaki harfin uzatılarak okunduğunu belirtmek içindir.*

DİZGİYLE İLGİLİ ...

* Kitapta geçen ***ayet mealleri*** Arial karakteri, **Bold** ve *İtalik*,

* ***Hadisler*** Times New Roman karakteri, **Bold** ve *İtalik*,

* Başka kaynaklardan ***alıntılar*** tırnak içinde ve *İtalik*,

* ***Açıklanan*** kelimeler **Bold**, ***açıklayan*** kelime ve cümleler *İtalik*,

* Dipnotlarda, ***eser isimleri*** **Bold** ve *İtalik* olarak dizilmiştir.

İ Ç İ N D E K İ L E R

BİRİNCİ BÖLÜM
Hz. LUT (as)

İKİNCİ BÖLÜM
LUT KAVMİNDE SOSYAL, DİNİ ve İKTİSADİ HAYAT

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
HELAK ÖNCESİ LUT KAVMİ

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

LUT KAVMİNİN HELAKI

ÖNSÖZ

"Peygamberler Tarihi" adıyla yazılan eserlerde Hz. Lut'un hayatı ya yoktur ya da bir kaç sayfayla geçiştirilmiştir. Bu yazılanların hemen hepsi de birbirinin tekrarı olan klasikleşmiş ifadelerdir.

Kur'an'da en çok ismi geçen peygamberler sıralandığında Hz. Lut, 27 defa isminin geçmesiyle, 4. sırayı Hz. Yusuf*'la paylaşır. Bununla birlikte Kur'an'ın 16 suresinde yer alan toplam 116 ayet Hz. Lut ve Kavmiyle ilgilidir. Bu ayetlerin dökümü bir sonraki sayfada yapılmıştır.*

***Metod olarak** ; Kur'an ayetlerindeki kavramlar esas alınmış meal verilirken açıklanması gerekenler Kur'an'daki orjinaliyle meale aktarılmış, sözlükteki karşılıkları, başka ayetlerdeki kullanımları, karşıt anlamları ve bugüne kadar yapılan yorumlar da göz önüne alınarak kavram tanımlanmaya çalışılmıştır.*

Böylece Hz. Lut ve Kavmiyle ilgili pek çok detaya ulaşılmış ve "**net**" *şeyler söylenebilmiştir. Şimdiye kadar söylenenleri tekrar etmenin yararlı ve bilimsel olduğuna inanılmadığı için mümkün olduğunca bundan kaçınılmıştır.*

Lut Kavminin zührevi bir veya daha çok hastalığa yakalandığı belirlenmiş, bunların belirtileri ortaya çıkartılmış, günümüze yönelik mesajlar sunulmaya çalışılmıştır.

"Kur'an'da Hz. Lut ve Kavmi", *sahasında ilk Türkçe çalışma olduğu için bir deneme sayılabilir. Çok daha kesin şeylerin söylenebilmesi için çok daha titiz bir çalışma ve (söz gelimi* **Lut Gölü** *hk.) çok daha geniş çaplı bilgi ve araştırmaların elde mevcut olması gerekir. Bu anlamda özellikle İlahiyatçı*

misyonunu üstlenmiş kıymetli bilim adamlarının ve konuyla ilgili bilgisi, görüşü yahut dökümanı olan herkesin eleştiri ve önerilerine açık olduğunun altı çizilmelidir. İrtibat adresi bu yüzden verilmiştir.

TEŞEKKÜR

Kitabın basım giderlerini karşılayan Sayın

***Yılmaz Çetintaş**'a*

Kitabı, el yazısı müsvedden bilgisayara aktaran Sayın

***Metin Kasacı**'ya*

İlk alınan çıktıların redaksiyonunu yapan Sayın

***Leyla Hanım**'a*

Bir an önce kitabın okuyucuya ulaşması için gayret gösteren ve matbaa işleriyle ilgilenen Sayın

***Bekir Çetintaş**'a*

Hiç eksilmeyen destek ve yardımlarından dolayı ablam

***Ayşegül**'e*

*Beni yetiştiren bütün **Hocalarıma** ve basım sırasında emeği geçen herkese müteşekkirim.*

08 Ağustos 1996, Afyon

Ömer Müftüoğlu

Hz. LUT ve KAVMİYLE İLGİLİ KUR'AN AYETLERİNİN DAĞILIMI

Sıra No	Sure Adı	"Lut" İsmi Geçen Ayet	Olayı Anlatan Ayet	Konuyla İlgili Ayet	Toplam
1	En'am (6)	1	-	1	2
2	A'raf (7)	1	4	-	5
3	Hud (11)	5	5	6	16
4	Hıcr (15)	2	17	7	26
5	Enbiya (21)	2		3	5
6	Hacc (22)	1	-	1	2
7	Şuara (26)	3	12	1	16
8	Neml (27)	2	3	-	5
9	Ankebut (29)	4	4	1	9
10	Saffat (37)	1	5	-	6
11	Sâd (38)	1	-	2	3
12	Kâf (50)	1	-	2	3
13	Zâriyat (51)	-	5	1	6
14	Necm (53)	-	-	3	3
15	Kamer (54)	2	5	1	8
16	Tahrîm (66)	1	-	-	1
Toplam: 16 Sure		**27**	**60**	**29**	**116**

BİRİNCİ BÖLÜM

Hz. Lut (as)

I. TARİHİ BİR ŞAHSİYET OLARAK Hz. LUT

A. "LUT" SÖZCÜĞÜ :

Arapça'da Lam, Vav ve Tı harfleriyle sembolize edilen "**LUT**" sözcüğü Kur'an'da toplam 27 kez geçmektedir. Bu 27 kullanımın 10'u *Lûtan* şeklinde meftuh tenvinli[1], 13'ü *Lûtın* şeklinde meksur tenvinli[2], 2'si *Lutun* şeklinde merfu tenvinli[3], 2'si de *Lûtu* şeklinde tenvinsizdir.[4]

"**Lut**" sözcüğü Peygamberimiz'in hadislerinde de 3 harekeyle kullanılmaktadır.[5]

"**Lut**" sözcüğünün Kitabı Mukaddes'teki yazılışı Türkçe'dekinin[6] aynısı yani "**Lut**" şeklindedir.[7]

"**Lut**" sözcüğü bir Peygamber adıdır yani özel bir isimdir[8] ama Arapça değildir. Arap dilinin en ünlü gramercisi olan Sibeveyh'in de

---

[1] En'am 6/86; A'raf 7/80; Hud 11/77; Enbiya 21/71-74; Neml 27/54; Ankebut 29/28,32,33; Saffat 37/133

[2] Hud 11/70,74,89; Hıcr 15/59,61; Hacc 22/43; Şuara 26/160; Neml 27/56; Sa'd 38/13; Kaf 50/13; Kamer 55/33,34; Tahrim 66/10

[3] Şuara 26/161; Ankebut 29/26

[4] Hud 11/81 ; Şuara 26/167

[5] Meftuh tenvinli kullanımlar için örnek olarak bkz. Buhari, ***Sahih***, Tefsir (12-Yusuf suresi), 5; Müslim, ***Sahih***, (43)Fezail, 152; Meksur tenvinli kullanımlar için bkz. Ahmed İbn Hanbel, ***Müsned***, II,332; Merfu tenvinli kullanımlar için örnek olarak bkz. Buhari, ***Sahih***, Tefsir (15-Hıcr suresi) Açıklama kısmı, V,220

[6] Aslında Lut sözcüğünün Türkçe yazılışında da ihtilaf vardır. Türk Dil Kurumu'nun yayınladığı sözlüklerde "Lut" maddesi yoktur. (Örnek olarak bkz. ***Türkçe Sözlük***, (Türk Dil Kurumu Yay.,II, 793), sadece bu kelimeden türetilen "Luti" vardır. "u" ve "i" şapkasız yazılmıştır. Buna karşılık D.Mehmet Doğan'ın kaleme aldığı ***Büyük Türkçe Sözlük***'te (s.724) ve ***Hayat Büyük Türk Sözlüğü***'nde (s.797) yer verilen Lut maddelerinde "u" harfi şapkalı yazılmıştır.

[7] İslam Ansiklopedisi'nin Lut maddesini yazan Bernard Heller ve Türk Ansiklopedisi'nin Lut maddesini yazan Nejdet Sançar, Lut isminin Kitabı Mukaddes'te Lot şeklinde "o" harfiyle yazıldığını söylemektedir. (Bkz.***İslam Ansiklopedisi***, VII.90; ***Türk Ansiklopedisi***, XXIII, 101) Halbuki Kitabı Mukaddes'in 1958 ve 1985 baskılarında Lut ismi "o" harfiyle değil "û" harfiyle yazılmıştır. Bkz. ***Kitabı Mukaddes***, İstanbul 1958, Tekvin 19/1.5.6...s.16 ve K. Mukaddes, İstanbul 1985, Tekvin 19/Aynı ayetler, s.16

içlerinde yer aldığı Arap dili üstadları bu konuda görüş birliği içindedirler. "*İbrahim*" ve "*İshak*" sözcükleri de kök itibariyle Arapça değildirler.[9] "Lut"un **Elyeta** ya da **Lutt**'tan türemiş olabileceği görüşü, "Arapça olmayan isimler türemiş olmazlar" kuralı gereğince kabul edilmemiştir.[10]

Lut sözcüğü gibi Arapça olmayan bir özel isim, irabı yapılırken tenvin (çift hareke) almaz, esre yerinede üstün alır.[11]

Yabancı (Arapça olmayan) ve özel isim olduğu halde **Lut** sözcüğünün Kur'an'daki 27 kullanımının 25'inde ve yine hadislerin pek çoğunda tenvinli olarak kullanılmasına şu açıklama getirilmektedir: **Lut** ve **Nuh** hafif, ayrıca üç harfli ve orta harfleri sakin harekesiz isimler oldukları için munsarıftırlar[12] dolayısıyla tenvin alabilirler.

Arapça'ya geçmiş yabancı kelimelerin asimilasyonla karşı karşıya kaldıkları bilinmektedir. Bunun en güzel örneği Suriye'de kullanılan "gezdera" fiilinin sessiz harfleri olan GZDR, Arapça'nın dörtlü fiil kalıbı olan "**Fa'lele**"ye uyarlanmış ve sonuçta "gezdera" meydana gelmiştir.

Lut sözcüğü de gezdirmekle aynı akibete uğramıştır. Bu kökten türetilen **Livâta**; *Lut Kavminin amelini yapmak* yani *erkekle erkeğin cinsi münasebette bulunması* ve *havuzun çamurla sıvanıp tamir edilmesi*[13]. **Levt**; *bir nesnenin bir başka nesneye yapışması, bir*

Ancak Kitabı Mukaddes'in Fransızca ve İngilizce nüshalarında Lot'a rastlanır. (Bkz. ***La Sainte Bible L'Ancien et le Nouveau Testament***, Genese (Tekvin), 19/1,5,6 ....; ***Holy Bible***, Genesis (Tekvin) 19/ Aynı ayetler

8 Arapça karşılığı "alem" olan özel isimler konusunda detaylı bilgi için bkz. Ahmet Yaşar; ***Arapça'nın Temel Kuralları***, s.39-40

9 Razi, ***Mefatih***, X,495 (terc.), Sayın Celal Yıldırım "muhtemelen İbranice'dir demektedir. (Bkz. ***Asrın Kur'an Tefsiri***, IV, 2163); Kurtubi ***el-Cami***, VII, 155; Asım, ***Kamus*** III, 126

10 Bu görüş Zeccac ve Ferra gibi bazı nahivcilere aittir. Nannas ve Nakkaş bunu kabul etmezler. Bkz. Kurtubi, ***Tefsir***, VII, 155

11 Yusuf Uralgiray: ***Arapça İlk ve İleri Dilbilgisi***, II, 788; Ahmet Yaşar, ***Arapça'nın Temel Kuralları***, s.336

12 Razi, ***Mefatih***, X, 495 (terc.); Kurtubi, ***el-Cami***, VII, 155; Asım, ***Kamus***, III, 126; A. Yaşar, ***a.g.e.***, s.335-336

13 Livata, Türkçe'de de erkekler arasındaki cinsel ilişki, homoseksüellik anlamında kullanılır. Livata yapana da Luti (oğlancı) denir. Bkz. D. Mehmet Doğan, ***Büyük Türkçe Sözlük***, s.721,724; Şemseddin Sami, ***Kamus-ı Türki***, s.1247; ***Türkçe Sözlük*** (Türk Dil Kurumu Yay.), II, 793

kimseye ok vurmak, göz değirmek, bir nesneyi gizlemek, riba yani *muamelelerde olan fazlalık, yapışıcı ve yapışkan nesne*, **Liyt**; *renk* anlamlarına gelir. **Mulavata** ve **Telavvut** da Livâta demektir.[14]

Burada küçük bir parantez açalım. Kur'an'da "**Lut**" sözcüğü bir Peygamberin özel ismi olarak ve "Kavm" kelimesiyle beraber tamlama oluşturarak iki şekilde kullanılmıştır. Arapça'da kullanılan ve yukarıya anlamlarıyla birlikte alınan fiil şeklinde Kur'an'da kullanımı yoktur.

Hal böyleyken Arapça eser yazan ve eserlerinde bu ayetlerin açıklamasını yapan müellifler; **Lut Kavminde** görülen *erkek eşcinselliğini* ifade etmek üzere "**Lut**" kökünden "**Livâta**" kelimesini kullanmışlardır.

Türkçe eserlerde de *eşçinsel ilişkinin* karşılığı olarak **Livâta**'nın kullanıldığı, ayrıca bunu yapan yani eşçinsele **Lûtî** denildiğini üzülerek belirtmek gerekir. Zira, nihayetinde bir Allah elçisinin özel ismi kök olarak alınıp, ondan türetilen kelimeler, başka alternatif yokmuş gibi hiç rahatsızlık duyulmadan kullanılmaktadır. Devam eden satırlarda bu tercihin hatalı olduğu bilinciyle kalem oynatılacaktır.

B. LUT PEYGAMBER'İN SOYU

Hz. Lut'un soyunu araştırırken karşımıza bir Peygamber daha çıkmaktadır: Peygamber'ler atası **Hz. İbrahim**. Hz. İbrahim denince Kabe'nin inşasında babasına yardım etmiş, daha küçük yaştayken ayağını o mübarek topraklara vurarak **Zemzem**'in çıkmasını sağlamış ve "*gel Allah yolunda öl*" denince hiç çekinmeden bıçağın altına yatma cesaretini göstermiş bir büyük peygamber, **Hz. İsmail** akıllara gelir.

[14] Asım, *Kamus*, III, 126-127; Bunlardan başka **İstilat**: *bir kimsenin kendi çocuğu olmayanı, bu benim çocuğumdur diye iddia etmesi, bir kimsenin bir havuzu kendisi için sıvayıp tamir etmesi bir nesnenin diğerine yapışması*, **Levîta**: *biribirine karışmış yemek*, **Lîta**, *kamışın kabuğu, yayın ve kargının taşra kabukları*, **Lît**, *deri*, **Liyât**: *alçı ve kireç*, **Telyît**: *yapıştırmak* anlamlarında kullanılır. Bu karşılıklar için bkz. Asım, ***Kamus***, III,127

Hz. İbrahim; "***Rabbım, bana salihlerden bir çocuk hibe et***"[15] diye dua etmiş, Cenabı Hak da O'na ***halim bir erkek çocuk müjdelemişti***.[16]

Hz. İbrahim, kendi toplumunun *putperestlik* paralelinde gelişmiş değerlerini kabul etmeyerek kendisi tek başına kalmış ve babası da dahil tüm kavmini karşısına almıştı.

Yanlışlara karşı bu şekilde kesin tavır koyma diğer peygamberlerin hayatlarında da vardır. Yanlışı yapan baba da olsa durum değişmez. Bunun da en güzel örneği yine İbrahim peygamber tarafından verilmektedir. O babasına "***Putları tanrı mı ediniyorsun? Doğrusu ben seni ve kavmini açık bir sapıklık içinde görüyorum***" demişti.[17]

Putperestliğe karşı böyle amansız bir mücadele veren **Hz. İbrahim**, Kur'an'da kendisinden ***halim*** / yumuşak huylu,[18] diye söz edilen Hz. İsmail ve yine Kur'an'da ***salihlerden***,[19] ***hidayete erdirilenlerden***[20], ***muhsinlerden*** / bereket verilenlerden[21] olduğu bildirilen Hz. İshak'ın babasıdır.

Hz. İbrahim, kendisine -sonradan peygamber olan- iki oğlu hibe edilmesi karşılığında Cenabı Hakk'a hamd etmiştir.[22]

Hz. Yakup, Hz. İshak'ın oğlu, kendisine rüya yorumlama demek olan **te'vîlu'l-Ehâdîs**'in öğretildiği Hz. Yusuf da Yakup (as)'ın oğlu olması dolayısıyla Hz. İbrahim soyundandırlar.

Peygamber Efendimiz'in (s) Hz. İbrahim soyundan olduğu nakilleri de dikkate alınırsa İbrahim Peygamber'in gerçekten bir **peygamber atası** olduğu görülür.[23]

Kaynaklar **Lut** (as)'ın, İbrahim Peygamber'in yeğeni yani kardeşi Hârân'ın oğlu olduğunu görüş birliği içinde aktarmaktadırlar.[24]

---

[15] Saffat 37/100
[16] Saffat 37/101
[17] En'am 6/74
[18] Saffat 37/101
[19] Enbiya 21/72
[20] En'am 6/84
[21] Saffat 37/113
[22] İbrahim 14/39
[23] Hz. Peygamber'in ecdadı konusunda bkz. Muhammed Hamidullah, ***İslam Peygamberi***, I, 31-35

Hz. İbrahim'in kardeşi yani **Hz. Lut**'un babası olan kişinin ismi büyük çoğunluğa göre **Hârân**'dır.[25] Harran şehrinin buradan geldiği hakkında rivayetlerin değerlendirilmesi ileride "**Lut Peygamber'in Yaşadığı Dönemin Tesbitinde Harran Şehrinin Rolü**" başlığı altında yapılacaktır.

Hz. Lut'un dedesi ise; şayet -Hz. İbrahim'le Hârân baba bir kardeşlerse- Kur'an'da[26] ismi **Azer** olarak belirtilen kişidir. **Lut** (as)'ın dedesi, **Hz. İbrahim**'in de babası olan bu şahsın adı Tevrat'ta "**Terah**" şeklinde geçer.[27] İslam Tarihçileri de Azer'in esas adının Süryanice Terah / Tarih b.Nanur / Nahor b.Saruğ olduğunu rivayet ederler.[28]

Elmalılı; Hz. İbrahim'in babasının Azer olmayıp Terah olduğu söylentilerine "Kur'an'a karşı tekellüf ve taasup'tur",[29] tesbitinde bulunarak cevap verir ve şöyle devam eder:

---

[24] İbn Sa'd, ***Tabakat***, I,54; İbn Kuteybe, ***Uyunu'l-Ahbar*** I, 314; Yakubi, ***Tarih***, I,24; Taberi, ***Tarih***, I,125; Hakim ***Müstedrek***, II, 561; Salebi, ***Arais***, s.102; Ebu'l-Ferec İbn Cevzi, ***Tabsıra***, I,150; İbn Esir, ***el-Kamil***, I,100; (Asım Köksal, ***Peygamberler Tarihi***, I,245'den naklen); Ahmet Cevdet Paşa, ***Kısas-ı Enbiya***, I,20
Günümüz Türkçe tefsirlerinden "***Asrın Kur'an Tefsiri***"nin müellifi Sayın **Celal Yıldırım**, A'raf 7/80-84. ayetlerin tefsirinde Hz. Lut'un, Hz. İbrahim'ın *kardeşi Hârân'ın oğlu* olduğunu söylediği halde (bkz. IV, 2163) Hud Suresi 11/82. ayetin tefsirinde *iki peygamberın amca oğlu* oldukları yazmıştır (bkz. VI,2863); Ayrıca *Hz. Lut ve Hz. İbrahim'in yakın akraba oldukları* şeklinde bir değerlendirme için bkz. Kamil Miras, ***Tecrid Tercümesi***, IX, 132

[25] İbn Sa'd, ***Tabakat***, I,54; Taberi, ***Tarih***, I,125; Salebi, ***Arais***, s.102; Ebu'l-Ferec İbn Cevzi, ***Tabsıra***, I,30; İbn Esir, ***el-Kamil***, I,100; Lut (as)'ın babasının isminin Harum olduğu hk. bkz. Şerafeddin Gölcük - Süleyman Toprak, ***Kelam***, s.345

[26] En'am 6/74

[27] Tekvin XI,31; Bu konuda ayrıca bkz. Şaban Kuzgun, ***Hz. İbrahim ve Hanifilk***, s.33

[28] İbn Sa'd, ***Tabakat***, I,54; Taberi, ***Tarih***, I,125; Salebi, ***Arais***, s.102; Ebu'l-Ferec İbn Cevzi, ***Tabsıra***, I,30; İbn Esir, ***el-Kamil***, I,100; İbn İshak, ***Sire***, s.1; İbn Hişam, ***Sire***, I,3

[29] Elmalılı, ***Hak Dini***, III, 1964 ve devamı; Elmalılı, burada Hz. İbrahım'in babasının **Yakup** ve **İsrail** gibi, biri isim diğeri lakap olmak üzere iki isminin olduğu, Azer'in, "*Tarah*"ın muarrebi / Arapçalaştırılmışı, veya Azer'in Hz. İbrahim'in *babası* değil *amcası* olduğu, amcaya ve dedeye de "**ebb**" denileceği nakillerini de zikretmekte ve bunlara cevap vermektedir.

"Tarih kitaplarında meşhur olan Tarah isminin menşei nihayet Yahudilerin ve Hıristiyanların haberlerine, bu da Tevrat'a müntehi olabilir. Bu ise Kur'an'ın Azer ihbarına muaraza edebilecek bir kuvveti haiz değildir. Onlar Kur'an üzerine değil Kur'an onlar üzerine müheymin ve nigahbandır."[30]

Kısacası **Hz.** Lut'un babası Hârân, dedesi de Azer'dir.

C. LUT PEYGAMBER'İN YAŞADIĞI DÖNEM :

Kur'an-ı Kerim, **Hz.** Lut ve kavmi hakkında bir takım bilgiler verirken, O'nun doğum ve ölümü, yaşadığı bölgenin adı ve buranın dünya üzerindeki yeri gibi tarihi detaylara yer vermektedir. Bu, *Kur'an'ın kendine has üslubu gereği*[31] olduğu kadar, çeşitli kalıntılardan yola çıkarak o kalıntıları bırakanların yaşadıkları zaman diliminin inceleme ve araştırma sayesinde belirlenmesinin mümkün olduğunu vurgulaması ve **Kur'an'ın** insanları araştırmaya yönlendirmesi perspektifinden değerlendirilmelidir. Ayrıca; "*Kur'an'daki kıssalardan maksatın tarihi olayların kronolojik olarak anlatılması olmadığını geçmiş peygamberlerin ve milletlerin başına gelenlerden bir ibret dersi almamızın kast olunduğunu*"[32] da biliyoruz.

Bir zamana ve mekana bağlı olarak anlatılan şahsiyet ancak tarihi bir şahsiyet olabilir. Yoksa masal kahramanlarından farkı kalmaz. Bu yüzden, şu andaki mevcut verilerden yararlanarak **Lut Peygamber**'in yaşadığı dönemin tesbiti yapılmaya çalışılacaktır.

Kur'an'da **Hz. Lut**'un, **Hz. İbrahim'i** ***takip ettiği***[33] söylenmekle bu iki peygamber'in çağdaş oldukları ipucu verilmektedir.

Öyleyse Hz. İbrahim'in yaşadığı asrın belirlenmesi, **Hz. Lut**'un da ne zaman yaşadığını ortaya koyacaktır ama peygamber de olsa günümüzden bir kaç bin yıl önce yaşamış bir kişinin yaşadığı

[30] Elmalılı, ***Hak Dini***, III,1965

[31] Hz. İbrahim'in doğumu, ölümü, göçleri vb. hususlarda Kur'an'da tarihi bilginin bulunmayışını, Onun kendi metodu ve hedefi icabı olduğu hk. bkz. Şaban Kuzgun. ***Hz. İbrahim ve Haniflik***, s 5

[32] İsmail Cerrahoğlu, ***Tefsir Usulü***, s 171

[33] Ankebut 29/26: Bu ayetteki **âmene** fiili **bi** harf-i ceriyle değil de **lam**'la kullanılmıştır, dolayısıyla *takip etmek* anlamındadır. Bu konuda detaylı bilgi için bkz. Ali Sayı, ***Hz. Musa***, s 176

dönemin tesbiti pek de kolay bir iş değildir. Zaten yoğun araştırmalar sonucunda ortaya çıkan ya da çıkacak olan rakam da çok kesin olmayacaktır.

1. Lut Peygamber'in Yaşadığı Dönemin Tesbitinde TEVRAT Faktörü

Kur'an, bu tarihler konusunda net bilgi vermediğinden, alınacak kıstaslar **Kur'an kaynaklı** değildir. Bunu en başta belirtmek yararlıdır. İkinci olarak; bu konuyla uğraşan müslüman alimler, gerek müfessirler ve gerekse tarihçiler, özellikle **Hz. İbrahim** hakkında bir hayli detaylı bilgi veren **Tevrat**'a başvurmaktadırlar. Halbuki Tevrat, *Hz. Musa'ya indirildiği şekliyle* bugün elimizde değildir, *tahrif edilmiş, içine insan sözü karışmıştır.* **Tevrat**'ta anlatılan olayların bir kısmının doğru, diğerlerinin uydurma veya yanlış bilgiler olduğunu yabancı bilim adamları da kabul etmektedirler.[34]

Tevrat'ta anlatılan olayların bazen birbirine karıştırıldığına dair örnekler, Hz. İbrahim'in hayatının anlatıldığı bölümlerde de vardır. Mesela; Tevrat'ta Hz. İbrahim'in **Keldaniler**'in Ur şehrinden Harran'a göç ettiği yazılıdır.[35] Halbuki Hz. İbrahim'in yaşadığı M.Ö. XX. yüzyılda[36] Ur şehrine **Elamlılar** hakim idiler.[37] Yine Tevrat'ın, Hz. Musa'ya vahyedildiği M.Ö. XIII. yüzyılda Kaldeliler henüz tarih sahnesine çıkmamışlardı. Kaldeliler'in tarih sahnesine çıkışları M.Ö.1100'lü yıllara rastlamaktadır. Yani Hz. Musa Kaldeliler'den en az yüzyıl önce yaşamıştır. Böyle olunca "Kaldeliler'in Ur şehrinden" ifadesi Hz. Musa'ya nazil olan Tevrat'a ait olamaz.

---

[34] Arthur Cook Stanley, *Abraham*, Encyclopedia Britannica , I,71 (Ş. Kuzgun, ***a.g.e.***, s.25'den naklen)

[35] Tevrat, Tekvin. XI, 31.32

[36] Bu tarih, Sayın Ş. Kuzgun'un tahminidir. Devam eden paragraflarda bu tarih tartışılacaktır.

[37] Bu paragraftaki bilgileri kendisinden naklettiğimiz Sayın Ş. Kuzgun bu cümleden sonra kaynağını zikretmemektedir. M.Ö. XX. yüzyılda Ur'a Elamlılar'ın hakim olduğu hk. bkz. Şemseddin Günaltay, ***Yakın Şark Elam ve Mezopotamya***, s.128, dipnot:1; Elamlılar hk. daha fazla bilgi için bkz. ***a.g.e.***, s.128-181; Ur Şehrinin bugünkü Urfa olup olmadığı hk. bkz. İsmail Özçelik; ***Milli Mücadelede Güney Cephesi Urfa***, s.4-5

Böylece Tevrat'ın bu bölümünün Hz.Musa'dan en az 100 sene sonra yazıldığı açığa çıkmaktadır.[38]

Tevrat'ta **Hz. İbrahim**'in göçlerinden bahsedilen kısımda da şunlar yazılıdır:

"Ve Haran doğduğu memlekette, Kildanilerin Ur şehrinde babası Terah'ın önünde öldü... ve Terah oğlu Abram'ı ve Haran'ın oğlu, torunu Lut'u ve gelini Sara'yı, oğlu Abram'ın karısını beraber aldı ve Kenan diyarına gitmek üzere Kildanilerin Ur şehrinden onlarla çıktı ve Haran'a geldiler ve orada oturdular ve Tarah'ın günleri ikiyüzbeş yıl oldu ve Tarah Haran'da öldü."[39]

"Ve Abram Rabb'ın kendisine söylediği gibi gitti; Lut da kendisiyle beraber gitti ve Abram Haran'dan gittiği vakit yetmişbeş yaşında idi ve Abram karısı Sara'yı ve kardeşinin oğlu Lut'u ve Haran'da kazanmış oldukları bütün malları ve edinmiş oldukları canları aldı ve Kenan diyarına gitmek üzere yola çıktılar ve Kenan diyarına gittiler..." [40]

Burada bir parantez açmak faydalı olacaktır: *"Sümerlerle Akatlar binlerce yıldan beri rekabet halindeydiler. Nihayet Sümer Milleti azınlık oldu Samı dalgalarının içinde mahvoldular. Müstevlilerin zulmüne dayanamayan Sümerlerden bir kısmı vatanlarını terk ederek etrafa dağıldılar."*[41]

---

[38] Ş. Kuzgun, *a.g.e.*, s.25

[39] Tevrat, Tekvın XI/28-32; Sayın Ş. Kuzgun, Ur şehri ve çevresindeki kazılardan çıkan iki tableti anlattıktan sonra Hz.İbrahim'in tarihi bir şahsiyet olmadığı iddiasını şu cümlelerle cevaplandırıyor: *"Üç ilahi dinin mensupları tarafından Hz. İbrahim'in benimsenmesi, bu dinlerin kitaplarında O'ndan bahsedilmesi, O'nun tarihi bir şahsiyet oluşunu isbata yetmez diyenler olabilir. Ancak bir din ortaya çıkıp O'nu düşman ilan ederse bu dinin kitapları da "zamanımızda İbrahim diye biri ortaya çıkıp dinimize muhalefet etti, kral da onu sürdürdü, tutuklattı" derse ve bölgede yapılan arkeolojik kazılarda bu tutuklamaya ait Onun tarihi bir şahsiyet olması konusunda hiç bir tereddüt kalmaz."* (Ş. Kuzgun. *a.g.e.*, s.26)

[40] Tevrat, Tekvin 12/4-5

[41] Şemseddin Günaltay, ***Türk Tarihinin İlk Devirlerinden Yakın Şark Elâm ve Mezopotamya***, s.514

a. Tevrat'a Göre Babil Nemrudu Amrafel "Hammurabi"dir.

"Yahudi kutsal kitabında anlatılanlar şayet doğruysa Sümerlerin yukarıda değinilen dağılmalarıyla, yani göçleriyle uzlaştırılabilir. Yahudi ananesine kıymet veren yazarlar, Hz. İbrahim'in Ur'dan hareketi zamanında Babil Nemrudu olduğu haber verilen Amraphel'in Hammurabi olduğunu kabul ederler. Tevrat ananesi tarihin gerçek olaylarını ifade ediyorsa ***Hz. İbrahim****'in Sami kütleleri arasına sokulan bir avuç kılanın sonradan Sami dilini almaları ve Samileşmeleri tabii görülebilir. Bununla beraber* ***Hz. İbrahim****'in hicretini Sinear'ın Kasitler tarafından istilası zamanına indirenler de vardır. Son zamanlarda ise İsrailoğulları'nın Sinear'dan değil, kuzey Mezopotamya'dan göçtükleri iddiası ortaya atılmıştır."*[42]

Batılı araştırmacıların büyük bir kısmı, Hz. İbrahim'in yaşadığı asrı belirlemek üzere Tevrat'ın verdiği bilgilere başvurmaktadırlar. Tevrat'ta verilen rakamlarla, Hz. İbrahim'in savaştığı zikredilen kralların yaşadığı tarihlere bakarak bir sonuca gitmeye çalışan[43] araştırmacılar en çok Şinar kralı Amrafel'in[44] isminden istifade etmektedirler. Onlara göre **Şinar** Babilonya ülkesi, **Amrafel** ise Babil kralı **Hammurabi**'dir. Bu mantığa göre Hz. İbrahim'le Hammurabi'nin dolayısıyla **Hz. Lut**'un çağdaş olması gerekir.

b. Hammurabinin Yaşadığı Dönem :

L. Woolley'e göre Hammurabi'nin yaşadığı devir M.Ö.1940-1792 yılları arasına sığdırılabilir.[45] Ord.Prof.Dr.Şemseddin Günaltay ise; Hammurabi'nin M.Ö.2003-1961 yıllarında yaşadığını belirttikten[46]

[42] Şemseddin Günaltay, ***Yakın Şark Elam ve Mezopotamya***, s.351.512; Hammurabi hakkında daha detaylı bilgi için bkz. s.512-520
[43] A. Cook Stanley, ***Abraham***, The Encyclopedia Britannica, VI, p.71 (Ş. Kuzgun, ***a.g.e.***,s.29'dan naklen)
[44] Tevrat, Tekvin, XIV,9
[45] L. Woolley, ***a.g.e.***, s.212 (Ş. Kuzgun ***a.g.e.***, s.29'dan naklen)
[46] Şemseddin Günaltay, ***a.g.e.***, s.514-515, Dipnot:1; Sümerlerin dağılmalarıyla oluşan güçün M.Ö. 1500 yıllarında Yemen'de bir devlet kurdukları saptanan Minailer'in yurduna yapılmış olabileceği konusunda bkz. ***a.g.e.***, s.515. Dıpnot:1

sonra, Hammurabi hanedanı imparatorluğunun, ön Asyanın en büyük devleti olup 3 asır yaşadıktan sonra Hattiler (Hititler),[47] tarafından M.Ö.1806'da tarihe gömüldüğünü söylemektedir.[48]

Hammurabi'nin M.Ö.1940-1792 yıllarında yaşadığını öne süren L.Woolley, Hz. İbrahim'in yaşadığı yıllar hakkında 1900-1750 tarihlerini zikretmektedir.[49]

Fransızlar'ın Orta Fırat'ta "Mari"de yaptıkları yeni kazılarda[50] bulunan devlet arşivindeki belgelere göre Hammurabi'nin dönemi M.Ö.1728-1686 yılları arası olarak tesbit edilmiştir.[51]

Karşımıza birbirinden farklı tarihlerin çıktığı bu safhada başta da belirtilen bir kesinliği hatırlayalım: Hz. İbrahim ve **Hz. Lut**'un çağdaş olduğu. Buna "kesin" sıfatı rahatlıkla verilebilir. Çünkü realiteyi haber veren **Kur'an**'dır. Buna karşın **Hz. İbrahim**'le Hammurabi (Amrafel)'nin aynı dönemde yaşadıkları, aslı bozulmuş **Tevrat**'ın naklidir. Hammurabi'nin yaşadığı yüzyıl farkları ise tarihçilerin kıstas aldıkları noktaların değişik olmasından kaynaklanmaktadır.

---

[47] Hattilere neden bu ismin verildiği ve onlara Hitit denilip denilmeyeceği hk.bkz. Ş. Günaltay, ***Yakın Şark II Anadolu En Eski Çağlardan Ahamenişler İstilasına Kadar***, s.80, dipnot:9

[48] Şemseddin Günaltay, ***a.g.e.***, s.81; Birinci Babil Sülalesinin saltanatının M.Ö. 1594'te sona erdiği hk.bkz. Samuel Noah Kramer, ***Tarih Sümer'de Başlar***, s.278

[49] L.Woolley, ***a.g.e.***, s.212 (Ş. Kuzgun, ***a.g.e.***, s.29'dan nakten)

[50] Bu kazılardan ve çıkan tabletlerden Harran Tarihı isimli eserde de bahsedilmektedir. Bkz. Ramazan Şeşen, ***Harran Tarihi***, s.VIII (Giriş)

[51] Hammurabi'nin M.Ö. 1792-1750 yılları arasında hükümdarlık yaptığı hk.bkz. Kramer, ***Tarih Sümer'de Başlar***, s.278; "*Mezopotamya tarihinin ve kronolojisinin merkezi kişisi Hammurabi'nin hükümdarlığının başlangıcı M.Ö.XX. yüz yılda götürülüyordu. Bugünse genellikle iktidara çok daha sonra. yani aşağı yukarı M.Ö. 1800'lere doğru geldiği kabul ediliyor. Yakın zamana kadar Hammurabi'nin hükümdarlığının başlangıcıyla, daha önce Mezopotamya'da yine merkezi bir yönetici olmuş Akad Kralı Büyük Sargon'un hükümdarlığının başlangıcı arasında yaklaşık yedi yüz yıl olduğuna inanılıyordu; ama bugün biliniyor ki bu iki saltanatın başlangıçlarını sadece beş buçuk yüz yıl ayırır*" değerlendirmesi hk.bkz. ***a.g.e.***, s.275-276 Tarihçiler Hammurabi'nin I. Babil Hanedanına mensup olduğunda görüş birliği içindedirler. Bkz. Ş. Günaltay, ***Yakın Şark Elam ve Mezepotamya***, s.518; Kramer, ***a.g.e.***, s.278

c. Hammurabi Hz. İbrahim'in Nemrudu mu ?

Yahudilerin bir kısmı ve bazı Batılı bilim adamları Tevrat'ta[52] Şinar kralı diye geçen Amrafel'in Hz. İbrahim döneminde yaşamış Babil hükümdarı yani Hammurabi, dolayısıyla **Nemrud** olduğunu iddia etmektedirler.[53]

Bu iddia karşısında yapılacak iş, peşin fikirlilikle *"bu muharref Tevrat kaynaklı bir nakildir, öyleyse doğru değildir"* gerekçesiyle hemen reddetmek yerine Hammurabi'nin gerçekten **Hz. İbrahim**'in Nemrud'u olup olmadığını araştırmaktır. Bu safhada bize yardımcı olabilecek en kesin bilgiler, Kur'an'da **Nemrud'**u anlatan ayetlerdir. Tarihin **Hammurabi** hakkında bize naklettikleriyle, Kur'an'ın Nemrud'u vasıflamaları arasında bir parelellik tesbit edebilirsek, Hammurabi gerçekten **Hz. İbrahim**'in Nemrududur. Yoksa bu nakil; *isbat edilmeyi bekleyen bir hipotez* olarak da kalamaz, artık *yanlış bir bilgi* olur.

Kur'an-ı Kerim Hz. İbrahim'in başından geçen bazı olayları naklederken, özellikle Nemrud ile olan mücadelesini anlatırken hiç tarih vermediği gibi Nemrud'un ismini de anmaz.[54] Ama İslam Tarihçilerinin tamamı O'nun doğduğu sırada o bölgede Nemrud'un kral olduğu konusunda görüş birliği içindedirler.[55]

2. Hz. Lut'un Yaşadığı Dönemin Tesbitinde "NEMRUD" Faktörü:

Yukarıda değinildiği gibi burada amaç; Nemrud'un, Hammurabi adıyla bilinen ve Tevrat'ta[56] adı geçen Şinar Kralı Amrafel olduğu iddia edilen şahısla aynı olup olmadığının belirlenmesidir.

[52] Tevrat, Tekvin, XIV,9
[53] Ş.Günaltay, ***a.g.e.***, s.515, dipnot:1
[54] Saffat 37/97 ve devamı; Kur'an'da **Nemrud**'un isminin anılmayışının sebebinin, Kur'an'da çok zaman isim zikredilmemesi olduğu hk. bkz. Heller, ***"Nemrud"*** Maddesi, İslam Ansiklopedisi, IX,192
[55] Şaban Kuzgun, ***a.g.e.***, s.30
[56] Tevrat, Tekvin, XIV, 9

a. Kur'an'da Nemrud :

İlgili ayetin meali şöyledir: "***Allah kendisine hükümdarlık verdi diye İbrahim ile Rabbı hakkında tartışanı görmedin mi? İbrahim: Rabbım dirilten ve öldürendir, demişti. Ben de diriltir ve öldürürüm, dedi; şüphesiz Allah güneşi doğudan getiriyor sen de batıdan getirsene, dedi. İnkar eden şaşırıp kaldı. Allah zulüm eden kimseleri doğru yola eriştirmez.***" [57]

Burada **Hz. İbrahim**'le konuşan şahsın kimliğinin önemli olduğu belirtmek için "**men**" İsm-i mevsulü yerine "**ellezi**" kullanılmıştır. Demek ki **Hz. İbrahim**'in muhatabı; sarfettiği sözler yanında kimliği bakımından da önemlidir.

Ayetteki "*kendisine hükümdarlık verilen*"in kim olduğu sorusuna müfessirler "**Hz. İbrahim**" cevabını vermektedirler.[58]

Hz. Ibrahim kendi Rabbını tanıtırken O'nun önemli vasıflarından ikisini söylemiştir: Diriltme/İhya ve öldürme/imate. Muhatabın ben de öldürürüm ve diriltirim demesi, ilahla olan bir özelliğin kendinde de olduğunu ileri sürmesi demektir.[59] Bu sözleri sarfettikten sonra Nemrud'un hapishaneden iki adam getirip birini öldürttüğü diğerini serbest bıraktığını yani bu yolla sözlerini delillendirdiği tefsirlerde anlatılır.[60]

Aslında Nemrud olduğu söylenen bu şahıs, Hz. İbrahim'i yenerim, ona üstün gelirim düşüncesiyle / **hâcce**[61] bu tartışmaya girmişti.[62] Fakat beklediği gibi olmadı. Peygamber seçilebilmesi için

[57] Bakara 2/258

[58] "***Allah"ın hükümdarlık verdiği kimse***" olarak işaret edilen bu şahsın, İbrahim kavminden puta tapan müşriklerin hükümdarı olduğu anlaşılmaktadır. Tefsirlerde bu şahsın Nemrud olduğu zikredilse de bunu teyid edecek dini bir nass mevcut değildir" değerlendirmesi için bkz. Talat Koçyiğit - İsmail Cerrahoğlu, ***Kur'an-ı Kerim Meal ve Tefsiri***, I,517

[59] "Nemrud"un hakimiyete sahip olmak anlamında ilahlık iddiasında bulunduğu, Allah'ın varlığını reddetmediği, göklerin, yerin yaratıcısı, evrenin yöneticisi olmadığı, sadece Irak'ın ve Irak'ta yaşayanların mutlak efendisi ve hakimi olduğunu iddia ettiğini ve söylediği her şeyin kanun olduğu" değerlendirmesi hk.bkz. Mevdudi, ***Tefhimu'l-Kur'an***, I,204

[60] Örnek olarak bkz. Elmalılı, ***Hak Dini***, II,877

[61] Elmalılı, ***Hak Dini***, II,877

[62] Enbiya suresinde (51-70 ayetler) de Hz. İbrahim'le tartışan bir topluluktan bahsedilir.Yanlız burada kullanılan hep çoğul sigasıdır. Bu yüzden Hz.

de gerekli[63] olan üstün zekasıyla Hz. İbrahim hasmını; güneşi batıdan getirmeye davet etmişti. Bu son derece akıllıca bir yaklaşımdı. Öyle ya tanrılık iddiasında bulunan biri için bu çok basit bir iş olmalıydı. Kur'an; bundan sonrasını anlatırken *"Kafir"* lafzını kullanır. **Kafir**; gerçeği bildiği halde gizleyen demektir. Nemrud olduğu ifade edilen bu şahıs da elbette Yüce Yaratıcı'nın Allah Teala olduğunu biliyor ama bile bile onu inkar ediyordu.

b. Tarihi Verilere Göre Nemrud :

Nemrud'un Allah'a baş kaldıran. tanrılık iddiasında bulunan, zalim ve gaddar bir hükümdar olduğunu görüş birliği içinde nakleden tarih kaynakları. onun böyle tanrılık iddia etmesini Hz. Musa döneminde yaşamış **Firavun'a** benzetirler[64] İleride Nemrud-Firavun benzerlikleri üzerinde durulacaktır.

Nemrud'la Mezopotamya'lı **Gılgamış** arasında da belirgin benzerlikler vardır.[65] Nemrud kıssası çeşitli mitolojik kahramanların, söz gelimi İran kahramanlarından **Dahhak**, Roma kahramanlarından **Romulus-Remus** ve benzerlerinin karakteristik özelliklerini taşımaktadır.[66]

Ayrıca Nemrud'un dört cihan hükümdarından biri olduğu ve adının bir *dişi kaplandan* geldiği nakledilmektedir.[67]

İbrahim'in tek başına Nemrud'la değil onun kurmaylarından oluşan bir toplulukla tartıştığı söylenmelidir. Bu konuda bkz. Koçyiğit-Cerrahoğlu, ***Tefsir***, I,517

[63] Mehmet Bulut, ***Ehl-i Sünnet ve Şia'da İsmet İnancı***, s.19-20

[64] Vedat Örs, "***Nemrud***" Maddesi Türk Ansiklopedisi, XXV, 191; ***Ana Britannica***, XVI, 452; Heller, "***Nemrud***" Maddesi İslam Ansiklopedisi, IX, 192 193; ***Meydan Larousse***, IX,285; Salebi, Arais, s.73, Asım Köksal , ***Peygamberler Tarihi***, s.142

[65] ***Ana Britannica***, XVI, 452

[66] Vedat Örs, ***a.g.madde***, Türk Ans. XXV, 191

[67] Diğer üç cihan hükümdarının Hz. Süleyman, Zu'l-Karneyn ve Buhtunnasır olduğu hk. bkz. V.Örs, ***a.g.madde***, Türk Ans. XXV,191; Nemrud'un dişi kaplan demek olan "**namra**"dan geldiği hk.bkz. B. Heller, ***a.g.madde***, İslam Ans. IX, 193;
Tevrat'ta Nemrud'dan Nimrod diye bahsedilir. (Tevrat, I,Tarihler, I.10; Mika, V.6) O'na "**cabbar**" sıfatının verilmesi Kitab-ı Mukaddeste'ki Nimrod

c. Kaynaklardaki Nemrud-Firavun Karıştırılması :

Hz. Musa kıssasından bildiğimiz Firavun'un Musa'nın ilahını görmek için vezir Haman'a yaptırdığı[68] kule/**sarh**[69] Nemrud hakkında da anlatılmaktadır. Bu yapının meşhur **Babil Kulesi** olduğu söylenir.[70]

Firavunun kule yaptırdığına dair bilgilerin kaynağı Kur'an olunca diğer söylentilerin ilmi bir tarafı kalmamakta, masal olmaktadır.

Nemrud'un kuleyi yaptırmadan önce, Allah'a gökte hücum etmek gayesiyle, et ve şarapla beslediği dört tane kartalın taşıdığı sandığa binip *göklere çıkma* denemesi vardır. Fakat bu, Nemrud'un yere düşmesi neticesinde başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Bu denemenin kulenin tepesinden havalanarak yapıldığı nakilleri de mevcuttur.[71]

Dört kartalın **Nemrud**'u nasıl uçurarak taşıdıkları ve o kadar yüksek mesafeden[72] duştükten sonra nasıl sağ kaldığı gibi akla gelen sorular, bunların masal olduğunu daha da kesinleştirmektedir.

Nemrud'un Firavun'la karıştırıldığı bir başka olay da gökteyken, *Allah'a ok atması ve okun kana bulanmış bir şekilde yere düşmesidir*.[73]

hakkında kullanılan "**gibbor**"dan dolayıdır. Fakat Tevrat'ta anlatılan Nemrud kıssası bir çok yerden alınan unsurlardan meydana getirilmiştir yani bu bölümlerin sonradan ilave edildiği gayet açık hissedilmektedir. (B.Heller, ***a.g.madde***, İslam Ans. IX,194); Taberi, İranlılar'ın Dahhak'ı ile Nemrud'un aynı şahsiyet oldukları iddiasını ele alır ve bunun yanlışlığını ortaya koyar (Bkz. Taberi, ***Tarih***, I,323-324; Ayrıca bkz. Heller, ***a.g.madde***, İslam Ans., IX,194)

[68] Kasas 28/38; Mümin/Gafir 40/36

[69] Bu konuda detaylı bilgi için bkz Ali Sayı, ***Hz. Musa***, s.145-148

[70] B.Heller, ***a.g.madde***, İslam Ans., IX, 193; V.Örs, ***a.g.madde***, Türk Ans., XXV,191

[71] V.Örs. ***a.g.madde***, Türk Ans. XXV,191; Daha detaylı bilgi için bkz. B.Heller, ***a.g.madde***, İslam Ans. IX, 193

[72] O derece yükselmişlerdi ki; dağlar karınca yuvası bütün dünya deniz üstünde bir gemi gibi görünüyordu. Bkz. B.Heller, ***a.g.madde***. İslam Ans. IX,193

[73] Rivayetin Firavun'la ilgili kısmı için bkz. A. Sayı, ***a.g.e.***, s.148; Nemrud'la ilgili kısım için bkz. B.Heller, ***a.g.madde***, İslam Ans., IX, 193; V.Örs, ***a.g.madde***. Türk Ans., XXV, 191

Nemrud, bu efsanelerde Firavun'dan başka Romulus-Remus, Oedipus, Titus, Gılgamış[74] ve Buhtunnasır gibi şahsiyetlerle de karıştırılmıştır. *Yunan kökenli* bu Nemrud kıssası bir çok yerden alınan unsurlarla meydana gelmiştir. Nemrud'a dair bilgilerin **Tevrat**'tan alınması da yanlıştır.[75]

d. Nemrud - Hammurabi İlişkisi :

Burada Nemrud ve Hammurabi hakkında tarihin bize sunduğu bilgilerin kıyaslaması yapılacak, uyuşan ve çelişen taraflar ortaya konacaktır. Bunun **Hz. Lut**'un yaşadığı dönemin belirlenmesine ne gibi bir katkı sağladığı sorusuna gelince: Nemrud-Hammurabi kıyaslaması ile bu iki şahsın aynı mı farklı mı oldukları belirlenecek buradan Hz. İbrahim'in, dolayısıyla da **Hz. Lut**'un yaşadığı dönemin tesbitine geçilecektir.

Nemrud'un babası Kanaan b. Kuş'tur.[76] Hammurabi'nin babası ise Sinmuballit b. Abilsin'dir.[77]

Nemrud'un babası, oğlunun kendisini öldürmesi şeklinde yorumlanan bir rüya görmüştür. **Nemrud** doğar, burnuna yılan girer, bu korkunç bir şeye delalet eder. Kanaan çocuğu öldürmek isterse de annesi Sulha, onu gizlice bir çobana emanet eder ya da ona verir. Fakat sürü bu siyah ve yassı burunlu çocuğu görünce dağılır. Çobanın karısı onu bir nehre atar, sular onu bir sahile sürükler ve orada bir dişi kaplan kendisini emzirir. Bu **kaplanın** adı **Nemrud**'dur [78] ve Nemrud'un adı buradan gelmektedir.[79]

Daha çocukken tehlikeli olan **Nemrud** ilk gençlik çağında çetesinin başına geçer ve çetesiyle birlikte babası Kanaan'a hücum

[74] ***Ana Britannica***, XVI, 452
[75] B.Heller, ***a.g.madde***, İslam Ans., IX,194
[76] Tevrat, Tekvin, X,8; B.Heller, ***a.g.madde***, İslam Ans. IX,193
[77] Ş.Günaltay, ***Yakın Şark Elam ve Mezopotamya***, s.512; Mebrure Tosun - Kadriye Yalvaç, ***Sümer, Babil, Asur Kanunları ve Ammi-Şaduqa Fermanı***, s.184 (Hammurabi Kanunları ,Prolog Kol.IV, 66-70)
[78] V.Örs, ***a.g.madde***, Türk Ans. XXV, 191
[79] B.Heller, a.g.madde, İslam Ans. IX,193; **Nimr** kelimesinin kaplan anlamına geldiği hk.bkz. Asım, ***Kamus***, II, 724.

ederek (kendi babası olduğunu bilmeyerek) onu öldürür ve *kendi öz annesiyle* evlenir.[80]

e. Hammurabi ve Nemrud'un Aynı Şahıs Olmadığının Delilleri:

Nemrud hakkında mitoloji özetle böyledir. Şimdi bu bilgileri Hammurabi kanunlarıyla karşılaştıralım:

Hammurabi, Sümerlerin eskiden beri tatbik edilmekte olan idari esaslarını, yazılı bulunan kanunlarını[81] Sümer krallarının bu hususlarda çıkarmış oldukları fermanları toplayarak zamanındaki vaziyet ve ihtiyaçları, **Amuruların** töre ve temayüllerini de dikkate almak suretiyle oluşturduğu mecellesinin pek çok yerinde tanrılık iddiasında olmamış aksine tanrılara atıflarda bulunmuş, onlardan güç aldığını[82] söylemiştir.

Hammurabi'nin kanunlarında **tanrılara** yer vermesiyle ilgili bir kaç örnek verelim: "Yerin ve göğün hakimi olan tanrı Şamaş'ın[83] emriyle adaletim memlekette tecelli etsin."[84]

"Şamaş'ın gerçekleri verdiği ben..."[85]

"Efendisi (tanrısı) Marduk'un [86] sözlerine dikkatle uydu[87] gönlünü hoş etti."[88]

"...Tanrı korkusu olan ben Hammurabi..."[89]

---

[80] B. Heller, ***a.g.madde***, İslam Ans. IX, 193,

[81] Eski Sümerlere ait olan bu kanunlar ise iki lisanda yazılı olarak Asubanıpal'in meşhur kütüphanesinde bulunmuştur. Bkz. Ş.Günaltay, ***Yakın Şark***, s.518, dipnot:2

[82] Tosun - Yalvaç, ***Sümer Babil...***, s.212, (Hammurabi Kanunları, Epilog, 40-83)

[83] Şamaş'ın güneş tanrısı olduğu hk.bkz. Tosun - Yalvaç, ***a.g.e.***, s.182; dipnot:149; Bu ismin (Şamaş) güneş demek olan **Şems**'le yakınlığı dikkat çekicidir.

[84] Tosun - Yalvaç, ***a.g.e.***, s.212, (Hammurabi Kanunları Epilog, 84-88)

[85] Tosun - Yalvaç, ***a.g.e.***, s.213. (Hammurabi Kanunları, Kol.XLVIII, 97-98)

[86] Marduk, Tanrı Ea'nın büyük oğludur. Bkz. Tosun - Yalvaç ***a.g.e.***, s.181, (Hammurabi Kanunları Prolog Kol.I,8-10

[87] Tosun - Yalvaç, ***a.g.e***, s.213, (Hammurabi Kanunları, Kol.XLVIII, 25-27)

[88] Tosun - Yalvaç, ***a.g.e.***, s.213, (Hammurabi Kanunları, Kol.XLVIII, 31-33)

[89] Tosun - Yalvaç, ***a.g.e.***, s.181, (Hammurabi Kanunları, Prolog Kol, I,31)

"...kuvvetli Şamaş'ın itaatkarı..."[90]

Görüldüğü gibi **Hammurabi**, kanunlarına ilahi bir kıymet vermeyi ihmal etmemiş ve onları başta ilah **Şamaş** olmak üzere tanrılara isnad etmiştir.[91] Bu da Hammurabi'nin *tanrılık iddiasında bulunan bir hükümdar olmadığını* çok açık bir şekilde ortaya koyar.

Mitolojide anlatılan Nemrud'un babasını öldürmesiyle, daha doğrusu bunu bilmeden yapmasıyla Hammurabi kanunları arasında tezat vardır. Çünkü Hammurabi babasını tanımakta ve onunla övünmektedir.[92] Dahası *"evlat babasına vurursa bilekten eli kesilecektir"*[93] diyen de Hammurabi'nin kendisidir.

Mitolojide **Nemrud**'un daha ilk gençlik çağında haydutların başına geçip çetesiyle haydutluk yaptığı anlatılır. Halbuki Hammurabi kendisinin adalet kralı olduğunu[94] vurgulayarak, *kuvvetlinin zayıfı yok etmemesi için* çalışacağını belirtir.[95]

Nemrud'un annesiyle evlendiği de mitolojide anlatılmaktadır. Hammurabi ise kanunların da "eğer bir adam babasının ölümünden sonra annesinin koynunda yatarsa her ikisinede ceza verileceğini"[96] yazmıştır.

Yapılan bütün bu anlatımlardan, verilen onca örnekten sonra ortaya çıkan sonuç; **Hammurabi' nin Nemrud olmadığıdır**.

---

[90] Tosun - Yalvaç, ***a.g.e.***, s.182, (Hammurabi Kanunları Prolog Kol.I,23); Hammurabi'nin tanrı olmadığı ve kanunlarını tanrılara dayandırdığı hk diğer örnekler için bkz. Prolog, Kol. III,13 ; Kol.Iv,27-28, 64-65; Epilog 11 14, 22-25, 40-41, 84-86, Kol. XLVIII, 25-27,31-33. 97-98; Kol. XLIX,13-15,25-26,45-47,81-82 99-102; Kol L,41-43, 67,90,93; Kol.LI, 24-25, 50-51, 86-88

[91] Ş.Günaltay, ***Yakın Şark***, s.518; Hammurabi'nin mabud Şamaş'tan kanunu aldığı tabletin fotoğrafı için bkz. ***a.g.e.***, s 514

[92] Tosun - Yalvaç, ***a.g.e.***, s.185, (Hammurabi kanunları, Prolog, Kol.IV, 66 67)

[93] Tosun - Yalvaç, ***a.g.e.***, s.185, (Hammurabı Kanunları. Prolog Kol. V.195)

[94] Tosun - Yalvaç, ***a.g.e.***, s.230, (Hammurabi Kanunları, Prolog Kol. XLIX, 13-15; Epilog, 77; Prolog, Kol.I,32-34

[95] Tosun - Yalvaç, ***a.g.e.***, s.185, (Hammurabi Kanunları, Prolog, Kol.V, 37-39)

[96] Hammurabi kanunlarında zinanın cezası, suçluların bağlanıp suya atılmaları şeklindedir. (Bkz.Prolog,Kol. V,129, 155) Buradaki ceza da zinakarlara verilenin benzeri olmalıdır. Kanunlarda bu konuda detay yoktur.

Tevrat'ta[97] Şinar kralı **Amrafel** diye geçen şahsın Babil hükümdarı Hammurabi olduğunu kabul eden Batılı yazarlar (örneğin L.Woolley[98]) Hammurabi'nin M.Ö. 1940-1792'de yaşadığını söylerler.

Bu safhada "**Tarih Sümer'de Başlar**" isimli kitabın yazarı **Kramer'in** verdiği bilgiler bize ışık tutacaktır: "On, yirmi yıl önce Hammurabi'nin hükümdarlığının başlangıcı M.Ö. XX yüzyıla götürülüyordu.[99] Bugünse genellikle iktidara çok daha sonra, yani aşağı yukarı M.Ö 1800'lere doğru (1792-1750) geldiği kabul ediliyor."[100]

Netice olarak; Nemrud, Hammurabi olmadığına ve Hammurabi de M.Ö.1800'lerde yaşadığına göre Hz. İbrahim, dolayısıyla **Hz. Lut** da **M.Ö.1800**'lerden önce yaşamış olmalıdırlar. Bazı Batılı araştımacıların Hz. İbrahim'in yaşadığı dönem için milattan önce olmak üzere 2050 hatta 2226 yıllarını telaffuz ettikleri[101] burada hatırlanmalıdır.

3. Lut Peygamber'in Yaşadığı Dönemin Tesbitinde Harran Şehrinin Rolü :

Yeryüzünün en eski yerleşim merkezlerinden biri olan **Harran**[102] Asur ve Kalde dillerinde yol[103] Arapça'da *sıcaklık* anlamına gelen "**harr**" kelimesinden sıcaklık manasındadır.[104]

[97] Tevrat, Tekvin, XIV, 1 9

[98] Bu bilgiler için bkz. Ş.Kuzgun, ***Hz. İbrahim ve Haniflik***, s.29

[99] Ş.Günaltay eserinde Hammurabi'nin M.Ö.2003-1961'de hükümdarlık yaptığını yazmaktadır. Bkz. ***Yakın Şark***, s.512

[100] Kramer, ***a.g.e.***, s.275-276

[101] M.Th.Bernhard, Textes et Recits D'Histoire Sainte, Paris, 1895, p.19 (Ş.Kuzgun, ***a.g.e.***, s.29'dan naklen

[102] Besim Darkot, "***Harran***" Maddesi, İslam Ansiklopedisi, c.V-1, s.299

[103] Çivi yazıtlarında Harran'a "yol" anlamına gelen "**Harranu**" denilmişti. (Ramazan Şeşen, ***Harran Tarihi***, s.3, ***Meydan Larousse***, V,631, "Harran" Maddesi; B Darkot, ***a.g.madde***, VI, 299) Çünkü şehir ipek yolu üzerinde olup, Şam ve Irak'ı Urfa ve İç Anadolu'ya bağlayan yolların kesiştiği yerde (R Sesen, ***a.g.e.***, s.3) İlk çağda Ninive'den karkamış'a uzanan yol üzerinde stratejik bir noktada (***Ana Britannica***, "Harran" maddesi, X,409) önemli bir ticaret merkeziydi. (***Meydan Larousse***, aynı yer; B Darkot, ***a.g.madde***, İslam Ans., s.299)

[104] R. Şeşen, ***Harran Tarihi***, s.3

Harran'dan Tevrat'ta "**Hârân**" diye bahsedilir.[105] Romalılar ise buraya "Carrhae" derlerdi.[106]

Harran bazı rivayetlere göre Nuh tufanından sonra yeryüzünde kurulmuş ilk şehirdir. Şehrin, Hz. İbrahim'in kardeşi Hârân tarafından kurulduğu ise ikinci nakildir.[107]

İşte **Hz. Lut** Kıssası için önemli olan ve O'nun yaşadığı dönemin tesbitine ışık tutacak nokta burasıdır. Sayın **Ramazan Şeşen**, Harran'dan tarihi kayıtlarda ilk defa M.Ö. 2000 başlarında Kültepe ve Mari tabletlerinde bahsedildiğini[108] söylemek suretiyle sanki ikinci naklin daha doğru olduğunu belirtmek istemektedir. Bu tabletler arasında Harran'daki sin (ay tanrısı) mabedinde bir antlaşma imza edildiğine dair vesika bulunmaktadır.

Yine "İkinci binin sonlarında Hititlerle Mittanıler arasında yapılan bir antlaşmaya Harran'daki ay ve güneş tanrıları şahit tutulmuştur."[109] Bundan sonraki zamanlara ait Hitit çivi yazısı tabletlerinde Harran'dan sık sık bahsedilir.[110] Bu sıkça bahsedilme de şehrin Hz. İbrahim'in kardeşi ve **Hz. Lut**'un babası **Hârân** tarafından kurulduğu naklini[111] desteklemektedir.

Bu da **Hz. Lut**'un M.Ö. 1800'lerden önce yaşadığı görüşünü kuvvetlendirir.

[105] Tevrat, Tekvin. XI.31
[106] B.Darkod, ***a.g.madde***, İslam Ans. s.299; ***Meydan Larousse***, V,631; ***Ana Britannica***. X.409
[107] R.Şeşen, ***a.g.e.***, s.VIII (Giriş)
[108] R.Şeşen, ***a.g.e.***, s.4
[109] Fikret Işıltan, ***Urfa Bölgesi Tarihi***, s.5
[110] R. Şeşen, ***a.g.e.***, s.4
[111] Yöreye Hârân'ın isminden dolayı harran dendiği hk.bkz. İbn Kuteybe, Uyunu'l-Ahbar ,I,314 ve A. Köksal, ***Peygamberler Tarihi***, I,245; R. Şeşen, ***a.g.e.***, s.VIII (Giriş)

D. LUT PEYGAMBER'İN YAŞADIĞI COĞRAFYA :

1. Kur'an'da Yörenin "*Karye* / Anakent" Olarak Vasıflandırılması ve Karye'nin Özellikleri:

Hz. Lut ve kavminin üzerinde yaşadıkları coğrafi bölgenin ismi Kur'an'da söylenmemekte, bunun yerine genel bir ifade olan "**Karye** / Anakent" nitelemesi yapılmaktadır.[112] Karyenin tanımı ve hangi özellikteki yerleşim alanı olduğu bilgilerinin burada devreye sokulması, **Lut Kavminin** yaşadığı bölgenin tanımında katkı sağlayacaktır. **Karye**nin özellikleri şunlardır:

1. Karye, bölgesinin en büyük yerleşim alanıdır,
2. Karye, daha küçük yerleşim alanlarıyla bağlantılıdır,
3. Karye, bağlantılı olduğu küçük yerleşim alanları arası koordinasyonu sağlar,
4. Karyeler ekonomik, sosyal ve diğer değerleri seyyâl hale getirme şartlarına sahip yerleşim alanlarıdır,
5. Karyeler terakki (gelişim) şartlarını bünyesinde oluşturmuş yerleşim alanlarıdır. Bunun için;
   a. *Ekonomik değerlerin seyyâliyet şartlarını oluşturmuşlardır*
   b. *Nüfusun seyyâliyet şartlarını oluşturmuşlardır.*
   c. *Sosyal değerlerin seyyâliyet şartlarını oluşturmuşlardır.*
6. Karyeler seyyâl hale getirici şartlara sahip olmaları nedeniyle yeni değişimlere son derece hazır yerleşim alanlarıdır.
7. Karyeler, Belde ve Medine olarak Kur'an'da sözü edilen yerleşim alanlarından farklı yerleşim alanlarıdır.[113]

Bugünkü Arapça'da "**karye**"; *köy* karşılığında kullanılmaktadır. Bir Peygamberin köye değil de yukarıda sayılan özelliklere sahip bir **anakente**, metropole veya başkente gönderilmesi, yapacağı görev,

[112] Hud 11/82
[113] Ali Sayı, ***Kur'an'da Ehl Lafzının Anlam Yönünden Konulu Analizi***, s.35

daha çok insana ulaşabilme ve sesini duyurabilme açılarından düşünüldüğünde herkese daha mantıklı gelecektir.

Lut peygamber de diğer peygamberler gibi bir anakente gönderilmiş, orada yaşamış ve insanlara doğruları kavratmaya çalışmıştır.

2. Kaynaklarda "Karye"nin İsmi = Sodom / Sedum:

Üzerinde **Lut Kavminin** yaşadığı ve yukarıda sayılan yedi özelliğin kendisinde bulunduğu anakentin ismi kaynaklarda değişik lafızlarla belirtilmektedir. İncil ve Tevrat'a göre burası "**Sodom**"dur.[114]

Sodom'un "Sadum"[115] "Sidom"[116] "Sıdren" ve Siddin"[117] şeklinde telaffuzları da vardır

İslami kaynaklarda ise yörenin ismi **Sedum** olarak geçer.[118] Sedum Arapça değildir ve aslında dal harfiyle değil, "Sezum" şeklinde zel" harfiyledir.[119]

[114] İncil'deki kullanımlar için bkz. Luka, 17. Ayet: 29; II. Petrus, 2, Ayet: 6; Yahuda'nın Mektubu, Ayet: 7; Tevrat'taki kullanımlar için örnek olarak bkz. Tekvin, 18, Ayet 20,26; 19, Ayet: 1,4,24,28; Lut kavminin yaşadığı çoğrafyanın adının Sodom olduğunu söyleyenler hk. ayrıca bkz. Celal Yıldırım, ***Asrın Kur'an Tefsiri***, VI, 2863; A. Cevdet Paşa , ***Kısas-ı Enbiya***, I.20: ***Meydan Larousse***, XI-422 (SODOM Maddesi); Hikmet Tanyu, ***Sodom Maddesi***, Türk Ansiklopedisi. XXIX, 205; Kentin adının o bölgedeki Sodom Dağından geldiği hk. bkz. ***Ana Britannica***, XIX-482 (SODOM Maddesi)

[115] B. Heller, ***Lut Maddesi***, İslam Ansiklopedisi, VII,90

[116] Gölcük-Toprak, ***Kelam***, s.345

[117] Evliya Çelebi, ***Seyahatname***, IX, 516-517; (Bu isimler Lut Gölü hakkında da kullanılır.

[118] Yakubi, ***Mu'cemu'l-Buldan***, III,59; Zemahşeri, ***Keşşaf***, II, 126; Asım ***Kamus***, IV,334

[119] Sedum'da aynı isimde bir kadı bulunduğu ve darb-ı mesel haline getirilen "Böylece Lut Kavmi Sedumlarında çürümüş bir şekilde saman çöpü gibi oldular" beytinde kastedilen de söz konusu kadı olmayıp bizzat beldenin ismi olduğu hk.bkz. Yakubi, ***Mu'cemu'l-Buldan***, III,59; Sedum isimli bu kadının çok haksızlık yaptığı ve bu konuda bir örnek için bkz. Asım ***Kamus***, IV,335; Sodom kralının "Bera" isimli birisi olduğu hk.bkz.Tevrat, Tekvin 14. ayet:2; Sedum isminin zel'le değil dal'la yazıldığı ve

Kur'an'da 3 değişik yerde[120] Mü'tefikât olarak zikredilen beldelerden en büyüğünün **Sedum** olduğu söylenir.[121] Bu nakil de Sedum'un anakent olduğu tezini destekler.

3. Sedum'un Harita Üzerindeki Yeri:

Sedum, Medine ile Şam arasında[122] İsrail'de **Lut Gölünün** güney doğusundaki Lisan yarımadasının güneyinde[123] Ürdün'ün alçak vadisindedir.[124] Burası arkeolojik bulgulara göre Orta Tunç çağında (M.Ö. 2000-1500) ekilebilir, tarım yapmaya elverişli, yeterli tatlı su kaynakları olan bir toprak parçasıdır.[125]

Kaynaklar Sodom ismiyle birlikte bir de Gomorra'dan[126] bahsederler. Bu iki kent ve onlar hakkında anlatılanlar güzel sanatlar ve edebiyat alanında bir çok yapıt ve psikanalizin bazı kurumlarına esin kaynağı olmuştur. Bu cümleden sonra hemen herkesin aklına Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun "**Sodom ve Gomore**" (1928) isimli yapıtı gelir. Avrupa'da da benzeri eserler vardır. Söz gelimi "**Sodome et Gomorhe**", 1943 yılında Fransız yazar Jean Giraudox tarafından kaleme alınmıştır.[127]

4. Lut Kavminin Yaşadığı Coğrafyanın Tesbitinde "Lut Gölü"nün Rolü :

Lut **Gölüne** Batı kaynaklarında "**ölü** **deniz**". Doğu kaynaklarında ise daha çok **Bahr-ı** **Lut** (Buhayr-ı **Lut**) adı verilir.

doğrusunun bu olduğu hk.bkz. Cevheri, İsmail b. Hammad, *es-Sıhah*, V, 1948-1949

[120] Tevbe 9/70; Necm 53/54; Hâkka 69/7

[121] Örnek olarak bkz. Zemahşeri, *Keşşaf*, II,126

[122] Taberi, *Tarih*,I,421

[123] *Ana Britannica*, XIX-482 (SODOM Maddesi)

[124] *Meydan Larousse*, XI-422 (SODOM Maddesi)

[125] *Ana Britannica*, XIX-482 (SODOM Maddesi)

[126] Gomorra ismi Tevrat'ta (Tekvin 18. ayet 1,4,24,28) da geçer. Gomorra kralının adının "**Birşa**" olduğu hk.bkz. Tekvin, 14. ayet 2

[127] Bu bilgiler için bkz *Ana Britannica*, XIX-482 (SODOM Maddesi)

Arapça'da Bahr: deniz, buhayra da: denizcik veya göl anlamındadır Göle Lut Peygamber'in isminin verildiğini ilk defa kaydeden İslam Coğrafyacısı İran'lı Naşir Hüsrev'dir (5/11. yüzyıl). Lut Gölü hakkında İslam coğrafyacıları alt-üst olmuş göl anlamındaki *el-Buhayru'l-Maklûba* ya da fena kokan göl demek olan *el-Buhayru'l-Muntina* tabirlerini de kullanırlar [128]

Lut Gölü Filistin'in doğusunda, İsrail'dedir ve Şeria nehri oraya dökülür.[129] Deniz seviyesine göre yaklaşık 392-394 m. aşağıda olması[130] **Lut Gölünü** dünyanın diğer göllerinden ayıran enteresan bir özelliktir.

Lut Gölünün, **Lut Kavminin** helakından sonra oluştuğu suyun tuzluluk oranının binde 240'ı aşmakta olduğu da rivayet edilmektedir.[131] Son bölümde daha detaylı olarak üzerinde durulacağı üzere **Lut Gölünün** kavmin helakından sonra oluşması, yani kavmin **Lut Gölünün** olduğu yerde yaşıyor olması rivayeti **Lut** peygamber ve kavminin yaşadığı coğrafyayı netleştirmektedir. Dolayısıyla "*Kavim, bugünkü **Lut Gölünün** olduğu alanda yaşıyordu*" hükmüne varmak en kestirme cevaptır

E. LUT PEYGAMBER'İN FİZİKİ ÖZELLİKLERİ

Kaynaklarımızda **Hz. Lut**'un normalden biraz uzun boylu[132], beyaz tenli, güzel yüzlü, ince burunlu, küçük kulaklı, uzun parmaklı ve güzel gülüşlü olduğu nakledilmektedir.[133]

Lut Peygamber'in yaklaşık M.Ö. XX. yüzyılda yaşadığı dikkate alınırsa, kendisi hakkındaki bu haberlerin çok da sıhhatli olamayacağı

[128] Darkot Besim. "***Lut Gölü***" Maddesi, İslam Ansiklopedisi, VII, 91

[129] ***Ana Britannica***, XIX-482 (SODOM Maddesi); C.Yıldırım, ***Asrın Kur'an Tefsiri***, VI, 2863; Şemseddin Sami, ***Kamus-ı Türki***, s.1247; Lut gölünün yüz ölçümü ve boyutları için bkz. B.Darkot, ***a.g.madde***, İslam Ansiklopedisi, VII, 91-92

[130] B.Darkot, ***a.g.madde***, İslam Ansiklopedisi, VII,91

[131] B.Darkot, ***a.g.madde***, İslam Ansiklopedisi, VII,91

[132] Beyhaki, Delailu'n-Nübüvve, I,290; Zehebi, Tarihu'l-İslam Siretü'n-Nebi, s.531, Muhyiddin b. Arabı, Muhadaratü'l-Ebrar, I.103; Ebu'l-Fida, Tefsir, II, 252; Suyuti, Hasaisu'l-Kübra, II,129; Diyarbekri, Hamis, I,22; (M. Asım Köksal, ***Peygamberler Tarihi***, I,245'den naklen)

[133] Hakim, ***Müstedrek***, II,561-562

söylenebilir. Zaten bizim için O'nun şekli-şemali o kadar da önemli değildir. Çünkü biz, peygamberlerin insanlarla devamlı bir arada bulunacaklarından, onlarla bir araya gelmekten tiksinecekleri, onlara uymak ve davetlerini dinlemekten nefret edecekleri bedeni ve ahlaki kusurlardan uzak olduklarını [134] biliyoruz.

Kur'an'da kıssası anlatılan peygamberlerden olan Hz. Yusuf'un son derece güzel, yakışıklı olduğunu Peygamber Efendimiz'in hadislerinden öğrenmekteyiz.[135] *Hz. Lut'un fiziki özelliklerini anlatan* benzeri bir hadise rastlamadım. Peygamberler Tarihi ismiyle yazılan eserlerde de bu konuda bir hadis nakledilmemektedir. Öyleyse bu konuda daha fazla konuşmak, bir araştırmacı için gereksiz olur.

İnsanların peygamberlere yakın olmaları, ısınmaları ve onları içten sevmeleri gerekir. Gerek yaratılış gerekse huy bakımından, *kendisinden nefret edilen bir Allah elçisi* tasavvuru mümkün değildir.[136]

Müfessir Fahreddin Razi, peygamberlerin beşeri eksikliklerinden uzak ve insani kemallerle donanmış olduklarını söylemektedir.[137] Dolayısıyla **Lut Peygamber** de bir peygambere yakışır derecede güzel, organları ve fiziki yapısı da aynı ölçüde kusursuzdu, sonucuna varmak yanlış olmamalıdır.

II. KUR'AN'DA Hz. LUT

A. Hz. LUT'UN PEYGAMBERLERDEN / MÜRSELİN OLMASI :

Hz. Lut'un peygamberlerden olduğu, Kur'an'ın şu ayetinde bildirilir: "***Şüphesiz Lut da peygamberlerdendir.***."[138] Ayetin orijinalinde bu hükmün doğruluğunu teyid için iki ayrı pekiştirme edatı

[134] Mehmet Bulut, ***Ehl-i Sünnet ve Şia'da İsmet İnancı***, s.20
[135] "*Güzelliğin yarısı Yusuf'a verildi*", Müslim, İman , 259; Ahmed İbn Hanbel, III, 148 Hadis no:286; Hakim, ***Müstedrek***, II,570
[136] M. Bulut, ***a.g.e.***, s.20-21
[137] Razi, ***Mefatih***, IV,184.
[138] Saffat 37/133

(inne ve lam) birden kullanılmıştır. Hz. Yunus[139], Hz. İlyas[140] ve Peygamber Efendimiz'in de[141] peygamberlerden olduklarının bildirildikleri ayetlerde, **Hz. Lut** için kullanılan ifadenin aynısını görmekteyiz. Bütün bu ayetler **inne** ile başlamakta, sonra bahsedilen peygamberin adı söylenmekte ardından da **lam** getirilmektedir.

Bununla birlikte **Hz. Musa**,[142] ve **Hz. Nuh**'un[143], peygamberlerden/**mürselîn**,[144] oldukları Kur'an'da belirtilirken her hangi bir vurgu kullanılmamaktadır. Buradan hareketle Musa ve Nuh peygamberlerin kavimleri içindeki ve daha sonraki konumların yukarıda söylenen dört peygamberinkinden farklı olduğu söylenebilir.

Bu çalışmada fazlaca tekrar edildiği öne sürülebilecek olan **inne** ve **lam**'ın cümleye kattığı anlam yani inne ve lam'ın kullanıldığı cümleye muhatap olanların söylenenler konusunda inkarcı bir tutum sergilemeleri,[145] hatırlanacak olursa Kur'an'ın ilk muhataplarının, daha doğrusu o dönemde yaşamış Arapların, başta **Peygamberimiz** olmak üzere bu dört peygamberin gerçekten Allah elçisi olmadıkları kanaatini taşıdıkları düşünülebilir.

Bu düşüncenin kaynağını belirleyebilmek ancak on dört asır önceki **Arap toplumunun** kültürü ve düşünce tarzı hakkında detaylı bilgilere sahip olmakla mümkündür. Bu konudaki veriler bütünüyle bugün elimizde olmadığına göre, *söz konusu inkarın sebebi şudur*, demek güçtür.

Bununla birlikte **Hz. Nuh** ve **Hz. Musa** hakkında aynı şekilde düşünülmemesi şu sebeplere bağlanabilir:

1. Araplar o devirde Yahudilerle iç içe yaşıyorlardı. Hatta son peygamberin yakın bir gelecekte ortaya çıkacağını da onlardan öğrenmişlerdi.[146] Yahudilerle beraber yaşamak

[139] Saffat 37/139
[140] Saffat 37/123
[141] Bakara 2/252
[142] Şuara 26/21
[143] A'raf 7/59, Nuh 11/25
[144] Kur'an'da genel anlamda tüm peygamberler kastedilerek "Mürselûn" terimi kullanılmaktadır. Örnek olrak bkz. En'am 6/34.48; A'raf 7/6; Furkan 25/20; Şuara 26/123, 141, 160, 176; Neml 27/10; Kasas 28/65; Ya Sin 36/52; Saffat 37/37, 171, 181
[145] Bu konuda bkz A. Sayı, *Hz. Musa*, s.176
[146] O dönem Yahudilerinin durumları hk. bkz. Hamidullah, *İslam Peygamberi*, I, 522-570

Arapların kültürüne **Hz. Musa**'nın da bir peygamber olduğu gerçeğini katmıştır. Dolayısıyla onlar, **Hz. Musa**'nın Allah'ın bir peygamberi olduğunu Yahudilerle olan etkileşimlerinden dolayı kabul etmektedirler.

2. **Hz. Nuh** ise insanlığın ikinci atası olarak kabul edilen ve çok uzun süre,[147] kavmiyle beraber yaşayıp onları Hakk'a çağıran bir peygamberdir. Arapların bunları bildiği ve **Hz.Nuh**'u da peygamber olarak tanıdıkları düşünülebilir.

1. "Mürsel" in Tanımlanması :

Bu zihin antremanından sonra "**mürselîn**" teriminin analize geçip **Hz. Lut**'un peygamberlerden (**Mürselîn**) olmasının ne demek olduğunu anlamaya çalışalım.

Rasul, risale, irsaliye gibi kelimelerle aynı kökten olan mürsel'in çoğulu mürseli'dir. **RSL** kökü çok genel anlamıyla göndermek, yollamak demektir.[148]

RSL'den türetilmiş olan **resil** ve **resel**; her nesneden bir bölük, deve, koyun ve keçi kısmından bir sürü, devenin su gibi düzgün ve mülayim yürümesi, saçın kıvırcık olmayıp sarkık olması anlamlarındadır.[149]

Bir işte zor, şiddet, sertlik, kalabalık ve acele etmeyip sakin, yumuşak, ilerisini düşünerek dikkatlice davranmaya **risel**; Kur'an-ı Kerim'i acelesiz, yavaş, sakin ve düşünerek okumaya da **tersîl** denir.[150]

Yukarıda ismi geçen diğer peygamberler gibi **Hz. Lut**'un da nitelemesi olan mürsel, RSL kökünün if'al kalıbına konulmuş şekli olan ERSL'nin ism-i failidir.

Bir adamın davarı sütlü olduğundan sütü çok olması, deve, koyun ve keçi sürülerinin sahibi olmak, bir adamı diğeri üzerine

[147] Nuh Peygamber'in kavmi içindeki tebliğ süresi 950 senedir. Bu Ankebut suresinin 14.ayetinde bildirilir.
[148] Asım, *Kamus*. III, 1322,1326
[149] Asım, *Kamus*. III, 1322,1323
[150] Asım, *Kamus*. III, 1323

sataştırmayla / **taslît** salıvermek, kendi başına ve kendi haline koymak hakkında kullanılan ve ERSL'nin masdarı olan **irsâl**, göndermek ve yollamak anlamlarına da gelir.[151]

Peygamberler de genelde koyun ve keçi sürüleri gibi, zalim yöneticilerin baskısı altında istenilen yöne sevkedilebilen,kendilerine yapılan haksızlıkların hiç birine karşı koyma güçleri olmayan zavallı[152] ayrıca insanlıklarını nerdeyse unutacak duruma gelmiş[153] topluluklara gönderilmişlerdir. O insanların bilmedikleri ya da unuttukları sosyal yaşama ait düzenlemeleri inşaya çalıştıklarından her türlü karşı koyma ve sataşmaya hatta kanlı savaşlara maruz kalan, peygamberler, kendilerine inanmayanların gözünde tek başlarına, yardımcısız, destekçisiz ve garip konumda olsalar bile aslında Cenabı Hakk'ın gözetimi altındadırlar ve kendilerine her türlü destek bizzat Allah tarafından yapılmaktadır.

Aynı harflerin **mif'âl** kalıbına girmesiyle oluşmuş **mirsâl** ise: pek latif (yumuşak, hoş, nazik) ve mülayim yürüyüşlü deveye denir. Araplar; "*genç, mirsal olmaz*" derler.[154] Kinaye türünden söylenen bu sözün bir gerçeklik payı da elbette vardır. Zira gençler pek o kadar sakin ve mülayim yürüyemezler.

Aslında devenin bu özellikteki yürüyüşünden kasıt; onun üzerindeki yükü sarsmadan, hırpalamadan, kırmadan, yere düşürmeden yani zararsız bir şekilde nakletmesidir. Bunun için de latiflik ve mülayimlik gereklidir. Halbuki delikanlı denilen genç, bulunduğu çağ itibariyle hareketlidir. Bu hareketlilik deve için olumsuz bir şeydir. Çünkü nakliyede belki de en önemli şart, malın ya hiç zararsız ya da en az zararla karşı tarafa ulaştırılmasıdır.

Aynı şeyi **Mürsel** vasfını taşıyan peygamber hakkında iki şekilde düşünebiliriz. Birincisi; olgun insanlar yürüyüşlerinden de tanınırlar. Onlar etraflarına ve kendi üzerindekilere söz gelimi çamur sıçratmadan yani zarar vermeden, son derece terbiyeli ve latif bir

---

151 Asım, ***Kamus***, III, 1323

152 İsrailoğlları, tarih içerisinde buna en güzel örnektir. Onların durumları hakkında detaylı bilgi için bkz. A. Sayı, ***Hz. Musa***, s.11-34

153 Cahiliyye Arapları da insanlığa hiç sığmayacak davranışlar içine girmişlerdir. Buna en güzel örnek, onların kız çocuklarını hiç suçsuz oldukları halde diri diri toprağa gömmeleridir. Onların bu yaptığı Kur'an tarafından da doğrulanmaktadır. Bkz. Tekvır 81/8-9

154 Asım, ***Kamus***, III, 1323

şekilde yürürler. Peygamberin, yaşadığı toplumdaki insanlara karşı davranışları da aynı bu şekilde açıklanabilir.

İkincisi ise mecazdır, yani Allah elçisinin üzerine aldığı, "*kendisine Cebrail vasıtasıyla ulaştırılanları aynen, hiç zarara uğratmadan insanlara bildirme görevi*'ni kusursuz yerine getirmesidir.

Öyleyse mürsel; bir peygamberin biri gerçek, diğeri mecaz yoluyla anlatılan iki önemli özelliğini ortaya koymaktadır. Mürsellerden olan diğer peygamberler gibi **Hz. Lut**'un da yukarıda anlatılan bu iki niteliği taşıdığı kuşkusuzdur.

Yemekleri yalnız başına yemeyen, sofrasında hep misafir bulunduran insanın durumu anlatılırken Arapça'da kullanılan "boğazına lokma irsali olmaz"[155] deyimi de peygamberlerin ikramı çok seven, ihtiyaç sahiplerini doyuran insanlar olduklarını akla getirmektedir.[156]

Ağaçlık ve ormanlık bir yerden giderken önüne gelen dalları, yol açmak için eliyle tutup ber taraf eden ve aynı dalları, yol arkadaşına dokunup zarar vermesin diye o geçerken de tutup salıvermeyen adama da **mürsel** denmektedir.[157]

O halde peygamber de arkadaşlarına daima iyilik eden, onların zarar görmemesi için elinden gelen bütün fedakarlıkları ortaya koyan ve yanındakilere önderlik eden bir şahsiyettir. Çünkü yol üzerindeki dalları geçebilmek için tutan ve kendi geçtikten sonra bırakmayıp arkadaşlarının da geçmelerini bekleyen biri, en önde yol alıyor demektir.

Risel sözcüğünün "çok süt"[158] anlamını da hatırlayacak olursak, peygamberin bu yaptıkları karşılığında bolca verim elde ettiğini söyleyebiliriz. Her ne kadar **Hz. Lut** gibi kavmındeki bir kaç kişinin dışında kimseyi inandıramamış peygamberler için aynı şeyin söylenemeyeceği düşünülse bile bu durumda olan peygamberlerin, kendilerinden sonraki tebliğcilere örnek oldukları kuşkusuzdur.

Risâle, **rasul** ve **rasîl**, üçü de masdar olup *elçilik* ve *elçi* demektir. **Rasul**, aynı zamanda bir adama ok yarışında ve buna

---

155 Asım, ***Kamus***, III, 1323

156 Nitekim Kur'an'da Hz. Musa için "***kerim bir rasul***" sıfatı kullanılır. Bkz. Duhan 44/17

157 Asım, ***Kamus***, III, 1324

158 Asım, ***Kamus***, III, 1323

benzer hususlarda muvafakat eden kişiye isim olarak da verilir.[159] Peygamber de dini yaşamada birbirleriyle yarış eden ümmetine muvafakat eder.

2. Mürsellerin Özellikleri :

Bütün bu anlatımlardan sonra mürsellerin özellikleri şöyle maddelenebilir :

1. Üzerlerinde adaletsiz yöneticilerin baskısı ve sömürüsü olan ya da insan olduklarını unutacak kadar cahilleşmiş topluluklara gönderilmişlerdir.
2. Gönderildikleri toplumlarda kendilerine çok sert tepki gösterilmiş, gerçeği söyledikleri için de hep susturulmak istenmişlerdir.
3. Yürüyüş, konuşma vs. gibi beşeri özellikler bakımından mükemmel birer insandırlar.[160]
4. Üzerlerine aldıkları tebliğ (*Allah'tan Cebrail vasıtasıyla kendilerine gelen ilahi buyrukları hiç bir değişikliğe uğratmadan çevresindeki insanlara kavratma, bunların yaşanır hale gelmesini sağlama*) görevini kusursuz bir biçimde başarıyla yerine getirmişlerdir.
5. İnsanlara ikramı çok seven ve başkalarını kendilerine tercih edebilecek fedakar kişiliktedirler.
6. Önderlik vasfını her yerde gösterirler ve arkadaşlarını yani kendilerine inananları kötülüklerden kurtarmak için çabalarlar.
7. Ömürleri boyunca dur durak bilmeden ortaya koydukları uğraşın mükafatını bu dünyada olmasa bile bolca almışlardır, alacaklardır.

Bu sıralamadan sonra **Hz. Lut**, bütün bu özellikleri taşıyan bir Allah elçisiydi demek en doğru söz olur. Baştan beri **Mürselîn**

[159] Asım, *Kamus*, III, 1324-1325
[160] Bu konuda geniş bilgi için bkz. Mehmet Bulut, ***Ehl-i Sünnet ve Şia'da İsmet İnancı***, s.20

teriminin karşılığı olarak hep **peygamberi** kullandık ama Türkçe'ye yine peygamber olarak aktarılan bir başka lafız da **nebi**'dir. Buna göre **Hz. Lut** nebi midir yoksa rasul mü? Şimdi de bunu açıklamaya çalışalım:

3. Lut Peygamber Nebi mi Rasul mü?

Peygamber, haber getiren demektir[161] ve dilimize Farsça'dan geçmiştir. Yukarıda da söylendiği gibi, peygamberin Arapça karşılığı, Nebi ve Rasul olmak üzere iki farklı lafızdır.

Nebi, *Allah'tan haber veren* demektir.[162] Nebi ile aynı köklü **nubût**'un yüksek olmak, yükselmek, uluvv ve irtifa anlamları[163] bu hükmün doğruluğunu destekler.

Nebi'nin verdiği haber demek olan **nebe**'nin diğer haberlerden farkı; kendisiyle ilim ve zannı galip hasıl olup, büyük fayda sağlamasıdır. Yine Nebe; yalan olma ihtimali bulunmayan habere denir.[164]

Bir Kavmin civarını terkle onlardan ayrılmaya, uzaklaşmaya NBE köklü **münabee**'nin [165] kullanılması, Hz. Musa'nın kavminden ayrılıp kırk gün[166] Tur Dağında kalmasını hatıra getirmektedir. Nitekim Kur'an'da Hz. Musa'nın ayrılmasından sonra kavminin fitneye düştüğü[167] açıkca belirtilir.[168] Sözlükteki bu anlatımdan hareketle Hz. Musa'nın nebi olduğu söylenebilir.

[161] Ziya Şükun, ***Ferheng-i Ziya***, I,530; Ferit Develioğlu, ***Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat***,s.1035

[162] Kur'an'da nebi ile aynı köklü kelimelerden örnek olarak inbâ (Bakara 2/31.33) ve tenbi (Tahrim 66/3) Allah katından haber vermek anlamında kullanılmışlardır İnbâ'nın tebliğden farkı ve yeryüzü hakkında kullanıldığında büyük tesır uyandıracak haber anlamına geldiği hk.bkz. A. Sayı, ***Kur'an Etrafında Makaleler***, s.75

[163] Bu karşılıklar için bkz. Asım, ***Kamus***, I,103

[164] Asım, ***Kamus***, I,102

[165] Asım, ***a.g.e.***, aynı yer.

[166] Bu süre başlangıçta otuz gündü. On günlük süre sonradan ilave edilmiştir. (A'raf 7/142) Ayrıca bkz. A Sayı, ***Hz. Musa***, s.201

[167] Taha 20/85

[168] Olayın daha detaylı anlatımı için bkz. Ali Sayı , ***Hz. Musa***, s.198-202

Nebi ile aynı köklü ve "bir vilayetten çıkıp, diğer bir vılayete varmak" anlamında bir kelime daha vardır: **Nubû'**.[169] Bu açıklama da bizi hicret eden peygamberleri düşünmeye sevketmektedir.

Peygamberimiz'in Mekke'den Medine'ye[170] Hz Musa'nın önce Medyen'e[171] sonra Tih sahrasına[172], **Hz. İbrahim**'in Harran ve Kenan Diyarı'na[173] (Filistin) hicret ettiklerini biliyoruz.

Hz. Lut da amcası Hz. İbrahim'in tavsiyesiyle O'nun yanından ayrılmış ve Rabbinin dilediği yere[174] Sedum şehrine[175] göç etmiştir.[176]

Bu açıdan değerlendirildiğinde yukarıda ismi geçenlerle beraber, hicret etmiş bütün peygamberler birer nebidirler.

Buna karşılık bazı kelamcılar **nebi**'nin; yeni ve müstakil bir şeriatla gelmeyip önceki peygamberin şeriatına tabi olarak insanları Hakk'a çağıran kimse; **Resul**'ün ise; yeni ve müstakil bir şeriatla gelen ilahi elçi, olduğunu söylemişlerdir.[177]

Kaynaklarda **Lut Peygamber**'in, Hz. İbrahim'in şeriatını tebliğ ettiği, kendisinin yeni bir şeriatla gönderilmediği söylenmektedir.[178] Kelamcılardan bır kısmının yaptığı tanıma göre bu bılgilerden sonra **Hz. Lut**'un bir nebi olması gerekir. Halbuki Kur'an'da O'nun mürsellerden yani rasullerden olduğu çift pekiştirme edatının da vurgusuyla belirtilmektedir.[179] Öyleyse nebi ve rasulün yukarıdaki yeni bir şeriatla gelip gelmeme kıstasına göre tanımlanmaları ve bu şekilde birbirlerinden ayrılmaları Kur'an kriterine göre doğru

[169] Asım, *Kamus*, I,102
[170] Bu konuda detaylı bilgi için bkz. M. Hamidullah, *İslam Peygamberi*, I,175-213
[171] Bu konuda detaylı bılgi için bkz. Ali Sayı, *a.g.e.*, s 50-59
[172] Bu konuda detaylı bilgi için bkz. Ali Sayı, *a.g.e.*, s.251 ve devamı,
[173] Bu konuda detaylı bilgi için bkz. Şaban Kuzgun, *Hz. İbrahim ve Haniflik* s.50-58
[174] Ankebut 29/26
[175] Bu şehir hakkında detaylı bilgi Lut kavminin Yaşadığı Coğrafya başlığı altında verilmişti.
[176] Ya'kubi, *Tarih*, I,24-25; Ebu'l-Fida, el-Bıdaye ve'n-Nihaye, I,152; İbn Haldun, Tarih, c.II,Kısım:1; s.36. Asım Köksal, *Peygamberler Tarihi*, I,246
[177] Kemal b.Ebi Şerif, *Müsamere fi Şerhi'l-Müsâyere*, Mısır 1348 h.,II,83; Ayrıca bkz Mehmet Bulut, *Ehl-i Sünnet ve Şia'da İsmet İnancı*, s.11-12
[178] Taberi, *Tarih*, I,125; Sa'lebi, *Arâis*, s.78-79
[179] Saffat 37/133

görünmemektedir. Fakat **Nebi**'nin sözlük anlamındaki hicretten yola çıkılıp, **Hz. Lut**'un hicret ettiği söylendikten sonra "*Lut Peygamber de hicret ettiğinden dolayı bir nebidir*" hükmünün konması yanlış olarak değerlendirilemez.

Kur'an'daki anlatımlarıyla Kelamcıların bir kısmının yaptığı sınıflandırmaya uymayan bir diğer peygamber de **Hz. İsmail**'dir. Kur'an'da kendisi için nebi ve rasul nitelemelerinin beraberce yapıldığı[180] Hz.İsmail, babası **Hz. İbrahim**'in şeriatına tabi idi, yeni bir şeriatla gelmemişti.[181]

Halbuki yukarıdakı izaha göre **Hz. İsmail**'in sadece **nebi** olması gerekir.[182] Ama Kur'an'da O'nun rasul olduğu da söylenmektedir. Dolayısıyla yeniden belirtmek gerekir ki nebi ve rasulu, *Kelamcılardan bazılarının yukarıdaki şekilde tanımlamaları* Kur'an'a göre değildir.

Bu başlık altında son olarak denilebilir ki; **Hz. Lut**'un rasul/mürsel olduğu ayetle sabittir. Nebi'nin sözlük anlamındaki "hicret etme" kıstasına göre de O bir nebidir.

B. Hz. LUT'UN GÜVENİLİR ve EMİN OLMASI :

Lut peygamberin emin yani güvenilir olduğu, kavmiyle aralarında geçen bir konuşma da bizzat **Lut** (as)'ın kendisi tarafından belirtilmektedir. İlgili ayetin meali şöyledir: "***Kardeşleri Lut onlara; Allah'a karşı gelmekten sakınmaz mısınız? Doğrusu ben size gönderilmiş güvenilir bir elçiyim. Artık Allah'tan sakının ve bana itaat edin. Buna karşı sizden bir ücret istemiyorum, benim ecrim ancak alemlerin Rabbına aittir... dedi.***"[183]

İnsanları Allah'ın düzenlemelerine çağırma görevini üstlenmiş bir peygamberin ağzından duyulabilecek en anlamlı cümleler bunlardır. Nitekim aynı cümleleri Hz. Nuh,[184] Hz. Hud,[185] Hz. Salih,[186]

---

[180] Meryem 19/54
[181] Muhittin Bahçeci, ***Ayet ve Hadislerde Peygamberlik ve Peygamberler***, s.77, M. Bulut, ***a.g.e.***, s.12
[182] M. Bulut, *a.g.e.*, s.12
[183] Şuara 26/161-164
[184] Şuara 26/106-109
[185] Şuara 26/124-127
[186] Şuara 26/142-145

Hz. Şuayb[187] peygamberlerin de kendi kavimlerine yaptıkları konuşmalarda sarfettiklerini Kur'an'dan öğrenmekteyiz.

Yukarıdaki ayetler dizisinden şu anda bizi ilgilendiren "*doğrusu ben size gönderilmiş güvenilir bir elçiyim*" cümlesidir. Firavun ve avanesine Allah'ı anlatmakla görevli olan ve kendisi için "*kerim bir rasul*"[188] nitelemesi yapılan Hz. Musa da aynı ifadeyle kendini kavmine tanıtmıştı.[189]

1. "Emin"in Tanımlanması :

Emanet, temin etmek, amin, emine, emniyet, iman gibi türevlerini günlük hayatta kullandığımız **EMN** kökü, korku demek olan havf'ın karşıt anlamlısıdır. Nitekim aynı kökten emin ve êmin; korkusuzluk, gönülde korkudan/havf eser kalmayıp sakin ve rahat olmak demektir.[190]

Bir lafzın daha iyi tanımlanabilmesi için *onun karşıtının bulunup ikisinin beraber değerlendirilmesi* tarzını bildiğimize göre emin'i tarif etmeden önce havf'ın ne olduğunu anlatmaya çalışalım:

Havf, Kur'an'da daha çok korku anlamında[191] olmakla birlikte katl (öldürme)[192] ve harp (savaş)[193] karşılığı olarak da kullanılan bir kelimedir.[194] Demek ki **havf**; dünya hayatıyla ilgili maddi korkulardır, yani; sözgelişi Allah korkusu, cehennem ve kabir azabının korkusuna havf denmemektedir. Zaten "**emin**" Allah hakkında kullanıldığında; kullarını zulümden, dostlarını ve kendine itaat edenleri de azaptan emin edici anlamına gelir.[195]

Korkusuzca davranmak gerektiğinden dolayı ilim ve dirayete, ayrıca kovandan bal çıkarırken arıların saldırısından korunmak için giyilen meşinden dikilmiş zırha da HVF köklü sözcüklerin

---

[187] Şuara 26/177-180
[188] Duhan 44/17
[189] Duhan 44/18
[190] Asım, *Kamus*, IV,548
[191] Örnek olarak bkz. Bakara 2/274; Al-i İmran 3/170
[192] Bakara 2/155
[193] Ahzab 33/19
[194] Havf'ın bu karşılıkları için bkz. Asım, *Kamus*, III,579
[195] Asım, *Kamus*, IV,548

kullanılması[196] havf'ın gelebilecek muhtemel tehlikeden dolayı duyulan maddi korku tanımını desteklemektedir. Dolayısıyla peygamber'in emin olması; ondan öldürme, zulüm gibi tehlikeli ve korkunç davranışların beklenemeyeceği bunlardan kaynaklanabilecek korkulardan etrafındaki insanların güvencede olması demektir.

Emin; hainlik, zulüm, merhametsizlik, vefasızlık, haksızlık etme ihtimali bulunmayan mu'temed/güvenilir insana denir. Herkesin her konuda kendisine güvendiği şahıs: **"emne"**, koruması için birisine verilen nesne: **"emanet"**, birini söylediği sözde tasdik etme, **"iman"**, bir kimseyi bir nesne üzerine emin kılmak ise; **"temin"** dir.[197]

Peygamber her konuda herkesin kendisine güvendiği, sadece insanlara değil, hiç bir canlıya adaletsizlik, acımasızlık, vefasızlık ve haksızlık etmeyen; gerek Cenab-ı Hakk'ın kendisine tevdi ettiği ilahi emaneti gerekse insanların teslim ettikleri emanetleri en güzel şekilde muhafaza eden bir *güvenlik abidesidir*.

Araplar; gevşeklik, usanma, bezginlik, yorgunluk gibi zayıflıklardan emin olduğu, bir başka ifadeyle sahibi, devesinin bu tür kusurları olmadığına güvendiği için vücudu kuvvetli ve sağlam olan deveye **"emun"** derler.[198]

Peygamber de insanlara Hakk'ı bildirirken usanmaz, gevşeklik ve bezginlik göstermez, yorgunluk nedir bilmeden çalışır. Bununla beraber vücudu da dayanıklıdır. Mesela **Hz. Lut** tebliğ yapmasının tamamen yasaklandığı, her şeyin aleyhine cereyan ettiği zamanlarda ve kavminin kendisine karşı sistemli olarak yürüttüğü *söylediklerini etkili kılmama* ameliyesi karşısında onlara doğruları bildirirken usanmamış, yılmamış, bezginlik göstermemiştir.

2. Emin / Güvenilir Bir Peygamberin Özellikleri :

Emin/Güvenilir bir Allah elçisinin özellikleri şöyle sıralanabilir:

1. Peygamber, haksız yere insanları öldürmez, durup dururken sebepsiz yere onları savaşa sürüklemez.

[196] Asım, *Kamus*, III,579
[197] Asım, *Kamus*, IV, 548-549 (**İ'timan** ve **İsti'man** da aynı anlamdadır.)
[198] Asım, *Kamus*, IV, 550

2. İnsanları korkutmaz, buna sebep olacak sözler söylemez ve benzeri davranışlar içine girmez.

3. Etrafındaki insanların kendisine güvenmesinin yanında Allah da Ona güvenir Onun insanlara hiç bir zararı dokunmaz. bilakis O hep insanların iyiliği için çalışır.

4. Şahsına karşı yapılabilecek tüm saldırılar, tecavüzler, her türlü olumsuzluklar karşısında sığındığı tek varlık vardır, O da Allah'tır ve Allah O'nun yegane koruyucusudur.

5. İnsanlar peygambere her yönden güvenirler. Hatta inanmayanlar bile O'na emanet bırakırlar

6. Allah'ın buyruklarını insanlara ulaştırırken bir önderde bulunması zaaf olarak kabul edilen eksikliklerden uzaktırlar.

3. "Ben Güvenilir Bir Elçiyim" İfadesinin Anlamı:

Emin/güvenilir bir peygamberin özelliklerini tesbit ettikten sonra, **Hz. Lut** ve diğer beş peygamberin (Hz Nuh, Hz. Hud, Hz. Şuayb, Hz. Salıh ve Hz. Musa) sarfettikleri *"doğrusu ben size gönderilmiş güvenilir bir elçiyim"* ifadesinin irdelemesi şöyle yapılabilir:

Cümle "**inne**" ile başlamaktadır. **İnne** tahkik edatıdır ve cümlede verilen hüküm hakkında karşı tarafın şüphesi varsa bu edat başa getirilir. Bu açıklama da devreye girdiğinde **Hz. Lut** ve diğer peygamberlerin güvenilir olmaları konusunda, içlerinde bulundukları topluluklar şüphe içindeydiler, denebilir

Emin'den önce **rasul**'ün getirilmesi ise peygamberin, kendisinin gerçekten bir Allah elçisi olduğuna kavmini inandırmak istemesindendir. Yoksa Onun diğer bakımlardan güvenilir olduğu zaten bilinmekte ve tasdiklenmektedir. Burada hemen Peygamber Efendimiz'i ve O'na güvendikleri için kendilerinin saklayamadıkları kıymetli eşyalarını getirip emanet olarak O'na veren müşrikleri hatırlamak gerekir. Bir insanlık numunesi olan O büyük insan, hicret edeceği sırada üzerindeki emanetleri sahiplerine teslim etmesi için **Hz. Ali**'yi görevlendirmiştir.[199]

[199] Bu konuda detaylı bilgi için bkz. M. Hamidullah, *İslam Peygamberi*, I,162-163,175

Son olarak **emanet** yani güvenilir olmanın bir peygamberlik sıfatı olduğu da burada hatırlanmalıdır.

C. Hz. LUT'A HÜKÜM ve İLİM VERİLMESİ

1. Hüküm Verilmesi :

Kur'an'da isimleri geçen peygamberlerden Hz. Yusuf[200], Hz. Davut, Hz. Süleyman[201] ve Hz.Musa'yla[202] birlikte **Hz. Lut**'a da hüküm ve ilim verilmiştir.[203]

Hz. Musa, Firavun'la aralarında geçen bir konuşmada "***Rabbim benim için bir hükmü hibe etti ve beni Peygamberlerden/ mürselîn, kıldı / ca'l***" demekte[204] Hz. İbrahim de "***Rabbim, benim için bir hüküm hibe et***" diye niyazda bulunmaktadır.[205]

O halde "**hüküm**", peygamberlerin ihtiyaç duydukları bir şeydir. Bu yüzden onlara hüküm verilmekte veya bazıları kendilerine bu desteğin verilmesi/hibe için dua etmektedirler.

a. "Hüküm" Teriminin Tanımlanması :

Hüküm Türkçemiz'de de kullanılan bir sözcüktür. Hakem, hakim, mahkeme, muhakeme, hükümet, tahkim, istihdam gibi hükümle aynı köklü kelimeleri günlük hayatta kullanırız.

Spor karşılaşmalarını yönetenlere **hakem**, içinde hakimin haklıyla haksızı ayırdığı binaya **mahkeme**, tarafları veya verileri

---

200 Yusuf 12/22

201 Enbiya 21/79; Ayette kullanılan "**küll**" sözcüğünden hareketle aynı surenin 76. ayetinde ismi geçen Hz. Nuh'a da hüküm ve ilim verildiği söylenebilir.

202 Kasas 28/14

203 Enbiya 21/74

204 Şuara 26/21

205 Şuara 26/83

dinleyip hüküm verme ve hüküm çıkarma kaabiliyetine **muhakeme**, yürütme görevini icra eden kabineye **hükümet**; bir dava için hakem tayin etmeye **tahkim**; sağlamlık ve kuvvete de **istihkam** demekteyiz.[206]

Hüküm; çok genel anlamıyla *"şu nesne şöyledir"* deyip söylediğinin altına imza atmaktır.[207] Bir başka deyişle rastgele, sıradan bir şeyler söylemek değil, *"bu cümleleri ben sarfettim"* dercesine, konuştuklarının altına imza atabilmektir. Hükmü veren hakimdir. Sözlükte; cahiliyye Arapları içindeki hakimlerinin her konuda sözlerinin geçtiği yani nüfuzlu kimseler oldukları bildirilmektedir. Hakimle aynı anlamı paylaşan ama ondan daha beliğ / fasih olan **hakem**; gün görmüş, yaşlı (pir) adama sıfat olarak verilmektedir.[208]

Tahkim; bir insana bir hükmün gereklerini yapmasını tavsiye ve emr etmek, fesattan ve nefsin arzularına boyun eğmekten men edip alıkoymak demektir. Peygamber de Cenab-ı Hakk'ın buyruklarını insanlara bildirir ve bunların gereğinin yapılması için tavsiyelerde bulunur. Yine insanları beğenilmesi asla mümkün olmayan bir davranış olan bozgunculuktan ve nefsin kötü isteklerine tabi olmaktan alıkoymaya çalışır.

Genelde felsefi bir terim olarak algılanan HKM köklü bir kelime de "**hikmet**"tir. Felsefede bilgelik[209], nedenselliğin karşıtı olarak ereklik[210], iyilik [211], ve sorun[212] demek olan **hikmet**; Platonculuk'ta dört temel erdemden biri olarak kabul edilmiştir.[213] Hikmet; doğrudan doğruya felsefenin karşılığı olarak da kullanılmaktadır.[214]

Kur'an'da Hz. Davud'a[215], Hz. İbrahim'in ailesine[216], Peygamber Efendimiz'e[217] ve Hz. Lokman'a[218] hikmet verildiği bildirilmektedir.

---

[206] Ferit Devellioğlu, ***Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat***, Ankara 1962, ilgili maddeler.
[207] Asım, ***Kamus***, IV. 243 HKM Maddesi.
[208] Asım, ***a.g.e.***, aynı yer.
[209] Orhan Hançerlioğlu, ***Felsefe Sözlüğü***, Remzi Kitabevi, İstanbul 1982, s.290-30
[210] Hançerlioğlu, ***a.g.e.***, s.91
[211] Hançerlioğlu, ***a.g.e.***, s.195
[212] Hançerlioğlu.***a.g.e.***, s.380
[213] Hançerlioğlu. ***a.g.e.***, s.405, 334-338
[214] Hançerlioğlu ***a.g.e.***, s.112
[215] Bakara 2/251; Sad 38/20

Kur'an'a ait bir terim olarak **hikmet**; adalet, ilim, nübüvvet/ peygamberlik, fesadı önleme, ıslaha engel olan şeyleri giderme, Allah'a itaat, din, fıkıh, dinin gerektirdiğiyle amel etme, Allah korkusu, küçük de olsa günahlardan ve şüpheli şeylerden kaçınma, akıl, söz ve davranışta isabet, Allah'ın emirleri hakkında tefekkür/düşünme ve emre uyma[219] şeklinde çok geniş bir anlam yelpazesine sahiptir.

Kendilerine hüküm ve hikmet verildiği bildirilen pergamberlerin, yukarıda sıralanan bütün özelliklere sahip oldukları kuşkusuzdur. **Hz. Lut**'un salihlerden olması kısmında da açıklanacağı gibi herhangi bir peygamberin ümmetini, fesat gibi toplumlar için çok büyük tehlike oluşturan olumsuzluklardan men edici olduğu, **ihkam**'ın sözlükteki karşılıklarından hareketle de söylenebilir. Zira İhkam; bir nesneyi metin ve sağlam, muhafazalı kılmak, insanları yanlış yoldan çevirmek demektir.[220]

HKM kökünün, Araplar arasında çok tabii bir kullanımı vardır. Bir koşumculuk terimi olarak karşımıza çıkan bu kelime "**hakeme**" dir. Mevcut sözlükler içinde bu kelimenin en detaylı tanımını yapan Kamus'ta "**hakeme**" için şunlar yazılıdır:

"At kısmının licamından[221] iki taraflı çekerleri kuşatan demire denir ki gemin iki taraflı kollarıdır. Üstlerinde iki halka olur, başlığın kollarını onlara geçirirler ve altlarında da iki halka olur. Dizginin iki kolunu ona geçirirler."[222]

Bu açıklamaların Peygamberlere hüküm verilmesiyle ne ilgisi var, şeklinde bir soru sorulabilir.

---

216 Nisa 4/54
217 Nisa 4/113
218 Lokman 31/12
219 Asım, ***Kamus***, IV,224
220 İhkam'ın bu karşılığı ve ayrıca İstihkam'ın da yaklaşık olarak aynı anlamda olduğu hk.bkz. Asım, ***a.g.e.***IV,224
221 Abdullah Yeğin ve Arkadaşlarının hazırladığı ***Osmanlıca-Türkçe Lugat***'ta (I, 1192) "**licam**"ın karşılığı olarak dizgin ve gem yazılıdır. Ferit Devellioğlu'nun ***Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat***'ında ise **licam**'ın tek karşılığı vardır; Hayvanın ağzına vurulan **gem**. (s.659) Burada kastedilen, atın ağzına takılan demir, ve dizgin -kayışla tamamlanan (D. Mehmet Doğan, ***Büyük Türkçe Sözlük***, s.342. GEM Maddesi) "gem" olmalıdır.
222 Asım, ***a.g.e.***, IV,244, "**Hakeme**"nin damak geminin halkası karşılığı için bkz. ***Ahteri Kebir***, s.247 ve Abdullah Yeğin ve Arkadaşları, ***a.g.e.***, I,652

Burada kendisine hükmetmek için yukarıda tanımlanan aletlere ihtiyaç duyan at, kendilerine peygamber gönderilen insanlar gibi düşünülebilir. İnsanlık aleminin de dahil olduğu tüm kainata hükmedebilen bir tek güç vardır ve O Allah Teala'dır[223] yani mecazi bir ifadeyle diyebiliriz ki dizginler Allah'ın kontrolündedir. Fakat bu dizginler direkt olarak kumanda etmemektedir. Gemle dizginler arası ilişkiyi kuracak bir ara parçaya ihtiyaç vardır. İşte Allah'la insanlar arasındaki ilişkiyi kuran zat, **peygamber**dir.

Bu, bütün bir sistem olarak düşünülürse peygamber, devreyi tamamlayıp işleyişi, bir başka deyişle kumandayı gerçekleştirici bir parçanın görevini üstlenmiştir. İnsanlara mesaj ulaştırmak, onları yönlendirmek isteyen Allah Teala, bunu peygamberleri vasıtasıyla yapmaktadır.

Nasıl ki "**hakeme**", dizginler ve bu dizginleri elinde tutup yön veren birisi olmadan yönetimi, kumandayı sağlayamıyorsa peygamber de tek başına Allah'ın buyrukları olmadan insanları idare edemez, onları iyilik ve doğruluğa yönlendiremez. O sadece bir aracıdır. Bu incelik Kur'an'daki şu ayette de görülebilir: "***Allah'ın kendisine Kitabı, hükmü ve peygamberliği verdiği insanoğluna; Allah'ı bırakıp da bana kulluk edin demek yaraşmaz fakat; Kitabı öğrettiğinize, okuduğunuza göre Rabb'e kul olun, demek yaraşır.***"[224]

Son olarak "**hakeme**" ile idareci / kumandan arasındaki bağlantıyı sağlayan dizginler de Allah'la peygamberi arasındaki irtibatı sağlayan vahy meleği Cebrail'e benzetilebilir.

b. Kendilerine Hüküm Verilen Peygamberlerin Özellikleri :

Kendisine hüküm verilen bir peygamberde bulunan özellikler maddelenecek olursa;

1. Canının istediği gibi rastgele, desteksiz konuşamaz.[225]

[223] En'am 6/57; Yusuf 12/40,67
[224] Al-i İmran 3/79
[225] Necm 53/3

2. İnsanlara Allah'ın buyruklarını bildirir, uyulmasını tavsiye eder, fesattan, bozgunculuktan, nefsin isteklerine bağımlı olmaktan insanları kurtarmaya çalışır.

3. Peygamber hikmet sahibi bir kimsedir.

4. Allah'la insanlar arasında elçidir. Allah insanlar hakkında düzenlemelerde bulunmak istediğinde peygamber devreye girer, aracı vazifesi görür.

c. Kendilerine Hüküm Verilen Peygamberlerin Yaşları:

Hz. Yusuf'a hüküm ve ilim verildiğinden bahseden ayette, onun *eşüddüsüne buluğ ettiği* ifade edilmektedir.[226] Ayetteki **eşüddüye buluğ** ile kasdolunan; bedenin güçlenmesi, bu konuda son noktaya ulaşmasıdır. Genel olarak nakiller[227] bunun otuzüç yaşa tekabül ettiğini söylemektedirler.[228]

Hz. Musa'ya da hüküm ve ilim verilmiştir ama ondan önce Musa Peygamber'in hem eşüddüsüne buluğ ettiği hem de istivâ ettiği bildirilir.[229] **İstivâ**, Hz. Musa'nın biyolojik olgunlaşma devresini ifade etmektedir. Nakillere göre[230] bu devre kırk yaştır.[231]

Kendisine hüküm verilen peygamberlerden birisi olan **Hz. Lut**'un da "Peygamberlerin genelde kırk yaş öncesi gönderilmediği"[232] bilgisine dayanarak kırk yaşında peygamber olduğunu söylenebilir.

---

[226] Yusuf 12/22
[227] Taberi, *Tefsir*, XX,42
[228] A. Sayı, ***Hz. Musa,*** s.44
[229] Kasas 28/14
[230] Taberi, *Tefsir*, XX, 42
[231] Bu konuda daha geniş bilgi için bkz. A. Sayı, ***Hz. Musa.***, s.45; Biyolojik olgunlaşmasını tamamlayan Hz. Musa'nın, ruhen olgunlaşma sürecinin başlangıç merhalesinde bir Nebi'nin (Hz.Şuayb) yanında kalması ve O'na damat olmasının son derece uygun olduğu hk.bkz. A. Sayı., ***a.g.e.***, s.54
[232] Beydavi, ***Envar***; Nesefi, ***Medarik***, IV,553, (Mecm.Tef.)

2. İlim Verilmesi :

"Hüküm verilmesi" başlığı altında **Hz. Lut**'la [233] birlikte Hz. Yusuf[234], Hz. Davud, Hz. Süleyman[235] ve Hz. Musa'ya[236] da hüküm ve ilim verildiği belirtilmişti.

Kur'an'da Hz. Musa'nın Hızır (as)'la birlikte aralarında geçen olaylar anlatılmaya başlamadan önce Hızır (as) hakkında "katımızdan /**ledünn** kendisine ilim öğrettik / **ta'lim**" buyurulur.[237] Bu; *olmadan önce olacakları bilme*[238] *ve ona göre tedbir alma* ilmidir.[239]

Hz. Davud ve Hz. Süleyman Peygamberlere ilim verildiğinden Neml suresinde de söz edilmektedir: "***And olsun ki Davud'a ve Süleyman'a ilim verdik. İkisi; bizi mümin kulların çoğundan üstün kılan Allah'a hamdolsun dediler.***"[240]

Peygamberlerin yaptığı bu duadan, ilmin her kula verilmediği ve bunu elde edenlerin Allah'a hamd etmelerinin gerektiği anlaşılıyor. Kur'an'da Peygamber Efendimiz'e hitaben de "***Rabbım ilmimi arttır***"[241] demesi gerektiği hatırlatılıyor.

O halde **Hz. Lut** da kendisine ilim verildiği için diğer kullardan üstündür ve o bundan dolayı Allah'a hamd etmiştir.

a. "İlim" Teriminin Tanımlanması :

İlim; *bilmektir*, tefekkür / düşünmekle bir şeyin idrakidir. Karşıtı **cehl**'dir.[242] İlmin kökü olan ALM'den türetilmiş **i'lam**; öğrenmek,

---

[233] Enbiya 21/74
[234] Yusuf 12/22
[235] Enbiya 21/79
[236] Kasas 28/14
[237] Kehf 18/65; Ayrıca Hızır (as)'ın kimliği hk. bkz. Sayı, ***a.g.e.***, s.278-279; Hans Von Aiberg, ***Arz'dan Arş'a Sonsuzluk Kulesi***, I, 101-105
[238] Taberi, ***Tefsir***, XV,280; Kurtubi, ***el-Cami***, XI, 16; Alusi, ***Ruhu'l-Meani***, XVI, 330
[239] Sayı, ***a.g.e.***, s.276-278
[240] Neml 27/15
[241] Taha 20/114
[242] Asım, ***a.g.e.***, IV,410

bildirmek ve savaşta ata -onun kendi atı olduğunu bilebilmek için- *renkli yük* asmak demektir Böylece at, diğerlerinden ayrıcalıklı hale gelmiş ve sahibinin onu tanımasını sağlayacak bir farklılığı üzerinde taşır olmuştur.

b. Bir Peygambere Hüküm ve İlim Verilmesinin Düşündürdükleri:

Hüküm ve **ilim** bilinen bir örnekle şöyle açıklanabilir: Yapılacak bir binanın tasarımını yapıp, planını çizen kişiye mimar denir. Mimarların bir kısmı teoride hazırladıkları planı pratikte uygulama imkanına sahip değildirler. Uygun arazi yokluğu, finansman yetersizliği... gibi olumsuzluklar mimara, ilmini uygulama imkanı vermez.

Bir de mimar müteahhitler vardır. Bunlar bilen ve yapan insanlardır. Zaten önemli ve mükemmel olan da budur.

Peygamberlikte de durum farklı değildir. Onlara da ilim verilmektedir. Neyi, nasıl ve ne zaman yapacağını bilen bir peygamber bunu uygulayabilmesi için "**hüküm**" edebilmeli, böyle bir yeteneğe ve yetkiye sahip olmalıdır. Bildiklerini pozitif olarak hayatta gerçekleştiren bir Allah elçisi bu konuda en büyük desteği, yine kendisine bu görevi veren Zat'tan almıştır.

Lut Peygamber'e gelecek olursak O, kavminin yaşadığı ahlaki, sosyal ve tıbbi çöküntüyü nasıl ve hangi metodlar yardımıyla önleyebileceğini **ilim** olarak bilmektedir, bunu uygulamaya geçirme yetkisi de vardır. Ama kavmi ona karşı gelmekte ve yapmak istediklerine, onları kurtarmak için başvurduğu çarelere hep köstek olmaktadır.

D. Hz. LUT'UN ALEMLERE ÜSTÜN KILINMASI (TAFDİL):

Kur'an'da **Lut** ismi ilk defa, altıncı sure olan En'am'da geçer. İlgili ayette O'nun Hz. İsmail, Elyesea ve Yunus'la birlikte alemlere

tafdil edildiği/üstün kılındığı belirtilir.[243] Bu dört peygamberin ismi sırayla sayıldıktan sonra "**küllen**"denilmektedir. Bu lafız çoğul ifade eder.[244] Bu tek tek artarak oluşan çokluktur, yani söz konusu dört peygamber de ayrı ayrı alemlere üstün kılınmışlardır.

1. "Alemlere Tafdil"in Tanımlanması :

Birini **alemlere tafdil etmek**; onu diğerlerinden fazlalıklı / faziletli kılmak demektir. Bir peygamberin, tebliğde bulunduğu insanlara karşı fazlalıklı olmasına neden ihtiyaç vardır, bu mutlak gerekli midir, ayrıca peygamber hangi noktalarda karşısındaki insanlardan faziletlidir?

Bu çalışmanın konusu **Hz. Lut** (as) olduğuna göre O'nu kriter alarak bu sorulara cevap bulmaya çalışalım.

Bir peygamberin en büyük ve en önemli görevi kuşkusuz **tebliğ**dir.[245]

Türkçemiz'de *buluğ, buluğa erme, mübalağa, beliğ...* şeklinde kullandığımız sözcükler **tebliğin** kökü olan **BLĞ**'dan türetilmiştir.

Çeşitli türevleriyle Kur'an'da 77 yerde kullanılan[246] **BLĞ**; *bir şeyi bizzat var kılma, onu yaşatma ve realize etme. edileni bildirme* anlamlarındadır.[247] Kısacası tebliğe tamamen olmasa da "**kavratma**" sözcüğü karşılık olabilir.

Toplumda değişimi sağlama, o güne kadar yapılagelmiş ve benimsenmiş ama yanlış olan pek çok kabulü, inancı, davranışı

[243] En'am 6/86

[244] Asım, *Kamus*, IV, 72 (KLL Maddesi)

[245] Peygamber Efendimiz'in de diğer peygamberler gibi sadece bir tebliğci olduğu, dolayısıyla bütün peygamberlerin en önemli görevlerinin tebliğ olduğu hk.bkz. Al-i İmran 3/20; Maide 5/92,99; Nahl 16/35,82; Nur 24/54; Ankebut 29/17; Yasin 36/17; Şuara 42/48

[246] Örnek kullanımlar için bkz. "**Eşüddüye Buluğ**"; Yusuf 12/22; Kasas 28/14; Ahkaf 46/15; "**Mağribe'ş-Şemse Buluğ**"; Kehf 18/86; "**Matlıa'ş-Şemse buluğ**"; Kehf 18/90; "**Hulume Buluğ**"; Nur 24/59; "**Sa'ye Buluğ**"; Saffat 37/102;

[247] Tebliğ hakkında buraya kadar anlatılanlar ve daha fazla bilgi için bkz. A Sayı, ***Kur'an Etrafında Makaleler***, s.74-80 Ayrıca bkz. Asım, ***Kamus***, III, 476-478 (BLĞ Maddesi)

değiştirmek, onların yerine doğru ve faydalı olanı kavratmak elbette uzun zaman ister. Bu bakımdan peygamberlerin tebliğ süreçleri de uzun bir dönemi kapsar.[248]

Bu uzun tebliğ süreçlerinde insanların tatmin olabilmeleri ve hakkı kavrayabilmeleri için tüm yöntemler kullanılmaktadır. Toplumla, yani insanlarla bu denli içli-dışlı olan, onlarla bu kadar fazla ilgilenen birisinin toplum ve insana ait bütün ilim dallarında uzman olması gerekir. Bunun anlamı peygamberin faziletli / fazlalıklı olmasıdır.

Her kültürden, her yaştan, her seviyeden insana hakkı kavratma çabasında olan **peygamber**in ayrıca, son derece sabırlı, merhametli, cesaretli, atılgan, ikna kabiliyeti yüksek, hitabı düzgün ve etkili, olumsuzluklara tahammüllü, güçlüklere karşı göğüs gerebilen, çalışkan, güler yüzlü, doğru sözlü... olması gerekir.

Tebliğde bulunduğu insanlarla birlikte yaşayan, onların her konuda önderi konumunda olan bir peygamberin, diğer insanlardan üstün yanlarının olması son derece doğaldır. Bugün de idareci, önder olanlar, normal insanlardan üstün yanları bulunan becerikliler değil midir?

İdarecinin daha fazla insanın onayını alması, önderin arkasında olanların sayısının artması hep onların **fazilet** derecelerinin *yükseldiğinin* belirtisidir.

Gönderildiği toplumda herkese ulaşmak durumunda olan bir **peygamberin** de *alemlerden* yani kendinin dışındaki toplum fertlerinin tamamından üstün olması gerekmez mi?

Peygamberlerin üstün / fazlalıklı olmaları, büyük ölçüde **vahy** desteğiyle sağlanmaktadır. Yoksa onlar insan olmaları bakımından bizlerden farklı değildirler. Peygamber Efendimiz (s) ashabına "***Ben de sizin gibi beşerim***"[249] diye telkinde bulunmuştur.

---

248 Nitekim Kur'an'da Hz.Nuh'un kendi kavmi içerisinde 950 yıl kaldığı haber verilmektedir. (Ankebut 29/26); Ayrıca Hz. Musa'nın 80 yıl, Peygamber Efendimiz'in de 23 yıl insanlara tebliğ ettiklerini biliyoruz.

249 Kehf 18/110; Fussilet 41/6; Peygamberlerin beşer olduklarını bildiren ayetlerden örnek olarak bkz. İbrahim 14/10,11; Müminun 23/24,33; Şuara 26/154,186; Yasin 36/15; Şuara 42/15...

Allah elçilerinin ekonomik açıdan da güçlü olmaları gerekir. Söz gelişi Hz. Peygamber, sahip olduğu tüm mal ve serveti Allah yolunda harcamak gibi bir ahlaki **fazilete** ve harcayacak mala da sahiptir.[250]

2. Lut Peygamber'in Kavminden Üstün Olduğu Yönler:

Bu bilgilerden sonra **Hz.** Lut'un kavminden hangi yönlerden fazlalıklı olduğuna bir kaç örnek verelim :

1. Bu konuda ilk söylenebilecek söz **Lut** (as)'ın ahlaki ve insani bakımdan kavminden üstün olduğudur. Çünkü O ne insanların ırzına geçiyor ne de yol kesiyordu.
2. Hitap tarzı ve zeka yönüyle kavminden üstündür. Çünkü aralarında geçen konuşma sonunda, peygamberlerinin sorularına cevap veremeyen kavim, O'nu aralarından ihraçla tehdit etmiştir.
3. Olayların sonuçlarını önceden sezebilme yani ileri görüşlülük yönüyle kavminden üstündür. Çünkü onlara, yaptıklarına devam ederlerse hastalanıp öleceklerini önceden haber vermiştir.

E. Hz. LUT'UN SALİHLERDEN/SALİHİNDEN OLMASI:

Lut Peygamber'in Kur'an'da bildirilen vasıflarından birisi de salihlerden olmasıdır. İlgili ayetlerin birincisinde "***muhakkak o salihlerdendir.***"[251] denilirken, diğerinde Hz. Nuh'la birlikte ikisine "***kullarımızdan iki salih***" [252] nitelemesi yapılmaktadır

[250] Eşinden kendisine intikal edenlerle birlikte Peygamber Efendimiz'in 1991 yılı rakamlarıyla 120 milyarlık bir servete sahip olduğu ekonomistlerce hesaplanmıştır. Bu konuda bkz. A. Sayı, ***Kur'an Etrafında Makaleler,*** s.92

[251] Enbiya 21/75

[252] Tahrim 66/10

Kur'an'da Salihlerden oldukları haber verilen diğer peygamberler; Hz. İbrahim[253], Hz. Yahya[254], Hz. İsa[255], Hz. Zekeriyya, Hz. İlyas[256], Hz. İshak[257], Hz. Yakub[258], Hz. İsmail, Hz. İdris, Hz. Zülkifl[259] ve Hz. Yunus'tur.[260]

Ayrıca İbrahim ve Yusuf Peygamberler salihlere **ilhak edilmeleri**[261], Hz. Süleyman da salih kullar arasına dahil edilmesi/ **idhal**[262] için dua etmişlerdir.

Hz. Musa'nın kayınpederi olan ve kaynaklarda Şuayb Peygamber olarak bildirilen[263] Zatın Hz. Musa'ya söylediği "***haberin olsun ben bu iki kızımdan birini sana nikah etmek istiyorum. Sen bana sekiz sene ecirlik etmek üzere ki eğer on yıla tamamlarsan o da kendine, fakat seni zorlamak istemiyorum, inşaallah beni salihlerden bulacaksın***'[264] cümlesinden de Şuayb Peygamber'in salihlerden olduğu anlaşılıyor.

1. "Salih"in Tanımlanması :

"**Salih amel**"; *fesadı ve dejenerasyonu* (bozulma) *önleyen her şey*, diye tanımlanacak olursa. bu vasıfta olan işleri yapana da salih kişi denilecektir.

Peygamberler genelde sosyal, ahlaki ya da dini yönden çökmüş, dejenere olmuş topluluklara gönderilmişlerdir. Mesela Peygamber Efendimiz'in gönderildiği dönemde **Mekke** toplumu ele alındığında toplumdaki **fesadın** hangi boyutlarda olduğu gözlenebilir.

---

[253] Bakara 2/130: Nahl 16/122; Enbiya 21/72; Ankebut 29/27
[254] Al-i İmran 3/39; En'am 6/85
[255] Al-i İmran 3/46; En'am 6/85
[256] En'am 6/85
[257] Enbiya 21/72; Saffat 37/112
[258] Enbiya 21/72
[259] Enbiya 21/86
[260] Kalem 68/50
[261] Şuara 26/83 (Hz. İbrahim); Yusuf 12/101 (Hz. Yusuf)
[262] Neml 27/19
[263] Elmalılı, ***Hak Dini***, IV,2805; Ayrıca bkz. A.Sayı, ***Hz. Musa***, s.54
[264] Kasas 28/27; Bu konuda geniş bilgi için bkz. A. Sayı, ***a.g.e.***, s.54-59

Maun suresinin sebebi nüzulü olarak anlatılan **Ebu Cehil**'in veliliğini yaptığı bir yetimi itip kakması, azarlaması ve kendi parasını kendine vermeyişi[265], efendilerin kölelerine karşı yaptığı zulümler... bütün bunlar toplumun genel ahengini bozan, fesada yol açan olaylardır.

Hz. Musa dönemi için düşünüldüğünde **Firavun**'un uyguladığı nüfus politikası[266] İsrailoğulları üzerindeki dayanılmaz baskı ve dolayısıyla onların gerçeklerden habersiz bir şekilde hep aldatılmaları da fesada yönelik, toplum sağlığını bozan tutumlardır.

Lut Kavmine gelince; onların müfsidin/ifsad edici, bozguncu bir kavim oldukları Kur'an'da bildirilmektedir. **Hz. Lut**'un kendilerini uyarmasına karşılık onlar ***"Doğru sözlülerden isen bize Allah'ın azabını getir"***[267] diye cevap vermişlerdir. Bunun üzerine de **Hz. Lut** ***"Müfsidin kavme karşı bana yardım et"***[268] diye Rabbına dua etmiştir.

Lut toplumu ahlaki ve insani bakımdan çöküntü içindedir. Onların, bahçeleri arasından geçen yolları kullanan yolculara yaptıkları ırza geçme muameleleri ve yine kendi aralarında erkek erkeğe eşcinsel ilişki kurmaları bunun en açık delilidir. Homoseksüelliğin bereberinde getirdiği zührevi hastalıkların da **Lut Kavminde** başlamış olabileceği ihtimali onların aynı zamanda tıbbi açıdan bir bozulma yaşadıklarını gösterir.

Kısacası bu kavim hem *sağlığını kaybetmiştir* bu yönden bir fesat içerisindedir. Hem de *ahlaksızlaşmış, insani değerleri yitirmiştir.* Bu bakımdan da ikinci bir fesat süreci yaşamaktadır.

---

[265] Elmalılı, ***Hak Dini***, IX, 6165-6166; Mekke'de toplumsal dejenereyi önleme mahiyetinde ileri gelenlerin kurduğu "**Hılfu'l-Fudul**" teşkilatının burada hatırlanması gerekir. Bahadırlık teşkilatı olarak da nitelendirilebilecek bu kurumun mensupları bir yabancı da olsa zulme uğrayan kimsenin yardımına koşacaklarına dair yemin ediyorlardı. "Hılfu'l-Fudul" hakkında detaylı bilgi için bkz. M. Hamidullah, ***İslam Peygamberi***, I, 52-55; II, 845,868,1085

[266] Bu konuda bkz. A. Sayı, ***Hz. Musa***, s.176

[267] Ankebut 29/29.

[268] Ankebut 29/30.

İşte **Hz. Lut**, türlü yönlerden bozulmuş kavmine peygamber olarak görevlendirildiğinden, kendisinin bu olumsuzluğu önleme gibi bir yeteneğe yahut da desteğe mutlaka ihtiyacı vardır.

Günümüzde **Lut Peygamber**'in de *eşcinsel* olduğu ve (haşa) bu konuda kavmine öncülük ettiği gibi ilginç iddialara kitaplarda rastlanmaktadır. Bu tür bir iddianın çıkabileceği ihtimali sanki önceden sezilmişcesine Kur'an'da **Hz.** Lut'un salihlerden olduğunun bildirildiği Enbiya suresinin 75. ayeti bir isim cümlesi olarak getirilmiş ve başına tahkik / pekiştirme edatı olan "**inne**" kullanılmıştır. Arapça'da bir isim cümlesinin "**inne**" ile başlaması, o cümleye muhatap olanın, söylenenin doğruluğu hususunda kuşkusu olduğunu bize bildirir.

Bundan sonraki başlıkta **Hz.** Lut'a karşı öne sürülen iddialar, iftiralar söz konusu edilip bunlara cevap verilecektir.

2. Hz. Lut'a iftiralar:

a. Tevrat'taki İftira Ayetleri:

30. ayetten başlayan iftira -imlasıyla birlikte- aynen şöyledir:

"30.Ve Lut Tsoardan çıkıp dağda oturdu, ve iki kızı onunla beraberdi; çünkü Tsoarda oturmaktan korktu; ve o, ve iki kızı bir mağarada oturdular. 31.Ve büyük kızı küçüğüne dedi: Babamız kocamıştır, ve bütün dünyanın yoluna göre yanımıza girmek için memlekette erkek yoktur; 32.Gel babamıza şarap içirelim, ve babamızdan zürriyeti yaşatmak için onunla yatarız. 33.Ve o gecede babalarına şarap içirdiler; ve büyük kız girip babası ile yattı, ve onun yatmasını ve kalkmasını bilmedi. 34.Ve vaki oldu ki ertesi gün büyük kız küçüğüne dedi: İşte dün gece babamla yattım: bu gece de ona şarap içirelim, ve babamızdan zürriyeti yaşatmak için, gir, onunla yat. 35.Ve o gecede dahi babalarına şarap içirdiler, ve küçük kız kalkıp onunla yattı; ve onun yatmasını ve kalkmasını bilmedi. 36.Lût'un iki kızı böylece babalarından gebe kaldılar. 37.Ve büyük kız bir oğul doğurdu, ve onun adını Moab çağırdı; ve bugüne

kadar Moablıların atasıdır. [38]*Ve küçük kız, o da bir oğul doğurdu, ve onun adını Ben-ammi çağırdı; o bugüne kadar Ammon oğullarının atasıdır."*[269]

i. İftira Ayetlerinin İrdelenmesi :

Hemen belirtmek gerekir ki bu ayetlerden **Lut** Peygamber'in kızlarının bekar oldukları ve kendileriyle evlenecek erkek kalmadığı anlaşılmaktadır. Halbuki Kur'an'da[270] **Hz. Lut**'a Sedum'dan nasıl ayrılacağı melekler tarafından öğretilirken ehliyle birlikte geceleyin yola çıkması gerektiği söylenmektedir. **Ehl** sözcüğü, çekirdek aile demek olan **âl**'den daha geniş anlamlıdır.[271] Dolayısıyla **Sedum**'dan ayrılanların sadece baba, anne ve çocuklardan ibaret olmadığı o aileye sonradan girmiş birilerinin yani damatların da onlarla birlikte geceleyin yola çıktıkları söylenebilir.

Dikkat edilecek olursa bütün işler büyük kızın başının altından çıkmaktadır, kardeşine bu fikirleri veren odur ve **Hz. Lut** da hâşâ bunamış bir ihtiyar pozisyonuna sokulmuştur. İlk olarak; bunayacak kadar yaşlanmış olan birisinin çocuğunun olması pek mümkün değildir. Zira günümüzde ortalama olarak erkekler için cinsel işlevin sonunun 60-80 yaş olduğunu biliyoruz.[272]

İkinci olarak; bir peygamberin **şarap içmesi** mümkün değildir. *Alkollü içkinin* pis ve şeytanın işlerinden olduğu Kur'an'ın ayetiyle sabittir.[273] Bu vasıftaki bir davranışın bir peygamber tarafından yapılmış olabileceğini düşünmeye de imkan yoktur.

Aslında bu detay, söylenenlerin inandırıcılığını arttırmak için verilmiştir. Zira aklı başında ve alkol almamış birisinin kendi öz kızlarıyla cinsel ilişkide bulunması, ihtimal dahilinde değildir. Bu yüzden **Lut Peygamber**'in hâşâ bunamış ve alkol almış, daha sonra da kızlarıyla yatmış olduğu seneryosu üretilmiştir.

[269] Tevrat, Tekvin, 19/30-38
[270] Hud 11/81; Hicr 15/65
[271] Bu konuda bkz. A.Sayı, ***Kur'an'da Ehl Lafzının Anlam Yönünden Konulu Analizi***, s.4-5
[272] Anthony Smith, ***İnsan, Yapısı ve Yaşamı***, s.52.60
[273] Maide 5/90

Bu yanlış hareketi iki gece üstüste ve aynı oyuna gelerek **Lut** Peygamber'in yaptığı iddiası da **Hz. Lut**'un hâşâ acziyetine bağlanmak istenmiştir.

Hz. Lut'un iki kızının babalarıyla kurdukları ilişkiden doğan çocukların büyüğünün adının **Moab** olduğu, küçüğüne ise **Ben-ammi** isminin verildiği, bunların da daha sonra tarih sahnesinde görülen Moabların ve Ammon oğullarının atası oldukları söylenmektedir.

Ord.Prof.Dr. Şemseddin Günaltay'ın **Yakın Şark III Suriye ve Filistin** isimli kitabında verdiği iki haritaya göre **Ammonlar Lut Gölünün** kuzey doğusunda, **Moablar** ise güney doğusundadır.[274] Bu iki topluluğun M.Ö. XIII. yüzyıl sonu ve 1025 yıllarında Akdeniz'in güney doğusunda yani Filistin yöresine ait haritalarda gösterilmesinden ve başından geçenler Tevrat'ta da[275] anlatılan, M.Ö. X. yüzyılın ikinci yarısında yaşamış Moab kralı Meşa'nın Fenike harfleriyle ama Moab dilinde yazdırdığı bir tabletten[276] yola çıkarak Moabların, **Lut Peygamber'in** yaşadığı dönemden çok daha sonra tarih sahnesine çıkmış oldukları söylenebilir. Bu da Tevrat'ta yer alan bu bilginin yanlışlığını ortaya koymaktadır.[277]

ii. İftira Atılmasının Sebepleri :

İncil de tahrif edilmiş olması açısından Tevrat'la aynıdır. Tevrat'ın ve sonraki dönemlerde de İncil'in, din adamlarının himayesinde ve onların istediklerini yapabildikleri birer kutsal kitap haline getirildiklerini biliyoruz.

Kendi yaptığı bir olumsuzluğu başkasının da yaptığını, dahası toplumda otorite olarak kabul edilmiş seviyeli insanların bile aynı

[274] Ş. Günaltay, ***Yakın Şark III, Suriye ve Filistin***, s.18,154,314,329

[275] Tevrat, Kitabı Mulük, III,4

[276] Bu bilgiler ve tabletin fotoğrafı için bkz. Ş Günaltay, ***a.g.e.***, s.244-246

[277] Tevrat'ta peygamberler hakkında ileri sürülen iddiaların, Kur'an'ın peygamberler hakkında zikrettikleriyle bağdaşmadığı, onların Yüce Allah'ın koruması altında olduğu, onları bizzat Yüce Allah'ın eğitip yatiştirdiği, insanların kendilerine örnek edinecekleri kişiler olan peygamberler hakkında Allah'ın "***İşte onlar Allah'ın hidayet ettiği kimselerdir. Onların yoluna uy***" buyurduğu, Tevrat'ın peygamberler hakkında ileri sürdüğü bu hususların doğru olması halinde onların insanlara nasıl örneklik edebilecekleri hk. bkz. M.Sait Şimşek, ***Kur'an Kıssalarına Giriş***, s.32

hatayı işlediklerini söyleyerek kendini aklamaya çalışmak, insan olarak hepimizin zaafıdır. Özellikle çocuklar, yaptıkları herhangi bir yanlışın nedenini anne babaları sorduğunda genelde; *"benim bu yaptığımı falanca kişi de yapıyor / onun yaptığını gördüm / ondan öğrendim"* tarzında cevaplarlar. Kendilerine referans aldıkları kişi çoğunlukla anne babalarının beğenip takdir ettikleri birisidir. Sanki söz konusu hatanın onun tarafından yapılması yanlışlığını gideriyormuşcasına bu tarz bir savunmada bulunur çocuklar.

Benzeri yanlış delil getirme mekanizmasını büyükler de sıklıkla çalıştırırlar. Ellerinde **Tevrat** ve **İncil**'in asılları bulunan din adamlarının, kendi yaptıkları yanlışlara referans bulmak, onları doğru gibi göstermek gayretiyle kendi yaptıklarının ya aynısını ya da benzerlerini özellikle peygamberlere izafe etmeleri, onların da benzeri şeyleri yaptıklarını söylemeleri bu bakımdan yadırganmamalıdır.

Sadece **Hz. Lut** (as) değil, Tevrat'ta kendisine iftira atılan diğer peygamberler de [278] hepsi gönderildikleri toplumun önderidirler. Yani bir davranışın onlar tarafından yapılması demek, onun kesinlikle doğru olması demektir. Bu açıdan düşünüldüğünde Tevrat ve İncil'i değiştirme imkanı olan din adamları, kendi hatalarını gizlemek için böyle seneryolar üretmiş olabilirler.

Yahudilerin her olayı bir peygamberle başlatma, yapılan her davranışı bir peygambere bağlama girişimleri eskiden beri hep devam etmiştir.

Bir de Peygamberlere iftira atmakla onları halkın gözünden düşürme, hâşâ âdi, seviyesiz, ırz düşmanı, sarhoş, puta tapan birer kötü tip olarak lanse etme çabalarına girilmiş olabileceği ihtimali vardır.

Bir başka sebep de aristokrat kesimin, beğenmedikleri emir ve yasakları değiştirmeleri için din adamlarına baskı yapmaları, bunu yaptıkları takdirde kendilerine para, vs. teklif etmeleri olabilir.

Bu arada şöhret düşkünü din adamlarını da unutmamak gerekir. Onların da kendi cümlelerinin bir kutsal kitapta yer alması ve böylece meşhurlar arasına katılmak hevesiyle kutsal metinlerin orjinallerine eklemeler yapmaları mümkündür.

[278] Hz. Nuh'a atılan iftiralar için bkz. Tevrat, Tekvin IX.20-22; Hz. Süleyman'a atılan iftiralar için bkz. I.Krallar XI, 4-6; IX,7-20; Hz. Harun'a atılan iftiralar için bkz. Çıkış XXXII, 1-4; Hz. Davud'a atılan iftiralar için bkz. II. Samuel XI,2-5

Gönderildikleri dönemde birer hidayet kaynağı olan bu kitaplar, asırlar boyu insanlığa rehber olmuşlardır. Ne varki zaman içinde bunların asılları bozulmuştur.[279] İncil'in gelişiyle Tevrat, Kur'an'ın gelişiyle de İncil yürürlükten kaldırılmıştır.[280]

III. Tevrat'ın Hz. Lut'u Anlatan Ayetlerindeki Çelişki:

Hz. Lut kıssasının anlatıldığı Tekvin Kitabının (Musa'nın Birinci Kitabı) 19. babında 12 ve 14 numaralı ayetlerde **Lut** Peygamber'in damatlarından bahsedilmektedir. Bununla beraber, aynı babın 8 ayetinde de kavmini helak etmek üzere gelmiş melek elçileri kendisinden istemeye gelen kavminin bekar erkeklerine, **Hz. Lut**'un; "***İşte, benim ere varmamış iki kızım var...***" teklifinde bulunduğu haber verilmektedir.[281]

8. ayete göre **Hz. Lut**'un iki kızı vardır ve bunlar *bekardır*, 12 ve 14. ayetlere göre ise söz konusu iki kız *evlidir*, iftiranın yer aldığı 31. ayete göre de memlekette onlarla evlenecek hiç bir erkek yoktur. Bu çelişki 12 ve 14 ayetlerin daha sonra ilave edildiği ihtimalini gündeme getirmektedir. Lut Peygamber'in kızlarıyla yattığı iftirasının da 30 ile 38. ayetlerde yazılı olduğu dikkate alınacak olursa bu kısımların daha sonraları Tevrat'a sokuşturulmuş olabileceği ihtimali daha da kuvvetlenmektedir.

[279] Nisa 4/46; En'am 6/91; Maide 5/13.41

[280] Abdullah Aydemir, ***Kur'an'a Göre Hz. İsa II***, s.28

[281] Lut peygamber'in elçi melekleri kendisinden istemeye gelen bekar erkeklere "hâulâi benâtî=*işte bunlar kızlarım*" teklifini yaptığı Kur'an'da söylenmektedir. (Hud 11/78) Dikkat edilecek olursa "**kızlarım**" ifadesi ve bunları işaret eden zamir (**hâulâi**) çoğuldur, yani iki kişi için bu lafızlar kullanılmaz. Bunu dikkate alan müfessirler Lut peygamberin teklif ettiği kızların kendi kızları değil kavmin kızları olduğunu söylemekte ve sonra da Peygamber Efendimiz'in şu hadisini zikretmektedirler: "***Ben sizin babanız makamındayım ve size öğretirim***" (Ebu Davud, Sünen, Tahare 4); Peygamberlerin ümmetlerine baba mesabesinde olması gibi onların vekilleri ve vasıleri konumundaki şeyhlerin de müridlerine karşı baba durumunda oldukları ve bu yüzden bazı tarikatlarda *şeyh* karşılığı olarak "*dede*" ve "*baba*" terimlerinin kullanıldığı hk. bkz. H. Kamil Yılmaz, ***Anahatlarıyla Tasavvuf ve Tarikatlar***, s.194-246

b. Hz. Lut'a Günümüzde Atılan İftiralar :

Bu başlık altında ele alınacak iftiranın yazılı olduğu **Türkiye'de Eşcinsellik** (Dün, Bugün) isimli kitap, *"Bir tutam cinsel mutluluk için: ezilen, acı çeken tüm insanlara..."* ithafıyla Sayın **Dr. Arslan Yüzgün** tarafından kaleme alınmıştır. "Huryüz Yayıncılık"ın 1986 yılında İstanbul'da yayınladığı bu eser, 13.5 x 19.5 cm. boyutlarında toplam 536 sayfadan oluşmaktadır.

Kitapta çok seyrek de olsa (500 sayfada 73 tane) dipnot kullanılmış ve sonuna kaynakça başlığı altında 40 tane kitabın ismi yazılmıştır.

Türkiye'de Eşcinsellik'in bilimsel kıymeti hakkında bir şeyler söylemek yerine aşağıdaki tesbiti yapmak herhalde daha inandırıcı olacaktır.

Kitabın "**2-Eşcinselliğin Tarihi Gelişimi**" bölümünde, 24. sayfada, *homoseksüelliğin dünya tarihi kadar eski olduğu* bilgisi, **Dr. Andre Morali-Daninos**'un "**Cinsel İlişkiler Tarihi**" kitabının 66. sayfasından kaynak gösterilerek söylenmektedir. 24.sayfada yer alan bu bilginin kaynağının verildiği dipnot numarası 4'tür. 4 nolu dipnottaki kaynağa merak edip de baktığınızda ise Varlık Yayınları arasında İstanbul'da 1974'te yayınlanmış Cinsel İlişkiler Tarihi isimli kitabın 66.sayfasında böyle bir bilgiye rastlayamıyorsunuz.

Sayın Arslan Yüzgün, üç sayfa sonra yani 27. sayfada yine aynı kaynaktan alıntı yapmıştır. Bunun dipnot numarası 6'dır ve gerçekten de yukarıya aldığı bilgiler, aşağıda dipnotta söylediği sayfalarda vardır. 24. sayfada neden böyle bir kandırmacaya gerek duyulduğunu anlamak zordur. Bu örnek, kitabın bilimsel değeri konusunda okuyucuda bir kanaat oluşturmuş olmalıdır.

Arslan Yüzgün'ün **Hz. Lut** (as) hakkında söylediklerinin bir kısmı kitabın **Eşcinsellik Olgusuna Toplumsal Yaklaşım** adındaki Beşinci Bölümünde **1-Dinlerin Eşcinselliğe Yaklaşımı** alt başlığında, 196. sayfada yer almaktadır. 196. sayfanın üçüncü paragrafı aynen şöyle:

> "Eşcinselliğin tarihini anlatabilmek için üç dinin doğuş bölgesi olan Orta Doğu'ya uzanmak gerekiyor. **Hz. Lut**'un erkeklerle yoğun bir ilişkiye girdiği ve kavminde de eşcinselliğin çok yaygınlaştığı din kitaplarında açıkça belirtilmektedir. İslam

dininin peygamberi Hz. Muhammed de kutsal kitapta **Lut**'un kadınlardan hoşlanmayıp, erkeklerden hoşlandığını, suçlar nitelikteki sözlerle dile getirmiştir."

Yine beşinci bölümün **3-Dinsel Cezalar** alt başlığında (203.sayfanın son paragrafı) da Sayın Yazar şunları söylüyor :

"**Hz. Lut**'un kendi kavmine ve topluluğuna "peygamber" olarak gönderildiği İslamiyet'in kutsal kitabı Kur'an'da belirtiliyor. Ve yine kutsal kitabın A'raf suresinin 80-84'üncü ayetlerinde **Lut**'un kadınları bırakıp, şehvetli erkeklerle cinsel ilişkiye girdiği, kavminin de onun yolunda ilerlediği ve bu ilişkileri sürdürdüğü belirtilmektedir. Doğal sonuç; efsanevi bir anlatımla, kavmin üzerine kızgın taşların yağmasıdır."

i. İftiraların İrdelenmesi :

Bu anlatılanların yazarı "yine kutsal kitabın A'raf suresinin 80-84'üncü ayetlerinde" ifadesiyle söylediklerinin doğru olduğunu, bizzat Kur'an'dan alıntı yaptığını vurgulamak istemektedir. Ama A'raf suresinin 80-84. ayetleri hiç de onun söylediklerini doğrulamamaktadır. İlgili ayetlerde kimin Livâta / erkeklerle eşcinsel ilişki yaptığı son derece açıktır. Bu satırların, kullanılan Kur'an mealinden aktarma yaparken bir dikkatsizlik sonucu mu yazıldığı yoksa bir çarpıtma mı olduğu konusunda fazla bir şey söylemeye gerek yoktur zira okuyucu bunu çoktan takdir etmiştir.

Sayın Yazar, bu meali nereden bakıp yazdığını dipnotta söyleseydi o zaman kimsenin bir diyeceği olmaz, *burada hata yapan meal verendir*, denirdi. Gerçi "**Türkiye'de Eşcinsellik**"in bilimselliği konusunda yukarıya alınan örnekte olduğu gibi burada da asılsız bir kaynak gösterilebilirdi. Ama nedense buna gerek duyulmamış. O halde bu ifadelerinin asıl maksadının "*bağcıyı dövmek*" olduğu kendiliğinden ortaya çıkıyor.

Bir başka hata da "İslam dininin peygamberi Hz. Muhammed de kutsal kitapta **Lut**'un kadınlardan hoşlanmayıp, erkeklerden hoşlandığını, suçlar nitelikteki sözlerle dile getirmiştir" cümlesindedir. Bunu okuyan birisi, Sayın Yazar'ın "**kutsal kitap**" diye nitelendirdiği Kur'an-ı Kerim'i sanki İslam dininin peygamberi Hz. Muhammed'in (s) kaleme aldığını zannedecektir. Bunun ne kadar ilkel ve bayatlamış bir

iddia ve Kur'an'ın bizzat Allah kelamı olduğunu burada anlatacak değiliz. Sadece bir başka **çarpıtmaya** dikkat çekmek istedik.[282]

Yukarıdaki alıntıların ikisinde de **Hz. Lut**'un bizzat eşcinsellik yaptığı söylenmektedir.[283] Bu tür bir iddianın çıkabileceği ihtimali sanki önceden sezilmişcesine Kur'an'da **Hz. Lut**'un salihlerden olduğunun bildirildiği Enbiya suresinin 75. ayeti bir isim cümlesi olarak getirilmiş ve başında tahkik / pekiştirme edatı olan "**inne**" kullanılmıştır. Arapça'da bir isim cümlesinin "**inne**" ile başlaması, o cümleye muhatap olanın, söylenenin doğruluğu hususunda kuşkusu olduğu konusunda bize ipucu verir.[284]

[282] Yazar burada **hadisleri** kasdetmiş olabilir. Gerçi bu, biraz zayıf bir ihtimaldir. Zira İslam dini için kutsal kitabın Kur'an anlamına geldiğini herkes bilir. Sayın A. Yüzgün, kitabın 204. sayfasında Hz. Ayşe'den bir hadis nakletmekte ve bunun kaynağını da Ali Rıza Demircan'ın **İslam'a Göre Cinsel Hayat** kitabından göstermektedir. Sahanın yabancısı olduğu için belki de hadislerin kaynağının kütüb-ü tis'a gibi ilk el hadis mecmualarından gösterilmesi gerektiğini bilmiyordur.

[283] Halbuki Hz. Lut kavmine "**ben sizin yaptıklarınızı onaylamıyorum bundan nefret ediyorum**" anlamında "***muhakkak ben sizin ameliniz için kâlinderim***" (Şuara 26/168) demektedir. Bu ayetin incelemesi, 3. Bölümde "**Hz. Lut'un Bunalması ve Rabbından Yardım İstemesi**" başlığı altında yapılacaktır. Mansuriyye'nin kadınları ve haramları helal saydığı, ölü eti, kan, domuz eti, şarap ve bunlardan başka diğer haramları helal olduğunu iddia ettiği, analar, kızlar ve kız kardeşlerle nikahlanılmasını ve erkeklerin birbirleriyle nikahlanmalarını caiz gördüğü; Karmatiler'in de kızlar ve kızkardeşlerle nikahlanmayı caiz gördükleri, Bahreyn'de ve Ahsa'da onlar içinde ortaya çıkan ve tabilerine homoseksüellik anlayışını yayan, kendisiyle düzüşmek isteyene engel olan oğlanın katlini vacip sayan bir kişinin varlığının bu hususu teyit ettiği hk. bkz. Avni İlhan, ***Nusayrilik*** (Ders Notları), İzmir, 1994, s.22; Karmatilerin diğer yasakları da mübah saydıkları hk. bkz. Gazali, ***Bâtıniliğin İçyüzü***, s.46; Homoseksüelliğin Nusayriyye'de olduğu hk. bkz. A. İlhan, a.g.notlar, s.22, Dıpnot:44

[284] A. Sayı, ***Hz. Musa***, s.176

3. Hz. Lut'un Günahsızlığı (İsmet):

a. *"İsmet"in Tanımlanması:*

İsmet; Arapça'da Ayn, Sad, ve Mim harfleriyle sembolize edilen ASM kökünün masdarıdır. Men etmek, korumak, tutmak, tutunmak, bir şeye el ile yapışmak, sığınmak, dayanmak, güvenmek, çalışıp kâr etmek, bilek, bilezik, gerdanlık, ip, bağ, nikah, akdi, iffet, namus ve dokunulacak tutamak karşılıklarının hepsi, sözlüklerde **ismeti** anlatabilmek için kullanılmaktadır.

Allah'ın kulunu ismeti; onu, kendisini helak edici şeylerden, şerlerden ve düşebileceği hatalardan koruması demektir.[285]

Kur'an-ı Kerim'de[286] *korumak* ve *kurtarmak* anlamlarına gelen ismet'in kökü ASM'nin ism-i fâili olan **Asım**; koruyucu ve kurtarıcı demektir.

Terim olarak ise **İsmet**; peygamberlerin güçleri yetmekle beraber, günahlardan uzak olma melekesidir. Ayrıca ismet için: *"Allah'ın peygamberlerini, kadir ve kıymetlerini düşürecek şeylerden korumasıdır"*, *"Günah işlemeye engel olan öyle nefsani bir melekedir ki günah işlemenin eksiklik, itaat etmenin de olgunluk olduğu bilmeye bağlıdır"* açıklamaları da yapılmaktadır.[287]

"Allah'ın emirlerini tebliğ eden ve insanları uyaran kimse"[288] olarak tanımlanan **peygamber**'in, kendilerine has sıfatlarından birisi olan masumluk[289] tüm İslam alimlerince peygamberliğin bir gereği

[285] Bu bilgiler için bkz. Mehmet Bulut, ***Ehl-i Sünnet ve Şia'da İsmet İnancı***, s.25

[286] Maide 5/67; Hud 11/43, Ahzab 33/17

[287] Bu bilgiler için bkz. M. Bulut, ***Ehl-i Sünnet ve Şia'da İsmet İnancı***, s.25-26

[288] İbrahim Düzen, ***Aziz Nesefi'ye Göre Allah, Kâinât ve İnsan***, Ankara: Şanlıurfa İlahiyat Fakültesini Geliştirme Vakfı Yay., 1991, s.176 (Bu tanım Nesefi'ye aittir.)

[289] Peygamberlerin kendilerine has diğer özellikleri hk. özlü bir açıklama için bkz. Nureddin es-Sâbûni, ***Mâturidiyye Akaidi*** (Çev.:Bekir Topaloğlu), D.İ.B. Yay. Basım yeri ve tarihi yok.,s.121-122

olarak kabul edilmiş ve "Peygamberlik ısmeti gerektirir"[290] denmiştir. İsmet sıfatının tartışılan yönü, peygamberlerin büyük ya da küçük günahlardan mı veya peygamberlik öncesi-sonrasında mı korunduğu konularıdır. Mezhepler arasında bu konularda değişik görüşler belirtilmiştir ve ihtilaflar çıkmıştır.[291]

b. Sonuç:

Lut Peygamber'in şahsına yönelik iftiralar buraya kadar incelendi ve O'nun bunlardan beri olduğu söylendi. İnanan kesim için bu tür düşünceler zaten gülünüp geçilecek türdendir. Diğerleri de kendi menfaatlerini okşadığı, bazı yaptıklarına mesned arama çabası içinde olduklarından bunları ve benzerlerini uydurup bunlara inanır gözükebilirler. Aslında sağduyu sahibi bir insan için bunların ne kadar saçma olduğunu tekrarlamaya gerek yoktur.

Burada Kur'an'ın mucize oluşuna yeniden değinmek gerekmektedir. Zira **Lut Peygamber**'in salihlerden olduğunun bildirildiği Enbiya suresinin 75. ayeti bir isim cümlesidir. Biz isim cümlelerinde söylenen hükümlerin geçerliliklerinin fiil cümlelerindeki gibi zamanla sınırlı olmadığını, kıyamete kadarki bütün zamanlar için geçerli olduğunu biliyoruz. Bununla beraber, -daha önce de geçtiği üzere- bir cümlenin başında **inne**'nin kullanılmasının, o cümlenin muhataplarının, sözkonusu cümlenin içerdiği hüküm hakkında şüphelerinin bulunduğu anlamına geldiğini de biliyoruz.

290 Fuzuli, ***Matlau'l-İ'tikât fi Ma'rifeti'l-Mebda'i ve'l-Ma'âd***, (Neşre Hazırlayan: Muhammed b.Tâvid at-Tancı, Çev.: Esat Coşan -Kemal Işık), Ankara: Ank. Üniv.Dil ve Tarih Coğrafya Fak.yay., 1962, s.55

291 Sayın Doç.Dr. Mehmet Bulut'un **Ehl-i Sünnet ve Şia'da İsmet İnancı** isimli eseri, Ehl-i Sünnet ve Şia ana başlıkları altında yer alan mezheplerdeki tartışmaları ele alıp incelemektedir. Daha çok müfessirliğiyle tanınan Fahrüddin er-Râzi de **İsmetu'l-Enbiyâ** isimli eserinde sırf bu konuyu işlemektedir. Bu kitap "**Peygamberlerin Masumiyeti**" ismiyle Hasan Fehmi Ulus tarafından Türkçe'ye çevrilmiş ve ilim Yayınları arasında İstanbul'da 1986 tarihinde yayınlanmıştır. Bunun dışında diğer klasik Kelam kitaplarında ve kelamla ilgili olan eserlerin büyük çoğunluğunda Peygamberlerin İsmeti konusu işlenmekte ve mezhepler arası tartışmalara yer verilmektedir.

Bu bilgilerden açıkça anlaşılıyor ki aslı bozulmuş **Tevrat** müminleri de kutsal kitaplarında yer alan bu ifadelerin doğruluğu hususunda kuşku içerisindedirler, yani onlar **Lut Peygamber** hakkında böyle bir iddianın doğruluğuna iman etmemişler, tam anlamıyla inanmamışlardır ve inanmamaktadırlar.

Gelecek asırlarda **Hz. Lut** (as)'ın şahsiyeti hakkında böyle saçmalıkların düşünüleceği ve yazılıp çizilebileceği ihtimali önceden sezilmişcesine Kur'an'da **Lut Peygamber**'in *salihlerden olduğu* isim cümlesi şeklinde ve "**inne**" edatıyla pekiştirilerek söylenmiştir.

Peygamberler hakkında bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da değişik iftiralar gündeme gelecektir. Ama Allah elçileri bunlardan her zaman uzaktırlar, masumdurlar.

İKİNCİ BÖLÜM

LUT KAVMİNDE SOSYAL, DİNİ ve İKTİSADİ HAYAT

I. LUT KAVMİNDE SOSYAL HAYAT

Bu bölümde **Lut Kavminin** genel yapısı üzerinde durulacak, onların sosyal hayatları, Kur'an'da anlatılan detaylar kadar ortaya konulmaya çalışılacaktır.

Bunu yaparken Kur'an'da **Lut Kavmi** için söylenen özellikler tek tek ele alınacak, ayetlerde kullanılan lafızların tahlilleri yapılacak, konu hakkında nakiller varsa bunların Kur'an verileriyle doğru-yanlış ya da 'destekliyor', 'görüş belirtmiyor', 'desteklemiyor' türünden ilişkileri tesbit edilecek, bu arada günümüzle de bağlantı kurulmaya çalışılacaktır.

Hemen belirtmek gerekir ki Kur'an'da **Lut Kavminin** yaşadığı hayat *detaylı olarak* ele alınmamaktadır. Ama bu onların sürdürdükleri yaşam aydınlatılamaz, hayatlarındaki önemli noktalar belirlenemez anlamına gelmez. Yukarıda sıralanan hedeflerin başarılabilmesi **isabetli terim analizleriyle** yakından ilgilidir. Bu sebeple belki okuyucuyu biraz yorabilecek yoğunlukta lafız tahlillerine ilerki sayfalarda yer verilecektir. Başta da belirtildiği gibi olayların bir film şeridi gibi ortaya konmasında bu tip bir inceleme mutlaka gereklidir. Zaten Yüce Yaratıcımız tarafından Kur'an'da sık sık akletmemiz, tezekkür ve tefekkür etmemiz ... istenmiyor mu?

A. LUT KAVMİNDE ERKEKLER :

Lut Kavmi denilince onların en çok bilinen özellikleri olarak ilk akla gelen erkek erkeğe eşcinsel ilişki kurmalarıdır. Değişik surelerde ondört kere tekrarlanan Lut kıssasına başlanırken Kur'an'da da ele alınan ilk konu budur.

A'raf suresinde **Hz. Lut**'un da Hud, Salih ve diğer peygamberler gibi Allah tarafından gönderildiği bir atıf harfiyle belirtildikten[1] sonra bizzat **Hz. Lut**'un ağzından şu cümle aktarılır: "***Alemlerden kimsenin sizden önce bu kadar fazla yapmadığı fahişeye mi etv***

[1] A'raf 7/80

ediyorsunuz muhakkak siz kadınların dûnundan şehvetle ricâle etv ediyorsunuz öyle değil siz müsrifûn kavmsınız"[2]

Dikkat edilecek olursa üzerinde durularak açıklama yapılacak terimler ayetteki *orjinalleriyle* aynen aktarılmıştır. Bunların yerine *tek kelimelik* bir **Türkçe karşılık** yazılabilirdi ama o zaman çok şey ifade eden ayet, kesinlikle haksız bir operasyonla **kısırlaştırılır**, sıradan bir cümleden farksız olurdu.

Bu yöntemle ilk bakışta **ayet mealinden bir şey anlamama** sorunu gündeme gelebilir. Ama bu hiç de üzerinde durulmaya değer bir konu değildir. Çünkü devam eden satırlar hep o Kur'an terimlerinin açıklamalarıyla doludur.

Böylece okuyucu hangi lafzın açıklamasının yapıldığını bilecek, aynı kullanıma Kur'an'ın başka yerlerinde rastladığında bu bilgiler hatırına gelecek ve bu şekilde *Arapça bilmediği için anlayamadığı* Allah kelamını anlama ve düşünme fırsatını yakalayacaktır ya da en azından kulaklar bu lafızların tekrarlarıyla, inandığı dinin çağlar üstü kitâbına kendisini daha yakın hissedecektir.[3]

Bu teknik açıklamaları, yeri gelince tekrar dönmek üzere, noktalayarak A'raf suresindeki ayetlere dönelim.

Burada Lut kıssası ilk defa anlatılmasına karşın diğer peygamberlerin kıssalarında olduğu gibi toplumun iktisadi, dini, sosyal ya da kültürel yapısı, peygamberin kavim içindeki peygamberlik öncesi ve sonrası konumu gibi bilgiler verilmemekte direkt olarak **kavimle peygamberleri** arasında geçen bir **diyalog** nakledilmektedir

Biz de konuya aynı yerden başlayacağız ama devam eden ayetlerdeki lafız analizleriyle geriye gidecek ve onların hayatlarını ulaşabildiğimiz detaylarla ortaya koyacağız.

[2] A'raf 7/80-81

[3] Kur'an'ın inzalinin, vahyinin, tafsilinin, ca'linin Arapça olduğu dolayısıyla onun bizzat orjinalinden anlaşılması gerektiği, Kur'an'ın bu yolla ilmi gelişmelere yol gösterebileceği hk. geniş açıklama için bkz. Ali Sayı, ***Kur'an'ın Anlaşılmasında Okunmasıyla İlgili Bir Usul Önerisi***, s.193-201

1. Hz. Lut'un Kavmine Sorduğu Soru:

Hz. Lut'un ağzından çıkan ilk cümle bir soru cümlesidir.[4] **Lut Peygamber** kavminin yaptıklarını bilmediği için mi onlara sormaktadır? Hayır, çünkü peygamber gönderildiği toplumun içinde yaşar. Onların yaptıklarından haberdardır. Bu, üstlendiği tebliğ görevinin gereğidir.

Öyleyse **Hz. Lut**'un bilmediğinden dolayı "***Alemlerden kimsenin sizden önce bu kadar fazla yapmadığı fahişeye mi etv ediyorsunuz***?" sorusunu sorduğu ihtimali ortadan kalkmaktadır.

Burada yeni bir soru akla gelebilir, o da bildiği bir şeyi **Hz. Lut**'un neden bilmiyormuş gibi sorduğudur. Böyle bir soru cümlesi yerine normal bir ifade ile "*fahişeye etv etmeyin, sizden önce alemlerden kimse bu çirkin hareketi sizin kadar fazla yapmadı, gelin vazgeçin bu işten*" diyebilirdi. Fakat bu, muhatabı **etkileyen**, onun kulağında çınlayan bir söz olacağı yerde ya hiç söylenmemiş kadar tesirsiz ya da "*hadi oradan sen de! Biz yaşantımızdan memnunuz, sana ne bizim halimizden*" gibi küstahça cevaplara zemin hazırlayabilecek bir nitelikte olurdu.

Soru cümlesi için aynı şeyler söylenemez. Çünkü bu defa muhataba yaptıklarını düşündürecek, bunların doğruluğuna veya yanlışlığına tekrar karar verme fırsatı sağlayacak sözler sarfedilmektedir.

Yanlış dahi olsa kişi bir davranışı çok tekrar ediyorsa bunun **doğruluğunu** benimseme sürecine girer, bir müddet sonra da bu konuda kendinden iyice emin bir şekilde **çok iyi şeyler** yaptığına inanır hale gelir. Ona yanlış yaptığı, doğru yolda olmadığı söylense hemen reaksiyon gösterir ve savunma konumunda, duygularıyla hareket edip söylenene karşı çıkar.

Bir tefeciye "*neden tefecilik yapıyorsun, insanları neden sömürüyorsun, bu sağladığın kazançta başkalarının hakkı var...*" deseniz belki de hiçbir zaman "*gerçekten yaptığım şeyin aldatmadan, haksız kazanç sağlamadan farkı yok, ne kadar da yanlış yapıyorum hemen vazgeçeyim*" cevabını alamazsınız. Tefeci sizin sözlerinize, aslında insanlara hizmet ettiğini, iktisadi açıdan zayıflamış ya da ihtiyaç içindekileri bulundukları kötü durumdan kurtardığını, onlara

---

[4] A'raf 7/80

yardım ettiğini, bu yaptığı iyiliği kimsenin yapmayacağını belirterek cevap verir.

Aslında siz böyle bir müdahelede bulunmakla, yanlış yapan birine yaptıklarının **doğru** olduğunu savundurtarak söylediklerine inanmasını sağlamaktan başka bir şey yapmamışsınızdır. Bunun yerine "*sen tefecilik mi yapıyorsun?*" diye sorsaydınız karşınızdaki önce içinde bulunduğu ruh halinden silkinip sıyrılacak, davranışının adının "**tefecilik**" olduğunun farkına varacak, o zamana kadar kendine hayat tarzı edindiği şeyi doğru-yanlış kriterine vuracak ve bu safhada aklını devreye sokacaktı.

Belki ilk anda size "*hayır, ne münasebet ben ihtiyaç içindekilere yardım etmekteyim olur mu öyle şey?*" diyecek ama artık o soru beyninde çınlayacak ve "*demek ben tefecilik yapıyorum, iyi ama tefecilik ne, olumsuz bir şey mi?*" gibi sorularla vicdanını tatmin etmeye, bu sorulara cevap aramaya çalışacaktır. Aynı soru müteaddit defalar tekrarlanırsa yanlış yapan vicdanına hesap veremediği için yaptıklarından vazgeçebilir. Bu olasılık -hem de kuvvetlice- her zaman vardır.

İşte **Hz. Lut**, insanların eğitiminde bu ve diğer metodları son derece iyi bildiği için kavminin ne yaptığını bile bile "***Alemlerden kimsenin sizden önce bu kadar fazla yapmadığı fahişeye mi etv ediyorsunuz?***" sorusuyla karşısındaki insanların silkinip ne yaptıklarının farkına varmalarını, akıllarını kullanmalarını ve davranışlarını olumlu olumsuz kıstasına göre değerlendirmelerini istiyordu.[5]

2. Lut Kavminin 'Fahişeye Etv' Etmesi :

a. "Fahişe"nin Tanımlanması :

Ayette son derece açık bir şekilde belirtildiğine göre **Lut Kavmi** "***fahişeye etv etmektedir***". **Fahişe**; zina, son derece kabih / çirkin ve münker / yalnız bırakılması, yaklaşılmaması gereken günah, Allah'ın

[5] Ayetin soru cümlesi olarak gelmesinin nedeninin tevbih / azarlama, tehdit etme ve takrı / başa kakmak, serzenişte bulunmak, yanlış yapıldığını ifade etmek olduğu hk.bkz Ebu's-Suud, *Tefsir*, II,245; Alusi,IV,169

kesin olarak nehy ettiği şey, haddi aşan ve kabih / çirkin olan her türlü söz ve davranış demektir.[6]

Zina bizzat Kur'an tarafından fahişe olarak nitelendirilir.[7] Kur'an'ın fahişe dediği bir başka davranış da babaların evlendikleri kadınlarla evlenmektir.[8]

Yusuf Peygambere efendisinin hanımı tarafından teklif edilen ama Allah'ın Yusuf (as)'ı ondan sarf ettiği ve böylelikle O'nun muhlaslar/samimi oldukları Allah tarafından onaylananlar içine dahil edildiği davranışın tanımı ise Yusuf suresinde **fahşâ** sözcüğüyle yapılmaktadır.[9]

Görüldüğü gibi normal olmayan, tasvip edilmeyen, çirkin her türlü aşırılığın genel adı "**Fahişe**"dir. Türkçemizde aşırı anlamında kullandığımız sözgelimi "*fahiş fiyat*" nitelemesi bu söylenenleri destekler.

b. "Etv"nin Tanımlanması :

Etv etmek ise; sürat, ölüm, şiddetli hastalık, vergi, ağacın çiçeği tomurcuklanıp yemişi belirmek, ağacın çok yemiş tutması, gelmek, haraç... gibi anlamlar içermektedir.[10] Bu karşılıklar dikkate alındığında hepsinde ortak noktanın yavaş yavaş gelmek olduğu görülür.[11]

[6] Asım *Kamus*, II, 1109; "*sözlerden ve fiillerden kabih / çirkinliği, azim / büyük olan şeyler*" açıklaması için bkz. Rağıb. ***Müfredat***, s.373-374; **Fahişe**'nın "*Seyyie*" olarak değerlendirilmesi hk.bkz. Zemahşeri, ***Keşşaf***, II,125; Razı, ***Mefatih***, XIV, 175; "*Aksa'l-Kubh*" olarak değerlendirilmesi hk. bkz. Alusi, ***Ruhu'l-Meâni***, IV, 169; "*Zukûra etv*" olarak değerlendirilmesi hk bkz. Taberi, ***Tefsir***, V, 234

[7] İsra 17/32; Nisa 4/15

[8] Nisa 4/22

[9] Kur'an'da belirtildiğine göre fahşâ şeytanın hutuvâtından olup, onun insanlara emrettiği davranışlardandır. Bkz. Bakara 2/168-169, 168; Nur 24/21; Fahşâ hk. ayrıca bkz. Ali Ünal, ***Kur'an'da Temel Kavramlar***, s.326-328

[10] Asım, ***Kamus***, IV,853

[11] Etv'in kadınlarla olan normal ilişki için kullanılması hk. Bakara 2/223

Arapça'da *fuhuş yapmak* ifadesinin karşılığı olarak fahişe ve etv etmek beraber kullanılmaktadır.[12] Ama "**etv**"in ağacın çok yemiş tutması anlamından hareketle "**fahişeye etv**"in çok fuhuş yapma, fazlasıyla aşırılık ifadelerine de karşılık olabileceği söylenebilir.

c. Tarihte Eşcinselliği Başlatan İlk Topluluk Lut Kavmi mi?:

"İlkel insanların cinsel bakımdan karma karışık, başıboş bir halde yaşamalarından çok söz edilmiştir. Yine tarih öncesi insanın yaşantısında tek eşlilik ve dişinin rızasının önemli oluşu yer almış bulunmaktaydı."[13]

Babil'de evlilik tek eşliydi ve özellikle kadın hasta ya da kısır olduğu zaman nikahsız "cariye", "odalık" tutmak kanununa uygun bir davranıştı, ayrıca cinsel suçlar ağır ceza görürdü.[14]

İbrani toplumunda da evlilik dışı cinsel ilşkide bulunmak yasaktı.[15] Hıristiyanlık dünyasında ise homoseksüellik oldukça açık bir tarzda vardı ve ayıplanmadan çok alay konusu oluyordu.[16]

Tarihsel süreci böyle bir kaç cümleyle özetledikten sonra deminden beri incelenegelen ayetin (A'raf 7/80) orjinal dizilişine bakacak olursak "***Fahişeye mi etv ediyorsunuz***"dan sonra "***aleminden ehadden onda sebkınız olmayan***" açıklamasıyla karşılaşırız.

"***Aleminden, ehadden***" ifadelerinin açıklaması bundan sonraki "Aşırılığın Boyutları" başlığı altında yapılacaktır. Şimdi "***Sebkınız olmayan***" kısmını anlamaya çalışalım. Bu ibarelerin karşılığı

---

[12] Örnek kullanımlar için bkz. Asım, ***Kamus***, II, 1109-1110

[13] Andre Morali-Daninos, ***Cinsel İlşkiler Tarihi***, s.11,12; İlkçağ Yunanistan'ında erkeklerle kadınların cinsel bakımdan karma karışık ve başıboş halde bir arada yaşadıkları hk. bkz. ***Cinsel İlişkiler Tarihi***, s.25

[14] Cinsel suçlarla ilgili cezalara örnek olarak; baştan çıkardığı kızla evlenmeye yaklaşmayan erkeğin kafasının dahi kesilebileceği, kocasını aldatan kadının da zamparasına bağlanarak suya atıldığı hk. bkz. A.Morali-Daninos, ***Cinsel İlişkiler Tarihi***.

[15] A. Morali, ***a.g.e.***e., s.19

[16] A. Morali, ***a.g.e.***e., s.52

genellikle meallerde 'dünyalarda hiç kimsenin sizden önce yapmadığı...'[17] şeklindedir.

Okuyucu burada haklı olarak şu soruyu yöneltebilir: ***Lut Kavminin** yaşam tarzı haline getirdiği erkek erkeğe eşcinsel ilişkiyi daha önce hiç kimse, hiçbir topluluk yapmamış mı, bu işi dünya tarihinde ilk defa **Lut Kavmi** mi başlatmış?*

Yukarıdaki meallere göre eşcinsel ilişkinin ilk defa ortaya çıktığı topluluk **Lut Kavmidir**. 'Dünyalarda hiç kimsenin sizden önce yapmadığı' ifadesinden bu anlaşılır ve Kur'an meali yazan zevatın hemen hepsi eşcinselliğin **Lut Kavmiyle** başladığı, yani eşcinselliğin bir anlamda mucidinin **Lut Kavmi** olduğu konusunda müttefiktir.[18]

Olayı aydınlatmak için yeniden A'raf suresinin 80. ayetine dönersek kilit terimin '**sebk**' olduğunu görürüz.

i. 'Sebk'in Tanımlanması:

Arapça'da Sin, Be ve Kaf (SBK) harfleriyle sembolize edilen **sebk**, Türkçemiz'de 'musabaka' türeviyle kullanılmaktadır ve yarışla ilgilidir. Yarış tek başına yapılmaz. En azından iki kişi olmak üzere yarışmacılar aynı başlama çizgisi üzerine gelirler ve hep birlikte musabakaya başlanır.

[17] ***Kur'an-ı Kerim ve Türkçe Anlamı (Meal)*** D.İ.B.Yay. .Ankara 1983, s.159 Benzeri mealler için örnek olarak Bkz. Celal Yıldırım ***Asrın Kur'an Tefsiri***, IV,2162; Sayın Prof.Dr.Süleyman Ateş de sonraki açıklamalarda Razi'den alıntı yaparak görüşünü değiştirdiği halde ayetin mealini "*bu işi sizden önce dünyalarda kimse yapmamıştır....*" şeklinde vermektedir. Bkz. ***Yüce Kur'an'ın Çağdaş Tefsiri***, III,364; "*Sizden önceki milletlerden hiç birinin yapmadığı...*" karşılığı için bkz. Ali Özek ve Ark., ***Kur'an-ı Kerim ve Açıklamalı Meali***, s.159; "*Sizden evvel alemlerden hiç birinin yapmadığı...*" karşılığı için bkz. Hasan Basri Çantay, ***Kur'an-ı Hakim ve Meali Kerim***, I,228; "*Sizden evvel alemde hiç birinin yapmadığı...*" karşılığı için bkz. İsmail Hakkı İzmirli, ***Türkçe Kur'an-ı Kerim***, s.235; "*Sizden evvel alemlerden hiç birinin yapmadığı ...*" karşılığı için bkz. Elmalılı M.Hamdi Yazır, ***Hak Dini Kur'an Dili***, III, 2208-2209; "*Sizden önce alemlerden hiç birinin yapmadığı...*" karşılığı için bkz. Yaşar Nuri Öztürk; ***Kur'an-ı Kerim Meali***, s.73

[18] Dahası Sayın Ali Bulaç Hz. Lut'un yaşadığı dönemi M.Ö.3000'lere kadar götürerek eşcinselliğin önce Mezopotamya sonra da Yunan'da görüldüğünü ve bunun Kur'an'ın dediğine uygun olduğunu söylemektedir. Bkz. ***Din ve Modernizm***, s.161

Söylenenler bir koşu yarışı üzerinde somutlaştırılacak olursa; her yarışmacı sol ayağını başlama çizgisi üzerine koyar ve başlama düdüğüyle herkes koşmaya başlar. İlk metrelerde genelde aynı performans gösterilir ve toplu halde koşulur. Ama katedilecek mesafenin sonlarına yaklaşıldığında az önce aynı hizada olanların bir kısmı geride kalmıştır. Bir kaç kişi ise aradaki farkı açmış ve öne geçmiştir. Bunların birisi finişe en erken varır ve o birinci ilan edilir.

Lut Kavminin "**sebk**"i de aynen bunun gibidir. Onlar da tıpkı musabakada öne geçen ve yarışı diğerlerinin önünde bitiren şampiyon gibi eşcinsel ilişki konusunda kendilerinden önce yaşamış toplulukları geride bırakmışlardır.

Sebk'in karşılığı olarak sözlükte; *bir kimseyi geride bırakıp onun ilerisine geçmek özellikle ödüllü at yarışlarında koşu meydanındaki atın diğerlerini geçip varışa herkesten önce gelmesi*[19] yazılıdır. Aynı kökten türeyen **Sâbıka** için ise şu açıklama yapılır: "*Bir işi cümleden mukaddem ve selef işlemekten ibarettir ki Türkçe'de öncelikle tabir olunur.*"[20]

Diğer türevleri de incelendiğinde ortaya çıkan şudur: **Sebk** bir öncelik ifade eder, fakat bu "**ilk**"lik değil, kendisiyle birlikte bir kaç kişiyle çıkılan yolda, diğerlerine karşı sağlanan bir üstünlükten doğan önceliktir.

Müfessir Razi bu konuda şunları söyler : "*Biz pek çok insanın böylesi bir fiili pis ve kazurat cinsinden addettiğini görmekteyiz. İnsanların pek çoğuna göre bunun pis ve necis cinsinden olduğu söz konusu olunca daha önce geçen nesillerin pek çoğunun, o asırlarda yaşayan insanlardan hiç kimsenin böylesi bir fiile teşebbüs etmeden sona ermiş olması uzak bir ihtimal değildir.*

Bu hususta şöyle bir izah da yapılmıştır: Belki de onların hepsi bu işe yönelmişlerdir. Bu işe herkesin yönelmesi ise daha önceki asırlarda asla bulunmamış olan şeyler nevindendir."[21]

O halde eşcinsellik **Lut Kavminin** yaşadığı döneme kadar bireysel olgular arasında görülmüştür ama tüm bir toplumun buna

[19] Asım, ***Kamus***, III, 885
[20] Asım, ***Kamus***, III, 885
[21] Razi, ***Mefatih***, XIV, 175 ve X, 496 (Terc)

yönelişi ve işin toplumsal bir boyut kazanması **Lut Kavmiyle** ortaya çıkmıştır.[22]

Yukarıdaki meale "onda" diye aktarılan tamlamanın aslı ***bihâ***'dır. Buradaki **bâ**, ilsak anlamında alınırsa[23] ona / fahişeye yapışık olma yani çok yapma, fazla sayıda yapmakla neredeyse ondan ayrılamama ... gibi anlamlar çıkar. **Fi** anlamında olduğu düşünüldüğünde ise çok genel olarak "*aşırılık*" demek olan fahişeyi sınırlar ve bir sonraki ayette[24] belirtildiği üzere fuhşiyattan sadece erkek erkeğe ilişkiye işaret eder, bu konuda aşırı gidildiği anlamı ortaya çıkar[25] Ayrıca **bi**'den hareketle fahişenin; "*erkek erkeğe cinsel ilişki*" yönünün ayette kastedildiği de söylenebilir.

d. Aşırılığın Boyutları :

Ayette üzerinde durulmayan iki kelime ve iki harf-i cer kalmıştır Bunlar meale "Aleminden ehadden" olarak aktarılmıştı. Burada arka arkaya aynı "**min**", edatının iki kez tekrarlandığı görülmektedir.

Tefsir kitâplarının çoğunda bu ayet değerlendirilirken **Keşşaf** sahibi Zemahşeri'nin şu açıklamalarına yer verilir: Birinci **min**, zaid / fazlalıktır, nefyi (olumsuzluğu) pekiştirmek içindir ve istiğrak / kapsam manasını ifade eder. İkinci **min**, ise ba'ziyet / kısmilik anlamı katar.[26]

---

[22] Bu konuda müfessir Kurtubi'nin söyledikleri hayli dikkat çekicidir: "*Lut kavminden önce hiç bir millette livata yapılmadı. Mulhidler / dinsizler bunun Lut Kavminden önce de yapıldığını zannederler ...*"Bkz. ***el-Cami***, VII,156

[23] Ba harfinin ta'diye anlamında olduğu hk.bkz. Zemahşeri, ***Keşşaf***, II,125; Alusi, ***Ruhu'l-Meani***, IV, 169 (Alusi burada aslında ba harfinin musahabe için olduğunu söylemekte ve bunu delillendirmeye çalışmaktadır.); Ta'diye, mülabese ya da zarfiyye olabileceği hk.bkz. Reşid Rıza, ***Menar***, VIII, 510

[24] A'raf 7/81

[25] Fahşâ kelimesinin Kur'an'daki kullanımları ve bunların hangi anlamlarda olduğu hk.bkz. Yusuf Kerimoğlu, ***Kelimeler-Kavramlar***, s.31

[26] Zemahşeri, ***Keşşaf***, II, 125; Razi (XIV 175), Alusi (IV 169)... gibi müfessirler Zemahşeri'nin söylediklerine atıfta bulunmuşlardır. M.Reşid Rıza (***Menar***, VIII, 510) ve Ebu's-Suud (***Tefsir***, II,245) da aynı şeyleri söylemektedirler. Taberi'de bu konuda bir açıklama yoktur.

Kur'an'da kullanılan bir edata "**zaid**" diyerek işin içinden çıkmaya çalışmanın ne derece doğru bır usul olduğu tartışılır. Halbuki ayetteki "***Alemin***" lafzından önceki **min**'le toplumsal boyutta **Lut Kavminden** önceki hiçbır kavimde erkekler arası eşcinsel ilişkinin bu denli olmadığına[27] "**ehad**"den önceki min edatıyla ise ferdi boyutta **Lut Kavmini** oluşturan fertlerinki kadar aşırılığın önceki kavimlerin insanları tarafından yapılmadığına dikkat çekilmektedir yani **Lut Kavminden** önce ne bir kavim ne de bir fert eşcinselllik konusunda bu denli aşırı gitmemiştir.[28] **Lut Kavmi** tarihte ilk defa hem toplum hem de toplumu oluşturan kişiler bazında eşcinsel ilişkileri çok ileri boyutlara taşımış ve bu özellikleriyle ilk olmuşlardır. **Lut Kavminin** fazlasıyla aşırı gittiği ayetteki **fahişe** ve **sebk** lafızlarıyla da desteklenmektedir.

Hz. Lut sözlerine bır soru cümlesiyle başlamış ve kavmini, aklını başına getirmek için adeta sarsmış, ırgalamıştı. Kavminin cevap vermesine fırsat bırakmadan onları bir defa daha sarsması, akıllarını erdirmesi gerekiyordu.

Uyarmakla görevli olduğu insanları hep iyiliğe çağıran ve onlara bir baba şefkatiyle yaklaşan bir Allah elçisinden daha başka bir davranış beklenemez

3. Lut Kavminin Aktif Konumda Erkeklere Yaklaşması (Ricâle Etv):

İkinci ayette **Hz. Lut** (as) iki ayrı pekiştirme edatı birden kullanarak "***muhakkak siz, Nisanın dunundan şehvetle Ricâle***

[27] Taberi, *Tefsir*, V, 234; Zemahşeri, *Keşşaf*, II,125

[28] 17. yüz yıl Avrupa'sında da fuhuş ve cinsel sapıklar çok artarak toplumsal bir sorun haline gelmişlerdi. Söylendiğine göre Londra'da 50 bin, Paris'te 13 bın genel kadın vardı. "Bunun yanında 4 milyon nüfuslu Viyanada 20 bın genel kadın vardı ki 7-8 erkeğe bir genel kadın düşüyordu." (A.Morali, ***Cinsel İlişkiler Tarihi***. s.79) Ama asıl sorun fuhuşun yapılış biçimiydi. Küçuk kızlar, el değmemiş olanlar çok aranıyordu Baştan çıkarılmış kızlara kızlık zarı takma endüstrisi ile prezervatif endüstrisi büyük gelişme halindeydı. Casanova'nın yazdığına göre manastırlarda bile prezervatif bulunuyordu (A. Morali, ***a.g.e.***, s.66); Daha sonra 19.yüz yılda Fransa'da aıle bağları guçlendırildı ve ilk iş olarak fuhşa hücuma geçildi. (***a.g.e.***, s.72)

mutlak etv ediyorsunuz öyle değil siz müsrifun kavmsınız"[29] demektedir.

Lut Kavmi, erkek erkeğe eşcinsel ilişki içerisindedir. Ama kendileri hem aşırı şekilde bu davranışın içinde olmalarından hem de toplumun tamamına yakınının aynen kendi konumlarında bulunmasından dolayı ne yaptıklarının farkında değildiler.

Üç beş kişiden oluşan bir hırsızlar çetesi düşünün. Onlar hırsızlıkla uğraştıklarının, insanları soyup, hakları olmayan şeyleri aldıklarının farkında değildirler.

Bu merhaleye uzun bir zaman sonucunda gelmişlerdir. Yani çalmayı o derece benimsemişlerdir ki artık bu onlara normal gelmeye başlamıştır. Yaptıklarının hırsızlık olduğu yerine, diğer insanlar gibi ekmek parası kazandıklarına, bunun için planlar kurarak kendilerini tehlikeye atarak uğraş verdiklerine inanmışlardır. Daha ileri boyutlarda artık yaptıkları soygunun adının hırsızlık olduğunu da kabul etmezler.

İşte **Lut Kavmi** de fazlasıyla aşırı biçimde sürdürdüğü erkek erkeğe eşcinsel ilişkinin normalliğine inanmış ve içinde bulundukları davranışın homoseksüalite olduğunu reddeder bir hal almıştı. Bunu **Lut Peygamber**'in kullandığı iki pekiştirme edatı olan **inne**, ve **lam**'dan anlıyoruz. Çünkü "**Inne**"nin; kendisine hitâp edilen muhatabın, cümlenin içeriği hakkında şüphesi olduğunda "**lam**"ın ise o cümlede söyleneni muhatabın inkar ettiği durumlarda kullanıldığını biliyoruz.

Lut Kavminde ricâle/erkeklere yaklaşma işi insanların büyük çoğunluğu tarafından yapılınca fertlerin çevrelerine bakıp da kendileri gibi eşcinsel ilişki içinde olmayanların neden bu hareketi yapmadıklarını değerlendirme, kıyas yapma imkanı ortadan kalkmıştır.

Bir yanlışın herkes tarafından yapılması, prensip olarak onun doğru olduğunu gerektirmese de insanların doğru zannetmelerini engelleyemez.

Lut Kavminin ricâle etv ettiği bu ayetten başka Kur'an'da iki ayrı yerde daha bildirilir.[30] Bu üç ayette, yukarıda ele alınan fahişe

---

[29] A'raf 7/81

[30] Neml 27/55; (A'raf 7/81. ayetle aynı lafızlar) ve Ankebut 29/29 (**muhakkak siz mutlak ricale etv ediyorsunuz** şeklinde.

lafzı tefsir edilmektedir.[31] Bu,*"Kur'an'ın Kur'an'la Tefsiri"* denilen tarzdır.

a. "Ricâl"in Tanımlanması İçin Hazırlıklar :

Burada ilk olarak üzerinde durulması ve tanımlanması gereken terim çoğulu "**ricâl**" ve Arapça karşılığı "**ricl**" olan *ayakla ilgili* "**racul**"dür.

Ricl hem topuktan aşağı ayak hem de uyluktan (kalça başı) aşağı tabana varıncaya kadarki tüm bir bacağa denir.[32]

Bacakların dikkat çekmesinden yada fazlaca uzun olmasından olacak ki deve kuşu sürüsüne ve sığır sürüsüne de **ricl** denmektedir.[33]

Racul ise; insan türünden ancak buluğ ve gençlik çağına ulaşmış kamil ve murueti/erkekliği tam erkeğe denmektedir. Türkçe'deki karşılığı "er kişi"dir.[34]

Aynı kökten türemiş **teraccül**; yürümek, **ricl**; asker, **ruclân**; piyade olan adam, **rucle**; yürümekte dayanıklılık, **raclî** üstünde davarın seyredemediği taşlık bir yere denir ki çaresiz inip piyadece yürünür, **racîl**; iki tarafı uzak olan mekan anlamına gelir. İki tarafı uzak olan yerde çokca yürümek gerektiğinden bu isim verilmiştir.[35]

Racel ve **ircâl** kelimeleri, racülün tanımını kolaylaştıracak bir doğal kullanıma sahiptirler. Bu; yavru deve dilediği zaman annesini emsin diye, annenin göğüsleri bağlanmadan ikisinin birlikte otlağa salıverilmesidir.[36]

Bu doğal kullanımda yavru ve anne develerin serbestçe dolaşmaları dolayısıyla yürümeleri, yavrunun serbestçe annesinin sütünü emebilmesi, annenin memelerinin bağlanmamış yani

[31] Kurtubi *el-Cami*, VII, 157
[32] Asım, *Kamus*, III, 1314
[33] *Ricl*'in hımar / eşek, ayak donunun paçası, çekirge sürüsü, yazısız sade kağıt, çok uyuyan uykucu adam ve diğer anlamları için bkz., Asım *Kamus*, III, 1314-1315
[34] Asım, *Kamus*, III, 1313
[35] Asım, *Kamus*, III, 1314-1316
[36] Asım, *Kamus*, III, 1315-1316

korunmamış olması ve bunun yaylım boyu bir kaç defa tekrarlanması ayrıntılarına da dikkat edilmelidir.

Kur'an'da **Lut Kavmiyle** ilgili verilen bir başka detayın burada devreye sokulması, racul'ün tanımına katkıda bulunacaktır.

4. Lut Kavminin Yol Kesmesi (Sebili Kat') :

Lut Kavminin ricâle etv ettiğinin Kur'an'ın üç ayrı yerinde tekrarlandığı yukarıda söylenmişti. Bunların sonuncusu olan Ankebut suresinde yine **Hz. Lut**'un ağzından aktarılan "*muhakkak siz mutlak ricâle etv ediyorsunuz*"[37] cümlesinden sonra bir bilgi daha verilmektedir ki o da **Lut Kavminin** sebili kat' ettiği/yol kestiğidir

Yine Kur'an'da **Lut Peygamber** ve kavminin üzerinde yaşadığı coğrafya (Karye[38]) nitelendirilirken de "**sebil**" terimi kullanılmakta ve "*muhakkak o mutlak mukîm bir sebildir*"[39] buyrulmaktadır.

Sebil; çok genel anlamıyla *yol*dur[40] Yalnız Arapça'da *yol* demek olan tarik, sırat minhâc ve şeri' gibi sözcükler de vardır. Bunlar elbette farklı özellikler taşıyan yollardır. Sözgelimi **şeri'**; bir kaç şeritli, şeritler arası çizgilerle ayrılmış, yaya ve hayvanların giremediği, ayrıca yanlarında oto korkuluk olan "oto yol"dur.[41] Peki sebil nedir?

a. "Sebil"in Tanımlanması :

Sebil'le aynı kökten olan **isbâl**'in; *yolcusu çok olan işlek yol*. **Sebele**'nin; *bıyık uçları, bıyıkların iki taraflı kavuştukları yer* **Seblâ**'nın; *uzun kirpikli göz*[42] anlamlarından hareketle **Sebil**'in *kıvrımlı, işlek* ve *uzunca* bir yol olduğu söylenebilir

[37] Ankebut 29/29
[38] A'raf 7/82
[39] Hıcr 15/76
[40] Asım, *Kamus*, III. 1353
[41] ŞRA'nın karşılıkları için bkz. Asım. *Kamus*, III, 302-304
[42] Asım, *Kamus*, III, 1353 1354

Asım Efendi'nin Sebel kelimesinin izahını yaparken, onun bir göz hastalığı olduğunu bildirdikten sonra kullandığı *"örümcek ağına müşabıh / benzer bir zar"*[43] nitelemesi bizi bu konuda daha net bir tanıma götürmektedir. Bu net tanım; **sebilin**, *virajlar / kıvrımlarla dolu bir yol* olduğudur.

Yol kesicilerin dar vadileri ıssız geçitleri ve ilerisi görünmeyen virajları mekan edindikleri bir gerçektir. Yoksa ilerisinin, yanlarının rahatça görülebileceği yollar, soyguncular için elverişli değildir. Çünkü yolcunun tedbir alma imkanı ve olasılığı bu yollarda oldukça fazladır.

Yolculuk ister taşıtla isterse yaya olarak yapılsın, dönemeci fazla olan yollar pek güvenli değildir. Yani ancak zorunlu hallerde tercih edilir.

O halde belki **Lut Kavmi**nin yaşadığı yörede de başka yolların olmaması, uzun veyahut da zemininin seyahate elverişsiz olması insanların sebili kullanmalarını gerektiriyordu.

SBL'den türüyen lafızların ekin ve ekin başı gibi anlamlarının olması, **Sebel**'in *yağmur*, **İsbâl**'in de *bulutun yağmur yağdırması* ve *göz yaşlarıyla yağmurun muttasılen* / beraberce *dökülmesi* manalarını içermeleri, **Lut Kavmi**nin yaşadığı bölgeden geçen sebilin etrafında ekinlerin, tarlaların, bahçelerin olabileceği ihtimallerini düşündürmektedir.

Nitekim nakillerde **Lut Kavmi**nin yaşadığı anakent olan **Sedum**'un ve diğer şehirlerin halkının şehir dışında, yol üzerinde bostanları ve meyva bahçelerinin olduğu bildirilir.[44]

b. Sebil - Ricâl İlişkisi :

Ankebut suresinde **Hz. Lut**'un ağzından nakledilen *"**muhakkak siz mutlak ricâle etv ediyor ve sebili kat' ediyorsunuz...**"*[45] ayetinde ricâle etv etme ile sebili kat' etmenin peşi peşine getirilmesi tesadüfi olmamalıdır. Burada akıllara hemen şu soru gelmektedir: Acaba **Lut Kavmi** yol keserek mi erkeklere/ricâl etv ediyordu?

[43] Asım, *Kamus*, III, 1354
[44] Hakim, Müstedrek, II, 562 (A.Köksal, *Peygamberler Tarihi*, s.246'dan naklen)
[45] Ankebut 29/29

Kaynaklarımızda bu konuda hiç nakil olmasaydı bu soru, ispatlanmayı bekleyen bir hipotez misali sadece bir ihtimal olurdu. Ama Hakım[46], Taberi[47], Salebi[48], İbn Esir[49] ve Ebu'l-Fidâ[50]'nın görüş birliği içinde naklettiklerine göre, **Lut Kavmi** yağmursuzluktan kaynaklanan kuraklık ve kıtlığa uğradıkları zaman geçim kaynakları olan bahçelerini, dışarıdan gelen yolculara karşı korumayı aralarında kararlaştırmışlar, görüşmeler sonucunda yolcuların ırzlarına geçmeyı karara bağlamışlar ve bu şekilde oralara bir daha yolcu gelmeyeceğini planlamışlardı.

Bu nakle **ricâl** ve **sebilin** sözlükteki izahlarıyla ulaşılan detaylar da eklendiğinde olay bir tablo kadar net olarak gözler önüne serilmektedir.

Yukarıda belirtildiği gibi **ricâl**, *yürüyen* erkektir. Bir başka ifadeyle; *katetmesi gereken mesafeyi binitle değil de yaya olarak aşan erkeğe* **ricâl** denmektedir.[51] Demek ki **Lut Kavminin** bahçeleri arasındaki sebillerden geçenler genelde yaya idiler, vasıta kullanmıyorlardı.

Ricâl'le aynı köklü **racel** ve **ircal** kelimelerinin; *yavru deve dilediği zaman annesini emsin diye annenin göğüsleri bağlanmadan ikisinin birlikte otlağa salıverilmesi* anlamına geldiği yukarıda söylenmişti.

Anne devenin memelerinin bağlanmamış yani korumasız olması; sebil boyunca uzanan bahçelerin de etrafında muhafaza için yapılmış duvar, çit ya da dikenli tel gibi engellerin bulunmadığını, *yavrunun dilediği zaman annesini emmesi*; yolcuların istedikleri ya da canları çektiğinde korumasız bahşelere girip gıdalandıkları, karınlarını doyurduklarını. *yavrunun, annesini dilediğinde emmesi için salınmasından sonra yavrunun yaylım süresince bir kaç defa annesinin sütünü emmesi* ihtimali de yolcuların yol boyunca bir değil

[46] Hakim, Müstedrek, II, 562
[47] Taberi, *Tarih*, I, 151-152
[48] Salebi, Arais, s.101
[49] İbn Esir, el-Kamil, I, 118
[50] Ebu'l-Fida, el-Bidaye ve'n-Nihaye, I, 178; (45.dipnottan itibaren burya kadarki kaynaklar A.Köksal, ***Peygamberler Tarihi***, s.247; Dipnot 20-21'den naklen)
[51] Kur'an'da Hz. İbrahim'in Kabe'yi yaptıktan sonra insanları çağırmasını bildiren ayetteki "***... sana ricâlen gelirler***" (Hacc 22/27) ifadesindeki ve Bakara 2/239'daki "**ricâlen**" sözcükleri de *yaya* anlamındadır.

bir kaç bahşeye girip bir şeyler yiyebilecekleri bilgilerini gündeme getirmektedir.

Yolculuk gerçekten zorluklarla doludur. Özellikle eskiden yolculuk yapmak, bir çok riski göze almak demekti. Bu riskler içerisinde, soyguncular tarafından üzerindeki değerli eşyaların soyulması, paranın çalınması, binek olarak kullanılan hayvanın hastalanması, ölümü, yolcunun kendisinin yiyeceğinin ve suyunun bitmesi... sıralanabilir.[52]

Yolculuğun meşakkatli oluşu Kur'an tarafından da onaylanmıştır ve marazlı / hastayla birlikte seferde olana da mesela oruç tutup tutmama konusunda bir serbestlik tanınmıştır.[53]

Sadece **ayak gücüyle** yani yürüyerek yapılan yolculuğun zorluğu kuşkusuz hepsinden fazladır. Çünkü bütün yükü ayaklar / **ricl** çekmektedir. Zeminin taşlı, kumlu, dikenlı veya sıcak olması, yaya yolcu için fazlasıyla dezavantajlardır.

Seyahatın bu türünde bünye çok daha çabuk yorulur, susar, dınlenmek ve su ihtiyacını karşılamak ister. Yorulmak, peşinden acıkmayı da getiren bir olgudur.

Bugünkü anlamda her ihtiyacın karşılanabildiği modern dinlenme tesislerinin o dönemde de var olduğu biraz zayıfça bir ihtimal olduğuna göre **raculün** yani yaya olarak seyahat eden erkeklerin dinlenme, yemek ve su gibi gereksinimlerini karşılamak için etraftaki bahçelere yönelmeleri oldukça mantıklıdır. Zaten bahçelerin korumasız olması da bir anlamda buna davetiye çıkarmaktadır.

Burada işin anormal olan tarafı; **Lut Kavminin** yollarla bahçeleri arasına koruyucu türden bir şeyler yapma, yolcuların girmesini önlemek için tedbirler alma yerine onlara etv etmeleridir.[54]

[52] Kur'an'da bununla ilgili olarak Hz. Musa'nın kazaen bir kıbtiyi öldürdükten sonra Medyen'e kaçışı, yola yaya olarak hatta ayakkabısız ve parasız çıktığı ve sekiz günlük bir yürüyüşten sonra Rabbına "***Rabbım bana hayırdan indireceğin şeylere muhtacım***" dediği hk. bkz. Ali Sayı, ***Hz. Musa***, s.50-54

[53] Bakara 2/184; Yolcunun namazıyla ilgili olarak bkz. Bakara 2/289

[54] Burada Lut kavmi erkeklerinin yolcularla pasif olarak eşcinsel ilişkiye girdikleri ihtimalı de düşünülebilir. Nitekim İsrail'de genel kadın ve erkeklerin zanaatlarını uzak köylerde icra ettikleri ve yolcuların isteklerini yerine getirdikleri nakledilmektedir. Bu konuda bkz. A. Morali, ***Cinsel İlişkiler Tarihi***, s.20

Bu safhada önem kazanan bir başka husus, racullerin/**ricâl** hangi vasıfta erkekler olduğudur. **Ricâlin** niteliği konusunda ilk olarak söylenebilecek söz, yaya yolculuk yapabildiklerine göre çok yaşlı değil, genelde genç ve orta yaşlı olduklarıdır. **Ricâl**'in **Kamus**'takı karşılığında *"etfal ve sıbyana ıtlak olunmaz"* cümlesi de onların çocuk olmadıklarını ortaya koymaktadır. Buradaki **"sıbyan"**la; sabi, henüz aklı ermeyen, söylenenleri anlamayan bebekler, **"etfal"**le de; halk arasında tıfıl denilen henüz tecrübesiz ve delikanlı olmamış erkek çocuklar kasdedilmektedir.

Racul'ün anlamları arasında yine Kamus'ta verilen *"nev-i insandan ancak buluğ ve şebabit kertesine varmış erkek"*[55] tanımlaması da yolcuların genç erkekler olduğu fikrini desteklemektedir.

c. "Ricâl"in Tanımlanması :

Bilindiği gibi **Lut Kavmi, ricâle etv** etmektedir. Bunun açık ifadesi; bu topluluk eşcinsel ilişki içerisindedir. Eşcinsellerle ilgili bilgiler ve araştırmalar bu merhalede devreye sokulursa raculün kaç yaşlarındaki erkek olduğu saptanabilir.

1986 yılında İstanbul'daki 223 eşcinsel üzerinde yapılan bir araştırmada ortaya şöyle bir tablo çıkmıştır.[56]

TABLO : 1

EŞCİNSELLERİN HOŞLANDIĞI ERKEKLERİN YAŞ KÜMESİ

Erkekte aranan yaş :	Sayı :	Oran (%):
Genç (25'ten Küçük)	100	44.8
Orta Yaşlı (25-40)	119	53.4
Yaşlı (41'den büyük)	2	0.9
Yanıtsız	2	0.9
TOPLAM :	223	100.0

[55] Asım, *Kamus*, III, 1313
[56] Arslan Yüzgün, *Türkiye'de Eşcinsellik*, s.510, Tablo 24

Bu tabloda alt sınır belli değildir, yani % 44.8'lik bir oran 25 yaşın altındaki erkekleri tercih etmektedir. Aynı tablo üst sınır hakkında kesinlik derecesi bir hayli fazla bir bilgi sunmaktadır. Çünkü 41 yaşın yukarısı sadece iki kişi işaretlenmiştir. Bu, 40 yaşlarından itibaren daha ileri yaştaki erkeklerden eşcinsellerin hoşlanmadığı anlamına gelir. Öyleyse **racul** kelimesi hangi yaşlardaki erkektir sorusunun yarısı böylece cevaplanmış olmaktadır. **Racul** için üst yaş sınırı yaklaşık 40'tır.

Aynı kitâpta alt sınır için bize bilgi verecek bir başka tablo şöyledir.[57]

TABLO : 2

YAŞ KÜMELERİNE GÖRE EŞCİNSELLERİN DAĞILIMI

Yaş Kümeleri :	Sayı :	Oran (%):
18'den Küçük	2	0.80
19 - 25	98	43.90
26 - 35	84	37.70
36 - 55	36	16.20
56 ve yukarısı	3	1.30
Yanıtsız	---	---
TOPLAM :	223	100.0

Burada da 98 gibi büyük bir rakamın 19-25 yaş arasında olması ve % 43.9'luk bir oran teşkil etmesi **raculün** alt sınırının yaklaşık 18 olduğunu göstermektedir.

Yukarıdaki ikinci tabloda 56 ve daha yukarı yaşlarda olan üç eşcinselin varlığı görülmektedir. Bu rakam üst sınır konusunda bizi yanıltmamalıdır. Zira ilk tabloda 40 yaşın üzerindeki erkeklerden hoşlanılmadığı net olarak tesbit edilmiştir. Gerçi bu rakamlar

57 A. Yüzgün, ***a.g.e.***, s.503, Tablo:7

günümüz Türkiye'sinin insanları baz alınarak ortaya çıkmıştır. Bizim millet olarak ortalama yaşam süremizin diğer Avrupa ülkelerine göre bir hayli düşük olması dikkate alınırsa 40 sınırı konusunda daha esnek olmamız, üst sınır için iki rakam (mesela 40 - 55) söylenecek olursa bunun ilkinin 40 olabileceğini vurgulamamız, ayrıca 40 yaşını geçmesine rağmen dinçliğinden fazla bir şey kaybetmemiş, gücü kuvveti yerinde, yürüme konusunda problemi olmayanları da burada hatırlamamız gerekmektedir.

Lut Kavminin erkeklere yaklaştığı Kur'an'ın bir ayetinde de ele alınır. Yalnız burada "erkek" karşılığı verilen terim **ricâl** değil "**zukrân**"dır. Şimdi bunu inceleyelim:

5. Lut Kavminin Pasif Konumda Erkeklere Yaklaşması (Zukrâna Etv):

Lut Kavminin ricâle etv ettiği üç ayrı ayette[58] bildirilmesine karşın **zukrâna** etv ettiği sadece bir ayette söylenir.[59] O halde zukrân kelimesinin tanımladığı erkek tipi nasıldır?

Zukrân, ZKR, kökünden olup, zükur, zükure ve zikare, gibi masdardır. Zeker; erkeğe denmektedir, ünsâ'nın (dişi) karşıtıdır.[60]

---

[58] A'raf 7/81; Nemi 27/55; Ankebut 29/29

[59] Şuara 26/165; Mevdudi bu ayeti iki şıklı açıklamaktadır: a) Dünyada yığınla kadın varken, cinsel arzularınızı doyurmak için tüm yaratıklar arasında yalnızca erkek olanları mı seçersiniz? b) Dünyada cinsel arzularınızı doyurmak için erkeklere giden tek kavim sizsiniz, hayvanlar bile bunu yapmıyor. (*Tefhim*, IV,49); **Zükrana etv**'in "*dübürden temasta bulunmak*" şeklinde değerlendirilmesi için bkz. Kurtubi, ***el-Cami'***,XIII,89; "*Hayvanlara yaklaşmak*" şeklinde değerlendirilmesi için bkz. Zemahşeri, ***Keşşaf***, III, 330

[60] Asım, ***Kamus***, II,348; Kur'an'da zeker'in ünsâ ile karşıt anlamda kullanıldığı yerler şunlardır: Al-i İmran 3/36,195; Nisâ 4/11,124,176; Nahl 16/97; Mümin 40/40; Şura 42/50; Hucurat 49/13; Necm 53/21,45; Kıyame 75/39; Leyl 92/3: **Zükur** ve **zükran** masdarları Şura suresi 49 ve 50 ayetlerde arka arkaya kullanılmaktadır. İki kelimeye de meallerde erkek çocuk anlamı verilmektedir. Örnek olarak bkz. ***Kur'an-ı Kerim ve Türkçe Anlamı (Meal)*** s.487; Kur'an'da ebnâ da erkek çocuk anlamında kullanılmıştır. Örnek olarak bkz. A'raf 7/127,141; Ayetlerin değerlendirilmesi için bkz. A. Sayı, ***Hz. Musa***, s.31-34

Erkeğe, kadına veya başka varlıklara ve eşyalara farklı isimler verilmesi, onların taşıdıkları değişik özelliklerden kaynaklanmaktadır. Sözgelişi Türkçe'de makas denilen alete Arapça'da *mikraz* ve *mikas* denilmektedir. **Mikas** denmesi; makasın fonksiyon ifa edebilmesi için iki dilinin arka arkaya birbirini takip ederek açılıp kapanması ve bir hat boyunca bu hareketi tekrarlamasından; **mikraz** denmesi ise kestiği bütünü parçalara ayırmasından dolayıdır.[61]

Erkeğe gideceği mesafeyi yaya olarak katedebilmesinden ötürü racul dendiği, ayrıca orta yaşlardaki erkeklere bu ismin verildiği bir önceki başlık altında tesbit edilmişti. Burada ise **zukrân** denmesinin sebebi ve zukrânın hangi özellikler taşıyan bir erkek olduğunun saptaması yapılacaktır.

a. "Zükrân"ın Tanımlanması :

Zeker; erkeğin tenasül uzvuna da denmektedir.[62] Aynı kökten olan **zikr**'in hatırlamak anlamı dikkate alınırsa; cinselliği hatırlatıcı bir görüntüyle karşılaşıldığında uyarılmasından yani sertleşmesinden dolayı penise bu ismin verildiği anlaşılır.[63] Çünkü **zikr**, teknik bir tanımı yapılacak olursa; *bilgisayarın belleğindeki bir bilginin, uygun komutu vermek suretiyle ekrana getirilmesidir.*[64]

Zukrân ve zekerle aynı kökten olan **müzekker**'in âbdâr ve cevherdar / elmaslı kılıç anlamı da göz önünde bulundurulursa erkeğe penis sahibi olduğu için **zeker** dendiği anlaşılır. **Lut Kavmi**nin de zukrâna etv etmesi, onların erkeklik organına yaklaştıklarını ortaya koymaktadır.

---

[61] Bu bilgiler için bkz. A.Sayı, ***Kur'an'da Kıssa Lafzının Değerlendirilmesi Üzerine***, s.4

[62] Asım, ***Kamus***, II, 348

[63] İbraniler'in and içerken ellerini erbezlerine götürdükleri ve bu terimle tanıklığı hatıra getiren bütün sözcüklerin etimolojik bakımdan hısımlıkları olduğu hk.bkz. A.Morali, ***Cinsel İlişkiler Tarihi***, s.116

[64] Kur'an'da zikr'in titreşim anlamına geldiği ve hafızada olan şeyin hatırlanması demek olduğu hk. bkz. Sad 38/1

"Eşcinsel erkeklerin ilişkilerinde iki temel doğrultu gözleniyor. Etken ve edilgen olmak[65]".İşte bu merhalede devreye girmesi gereken bilgi budur.

Lut Kavminin zükrâna etv ettiğini bildiren ayetin açıklaması; onlar erkek erkeğe eşcinsel ilişki kuruyorlar ve pasif/edilgen rolünü üstleniyorlar, şeklinde olmalıdır.

Zükrâna etv'in bir ayette, ricâle etv'in ise üç ayette tekrarlanmasının inceliği yavaş yavaş anlaşılmaktadır. **Lut Kavmi**nden zükrâna etv edenler pasif, üzerlerinde bahçelerin bulunduğu, fazlaca dolambaçlı/örümcek ağı gibi yollardan geçen yaya erkeklere / **ricâle** etv edenler ise aktif eşcinsel konumundadırlar.

6. Lut Kavmindeki Eşcinsel Erkeklerin Sınıflandırılması :

Dört ayetin içeriğini oluşturan bu veriler yüzde olarak ifade edilecek olursa "***Lut** Kavmindeki eşcinsellerin yaklaşık %75'i etken. %25'i ise edilgen eşcinseldir*" şeklinde bir sonuca varılabilir mi?

Ayet sayılarından yola çıkarak böyle bir oran saptamak belki tamamen sağlıklı bir metod değildir. Zira eşcinsel olan kişi ya pasif ya da aktiftir diye kesin bir hükmün verilmesi fazlasıyla yanlış olur. Çünkü aşağıdaki tabloda da[66] görüleceği üzere hem aktif hem de pasif (iki yönlü) eşcinseller sayı ve dolayısıyla yüzde olarak epeyce fazladır.[67]

[65] A.Yüzgün, ***Türkiye'de Eşcinsellik***, s.67

[66] A.Yüzgün, ***a.g.e.***, s.509, Tablo:20; Ayrıca bkz. s.67-69

[67] Tarih'te Sezar, Tiberious ve daha sonra Antinous'un aşığı olan Hadrianus ve daha pek çok ünlünün de çift yönlü eşcinsel olduğu hatta Sezar'a "bütün erkeklerin karısı ve bütün kadınların erkeği dendiği hk. bkz. A. Morali, ***a.g.e.***, s.30-31: İngiltere kralları II. Edward ile I.Jack'in de homoseksüel oldukları ayrıca Fransa'da XVI. yüzyılda kral III. Henri'nin de kadınsı olmakla birlikte kadınların kendisinden çok hoşlandığı ve sarayın genç oğlanlarını kendine ilişki için seçen çift yönlü bir homoseksüel olduğu hk.bkz. ***a.g.e.***, s.67: Bir çok yazara göre Shakespeare'in şiirleri yalnız W.H. harfleriyle bilinen homoseksüel bir eşe adanmıştır. (***a.g.e.***, s.67)

TABLO : 3

EŞCİNSEL İLİŞKİLERDE YÖNTEM

Açıklama :	Sayı :	Oran (%):
İki Yönlü	125	56.10
Pasif (Edilgen)	69	30.90
Aktif (Etken)	29	13.00
TOPLAM :	223	100.0

Kitâbın yazarının bu tabloyu yorumlaması ise şöyledir: "...Ancak bu oran pek doğru görünmüyor. Sormacayı salt eşcinseller arasında yürüttüğümüzden böyle bir sonuca ulaşılmıştır. Biseksüeller arasında da bu yürütülse idi iki yönlü olanların oranı daha da artacak, pasif olanların oranı epey düşecekti.[68]

Bu açıklama değerlendirildiğinde yukarıdaki %75 ve %25'lik oranlar yerine doğruluk derecesi daha yüksek şu sonuç söylenebilir.

Lut Kavminde çoğunluktaki çift yönlü (hem erkek hem de kadınla ilişki kuran) eşcinsellerin yanında genel olarak pasifler (zukrâna etv edenler) az, aktifler (ricâle etv edenler) ise çok sayıdadır.

Lut Kavmindeki erkeklerin hepsi evli miydi, bekar olanlar yok muydu? Şimdi de bu sorulara cevap arayalım.

7. Lut Kavmindeki Bekar Erkekler :

İleride detaylı olarak üzerinde durulacağı üzere **Lut Kavmini** helaka gelen melek elçilerin genç erkekler suretinde olduğunu haber

[68] A.Yüzgün, *a.g.e.*, s.68; Toplumun eşcinselliği algılayışının bu tablo doğrultusunda yorumu için bkz. s.68

alan, daha açık bir ifadeyle onları yakışıklı delikanlılar zanneden kavmin erkeklerinin **Hz. Lut**'un evine gelip, misafirlerini kendilerine teslim etmesini istemeleri üzerine **Hz. Lut**'un verdiği cevap Hud ve Hıcr surelerinde zikredilmektedir. **Lut Peygamber** gelenlere "***İşte bunlar kızlarım onlar sizin için daha tahirdir***[69] ***fi'l edici olduysanız***"[70] demektedir.

Her iki ayette de isim ve fiillerin çoğul kullanılmasından[71] gelenlerin üç ya da daha çok sayıda oldukları anlaşılıyor.[72] Zaten peygamberleri de onlara yine çoğul kullanarak "***işte bunlar kızlarım***" diyor. Fakat nakillerde **Hz. Lut**'un iki kızının olduğu bildiriliyor.[73] İki kızı olduğuna göre ikiden çok kişi için kullanılan benât / kızlarım ifadesini neden kullandığının açıklamasını yapan müfessirler, peygamberin kavmi için baba makamında olduğunu, bu yüzden kavmindeki tüm kızları kastederek **Hz. Lut**'un "***işte bunlar kızlarım***" dediğini söylemektedirler.[74]

Ne şekilde olursa olsun ve nasıl değerlendirilirse değerlendirilsin **Lut Peygamber**'in teklifine konu olan "**kızlar**"dır, dolayısıyla gelenler de kavmin **bekar erkekleri**dir.

---

[69] Hud 11/78

[70] Hıcr 15/71

[71] Hud 11/78'deki çoğul kullanımlar: Kavm, yuhraûne, Kânû, ya'melûne, lekum, ittekû, tuhzûn, Hıcr 15/71'deki çoğul kullanımlar: kuntum, fâilîn.

[72] Meleklerin sayıları ve bunların hangi melekler olduğu hk. tartışma ileride Melek Elçiler bölümünde yapılacaktır.

[73] Lut Peygamber'in kızlarının iki mi üç mü olduğunun tartışması için bkz. Kurtubi, ***el-Cami'***, IX, 51; Razi de bu tartışmayı yapar ve O'nun "**kızlarım**" demekle kavmindeki kadınları kastetmesinin daha doğru olduğunu belirtir. (XVIII, 34)

[74] Taberi, ***Tefsir***, VII, 84-85 (Katede, Ma'mer ve Mücahid'den gelen nakiller de böyledir.); Kurtubi, ***el-Cami'***, IX,51 (Kurtubi ayrıca Peygamber Efendimiz'in iki kızının müşrik erkeklerle evli olmasının İslamiyet'ten önce olduğunu, bunun sonradan neshedildiğini söyler.); Lut Peygamber'in misafirlerini korumak için kereminden böyle dediği, bunun "**onlarla evlenin**" demek olduğu, Peygamber Efendimiz'in iki kızınında kafirlerle evli olduğu dolayısıyla müslüman kadınların kafirlerle evlenmelerinin caiz olduğu değerlendirilmesi hk.bkz. Zemahşeri, ***Keşşaf***, **II**, 413, Zemahşeri'ninkine benzer bir değerlendirme ve müslüman kadınların kafir erkeklerle evlenip evlenemeyeceği tartışmaları için bkz. Alusi, ***Ruhu'l-Meani***, VI, 106-107; Ebu's-Suud, ***Tefsir***, IV, 228.

Ayet sayıları kriter olarak alınırsa, evlilerden sadece bir ayette[75], bekarlardan ise iki ayette[76] söz edilmesi, **Lut Kavmindeki** bekar erkeklerin sayısının daha çok, yaklaşık evlilerin iki katı olduğu sonucunu doğurur.

Türkiye'deki 223 eşcinselin medeni durumları hakkında yapılan anket sonuçları da eşcinsel ilişki içerisinde olanların çoğunun bekar olduğunu göstermektedir.[77]

TABLO : 4

EŞCİNSELLERİN MEDENİ DURUMU

Açıklama :	**Sayı :**	**Oran (%):**
Bekar	187	83.90
Evli - Çocuklu	22	9.90
Evli - Çocuksuz	4	1.80
Dul - Çocuklu	6	2.70
Dul - Çocuksuz	3	1.30
Evlilerin Toplamı	35	15.70
Yanıtsız	1	0.30
TOPLAM :	223	100.0

Bekarların durumunu bildiren bu iki ayetin (Hud 11/78; Hıcr 15/71) bize sunduğu bir başka bilgi; **Lut Kavminde** erkek fazla, kadın az bir nüfusun olmadığıdır.[78] Çünkü **Lut Peygamber** kendisinden elçi melekleri istemek üzere gelen bekarlara "***işte bunlar kızlarım***" demişti. Bunun anlamı; *hepinize yetecek kadar kadın var,*

[75] Şuara 26/166.
[76] Hud 11/78; Hıcr 15/71;
[77] A.Yüzgün, ***a.g.e.***, s 505, Tablo:12
[78] Tarihte. Roma'da 6 kadına 7 erkek düştüğü dolayısıyla kadınların değerli ve saygın oldukları hk. bkz. A.Morali. ***Cinsel İlişkiler Tarihi***, s.26

ihtiyaçlarınızı onlarla evlenerek normal şekilde giderebilirsiniz, gelin misafirlerime karşı beni utandırmayın vazgeçin bu isteğinizden..! demektir.

Tolumdaki kadın nüfusu erkeklere yetmeyecek kadar az olsaydı, **Lut Peygamber** böyle bir ifade kullanmazdı. Şayet bu türlü bir nüfus dağılımı olsaydı, erkeklerin eşcinsel ilişkiyi tercih etmeleri sanki kaçınılmaz bir sonuçmuş gibi gözükecek ve bunun ardından da kendilerini "*ne yapalım başka çaremiz yok ki şartlar bizi buna zorluyor, aslında biz istekli değiliz*" şeklindeki savunmaları gelecekti. Sıkça tekrar ettiğimiz Peygamber'in yukarıdaki söylemi, bu ihtimalleri ortadan kaldırmaktadır.

8. Lut Kavmi Erkeklerinin Münkere Etv Etmesi :

Lut Kavminin Kur'an'da bildirilen özelliklerinden birisi de **nâdîleri**nde münkere etv etmeleridir. Bu da **Lut Peygamberi**n ağzından nakledilmektedir: O, "***Erkeklere yaklaşıyor, yol kesiyor ve toplantılarınızda / nâdî fena şeyler / münker yapmıyor musunuz***"[79] demek suretiyle kavmini uyarmaktadır.

Bu başlık altında öncelikle incelenmesi gereken lafız, ayet mealinde "***toplantılarınızda***" karşılığının verildiği **nâdî**'dir. Aslında Türkçemiz'deki **nida**, **münâdî** gibi kullanımlar ve Hz. Peygamber'in Mekke dönemi yaşantısındaki **Dâru'n-Nedve** ismi bize nâdî hakkında bir şeyler çağrıştırmaktadır.

a. "Nâdî" nin Tanımlanması :

NDV kökü insanların bir araya gelip birikmeleri, meclis, meşveret ve encümen demektir. Aynı kökten türeyen lafızlardan **Nedve** ve **Müntedi**'nin, insanların gündüz toplandıkları meclis ve encümen, tam toplantı zamanı anlamlarından, toplanmanın gündüz gerçekleştiği anlaşılmaktadır. **Nâdî** de nedve ve müntedi ile aynı anlamdadır.[80]

[79] Ankebut 29/29
[80] Bu karşılıklar için bkz. Asım, ***Kamus***, IV, 1196

Lut Kavminin gündüz gerçekleştirdiği bu toplantılarda yaptıkları işin adı Kur'an'da "**münker**" olarak belirlenmiştir. Yalnız şu anda kavmin toplanıp da ne yaptıklarından çok, gündüz neden bir araya geldiklerini insan merak etmektedir. Çünkü ayetteki[81] "**kavm**" kelimesiyle kavmin ileri gelenleri kastedilmiş olsa, akla onların yönetim ve toplumu ilgilendiren genel konular için görüş alış verişinde bulunma amacıyla toplanmaları gelecektir. Bunun modern anlamda izahı "**parlemento**"dur. Böyle bir ortamda toplananlar genelde seçkin insanlar olduğuna göre münker / çirkin olan şeylerin yapılması biraz zayıfça bir ihtimal olarak görülüyor.

Kavm'la bilginler / alimler kastedilmiş olsa, bu sefer akla, onların ilim meclisleri gelecektir. Alimlerden filozoflar da anlaşılabileceği gibi onların hikmet halkalarının da hatırlanması gayet normaldir. Bu gibi ilim halkaları da tarihin hemen her döneminde görülmüştür.

Yalnız, peygamberlerinin **Lut Kavmi** için söylediği "***siz techelûn kavmsınız***" cümlesi bu ihtimali tamamen ortadan kaldırmaktadır. Zira **techelûn** olma hali bizim cehalet diye kullandığımız bilgili olmanın dışındaki bir durumdur. Öyleyse **Lut Kavmi** ilim ve fikir için de bir araya gelmemektedirler.

Bu paragrafın devamında diğer ihtimaller de ele alınıp incelenebilir ama konuyu dağıtmaya gerek yoktur. Çünkü "**nâdî**" lafzı üzerinde yapılacak isabetli bir analiz, konuyu aydınlatabilir. O halde bu safhada yapılacak iş NDV'nin diğer türevlerini değerlendirmeye tabi tutmak ve onların karşılıkları etrafında düşünmektir.

NDV; deve kısmının ekşi otlaktan tatlı otlağa çıkması, **et-Tendiye**; develerin ekşi otlaktan tatlı otlağa çıkarılması, develeri suya götürüp bir miktar içirdikten sonra biraz otlatıp sonra yine suya götürmek, **el-Mundî**; at ve deve kısmının anlatılan tarzda iki sulama arasında otladıkları otlak demektir.[82]

Toplanmayla develerin sulanması ve otlatılması arasındaki ilginin tesbiti acaba **Lut Kavmi**nin niçin toplandıkları hakkında bize bilgi verir mi? Yani develerini otlatmaya veya sulamaya giden insanların, hayvanları karınlarını doyurur ve susuzluklarını giderirken bir araya gelmeleri midir **nâdî**? Bu soruların cevabını ileride vermek üzere lafız analizine devam edelim. **et-Tenâdi**; biri birini çağırmak, **et-**

[81] Ankebut 29/28
[82] Asım, *Kamus*, IV, 1196

Tevâdi; ürkek develer, **Nuvâdu'n-Nevî**; hurma çekirdeklerini deveye alef (yem) için kırıp ezdiklerinde sıçrayan sıçrıntılar, **el-Munâdî**; bir adamı çağırmak, **en-Nedâ** yerde olan yaş toprak, çayır, yağmur, yaşlık, bir nesnenin yaşarıp nemli olması, **en-Neddî**; ıslanmış, nemnak / nemli şey anlamlarındadır.[83]

Bu bir yığın türev ve karşılıkların okuyucuyu sıkması normaldir. Ama bunların değerlendirilmesi ve şüpheli düşünüşlerin çözüme kavuşturulması elbette az önceki sıkıntıyı giderecektir.

Bundan önceki dördüncü paragraftaki (*NDV; deve kısmının ... diye başlayan paragraf*) karşılıklara dikkat edilecek olursa orada anlam, devenin sulanması üzerinde yoğunlaşmaktadır. Aslında burada deve de o kadar önemli değildir. Çünkü *et-Tenâdî...* diye başlayan paragrafta yaşlık ve yağmur karşılığı bir hayli fazladır. Öyleyse **Lut Kavminden** hayvancılıkla uğraşan ve hayvanları olan bir topluluk onları sulamaya götürdüklerinde hemen su kaynağının civarındaki nemli ve ıslak yerlerde bir araya gelmektedirler. İşte bu toplanma "**nâdî**"dir.

Sadece bu kadar değil, hayvanların otlamaları sırasında da sulamadan otlağa veya çayıra gelinceye kadar bozdukları meclisi yeniden oluşturmaktadırlar.

O halde "**Lut Kavmi** gündüz neden bir araya geliyorlar, hangi sebep, onlara bir meclis kurdurtuyor" sorusu böylece cevaplanmış olmaktadır.

Şimdi sıra, kavmin toplandığında ne yaptığının belirlenmesine gelmiştir. Aslında bu konuda elimizde genel bir bilgi vardır. Bu **münker**'dir.

b. "Münker" in Tanımlanması :

Münker; şer-i şerifin takbih ve tahrim eylediği şeylerdir ve ma'rufun karşıtıdır.[84] **Münker**; salih, yani fesada engel olan, fesatçı

---

[83] Asım, *Kamus*, IV, 1196-1197

[84] Kur'an'da Ma'ruf ve Münker'in karşıt anlamlarda kullanımına örnek olarak bkz. Al-i İmran 3/104,110; A'raf 7/157...

olmayan akıl sahiplerinin kötülüğüne ve çirkinliğine karar verdikleri davranışlardır.[85]

Aynı kökten türeyen **nükr**; münker olan yani aklın kabul edemeyeceği kadar acaip ve garip olan şey, **nekra**; kan ve irin cinsinden bir sıvıdır ki çocukla beraber, çıbanı ve yarası olan, ayrıca zehirlenen kimseden çıkar, **el-Yenkûr**; bilinmeyen yol, **et-Tenâkür**; bilmezlenmek, biri birine düşmanlık etmek, bir nesneyi bilmemek, **en-Nekîr**; ve **inkar**; bilmemek, cehalet, **el-İstinkar**; bilmediği nesneyi bir kimseden sormak, **el-Münakere**; muharebe ve mukatele yani savaş, **et-Tenâkür**; iyi halden kötü hale dönüşmek demektir.[86]

Aslında münker'le aynı köklü **nekre**'nin yalnız olmak, tek başına kalmak, bilinmemek[87] anlamlarından yola çıkarak münker'in; *yalnızken yapılması gereken veya yalnız bırakılması icap eden davranış* olduğu söylenebilir.

Lut Kavminin yaptığının yanlış olması, **nâdî** ve **münker**'in böyle birbirinin karşıtı anlamlar taşımalarında da görülmektedir. Çünkü onlar yalnızken yapılması gereken şeyi topluluk içinde yapıyorlar veya yalnız bırakılması gereken şeye de toplu olarak rağbet ediyor ve topluca o davranışta bulunuyorlardır.[88]

Lut Kavminin yaptığı çirkinlik nakillerde yoldan geçenleri taşa tutmak, onlarla alay etmek, toplu halde birbirleriyle cinsi münasebette bulunmak ve osurmak olarak açıklanmıştır. **Taberi**, bunların hepsini ravileriyle birlikte naklettikten sonra "*bana göre meclislerinde yaptıkları münkeri açıklamak üzere söylenmiş olan sözlerin en doğrusu, yanlarından geçenleri taşa tutmaları ve onları tahrik etmeleridir*" demekte ve bu görüşünü değişik rivayetlerle delillendirmektedir.[89]

Taberi Tarih'inde bu konuda **Hz. Aişe**'den nakledilen bir hadiste ise **münker**, "osurmak" olarak açıklanmaktadır.[90] Taberi, her ne

[85] Asım, ***Kamus***, II, 723
[86] Asım, ***Kamus***, II, 723 - 724
[87] Asım, ***Kamus***, II, 723
[88] "*Siz bu pis işi yaparken gizlenmiyorsunuz bile, aksine toplantılarınızda diğer insanların gözü önünde yapıyorsunuz*" değerlendirmesi hk. bkz. Mevdudi, ***Tefhim***, IV,219; "*Yaptığınızın çirkin oluşu yetmiyormuş gibi bunu bir de açıktan yapma çirkinliğini işliyorsunuz*" değerlendirmesi hk.bkz. Razi, ***Mefatih***, XVIII,9 (terc)
[89] Taberi, ***Tarih***, I, 408-4098
[90] Taberi, ***Tarih***, I, 407

kadar yukarıdakı görüşünde ısrar etse de bu izah Münker'in, yalnızken yapılması gereken, topluyken yapılması uygun olmayan, karşılığına daha yakındır.

B. LUT KAVMİNDE KADINLAR :

Buraya kadar hep **Lut Kavmi** erkeklerinden söz edildi. Ayetler ışığında onların yaşam tarzlarından kesitler sunuldu. Böylece okuyucu **Lut Kavmi** erkeklerinin değişik yönlerini tanıma imkanı buldu. Ama toplumu oluşturanlar sadece erkekler değildir. En az onlar kadar kadınlar da toplumun oluşturulmasında sorumluluk üstlenen bireylerdir.

Bu yüzden bir cemaatin, kavmin veya topluluğun yaşam tarzı incelenirken erkekler kadar kadınların durumu ve yaptıkları da incelenmeli ve değerlendirme bundan sonra yapılmalıdır.

İleride "**Eşcinsellik**" olgusu incelenirken de değerlendirileceği üzere çocukken özellikle annenin yanlış eğitimi, sonraki yıllarda kişinin yaşam tarzını belirlemesinde gündeme gelmekte ve hiç küçümsenmeyecek önemli bir rol oynamaktadır, yani ergenlik çağı aşamasında eşcinselliği tercih eden erkeklerin bu seçimlerinde kadınların önemli katkıları olmaktadır.

Erken yaşlarda eşcinsel ilişkilere başlamış ve evlenme çağına gelmiş erkeklerin, evlenecekleri bayana kendilerinin bu yönlerini anlatmaları, onun da bunu kabul ederek evlenmesi, erkek eşcinselliğinde **kadının rolünü** ortaya koyan ikinci önemli noktadır.

Evlenirken söz konusu edilmeyen ama eninde sonunda ortaya çıkacak olan erkeğin eşcinsel ilişkiyi benimseyip aktif ya da pasif olarak bunu yaptığı gerçeği karşısında kadının yaklaşımı, tutumu ve bunu önlemek için yaptıklarını düşünelim şimdi de. Eğer eşini kendine yöneltmeyi bilmez, umursamaz veya istemezse erkek eşcinselliği yine **kadınların** da katkısıyla sürecektir.

İşte bütün bu olasılıklar erkek eşcinselliğinde kadınların etkisi nedir sorusunun cevabını araştırıken gündeme gelmektedir.

Lut Kavminde erkekler kadar kadınlar da suçludur. Zira onlar da helak edilmişlerdir Suçsuz/masum olsalardı sadece erkekler helak

edilirdi. Yukarıda da söylendiği gibi toplumsal olgularda toplumu oluşturan herkesin az veya çok, şöyle veya böyle katkısı vardır.

1. Lut Peygamber'in Karısı :

Kaynaklarda anlatıldığına göre bizzat **Lut Peygamber**'in hanımı eşcinselliği benimsemekte ve desteklemektedir. Zira ileride detaylıca üzerinde durulacağı üzere, **Lut Kavmini** yakışıklı erkekler suretinde helaka gelen melek elçileri kavmin eşcinsel ilişkiyi benimsemiş erkeklerine haber veren ve daha sonra onların gelip **Hz. Lut**'un evini basmalarına, kapıya dayanıp "**bize misafirlerini ver**" diye diretmelerine sebep olan **Hz. Lut**'un karısıdır.[91]

Hz. Lut bu hanımla muhtemelen, **Sedum**'a geldikten sonra evlenmiştir. Sedum'a gelmesinden sonra orada birbirleriyle eşcinsel ilişkiler kuran bekar erkeklere evlenmelerini tavsiye eden[92] **Hz. Lut**'un onlara örnek olmak için önce kendisinin evlenmiş olabileceği düşüncesinden hareketle bu sonuca varılabilir. Bundan başka **Hz. Lut**'un hanımının **Sedum**'lu olduğu, kavmi iyi tanıdığı, onların isteklerini bildiği ve nasıl davranacaklarını da önceden kestirebildiği söylenebilir.

Cenabı Hak tarafından **Lut Peygamber**'in hanımı, **Hz. Nuh**'un hanımıyla birlikte küfretmiş kimselere misal gösterilmekte, onların kocalarına ihanet ettikleri, kocalarının da kavimlerinin başlarına gelen azabın onlara da gelmesini engelleme konusunda eşleri için bir şey yapamadıkları ve bu iki kadının Cehenneme giren diğerleri gibi cehenneme girdikleri söylenmektedir.[93]

Lut (as)'ın karısının azaptan kurtulamadığı, **ğabirin**/geride kalıp azaba maruz kalanlardan olduğu başka ayetlerde de belirtilmektedir.[94]

---

[91] Taberi, *Tarih*, I, 418

[92] Hud 11/78; Hıcr 15/71; Taberi'deki bir nakle göre Hz. Lut; "**İşte bunlar kızlarım, isterseniz onları sizle evlendiririm**" demektedir. Taberi, *Tarih*, I, 419 Bu da Hz. Lut'un kavmindeki bekarları bizzat evlendirmek istediğini göstermektedir.

[93] Tahrim 66/10

[94] Neml 27/57; Ankebut 29/32; Saffat 37/135

Ayrıca Kur'an'da bu kadın hakkında "**acûz**" sıfatı kullanılmaktadır.[95] **Acûz** ise *yaşlı hanım* demektir. Demek ki **Lut Peygamber**'in hanımının, helaktan önce yaşı ilerlemişti.

2. Lut Kavmi Erkeklerinin Kadınlarla Olan İlişkileri :

Nemi suresi 25.ayette yer alan "**Nisânın dûnundan**" ibaresi **Lut Kavmi** erkeklerinin kadınlarla olan ilişkileri konusunda bize bilgi verecektir.

Arapça'da **Nisâ**, "kadın" demektir.[96] **Dûn** ise çeşitli anlamlara gelir; zarf olarak kullanıldığında ön, ense,akrab / daha yakın,fevk / üst (tam aksi kullanımı da vardır) gibi karşılıkları vardır.[97]

Dûn kelimesinin diğer türevleriyle birlikte karşılıkları[98] ve Kur'an'daki kullanımları[99] dikkate alındığında özellikle bu ayet için **akrab**/daha yakın ve **ön** anlamlarının geçerli olduğu görülür[100] yani **Lut Kavmi** kadınlarla olan bağlarını tamamen koparmış değildir. Onlarla olan ilişkilerini de sürdürmektedir ama ricâle ve zukrâna ayrı bir önem vermekte, bu önem de onları öne geçirme/ilişki için öncelikle erkekleri tercih etme ve onları kendilerine kadınlardan daha yakın/akrab hissetme olarak tezahür etmektedir.

Dolayısıyla onlar erkeklerle eşcinsel ilişkiler sürdürürlerken kadınları tamamen terketmiş salt eşcinsel değil, **çift yönlüdürler**.

---

[95] Saffat 37/135

[96] Asım, ***Kamus***, I, 106-109; Iv, 1198-1200; Kur'an'da Nisâ'nın kadın anlamında kullanımlarına örnek olarak bkz. Nur 24/60; Nemi 27/55; Ahzab 33/32;...(Diğerleri için bkz. M.Fuad Abdulbaki, ***Mu'cemu'l-Müfehres***, s.699

[97] Asım, ***Kamus***, IV,617; Burada "**Dûn**"un genelde "**min**" harf-i cer'iyle, nadiren "**ba**" ile kullanıldığı yazılıdır. Rağıb el-İsfehani ise "**dûn**"u; *ğayr, mâ sivâ* ve *da'f* olarak açıklamaktadır. Bkz. ***Müfredat*** s.179

[98] Bu karşılıklar için bkz. Asım, ***Kamus***, IV. 617-618

[99] Al-i İmran 3/28,64; Nisâ 4/119,139,144; Maide 5/76; A'raf 7/30; Yunus10/18,66,106

[100] Ayetteki ***"min dûni'n-Nisâ"*** kalıbını Razi, Kurtubi ve Zemahşerî gibi müfessirler değerlendirmemişlerse de Ebu's-Suud (III,245) ve Alusi (IV,170) *"şehvetin kendileriyle giderilmesi hakkı olan kadınların bu haklarına tecavüz etme"*. Taberi de (V,234) "helal ve mübah olan kadınlarla ilişkiyi bırakma" olarak açıklamışlardır.

Burası aydınlatıldıktan sonra, **Lut Kavminin** kadınlarla olan ilişkisinin hangi boyutlarda olduğu araştırılmalıdır. **Lut Peygamber**'in "**Aleminden Zukrâna mı etv ediyorsunuz?**" dedikten sonra kullandığı cümle olan "**Rabbınızın sizin için halk ettiği şeylerden ezvacınızdan da mı vizr ediyorsunuz öyle değil siz âdûn kavmsınız**"[101] ayeti bu konuda bize ışık tutacaktır.

Yukarıda meali verilen ayette **Lut Kavmi** erkeklerinin eşlerini terkettikleri anlatılmaktadır: Bu terketmenin niteliğini bize aydınlatacak terim ise "**vizr**"dir.

Aslı VZR olan bu terimin mazi, masdar ve ism-i faili Arapların konuşma ve yazı dilinde kullanılmamaktadır.[102] Muzarisi olan **yezeru** ise **yetruku** (terkeder) anlamındadır.

Aynı kökten türeyen **el-Vezra**; kadınların fercinde deylak dedikleri fazlalık, **el-Vezirtan**; iki dudak, deylağı büyük olan hatun ve kalın dudaklı hatun demektir.[103]

Dudak ve cinsel organdaki fazlalık kısım karşılıklarından anlaşıldığına göre **vizr**, burada kadınlarla normal yoldan ilişkiyi terk etmektir[104]

Demek ki kavmin erkeklerinin bir kısmı evlidir. Fakat onlar da eşleriyle olan cinsel ilişkilerini normal yoldan/önden sürdürmemekte,

---

[101] Şuara 26/166

[102] Asım, ***Kamus***, II,740; V-Z-R'nin mazi, masdar ve ve ism-i fail kiplerinde kullanımı Kur'an'da mevcut değildir. Muzari kipindeki kullanımları için bkz. M. Fuad Abdulbaki, ***Mu'cumu'l-Müfehres***, s.747-748

[103] Asım, ***Kamus***, II, 739-740

[104] Mevdudi'ye göre burada iki anlam olabilir: a)Allah'ın cinsel arzularınızı doyurmanız için yarattığı eşleri bırakıyor ve bu amaç için erkeklerle tabiat dışı yollar benimsiyorsunuz. b) Eşlerinizde de tabii yolu bırakıp şehvetinizi tatmin için tabiat dışı yollara başvuruyorsunuz. Bunu belkide aile planlaması niyetiyle yapıyorlardı. (***Tefhim***,IV,49); "**Tezerûne**" fiilinin "*tedûne*" şeklinde değerlendirilmesi ve Abdullah İbn Mes'ud'un kıraatına "**Mâ haleka leküm**" kısmının "*Mâ aslaha leküm*" şeklinde olduğu hk. bkz. Taberi, ***Tefsir***, XI,105; Kurtubı, ***el-Cami***, XIII, 89; Mücahid de ayeti "*kadınlarla önden ilişkiyi terkedip erkek ve kadınlara arkadan yaklaşmak*" olarak değerlendirmektedir. Taberi, ***Tefsir***, XI,105; Kurtubi'nin "**ezvac**" lafzını "*kadınların fercleri*" şeklinde değerlendirilmesi hk bkz. ***el-Cami***', XIII,89; "***Allah'ın sizin için halk ettiği***" kısmının "*meta'lanmanız için*" şeklinde değerlendirilmesi hk.bkz. Ebu's-Suud, ***İrşâd***, VI,260; Alusi, ***Tefsir***, X,115; VZR lafzını Elmalılı ve Zemahşeri açıklamamışlardır.

bunun yerine anal/arkadan ilişkiyi tercih etmektedirler.[105] Bu tercihin sebepleri nelerdir? sorusunun tartışması aşağıdaki bölümde yapılacaktır.

C. EŞCİNSELLİK ve LUT KAVMİNDEKİ BOYUTLARI :

1. Eşcinselliğin Tanımı :

Eşcinselliğin tanımı hususunda henüz bir netliğe ulaşılmış değildir. Genel olarak söylemek gerekirse **eşcinsellik**; *"aynı cinsten olanlar arasındaki cinsel ilişkiler"*[106] ya da *"aynı cinsten cinsel eş seçimi"*dir.[107]

Tanım konusunda netliğin olmaması bir bakıma eşcinselliğin çok cinsellikten tamamen ayrı olup olmadığı konusunda çözüme ulaşılmadığındandır. Aşağıdaki aktarım bu konuyla ilgili detayları ortaya koymaktadır.

"Doktorlar bile bir kimseden *eşcinsel ilişkilere giren biri* yerine eşcinsel yani *homoseksüel* olarak bahsederler. Bu biraz acaip geldi değil mi? O zaman bir insanın eşcinsel sayılması için ne kadar eşcinsel ilişki deneyiminden geçmesi gerekir, sorusunu düşünelim. Örneğin bana verdiği bilgilere göre (çok muntazam kayıt tutmuştu) 1000'den fazla eşcinsel ilişkisi olmuş fakat 600 ya da 700 kadın ile de cinsel ilişki kurmuş birini hatırlıyorum. Kadınlarla ilişkileri daha sık olan ayrıca kadınlara karşı fizyolojik tepkisi erkeklere göre daha kuvvetli olan bu erkek bir "**eşcinsel**"midir?

[105] Kadınların da homoseksüel olabilecekleri bunun sebebinin de evlilikte eksik cinsi tatmin edilişleri ve genellikle mesut olamamaları hk.bkz. Kahn Fritz, ***Tenasül Hayatımız***, s.183

[106] Pomeroy W. B., ***Genç Erkekler ve Cinsel Sorunları***, s.52; Binbaşıoğlu Cavit. ***Gelişim Psikolojisi***, s.222; Eşcinselliğin *"kendi cinsinden biri ile sevişme"* karşılığı için bkz. İ.Ethem Başaran. ***Eğitim Psikolojisi***, s.121; *"Aynı cinsten bir eş için açık bir erotik tercihe sahip olan kimseler"* karşılığı için bkz. Haeberle, Erwin J., ***Cinsel Atlas***, s.311

[107] Hüsnü Uçar, ***Çocukların Cinsel Eğitimi ve Bazı Cinsel Sorunlar***, s.63, Eşcinselliğin Türkçe'deki çeşitli tanımları ve homoseksüelliğin etimolojisi için bkz. Arslan Yüzgün, ***a.g.e.***, s.31-39

Diğer taraftan Kinsey raporlarına göre on evli erkekten biri evli oldukları süre içerisinde eşcinsel ilişkilerine devam etmişlerdir. Bunların bazıları biraz daha fazla eşcinsel bazıları ise biraz daha fazla çok cinsel/biseksüel'dirler.[108]

Eşcinsellik *homoseksüalite* ile aynı anlamdadır. Bugün toplumumuzda bu iki kelime birbirlerinin yerine rahatlıkla kullanılmaktadırlar.

"Homoseksüalite veya daha genel isimle cinsel terslik "**inversion sexuelle**" erkek veya kadın olarak bir insanın libido temayülü ve doyumu itibariyle yine kendi cinsine sevgi ve cinsel münasebet arzusu ile dönmesidir. Esasen Yunanca'da "**omos**" benzer demektir. O halde "**omosexualite**" cinsiyet bakımından benzeri sevmek demektir. Latince'de "**homo**"; insan demek olduğuna göre erkeği sevmek manasına da gelir.[109]

2. Eşcinsellikle Eş Anlamlı Diğer Terimler :

Eşcinsellik ile aynı anlama gelen diğer terimler de şöyle sıralanabilir:

a. Livâta / Lûtîlik:

Bu kelimenin aslı **Lut'tur**. Kitâbe vezninden dir. Oğlan tasarruf eylemek[110] anlamında eşcinselliğin karşıtı olan bu kelime sonuçta bir peygamberin ismi olan üç harften türetildiğinden dolayı bu araştırmada kullanılmıştır. Hele eşcinsel ilişki içindeki kişiye sıfat olarak kullanılan **Lûtî** hiç tercih edilmemiştir. Sözlüklerde **Lûtî**'nin karşılığı olarak; **Lut Kavminin** işlediği kötülüğü icra eden zinakar

[108] W.B.Pomeroy, ***a.g.e.***, s.63; Bu konuda ayrıca bkz. Hüsnü Uçar ***a.g.e.***, s.64

[109] Rasim Adasal, ***Ruh Hastalıkları ve Cinsel Bozukluklar***, s.559; A. Yüzgün, ***a.g.e.***, s.36-37

[110] Asım, ***Kamus***, III, 126

tabiatlı kişi[111] erkek erkeğe cinsi münasebette bulunan oğlancı[112] ibne, homoseksüel[113] tabirleri yazılıdır.

Hz. Lut'un isminin sonunda bir **nisbet ya**'sı getirilerek oluşturulan Lûtî'yi, aynı anlamı ifade edebilecek daha pek çok kelime varken kullanmak, peygamber sevgisi ve saygısı olan birisi için fazlasıyla sıkıntı verici bir olgu olmalıdır.

b. Oğlancılık:

Oğlan sözcüğü Türkçemizde, buluğ çağına yaklaşmamış ve henüz buluğ alametleri olan sakal, bıyık ve ses kalınlaşması gibi değişiklikler kendisinde gerçekleşmemiş erkek çocuk için kullanılmaktadır.

Eşcinsel ilişkide yukarıda tanımını yaptığımız oğlanların sıklıkla tercih edilmesinden dolayı Homoseksüelliğe **oğlancılık** denilmektedir. Görüldüğü gibi bu terimin kapsamı sınırlıdır ama bu; onun eşcinselliğin karşılığı olarak kullanılmayacağı anlamına gelmez.

c. İbnelik:

Türkçemizde bizim oğlan'la ifade ettiğimiz tipolojinin Arapça'daki karşılığı **ibn**'dir. Bunun sonuna yine Arapça'da dişiliği ifade için kullanılan yuvarlak tâ/**tâ-i merbuta** getirilerek elde edilen **ibne**(tu) dişi rolünü üstlenen, dişi görevini gören erkek demektir.

Burada *ibne* ile ilgili şu değerlendirmeyi aktarmak yararlı olacaktır: "Eşcinselleri tanımlayan en belirgin ve itici sözcük ibne'dir Türkçe'de en çok bu sözcük kullanılmakla birlikte, son yıllarda bu sözcüğün içeriği de iyice değişmiştir. Aynı cinse ilgi duyan erkeklere

---

[111] Şemseddin Sami, ***Kâmus-u Türkî***, s.1247

[112] ***Büyük Türkçe Sözlük***, II, 793; (Lûtî sözcüğü burada u ve i harfler. şapkasız olarak yazılmıştır.)

[113] D. Mehmet Doğan, ***Büyük Türkçe Sözlük***, s.724

verilen ad olmakla birlikte kalleş, güvenilmez, sözünde durmayan kişilere de argoda bu biçimde ad verilir.[114]

Halk arasında sanki **İbne**'yi Türkçeleştirircesine erkek isimlerinin başına "**kız**" sözcüğü getirilerek (*Kız Hasan, Kız Cemal...*) eşcinseller vurgulanmak istenir.[115]

Eşcinsel ya da homoseksüel tabirleri kullanıldığında bugün akıllara hemen erkekler gelmektedir. Bu iki sözcük aslında tek cinsle sınırlanamaz niteliktedir. Bunun sebebi belki de kadınlar için "**lezbiyen**" ya da "**sevici**" gibi sözcüklerin kullanılmasıdır.

d. Sodomi / Sodomy:

Bu kelime "**Sodom**"dan türetilmiştir.[116] **Sodom**'un **Lut Kavmi**nin yaşadığı bölgenin adı olduğu daha önce söylenmişti. *Redhouse*'da **Sodomy**'in isim olduğu belirtildikten sonra karşılığına "cinsel sapıklık, homoseksüellik, kulamparacılık, oğlancılık" şeklinde eş anlamlı sözcükler sıralanmıştır.[117]

Bir başka tanıma göre ise **sodomi**/sodomie daha çok anal yönden cinsel ilişkide bulunmayı vurgular niteliktedir.[118]

Burada bir inceliğe dikkat çekilmelidir. O da Redhouse'da **sodomy**'nin karşılığı olarak yazılan "**cinsel sapıklık**" ifadesidir. Şimdi eşcinselliğin normal mi yoksa sapıkça bir davranış mı olduğu tartışmasını değişik görüşlerle başlatmak uygun olacaktır.

[114] Arslan Yüzgün, ***a.g.e.***, s.31

[115] Halk arasında eşcinselleri tanımlamak için kullanılan sözcüklerin top, simit, lastik, tekerlek, lassa, yuvarlak, pirelli, tanju, şişe, şorolo, tontoş, nonoş... olduğu hk.bkz. A. Yüzgün, ***a.g.e.***, s.32

[116] Erwin J.Haeberle, ***Cinsel Atlas***, s.314

[117] ***Redhouse***, s.921

[118] Arslan Yüzgün, ***a.g.e.***, s.196. Sodomie'nin hayvanlarla cinsel ilişki kurma anlamındaki "*Zoophilia*" ile hemen hemen aynı anlamda kullanıldığı hk.bkz. M.Türkent, ***Kadın Ruhu ve Kadında Cinsi Hayat***, s.300

3. Eşcinsellik Sapıklık mı ? :

Konuya, cinsellik denince akıllara ilk olarak gelen **Freud**'un sözüyle başlamak isabetli olacaktır: "*Erkek ve kadının birleşmeleri en tabii ve en normal yoldur.*"[119] Konuşup yazdıklarıyla çok tepki toplamış **Freud** gibi bir şahsiyet bile en doğal ve normal ilişkinin kadınla erkek arasında olduğunu bu ifadesiyle belirtmektedir İnceleyebildiğimiz kadarıyla bunun aksini iddia eden birine de rastlamadık. İşin açıkçası, "*aklın yolu birdir*" özdeyişi burada da devreye girmektedir.

Bu başlıktaki "**eşcinsellik**"ten kastedilen; hormonal bozukluklardan kaynaklanan ya da ta doğuma kadar uzanan biyolojik sebeplerden dolayı oluşan **çift cinsiyet hali** değildir. Burada kişinin kendi arzusuyla tercih ettiği yaşam şekli ve buna bağlı ilişkiler olan eşcinselliğin sapıklık olup olmadığının tartışması yapılacaktır.

Her yerde olduğu gibi cinsel hayatta da bir takım düzenlemeler vardır. Bunlara uyulduğu yani oyun kurallarına göre oynandığı zaman problem çıkması ihtimali hayli düşüktür. Zaten "hiçbir kurala uymadan cinsel yaşam süren kişilerin **ruh sağlıklarının** yerinde olduğu söylenemez."[120]

"Sonradan homoseksüel olanların çoğunda sapıklık küçük yaşlarda, çoğunlukla buluğ çağında zuhur eder."[121] Zira "çocukta doğumdan itibaren konuşup kendisi ve çevresi ile ilgili konularda da merak ve araştırma/tecessüs duygusu uyanıncaya kadar cinsiyetle ilgili gözle görülür elle tutulur derecede belirgin bir gelişme görünmemektedir.[122]

Homoseksüelliği ruhî hayatın renk körlüğü gibi bir nevi anormalliği olarak kabul etmek doğru olur.[123] Aslında Homoseksüel hayat tamamen anormaldir. Ama buna rağmen diğer sapıklıklardan çok daha fazla, şahısları tatmin eder görünmektedir.[124]

[119] Freud, *Seçmeler*, s.102
[120] Atalay Yörükoğlu, *Gençlik Çağı*, Ankara 1985, s.57-58
[121] Münir Türkent, *Kadın Ruhu*, s.288
[122] Erdoğan Fırat, *Gelişim Psikolojisi*, (Ders Notları) s.55
[123] Münir Türkent, *Kadın Ruhu*, s.289
[124] Bunun 3 sebebi vardır. a. Homoseksüalite tarihin hemen her devrinde pek fazla taammüm etmiştir. b Bugün dahi medeni memleketlerde pek fazla

"Ben olaya tamamen bilimsel açıdan ve önyargılardan uzak bir şekilde yaklaşacağım" diyen ve 102 sayfalık kitâbında, bilimselliğin gereği olan, *verilen bilgilerin kaynaklarının gösterildiği* **dipnotu** hiç kullanmayan, sadece sonra "Yararlandığım Eserler" başlığıyla 17 kitâp adı söyleyen bir yazar; *"genel hekimlik uygulamasında eşcinsellik önemli bir sorun değildir. Bu bakımdan günümüz psikiyatri biliminde, ruhsal rahatsızlıkların sınıflandırılmasında, cinsel ilişkilerden ve sosyal yaşamında herhangi bir sorunu olmayan bir eşcinsel,* ***hasta*** *olarak bile kabul edilmiyor"* demektedir.[125]

Bu konudaki bir başka görüş de şudur: "Her iki cinsin eşcinselliği de **olağan dışı** bir cinsel gelişme biçimidir. Neredeyse her zaman olduğu gibi, eğer birey bu durumdan acı duyuyorsa bu bir hastalıktır. Bu acının yalnızca toplumsal nedenlerden ve yasal baskılardan ileri geldiğine inanmak yanlıştır. Bir çok eşcinsel (bir sayı vermek zordur) ruhsal olduğu kadar cinsel bakımdan da **rahatsızdır** yanı **nevrozludurlar**. Bunun yanında bir çok eşcinsel de bu sapmaya uymuşlardır, böyle yaşarken kendilerini rahat hissederler, eşcinselliğin bir **hastalık** ya da cinsel gelişmedeki **sapmanın** bir sonucu olarak görülmesine karşı çıkarlar. Bundan kendi cinsel eğilimlerinin küçümsendiğini sezerler yine bunlar arasında bir çoğu kendini "**üçüncü cinsiyet**" cinselliğinin bir türü olarak görür. Böyle bir anlayışa salt bilimsel nedenlerden karşı çıkmak gerekir.

Gençlerin eşcinsel olmaması için onları **korumalı**, buna toplum olarak karşı çıkmalıyız; bunu yaparken çıkış noktamız **ahlak** değil, salt cinsel tutum olmalıdır. Gerçekte **sağlıklı** bir insanın karşıt cinsten elde ettiği doyum, yine sıradan ve sağlıklı bir eşcinselin vardığı doyumdan daha yoğundur. Bu durum ruhsal yapının düzenli çalışmasında çok büyük önem taşır. Özel cinsel bir tür olduğunu söyleyen ve kusurlu cinsel gelişme gösterdiğini kabul etmeyen çok sayıdaki eşcinsele şu kesin kanıtla karşı çıkıyoruz. Her **eşcinsel** özel bir sağaltımdan / tedavi geçerek böyle bir insan olmaktan **vazgeçebilir**. Buna karşılık olağan gelişmiş hiçbir kimse aynı ruhsal sağaltımdan geçerek **eşcinsel olmaz**.

Yine, eşcinsellik yeni ortaya çıkmışsa karşıt cinsle olan cinsel ilişkilerini tümüyle bastırmamışsa bu durumu iyi benimsememişse ve bundan kurtulmak istiyorsa ilke olarak **psikanaliz** bir sağaltımla

---

cereyan etmektedir. c. Güzide pek çok şahıslar bile homoseksüalite göstermektedir. Bu bilgiler için bkz. M.Türkent. ***a.g.e.***, s.286

[125] Husnü Uçar. ***Çocukların Cinsel Eğitimi***. s 63

iyileşebilir, çünkü psikanaliz çocuklukta başlayan bir cinsel sapmayı geriye döndürebilir."[126]

Yukarıdaki alıntının yazarı, kitâbın önsözünde belirtildiğine göre 1932'lerin Almanya'sında devrimci bir militân, psikanalizci ve Marksisttir.[127]

Aynı yazar "eşcinselliğin cinsel gelişmenin bir sapması olduğunu ve doğal etkenlerin bir sonucu olmadığını saptamak, onları mahkum etmek ve cezalandırmak hakkını kimseye vermez. Bu özel durumlardan kurtulmak isteyen eşcinselleri **iyileştirmeye** çalışmak gerekir, çünkü ya bundan **acı çekiyorlardır** ya da yeterince doyuma varamıyorlardır, ama ne olursa olsun onlara karşı zor kullanmamak gerekir. İlk önce bunu yapmaya hiç hakkımız yoktur sonra zorla yapılacak bir sağaltımın hiçbir etkisi olmaz" demektedir.[128]

Buraya kadar, çoğu uzman olan, yerli ve yabancı yazarlardan alıntılar yaptık ve onların görüşlerini aktardık. Sonuç olarak ortaya çıkan genel kanı eşcinselliğin normal, olağan bir davranış ve yaşayış biçimi olmadığı yolundadır.

Konumuz Kur'an'da **Hz. Lut** ve kavmi olduğuna göre işin İslami boyutunu ihmal etmeden, eşcinselliğin sapıklık olup olmadığını, yukarıdaki nakillerden sonra değerlendireceğiz.

Kur'an'da yer alan ve bu çalışmada yeri geldikçe değerlendirilerek açıklaması yapılan Hz. Lut Kıssasıyla ilgili **ayetler**, eşcinselliğin İslamiyet'te yasak olduğunun kitâbi delilleridir. Aynı şekilde sünnet de bu konuda Kur'an paralelinde tavır ortaya

---

[126] Reich Wilhelm, ***Gençliğin Cinsel Mücadelesi***, s.81-82; Karşıt görüş için bkz. A.Yüzgün, ***a.g.e.***, s.345-352; Cinsiyet bakımından ara tür haline gelmenin dışında bir de anadan doğma olmayıp, gençlikte yaşanmış hadiseler, homoseksüellerle bir arada bulunma neticesi edinilmiş alışkanlıklar veyahut da diğer cinsiyet yani kadınlarla yapılmış fena ve acı tecrübelerden sonra menfi bir surette erotik zihniyetin "perverse"liğe yükselmesinden ibaret olan homoseksüellik türü vardır. Bu nevi homoseksüeller, yanlış bir makas manevrasıyla, yanlış bir yola sapmış şimendifer vagonlarına benzerler. Bu bilgiler için bkz. Fritz Kahn, ***Tenasül Hayatımız***, s.182; Eşcinselliğin sapıklık olup olmadığı ve doğal-doğaldışı ayrımı için bkz. Erwin J.Haeberle, ***Cinsel Atlas***, s.421-435

[127] W.Reich ***a.g.e.***, s.9

[128] W.Reich, ***a.g.e.***, s.83

koymuştur[129] "**İslamiyet'te Cinsellik**"le ilgili kitâplarda rahatlıkla bulma imkanı olduğundan. Peygamberimiz'in konuyla ilgili **hadislerini** burada uzun uzun sıralamak istemiyoruz.

Islamiyet'in eşcinselliği değerlendirmesine yapılabilecek ve en ciddi sayılabilecek eleştiri, "*madem İslamıyet insanlık dinidir, her ferdin mutlu olmasını ister de neden insanların yapınca mutlu oldukları*[130] *bir davranışı yasaklıyor*" sorusudur.

İslamıyet aynı zamanda insanların toplum halinde yaşamalarının yollarını gösteren, ilkelerini ortaya koyan bir dindir. Toplumun hiç sorunsuz olması belki mümkün değildir ama az sorunlu, daha az sorunlu hale gelmesi başarılabilir.

Bulaşıcı zühreví hastalıklardan bel soğukluğu, frengı, vs.'nin yayılma riskinin en çok olduğu insan grubu **eşcinsel erkeklerdir** Aynı kitlenin büyük risk olma durumu **AIDS** için de geçerlidir.[131] Gerçi bugün AIDS herkes için bir tehlikedir ama on yıl öncesinde eşcinsel erkekler salt eşcınsel olmadıklarından ve biseksüel ilişki ıçerisıne girdiklerinden kadınları da hastalığın taşıyıcısı haline getirmişlerdir. Yoksa onlar salt eşcinsel ilişki sürdürseydiler hastalığın kadınlarda da erkeklerle aynı ölçüde görülmesi olgusu ortaya çıkmayacaktı. Son bölümde bu konu üzerinde detaylı olarak durulacaktır.

Eşcinsellerın büyük çoğunluğu, zührevı hastalıkların üretim ve yayılım merkezleri rolunü oynamışlardır. Bu cümle elbette onlar için kabul edilemezdir ama bilimsel verilerin ortaya çıkardığı realite budur.

Toplumu az sorunlu hale getirmeye çalışan ve yıkılmadan ayakta tutabilmenin prensıplerini sunan, gayesi insanların kendilerine ve başkalarına zarar vermeden yaşamasını temin etmek olan bir **din** böyle **zararlı** bir mekanizmanın ışleticilerini nasıl hoş karşılayabilir?

[129] Eşcinselliğin yasak olduğu ve ilgili cezalar ile ilgili "***Lut kavminin ameli gibi bulunan kimseye rastladığınızda faili*** / etken ***de mefulü*** / edilgen ***de öldürünüz***" rivayeti için bkz. Ebu Davud, Hudud, 28; Tirmizi, Hudud, 24; İbn Ma'ce, Hudud 15: "***Lut kavminin amelini yapan kimse lanetlenmiştir***" rivayeti için bkz Tirmizi, Hudud 24, Ahmed İbn Hanbel, ***Müsned***, II 217, Ayrıca kadınlara dübürden / anal yoldan yaklaşmanın yasak olduğu hk. hadislere örnek olarak bkz. Darimi, Vuzu,113

[130] Dr.Arslan Yüzgün, "***Türkiye'de Eşcinsellik***" isimli kitabının hemen başında kendi imzasıyla söylediği "*Bir tutam cinsel mutluluk için ezilen, acı çeken tüm insanlara ..*" ithafını yapmaktadır

[131] Nedim Çakır, ***Cinsel Temasla Bulaşan Hastalıklar*** (CTBH). AIDS Eğitim Broşürü, s.9

Yaptıklarına, *"aferin, iyi yapıyorsunuz, bu davranışlarınız hiç zararsızdır"* diyebilir mi? Bir şeyin faydalısı, iyisi, güzeli, doğrusu varken, insanları dünya ve dünyadan sonraki ileri hayatta bahtiyarca yaşatma amacındaki bir **din** neden bunların tersini yaparak tüm toplumu ve ileri gidildiğinde tüm insanlığı tehdit eden az sayıdaki grubun işlevlerini hoşgörsün?

Lut Kavmindeki eşcinselleri hatırlayacak olursak, yoldan geçen yaya yolcuların ırzlarına geçmek, ayrıca yol kesmek, gündüzleri hayvanlarını otlatırken, sularken bir araya geldiklerinde toplum içinde yapılmayacak ya da yapılması hiç doğru olmayan , yalnız bırakılması gereken davranışlar içine girmek hep onların yaptığı işlerdendi.

Bunun yanında evli olanları eşlerini tatmin etmiyor, ihmal ediyorlar ve onlara bir anlamda işkence çektiriyorlardı. Zira kadınlar seksüel hayattan mahrum kaldıkları zamanlarda sinirli ve hırçın olurlar. Hiçbir ulvi hastalığı bulunmadığı halde sırf bu mahrumiyet dolayısıyla çarpıntı, sıkıntı, baş dönmesi, göz kararması, karında ve kasıkta ağrı gibi şikayetlerle hekime baş vuran hanımların sayısı az değildir."[132]

Kısacası eşcinsellik ve yasadışılık (ve belki de toplum düşmanlığı) birbirleriyle öyle yan yana duruyor, öyle özdeşleşmiş görünüyor ki, eşcinsel ya da eşcinsellik denilince akla hiç olumlu şeyler gelmiyor. Böyle tutumların, problem kaynağı olmanın da, değil **İslamiyet** hiçbir ciddi dünya görüşü tarafından hüsn-ü kabul görmesi beklenemez.

Eşcinsellerden bir kısmının kendilerini **üçüncü cinsiyetli** insan olarak görmeleri de yine Kur'an'da net bir şekilde ortaya konan insanın zeker / erkek ve ünsa / dişi'den yaratıldığı[133] gerçeğiyle çelişki içindedir. İnsan gibi cinsiyet taşıyan bütün canlılar bir erkek ve bir dişi olmak üzere iki cinsiyetlidirler. Buna bir üçüncüsünü eklemenin imkanı yoktur

[132] Münir Türkent, ***Kadın Ruhu***, s 13

[133] Örnek olarak bkz. Leyl 92/13

4. Eşcinselliğin Sebepleri :

Eşcinsellik anormal bir ilişki ve belki de yaşayış şekli olduğuna göre insanları buna sevkeden ya da sonucunda eşcinselliği doğuran davranışlar, tutumlar nelerdir, şimdi de bunları ele alalım.

Çocukluğa hatta bebekliğe kadar uzanan bir süreçle başlayan eşcinselliğin nedeni merak ya da çocuklara cinsel konularda iyi bir kılavuzluğun yapılmamasına kadar bir sürü şey olabilir. Bunları maddeler halinde sıralamak uygun olacaktır.

a. Çocukluk Döneminde Bilinçsizce Oluşan Merak[134]

İlk yaşlarda aynı cinsten çocukların yakın arkadaşlık kurmaları, cinsel konularda ortaya çıkan meraklarını birlikte ya da birbirleri üzerinde denemeleri, bilmeden yapılan eşcinsel davranışlardır. İleri yaşlarda merakın doyurulması kadar ilk yaşlarda edinilen bu yaşantıların etkisiyle kişi eşcinselliğe yönelebilmektedir.[135] Halbuki ergenlik döneminde çocuğun kendi cinsine olan ilgisi yavaş yavaş yerini karşı cinse olan ilgiye bırakır[136] Normal olanı budur.[137]

Burada hemen bir parantez açıp çocuğun cinsel gelişimi dönemlerini vermek gerekmektedir.

Çocuğun Cinsel Gelişim Dönemleri[138]

---

[134] Cavit Binbaşıoğlu, ***Gelişim Psikolojisi***, s.222
[135] İ.Ethem Başaran, ***Eğitim Psikolojisi***, s.125
[136] Başaran, ***a.g.e.***, s.123
[137] Rasim Adasal, ***Medikal Psikoloji***, s.288
[138] Cinsel gelişimin; kişinin kendi cinsinin devamını sağlayan üreme organlarının büyüyüp gelişmesini ve bunlardan doğan sorunlarla ilgili davranış değişikliklerini kapsadığı hk.bkz. Cavit Binbaşıoğlu, ***Gelişim Psikolojisi***, s.215; Vücutta cinsel gelişimi gerçekleştiren ve bunu sürdüren erinlik çağındaki değişikliklerden de sorumlu olan ve kadında yumurtalık erkekte ise husyeler olarak görülenin "*Cinsel Salgı Bezleri*" olduğu hk.bkz. İ.Ethem Başaran, ***Eğitim Psikolojisi***, s.59; "*Cinsel Gelişimin normal seyriyle devam etmesi, beraberinde cinsel olgunlaşma*

a. Auto erotisme: Kendi kendini sevme dönemi :

ı. Oral Safha (ağız)

ıı. Anal Safha (anüs)

b. Phallique: Oedipus kompleksinin belirdiği cinsel soruşturma dönemi.

c. Latence: Durgunluk dönemi ve Narcisisme : Nergis sevdası dönemi.

d. Homoseksüel ve Heteroseksüel dönemler.[139]

Çocuk 10-15 yaşları arasında cinsiyet eğilimini kendi cinsiyetinden olanlara karşı çevirir ve bu suretle bir **homoseksüel** dönem söz konusu olur. Bu, cinsel gelişmenin normal karakteridir. Bir çok çocukta bu platonik homoseksüalite bu dönemden ileri gitmeyerek refulmana uğrar, geriler ve yerini son ve ideal dönem olan diğer cins eğilimine bırakır. Ancak bu normal feragat her vakada olmaz ve artık şahıs bütün ömür süresince **homoseksüel** kalabilir.[140]

Bir başka uzman da homoseksüellerin çoğunda sapıklığın küçük yaşlarda, ekseriya **buluğ çağında** ortaya çıktığını söylemektedir.[141]

Yukarıda sıralanan cinsel gelişim dönemlerini sağlıklı yürütemeyen bireylerde ruhsal ve davranışsal bozuklukların

---

aşamasını getirir. Bu da genellikle kızlarda 18. erkeklerde 19 yaşına kadar sürer." (Başaran, ***a.g.e.***, s.122

[139] Bu dönemler bir çok psikoloji kitabında aynı ya da benzer şekilde işlenir. Bunlar hk. daha geniş bilgi için bkz. Rasim Adasal, ***Medikal Psikoloji***, s.275 ve devamı; C.Binbaşıoğlu, ***Gelişim Psikolojisi***, s.216

[140] R.Adasal, ***a.g.e.***, s.288; Homoseksüelliğin çoğu kez Nergis aşkının uzayan şekli olduğu hk.bkz. ***a.g.e.***, s.289; **Sigmund Freud** tarafından ortaya atılan ve insanlarda narsisizmden (kendisine hayran olma) eşcinselliğe ve sonra heteroseksüelliğe doğru bir gelişmeye inanmayan, bu halin uzantısı/devamıyla eşcinsel olmanın ilgili olmadığını söyleyen W.B. Pomeroy'un görüşleri hk. bkz. Pomeroy, ***Genç Erkekler ve Cinsel Sorunları***, s.57/58

[141] Münir Türkent, ***Kadın Ruhu***,s.288; İlkokul çağında kız ve erkeklerin kendi cinsleriyle aşırı derecede arkadaşlık kurmalarının, eşcinselliğin ilk eğilimlerini oluşturduğu hk.bkz. İ.Ethem Başaran, ***Eğitim Psikolojisi***, s.121

görüldüğü de hemen bütün psikologlar tarafından kabul edilmektedir.[142]

b. Çevresel Etkiler :

Cinsel gelişim kimi zaman çevresel etkilerle normal yönden sapar. Bunun asıl sebebi uygun zaman yokluğudur.[143] Aslında çevresel etki eğitimle de son derece yakın ilişki içerisindedir. Aile ve okul eğitimi bu bakımdan çocuğa çok şey kazandırır.[144]

c. Yanlış Eğitim :

Gencin, içinde bulunduğu çağı gereği nasıl bir cinsel gelişim göstereceğini, bu gelişimin sonucu çocuğun cinsel arzularına karşı nasıl davranması gerektiğini, anormal davranışlara sahip olmaması için neleri yapacağını, neleri yapmayacağını ona öğretmenin gerekli olduğunu hemen her psikolog belirtmiştir.[145] Yani çocuğa cinsi duygularını kontrol edebilme, ölçülü tutabilme ve normal yollardan ihtiyacın karşılanabilmesi, zararlı ve tehlikeli durumlardan sakınabilme çareleri gösterilmelidir.[146]

Cinsel eğitim çocuğun küçük yaşlarından başlayarak yetişkinlik çağına kadar süren bir eğitimdir ama eğitim yönünden çağların en önemlisi **erinlik dönemidir**.[147]

Çocukların ve gençlerin sağlıklı bir cinsel gelişimi gerçekleştirebilmeleri için ailede ana-babaya, okulda öğretmene çok

---

[142] Örnek olarak bkz. İ.Ethem Başaran, ***Eğitim Psikolojisi***, s.119,127; Atalay Yörükoğlu, ***Gençlik Çağı***, s.51 ve devamı; Erdoğan Fırat, ***Gelişim Psikolojisi***, s.57-58; R. Adasal, ***Medikal Psikoloji***, s.638-640

[143] C.Binbaşıoğlu, ***a.g.e.***, s.221

[144] C. Binbaşıoğlu, ***a.g.e.***, s.225; Hüsnü Uçar, ***Çocukların Cinsel Eğitimi***, s.65

[145] Örnek olarak bkz. İ.E. Başaran, ***Eğitim Psikolojisi***. s.127

[146] Erdoğan Fırat, ***Gelişim Psikolojisi***, s.57

[147] İ.E. Başaran, ***Eğitim Psikolojisi***, s.126-127

büyük görevler düşmektedir.[148] Yapılacak bütün etki ve telkinler çocuğun cinsel olgunlaşmasını sağlar.[149]

Homoseksüellerin çoğunda sapıklık küçük yaşlarda, çoğunlukla ergenlik çağında ortaya çıktığına[150] göre eğitim açısından en kritik sayılabilecek devre budur.

Sert ve katı bir **annenin** yanında sık sık sevgisel düş kırıklığına uğrayan erkek çocukları daha sonra kolayca eşcinsel olabilirler. Bu durum kız çocukları için de geçerlidir. **Babanın** düş kırıklığına uğrattığı kızlar da eşcinsel olabilirler.[151]

Sağlıksız, dengesiz ve ruhsal sorunları olan bir anne-babanın oğlu **Oedipal** dönemi olumlu bir şekilde aşamaz. Bu dönemdeki olumsuzluklar ise yetişkin yaşamında izler bırakır. İşte bir çok eşcinselliğin kökeninde de bu dönemin olumsuzlukları yatar.[152]

Kendisi doyum bulamamış anne ya da baba bu bağımlılık gereksinimlerinden ötürü, kendisine bağımlı bir diğer insanın varlığına katlanamaz, çocuğuna itici, reddedici tutumlar geliştirir. Bozuk insan ilişkilerinden kaynaklanan yalnızlığını, çocuğunu kendisine bağımlı bırakarak gidermeye çalışır. **Anne**, özellikle kocası ile ilişkilerinde doyumsuz ise, bilincinde olmadığı bazı davranışları ile çocuğuna karşı baştan çıkarıcı tutumlar geliştirebilir. Bu tutumlar çocuğun hayranlığını kazanma çabalarından göstermeciliğe değin türlü biçimlerde ortaya çıkabilir.[153]

Bu açıklamada **Hz. Lut kıssası** açısından bizi ilgilendiren kısım, annenin kocası ile ilişkilerinde doyumsuzluğu sonucunda geliştirdiği olumsuz davranışlardır. **Lut Kavmi** erkeklerinden evli olanların eşlerini ikinci plana atıp öncelikle eşcinsel ilişkiye yönelmeleri sonucu kadınların yukarıda söylenen türden tutumlar içine girecekleri ve çocuklarını da bilmeden eşcinsel yapacakları, olası bir sonuç olarak ortadadır. Dolayısıyla ikinci nesil de eşcinsel olacaktır.

---

[148] İ.E. Başaran, ***Eğitim Psikolojisi***, s.126

[149] C.Binbaşıoğlu, ***Gelişim Psikolojisi***, s.225

[150] M.Türkent, ***Kadın Ruhu ve Kadında Cinsi Hayat***, s.288

[151] W.Reich, ***Gençliğin Cinsel Mücadelesi***, s.81; Eşcinsellerin çoğunda esas belirleyici etmenin hatalı anne-baba ve çevre davranışları olduğu hk.bkz H. Uçar, ***Çocukların Cinsel Eğitimi***, s.65

[152] H.Uçar, ***Çocukların Cinsel Eğitimi***, s.67

[153] H.Uçar, ***Çocukların Cinsel Eğitimi***, s.67-68 (E.Geçtan'dan naklen)

d. Çocukken Duyulan Hayranlık :

"Erkek çocukların hemcinsleri ile ilgilenmeye başlamalarının bir yolu **vücut geliştirme** çalışmalarıdır. Genç erkeklerin çoğu gelişmiş adaleler, kuvvetli kol ve bacaklar vadeden vücut geliştirme aletleri reklamlarına ilgi duyarlar. Ufak tefek çelımsiz birinin nasıl adaleleri gelişmiş biri haline geldiğini gösteren reklamlar, kendi fiziklerini beğenmeyen erkek çocukları etkiler. Bu sonucu elde edebilmek için her gün egzersiz yapmaya çoktan hazırdırlar.

Bazı bakımdan bu olay çok olumlu ve uygundur. Ancak tehlike, bazılarının kendi vücutlarını geliştirirken bu işe kendilerini kaptırıp başka hiçbir şey düşünmez hale gelmeleridir. Doğal olarak vücutlarını başkalarının vücutları ile karşılaştırıp ve kendilerinden daha iyi olanlarına hem gıpta eder hemde hayran kalırlar. Bu **hayranlık** bir cinsel uyarıya dönüşebilir ve bundan eşcinsel ilişkiler doğabilir."[154]

Aslında bu ihtimalin doğmasının asıl sebebi ortadadır: **Çıplaklık**. Söz konusu merkezlerde erkekle erkeğin İslamiyet tarafından belirlenen tesettür ölçülerine uyulsa, gençler kıyafetlerini bu düzenlemeye uygun biçimde düzenleseler onların eşcinsel ilişkiye yönelme ihtimalleri kendiliğinden ortadan kalkacaktır.

e. Kızlar Gibi Giyinmek :

Baştan beri incelediğimiz erkek eşcinseller olduğundan başlıkta "kızlar" ifadesi kullanıldı. Psikologların "homoseksüel belirtiler, ancak tamamıyla çözülmeyen ve silinmeyen çocuk komplekslerinin tesiriyle baki kalabilir"[155] görüşünü doğrularcasına kızlar gibi giyinme istemi de çocuklukta, dört ve beş yaşlarında[156] iken başlar. Bu yüzden özellikle ilk yaşlardan itibaren kızlar erkek, erkeklerde kız gibi giydirilmemelidirler. Çocuk, küçük yaşta cinsinin gerektirdiği davranışları önce giyim-kuşam bakımından benimsemelidir.[157]

---

[154] W. B. Pomeroy, ***Genç Erkekler ve Cinsel Sorunları***, s.59
[155] R.Adasal, ***Medikal Psikoloji***, s.289
[156] W.B.Pomeroy, ***Genç Erkekler ve Cinsel Sorunları***, s.60
[157] C.Binbaşıoğlu, ***Gelişim Psikolojisi***, s.227

Bu konuda İslamiyet bir sınır çizmiştir. Olumsuzluğa giden tüneli kapatmak prensibinde olan dinimiz, sonucunda eşcinsellik gibi bir olgunun doğabileceği ihtimali yüksek olan *kadınlar gibi giyinmeyi* hoş görmemiş, yasaklamıştır. Peygamberimiz'den bu konuda değişik rivayetler vardır.[158]

Yukarıda da belirtildiği gibi daha çok çocuk yaşta ve genelde evcilik oyunlarında[159] başlayan karşı cinsin giyimini taklit etme davranışının önlenmesinde en büyük görev **anne babalara** düşmektedir. Onlar oğullarını erkek kıyafetiyle, kızlarınıda bayan kıyafetiyle giydirmeli ve **normalin** böyle olduğunu çocuklarına benimsetmelidirler.

Ayrıca ebeveynler çocuklarına gerekli ilgiyi de göstermeli, onlarla ilgilenmeme gibi yanlış bir tutum içine kesinlikle girmemelidirler. Aşağıdaki alıntı, ilgisizlikle giyim arasındaki ilişkiyi net olarak ortaya koymaktadır:

"İster evcilik oynarken, ister başka bir olay için kılık değiştirmekle başlasın,transvertizmde cinsel ilgi sabitleşebilir, çünkü çocuğun herhangi bir şekilde çekebileceği ilgiden çok daha fazla ilgı çekmesine neden olur ve eğer ilgiye çok ihtiyacı varsa bunu sağlamak için bu davranışına devam eder."[160]

f. Annenin Aşırı Koruması :

Erkek çocukların bir kısmı annelerine fazla düşkündürler. Annelerinin dizinin dibinden ayrılmayan ve "*anne kuzusu*" ya da "*hanım hanımcık*" denen bu çocukların büyüyünce eşcinsel olacak ları kesindir denemez. Bağımlı ve çekingen olabilirler ancak eşcinsel olma ihtimalleri de güçlüdür.[161] Unutulmamalıdır ki pek çok eşcinsel de "**anasının kuzusu**" değildir.[162]

[158] Bu konuda geniş bilgi için bkz. Ali Rıza Demircan, ***İslam'a Göre Cinsel Hayat***, s.32

[159] W.B. Pomeroy, ***Genç Erkekler ve Cinsel Sorunları***, s.60

[160] W.B.Pomeroy, ***a.g.e.***, s.60-61, Eşcinselliğin sebeplerinden olan kızlar gibi giyinmenin pratik uygulayıcıları olan transvertitlerin eşcinsel olmadıkları hk. bkz. ***a.g.e.***e., s.61

[161] H.Uçar, Çocukların Cinsel Eğitimi, s.65; W.B.Pomeroy, ***a.g.e.***, s.60

[162] W B.Pomeroy, ***a.g.e.***, s.60

Annesinin aşırı koruması yüzünden diğer erkek çocuklarla oynayamayan ve onlarla hoyrat oyunlara giremeyen çocuk, aslında grubun dışında kalmıştır. Kendisinin girmeyi başaramadığı gruptakileri ne kadar hor görürse görsün, onlar tarafından kabul edilmemek kendisine çok acı gelir. Ama buna karşılık bir başka gruba ilgi duyabilir ve bu bazan başka bir erkek çocuğa ilgi duymasına neden olur.[163]

Ayrıca boşanma veya ölüm nedeniyle babanın olmadığı bir aile ortamında anne ve ablalar tarafından yetiştirilen bir **erkek çocuğun** da kendisine örnek olacak yetişkin bir erkeğin bulunmaması sonucu kadınsı davranışlara ilgı duyarak eşcinsel olması da olasıdır.[164]

g. Karşı Cinsten Korkma ve Kendi Cinsiyle Kolay İlişki :

"Bazan erkek çocuk kızlardan korkar ve çok çekingen-utangaç olduğu için onların gözüne girmeyi beceremez. Böylece kendi kendini tatmin dışında bir ilişkiye girecekse, ancak kendi cinsinden olanlarla bir ilişkiye girecek demektir. Kızlara karşı duydukları gerçek veya hayalı nefret yuzünden onlarla cinsel ilişkiye girmek istemezler. Bu nefret çoğunlukla, kızlarla aralarında geçen, gururlarının fena halde kırıldığı, kendilerine güvenlerinin kaybolduğu, öfke ve düşmanlıkla tepki gösterdikleri kötü bir tecrübeden kaynaklanır.

Ara sıra **erkek çocuk**, sırf çok kolay olduğu ve erkek çocuklar etrafta daha kolay bulunduğu için onlarla ilişkiye girmeyi yeğleyebilir."[165]

Aslında çocuğun bu davranışında **anne-babanın** da rolü vardır. Bilmeden, farkında olmadan ebeveyn çocuklarının eşcinsel olma yolunu açabilmektedirler. Söz gelimi "erkek çocuk eve gelip de annesine, *arkadaşım Hasan/Hüseyin... bu akşam bizde kalabilir mi?* diye sorduğu zaman annesi büyük bir olasılıkla oğlunun arkadaşı geldiği için memnun olacak ve hiç itiraz etmeyecektir."[166]

[163] Bu bilgiler için bkz. W.B. Pomeroy, ***Genç Erkekler...***, s.60
[164] H. Uçar, ***Çocukların Cinsel Eğitimi...***, s.66
[165] W.B. Pomeroy, ***a.g.e.***, s.58; H. Uçar, ***a.g.e.***, s.65
[166] W.B.Pomeroy, ***a.g.e.***, s.58; Bu gibi ilişkilerin çok ciddi tehlikeleri olduğu, bu eşcinsel ilişki deneyimi yüzünden suçluluk kompleksine kapılan cocukların ileride ruhsal rahatsızlıklar çekebilecek ve daha ileri giderse

Aynı şekilde erkek çocukların hemcinsleriyle değişik vesilelerle çıplak olarak birlikte bulunabilmeleri de onların cinsel deneyimler için **erkek çocuklara** yönelmelerine neden olur. Çünkü onları daha kolay elde edebilirler.[167]

"İlk yaşlarda aynı cinsten çocukların yakın arkadaşlık kurmaları, cinsel konularda ortaya çıkan meraklarını birlikte ya da birbirleri üzerinde denemeleri, bilmeden yapılan eşcinsel davranışlardır. İleri yaşlarda merakın doyurulması kadar ilk yaşlarda edinilen bu yaşantıların etkisiyle kişi eşcinselliğe yönelebilmektedir."[168]

h. Fiziksel Sorunlar :

"Bir erkek çocuk büyük bir sivilce sorunu, şışmanlık, çok kısa ya da çok uzun olması gibi fiziksel sorunlardan ötürü de eşcinselliğe yönelebilir. Bu gibi erkek çocuklar karşı cinse, cinsel ve sosyal olarak ayak uydurmakta zorluk çektikleri zaman bir diğer erkek çocukla uyum sağlamayı daha kolay becerebilir.

Fiziksel sorunları olan veya kızlara karşı aşırı nefret ve korku duyan erkek çocukların heteroseksüelliğe giden yolda anne ve babalarından özel bir destek, ısrar ve teşviğe ihtiyaçları vardır. Şüphesiz fiziksel sorunları için tıbbi çözüm aramalıdırlar ve **anne-babalar** böyle bir oğulları varsa ne yapacaklarına ait kararlarında özellikle dikkatli olmalıdırlar."[169]

ı. Kadınsızlık :

Eşcinselliğin sebepleri arasında sayılabilecek bir diğer şık da erkeklerin kadınlarla normal ilişki kurma imkanlarının kalmaması demek olan toplumda **kadın** sayısının erkeklere göre az olmasıdır.

...

karşı cinsi tamamen bırakıp eşcinsel olabilecekleri hk.bkz. H. Uçar, ***a.g.e.***, s.65

[167] Bu bilgiler için bkz. W.B. Pomeroy, ***a.g.e.***, s.58

[168] İ.E. Başaran, ***Eğitim Psikolojisi***, s.125

[169] W.B. Pomeroy, ***Genç Erkekler...***, s.66

"Kadınla erkek arasındaki ilişki olanaksızlaştığı ya da güçleştiği oranda eşcinsellik gelişiyor. Demek ki eşcinsellik salt toplumsal bir olgudur."[170]

Kadınla erkek arasındaki ilişkinin olanaksızlaştığı durum, **kadınların** olmadığı ortamlarda geçerlidir. Bunlara hapis, ordu, yatılı okullar veya denizcilik örnek verilebilir.[171]

Lut Kavmi için bu durum söz konusu değildir. Yani Lut toplumunda erkeklere yetecek miktarda kadın vardır. Bu konu hakkında geniş bilgi yukarıda **Lut Kavmindeki Bekar Erkekler** başlığı altında verildiği için burada tekrar edilmeyecektir.

j. Diğer Sebepler :

Bunlardan başka bazı psikologlar tarafından ya az kabul görmüş ya da hiç kabul edilmemiş bir takım homoseksüellik sebepleri ileri sürülmüştür. Örneğin tabiat üstü kuvvetlere inanmayan **Hippocrates**, devamlı şekilde ata binmenin iktidarsızlığa bunun da homoseksüaliteye götürdüğünü ileri sürmüştür.[172] **Krafft Ebing** ise homoseksüalitenin sebebini mastürbasyona (istimna) bağlar.[173]

5. Eşcinsellik Önlenebilir mi?

"Psikologların çoğuna göre her eşcinsel özel bir sağaltımdan geçerek böyle bir insan olmaktan **vazgeçebilir**. Yine eşcinsellik yeni ortaya çıkmışsa karşıt cinsle olan cinsel ilişkilerini tümüyle bastırmamışsa, bu durumunu iyi benimsememişse ve bundan kurtulmak istiyorsa, ilke olarak psikanalitik bir sağaltımla iyileşebilir,

[170] W. Reich, ***Gençliğin Cinsel Mücadelesi***, s.82-83

[171] H. Uçar, ***Çocukların Cinsel Eğitimi...***, s.67; W. Reich, ***a.g.e.***, s.82; Homoseksüalitenin hapishane, garnizon, yatılı mektep ve gemilerdeki erotik hisleri kuvvetli kadın ve erkeklerde çok görüldüğü hk.bkz. M.Türkent, ***Kadın Ruhu ve Kadında Cinsi Hayat***, s.290

[172] M.Türkent, ***a.g.e.***, s.291

[173] M.Türkent, ***a.g.e.***, s.290; Eşcinselliğin sebepleri için ayrıca bkz. Ayşen Baykara, ***Gençlik Dönemi Cinsel Özellikleri ve Cinsel Sorunlar***, s.4

çünkü **psikanaliz** çocuklukta başlayan bir cinsel sapmayı geriye döndürebilir."[174]

"Eşcinsel olmamanın tek yolu" diye bahsedilen bir diğer çare de kadınlarla -tabii ki evlenerek- etkin ilişkiye girmektir.[175] Kişi istediği zaman karşı cinsten biriyle cinsel ilişkiye girebilmelidir.[176] Bunuın daha açık ifadesi evliliktir. Zira *"cinsel olgunluk ölçülerinden birisi de evlenmenin gerekliliğine inanmaktır."*[177]

Lut Peygamber'in tebliğ hayatı düşünüldüğünde O'nun kavmini her zaman kadınlarla meşru ilişkiye yönlendirdiği, kavmini buna teşvik ettiği hatırlanacaktır. **Hz. Lut**'un bu konudaki çabaları, ileride genişçe ele alınacaktır.

"İnsanları homoseksüel ilişkiye mecbur bırakan şartlar kaldırıldığında eşcinsellik kendiliğinden zail olur."[178] Kısacası gerekli önlemler alınıp şartlar uygun hale getirildiğinde homoseksüelliğin önlenmesi mümkündür.

6. Eşcinselliğin Dereceleri :

I. DERECE: *Basit, sapık ve hissi haiz olanlar*

Burada şahıs aynı cinsten olan diğer bir şahsa karşı seksüel arzu duyar, diğeri de bu arzuya karşı uysal davranır. Sapık seksüel his duyan kimse bu arzusunun normal olmadığını bilir ve çok defa da buna çare arar. Sapık his, bir zaman için normale dönebilir.

II. DERECE: *Defemination ve Eviration*

Sapık hissi taşıyan kadınsa *kadınlığı*, erkekse *erkekliği* zail olur. Bu homoseksüellerin ruhi hüviyetlerinde derin değişme husule geldiğinden **sapık hislerin** değişmesine imkan yoktur. Bunların erkek olanları, kendilerini tamamen kadın gibi hissederler, seksüel

---

[174] W. Reich, ***Gençliğin Cinsel Mücadelesi***, s.82
[175] W.B. Pomeroy, ***Genç Erkekler...*** s.64-65
[176] W.Reich, ***a.g.e.***, s.83
[177] C.Binbaşıoğlu, ***Gelişim Psikolojisi***, s.225; Cinsel olgunluğa erişen bir gençte bulunması gerekli özelliklerden birinin evlenmenin gereğine inanmak olduğu hk.bkz. İ.E. Başaran, ***Eğitim Psikolojisi***, s.124
[178] M.Türkent, ***Kadın Ruhu ve Kadında Cinsi Hayat***, s.290

münasebette pasif kalmayı isterler. Bazıları adeta fahişe gibi hareket ederler.

III. DERECE: *Çocukluktan itibaren kadın olmayı arzu etmek*

Bunların ekserisi nevrasteniktir. Elleri ve ayakları çok defa küçüktür, ekserisinin memeleri şişkindir, korse taşımaktan haz duyarlar. Ciltlerine kadın gibi özen gösterirler. Seksüel uzuvlarını kadın uzvu gibi görürler, aydan aya kadınlar gibi adet gördüklerini zannederler. Gebe kalıp çocuk doğurmayı candan arzu ederler. Bu hale "**androgynie**" denir.[179]

7. Eşcinsellik Doğuştan mıdır?

"*Bazı çocukların doğuştan homoseksüel oldukları sık duyulan bir yanlıştır*", diyen W.B. Pomeroy sözlerine şöyle devam ediyor: "Benim bildiklerime bakılırsa bu tamamen yanlıştır. Bazı kimseler erkek eşcinsellerin **gırtlaklarında** ille bir erkek penisi ile temasta bulunmalarına neden olan **bezler** bulunduğunu zannederler. Bu da doğru değildir. Eşcinsellerin ve karşı cinse ilgi duyanların bedenleri karşılaştırıldığı zaman hiçbir **anotomik fark** olmadığı görülmüştür."[180]

Bunun yanında belirtilmesi gereken bir diğer konu da homoseksüellikte irsiyetin tesirinin çok bariz olduğudur.[181]

Psikanalistlere göre homoseksüellik bünyevi değildir. Çocuklukta bağlı kalınan bazı hadiselerin ileri yaşlardaki bir nevi tezahürüdür.[182]

[179] Bu bilgiler için bkz. M.Türkent, ***a.g.e.***, s.290-291; Homoseksüellerin türleri hk.ayrıca bkz. R.Adasal, ***Medikal Psikoloji***, s.289-290

[180] W.B. Pomeroy, ***Genç Erkekler...***, s.59-60

[181] M.Türkent, ***Kadın Ruhu ve Kadında Cinsi Hayat***, s.288: Yazar bu görüşe itiraz edenlerin de olduğunu bildirmektedir

[182] M.Türkent, ***a.g.e.***, s.289

8. Lut Kavmi Erkekleri :

Lut Kavmi, bekarları çok, evlileri az, evlilerin de eşlerine genelde (normal olmayan) arka yoldan yaklaştıkları, bir kısmı çift yönlü, kalanlardan çoğu aktif azı da pasif olan **eşcinsellerden** oluşmuş bir topluluktur.

Onların, aralarından çok kıvrımlı / örümcek ağı gibi yollar geçen bahçelerini yolculardan kaynaklanabilecek zararlara karşı korumak üzere yolla bahçeler arasına duvar, çit ya da tel gibi muhafazalar yapma yerine yolcuların ırzlarına geçmeyi, evlilerin eşleriyle normal yolla birleşme yerine anal ilişkiyi ve kadınlar yerine erkekleri tercih etme sebepleri neler olabilir?

Hz. Lut kıssasından bahseden ayetlerde bu sorunun da cevabı verilmektedir. Yukarıda da denildiği üzere onlar **ricâle** şehvetle **etv** etmektedirler.[183]

Şehvet, insanda doğuştan var olan bir duygudur.[184] Bunun yok kabul edilmesi, sindirilmeye çalışılması ya da normal olmayan yollarla giderilmek istenmesi insan tabiatına aykırı bir durumdur. Erkek ve kadının birleşmelerinin en tabii ve normal yol olduğunu **Freud** bile kabul etmektedir.[185]

a. "Şehvet"in Tanımlanması :

Sözlükte **şehvet** bir nesneyi sevip ona meyl ve rağbet etmek demektir. Aynı kökten türeyen **Teşehhi**; bir kimseden bir nesneyi peyderpey arzu ve talep etmek, **İşhâ**; bir adama arzu ettiğini vermek

---

[183] A'raf 7/81; Neml 27/55

[184] Seksüel fonksiyonların icrasında yer alan reflekslerin de doğuştan mevcut olduğu hk.bkz. Ayhan Songar; ***Temel Psikiyatri***, Minnetoğlu Yay. İstanbul, tarihsiz, s.105; Ayrıca kişide cinsel gelişimi sağlayan ve cinsel yaşamı sürdürenlerin cinsel salgı bezleri olduğu hk.bkz. I.E. Başaran, ***Eğitim Psikolojisi***, s.59

[185] Freud, ***Seçmeler***, s.102

ve bir nesneye göz değirmek, **el-Müşâhâh** ise; bir nesneye benzemek anlamlarına gelir.[186]

Bu manalardan şehvetin **bakmakla** başladığı anlaşılıyor. Aslında istenilen, iştah duyulan şeye mi bakılır yoksa baktıktan sonra mı şehvet başlar, bu ikisini birbirinden ayırmak zor görünmektedir. Ne türlü olursa olsun bakmakla şehvet birbirleriyle yakından alakalı iki mefhumdur.

Şehvetle ilgili bir diğer önemli konu da **el-Müşâhâh**'ın karşılığı olan *"bir nesneye benzemek"*tir. Benzemekle şehvet arasındaki bağ da şöyle kurulabilir: *Kendisine bakıldığında şehvetin uyandığı nesneye benzemek, şehvet derecesinin son sınırıdır.*

Şehvetin normal dışı seyri ve kontrol altına alınmaması bu sonucu doğurur. Aslına bakılırsa şehvetle bakmak ve benzemek arasındaki ilişkilerin netleşmesi bu aşamada çok fazla katkı sağlamayacağından üzerinde uzun uzun durmayı mutlak gerekli kılmamaktadır.

***Lut Kavmi** neden eşcinsel ilişkiyi tercih etmiş* sorusunun cevabını oluşturan "**şehveten**"; lafzının bize sunduğu bilgi; kendilerini buna zorlayan bir takım güçler olabileceği ihtimalinin yanında, onların büyük bir kısmının sırf zevk için, sadece **şehvet** olsun diye homoseksüelliği yaşam tarzı olarak benimsemeleridir.

Türkiye'deki eşcinsellerin bu konudaki açıklamaları ise aşağıdaki tabloda[187] görülmektedir.

TABLO : 5

EŞCİNSEL İLİŞKİLERDE AMAÇ

Amaç :	Sayı :	Oran (%) :
Zevk ve mutluluk için	145	65.0
Parasal beklenti için	13	5.8
Hem zevk hem parasal beklenti için	63	28.3
Yanıtsız	2	0.9
TOPLAM	223	100.0

[186] Asım, ***Kamus***, IV, 1034; Şehvet'in; nefsin istediği şeye doğru yönelmesi, gitmesi anlamı için bkz. Rağıb, ***Müfredat***, s.270

[187] A.Yüzgün, ***Türkiye'de Eşcinsellik***, s.509

Lut Kavmi için "*parasal beklentiden dolayı*" şıkkının doğruluğu / geçerliliği ya da geçersiz oluşu hakkında bir şey söylemek zordur. Bu arada para için bir erkekle ilişki kurmak herhalde **pasif rol** üstlenenler için geçerli bir amaçtır. **Lut Kavminde** pasif eşcinsel erkekler epeyce az olduklarına göre burada söylenebilecek son söz; amacı para kazanmak olan eşcinsellerin varlığı kabul edilse bile bunların az sayıda olduklarıdır.

II. LUT KAVMİNDE DİNİ HAYAT

A. DİNİN VAZGEÇİLMEZ OLUŞU :

"**Din**, insanla beraber var olmuş, insanla beraber var olmakta ve öyle görünüyor ki insanla beraber var olacak bir kurumdur. İnsanlık tarihinde ne kadar gerilere gidilirse gidilsin, dini inançlardan yoksun bir topluma rastlanmamaktadır. Tarihi devrelerde olduğu kadar tarih öncesinde de insanoğlunun bazı inançlara sahip olarak yaşadığı, yapılan ilmi araştırmalardan anlaşılmaktadır. Bütün bunlardan toplumu ayakta tutan temel esasların başta gelenlerinden birinin **din** olduğu açıklık kazanmaktadır."[188]

Aslına bakılırsa "**din** ne sadece teori, ne sadece duygu, ne de sadece sosyal dayanışma ve kaynaşma meselesidir. Onda teori kadar ve hatta teoriden de çok, pratik önemlidir."[189] "bir yönüyle **iman**, bir yönüyle **amel**, bir yönüyle de duyguyu içine alan, bütünlük arzeden bir yapıya sahiptir."[190]

Dinin tanımı ne olursa olsun şu bir gerçektir ki her insan topluluğu doğru-yanlış akıllıca ya da aptalca diye vasıflandırılabilecek

---

[188] Günay Tümer-Abdurrahman Küçük, ***Dinler Tarihi***, s.1; Bütün dinlerde bir *yüce varlık* inancının var olduğu hk.bkz.,***a.g.e.***, s.432

[189] Mehmet S. Aydın, ***Tanrı Hakkında Konuşmak: Felsefi Bir Tahlil***, D.E.Ü. İlahiyat Fak. Degisi, c.I., s.44

[190] Mehmet S. Aydın, ***Din Felsefesi***, s.4-6, 107

bir inanışa sahiptir. Bu primitif / ilkel toplumlardan günümüze kadar böyle devam etmiştir.[191]

"Dinin nasıl başladığını, **Kutsal Kitâpların** verdiği bilgiler dışında ortaya koyacak bir belge yoktur ve ilmi yollarla bilebilmek de mümkün değildir. Bilınebilen, nerede insan varsa orada dinin olduğudur. Ayrıca din bilimi, geçmişte de günümüzde de dinsiz bir topluma rastlamamıştır."[192]

Tarihin çeşitli dönemlerinde ateşe, ağaçtan ve taştan yapılmış putlara, hayvanlara ve gök cisimlerinden güneşe, aya, yıldızlara vs. tapınanlar olmuştur. Aslında bu, insanda **tapınma**, kendisinden daha güçlü birine sığınma, tek başına gücünün yetmediği üstesinden gelemediği işlerin yapımında onun yardımına başvurma veya bu türlü işleri tamamen ona bırakma... fenomenlerinin her zaman var olduğunun diğer bir kanıtıdır.[193]

Kur'an'da namaz surelerinin beşincisi olan **Kafirun** suresinin son ayetindeki "***sizin dininiz size benim dinim bana***" ifadesinden; insanların taşıdığı inancın niceliği ne olursa olsun onun adının "**din**" olduğu anlaşılıyor.[194]

Bu cümle Hz. Peygamber tarafından İslam inancıyla taban tabana zıt olan paganistliği (putperestlik) benimsemiş, dini bu olan insanlara karşı söylenmiştir. Kur'an terminolojisine göre onlar **kafirdirler** ama yine de **dinleri** vardır. Yeri gelmişken burada; İslamiyet'in kendine tamamen aykırı bir inanca bile **din** demesinden hareketle onun ne denli hoşgörülü olduğunu ve insana sadece insan olduğu için değer verdiğini söylemeliyiz. Tarihte belki de vuku bulmuş münferit bir kaç olaya dayanarak, İslam'ın kendi koyduğu değerlere göre yaşamayana hayat hakkı tanımadığını iddia etmenin **Kafirun**

---

[191] İnsanın var olduğu günden beri inandığı ve bugünden yarına da inanarak gittiği hk.bkz. Kerim Yavuz, ***Günümüzde Din Psikolojisi***, Atatürk Üniv. İlahiyat Fak.Dergisi, sayı:8, s.253-258

[192] Tümer-Küçük, ***a.g.e.***, s.27

[193] Dinin, insanın duygularına, düşüncelerine, tasavvurlarına ve davranışlarına nüfuz ederek bütün şahsiyetini kapladığı ve günlük hayatındaki bütün davranışlara da yön verdiği hk.bkz. Kerim Yavuz, ***a.g.m.***, s.25

[194] Dinin sadece inanç sistemlerinden ibaret değil, aynı zamanda bir sosyal organizasyon veya böyle organizasyonların bir parçası olduğu ve dinin toplumsal ve sosyal önemlerinin varlığı hk.bkz. N. Smart, ***Din ve İnsan Tecrübesi***, D.E.Ü. İlahiyat Fak. Dergisi, VII.430

suresinin son ayetine göre ne kadar da cılız bir hipotez olduğu ortadadır.

Peygamberlerin görevi, rotasından sapmış inançları, insanlara bunların yanlış olduğunu anlatarak, onlara benimseterek değiştirmektir. Burada belki de ilk akla gelen **Hz. İbrahim'**dir. O kavmini akletmeye zorlamış; "**bu putları kim kırdı?**" sorularına "**en büyük olanları**" cevabını vererek onlara "**onun kıramayacağını sen de biliyorsun**" dedirtmeyi başarmıştır.

Dini hayat denilince bir toplumdaki inançlı insanların sürdürdüğü yaşam anlaşılmamalıdır. Topluluk oluşturmuş bütün insanların bir takım değer yargıları, inanç esasları olduğuna göre **Lut Kavminin** de elbette bir dini hayatı vardır. Fakat bu, **Hz. İbrahim** ya da **Hz. Musa** kıssalarındaki gibi detaylı olarak Kur'an'da anlatılmış değildir.

B. LUT KAVMİNDE DİNİ YÜKÜMLÜLÜKLER:

Kur'an'da **Lut Peygamber'**e *hayrâtın fi'li, namazın ikamesi* ve *zekatın itâsı* vahyedilmiştir.[195] Aynı esaslar Hanıflik'te de vardır. Hz İbrahim ve oğlu İsmail'in namaz kıldıkları belirtilir.[196]

Enbiya suresinde Hz. İbrahim, Hz. İshak ve Hz. Yakup'la birlikte **Hz. Lut'**un da salihinden kılındığını/ca'l bildiren ayetten sonraki ifadeler direkt olarak **Hz. Lut** ve kavmini ilgilendirir. İlgili ayetin meali şöyledir: ***"Onları (Hz. İbrahim, İshak, Yakup, Lut) buyruğumuz altında insanları doğru yolda götüren önderler yaptık; onlara iyi işler yapmayı, namaz kılmayı, zekat vermeyi vahyettik. Onlar bize kulluk eden kimselerdi."***[197]

Enbiya suresinin 51. ayetinden itibaren Hz. İbrahim kıssası anlatılır. Lut ismi 71. ayet olan "***Onu (Hz. İbrahim) ve Lut'u, içini alemin için mübarek kıldığımız arza tenciye ettik / Onu da Lut'u da alemler için kutsal kıldığımız yere ulaştırıp kurtardık***" ayetinde zikredilir. Sonraki ayet yine Hz. İbrahim'le ilgilidir. O'na İshak ve

[195] Enbiya 21/73
[196] Meryem 19/37-40
[197] Enbiya 21/73

Yakup peygamberlerin nafile olarak hibe edilişi söylenir. Daha sonra ise "*kullen cealnâ salihîn*" buyurulur.[198]

Burada zikredilen **kull** kelimesiyle kastedilenler kimlerdir? Cemi / çoğul anlamı taşıdığına göre[199] **kullen**'le kastedilenler çoğul yani en az üç kişi olmalıdırlar. Ama **kull**'ün şumul ve kapsam/istiğrak ifade ettiğide göz önüne alınırsa yukarıda ismi geçenlerin tamamına şamil olduğu yani hepsini kapsadığı ortaya çıkar. Dolayısıyla salihin olarak ca'l edilenler Hz. İbrahim, Hz. İshak, Hz. Yakup ve **Hz. Lut** Peygamberlerdir.[200]

Devamındaki 73. ayette de yine çoğul muttasıl zamirler kullanılmaktadır. Bunun anlamı az önce "**kull**" kelimesiyle kapsam dairesi içine alınan Allah elçilerinin hepsinin kastediliyor olmasıdır.

Bu dört peygamber Allah'ın emriyle insanları hidayet eden/doğru yolu, en iyi olanları onlara gösteren, öğreten birer önder olarak fonksiyon ifa etmişlerdir. Biz zaten peygamberin, ümmeti için her konuda önder konumunda olduğunu biliyoruz.

Söz konusu dört peygambere ferdi ve toplumsal gelişmenin anahtarları sayılabilecek **hayrâtın**/hayırlı olan her şeyin **fi'li**/yapılması **salatın ikamesi** ve **zekatın** da **itâsı** vahyedilmiştir.

Bilindiği gibi **Lut Kavmi** kendilerinden önce ne toplumsal ne de kişisel olarak bu kadar fazla yapılmayan, bu denli ileri gidilmeyen bir konuda çok aşırı gitmişler, kişi ve toplum bazında ahlaki çöküntünün zirvesine ulaşmışlardı.

Kendilerine uyarıcı olarak gönderilen peygamber, kavminin içinde bulunduğu hastalığı tedavi edecek yöntemleri ihtiva eden bir reçeteyle gelmiş ve görevine başlamıştır.

Sosyal bir çöküntü yaşayan topluma kalkınma paketi hükmünde olan bu reçetede üç önemli başlık bulunmaktadır.

---

[198] Enbiya 21/72

[199] Asım, *Kamus*, IV, 72 (KLL Maddesi)

[200] Ayetin sadece Hz. İbrahim, Hz. İshak ve Hz. Yakub'a şamil olduğu, Lut peygamberin kapsam dışı kaldığı hk.bkz. Ali Özek, ***Asr-ı Saadette Zekatın Tatbikatı***, Türkiye'de Zekat Potansiyeli, s.3-4; Kendilerine vahy edilenlere Hz. Lut'un da dahil olduğu hk.bkz. Ali Bulaç, ***Zekat Kurumunun Manevi ve Sosyal Alanı***, Türkiye'de Zekat Potansiyeli, s.123-124

1- Hayrâtın fi'li

2- Salatın ikamesi

3- Zekatın itâsı

Bu üç madde, önce birincisi, sonra ikincisi ... diye sırayla ve ilk iki / üç... ayda ilki, ikinci iki / üç ayda ikincisi ... diye bir ayırıma tabi tutulmadan üçü birlikte devreye sokulacaktır. Bir bakıma hasta, üç koldan tedavi edilecek ya da birbirinin etkisini arttıran ve biri diğerinin tamamlayıcısı olan üç ilaç verilecektir. Buna *"acil önlem paketi"* de denebilir.

Lut Kavminin yaptığı işin adı, Kur'an'ın ifadesiyle "**Fahşa ve Münker**"dir.[201] **Fahşa**'nın aşırılık, cinsel ilişkide kadınlar yerine erkekleri tercih etme, kadınlar dururken, onlarla normal yoldan ihtiyaç giderme imkanı varken erkek erkeğe ilişki kurma, **Münker**in de yalnız bırakılması, yapılmaması gereken bir şeyi üstelik topluca yapma veya da yalnızken yapılması gerekeni topluluk içinde yapma anlamlarına geldiği bir önceki kısımda açıklanmıştı.

1. Namazın Kılınması / Salatın İkamesi :

İşte salatın ikamesi / namazın kılınması toplumda salgın bir hastalık gibi insanları tedirgin eden, onları yıpratan, fahşa ve münkerin önlenmesi için emredilmiştir.

Salatın, fahşa ve münkeri önleyici özelliği Kur'an'da şu ifadeyle bildirilir: *"... muhakkak namaz fahşadan ve münkerden nehy eder."*[202]

Şeytanın kötülüklerinden olan fahşa yine onun tarafından insanlara emredilen bir davranıştır.[203]

Şeytan tarafından üstlenilen bir görevin insanlığın hayrına olması beklenemez. Çünkü o, insanları **iğva** edeceğini / kandırıp yoldan çıkaracağını çok kesin bir tarzda ifade etmiştir.[204] Allah'a

---

[201] A'raf 7/80; Ankebut 29/29; Neml 27/54
[202] Ankebut 29/45
[203] Bakara 2/168-169, 268; Nur 24/21
[204] Hıcr 15/39

geçek anlamda kul olabilenlere şeytanın herhangi bir sultası / nüfuzu olmaz, ancak kul olduklarının farkında olmayan **ğavinler** şeytana uyar[205] onların varacağı yer de cehennemdir.[206]

Dikkat edilirse baştan beri "**Salat**" kullanılmaktadır. Bunun sebebi **Salat**'ın teknik bır terim oluşu ve karşılığı olabilecek kısa bir ifadenin bulunmayışıdır.

Salat "**pişmek**" demektir. Bunun mahiyetini anlatan doğal bir kullanım vardır: Arap avlanmaya çıkar. Gezerken bir av görür. Hemen okunu yayını doğrultur, nişan alır ve hayvanı vurur. Aynı bu şekilde bir kaç hayvan daha avlar ve tabii yorulur. Torbasındakilerden birini çıkarır, derisini yüzer, yemek için pişirmek ister. Ama ateş olmadığı gibi ateş yakacak malzeme de yoktur. Bu yüzden etleri pirzola şeklinde ince ince kesen Arap, onları kızgın kayaların üstüne yapıştırır. Bu şekilde etleri kızartır ve yer. Yaptığı bu kızartma pişirme işleminin adı; **salatın** da kökü olan **sıly**'dir

Bu örnek salatı çok güzel tanımlamaktadır. Pişmek, pişirilen maddeyi kullanılacağı yere layık hale getirir. Söz gelimi **petrol**, yer altından ilk çıktığında çamur halindedir.

Taşıtın deposuna girip de onu yüretecek enerjiyi sağlaması için rafinerilerde ısıya maruz kalarak pişmesi gerekmektedir. Ancak bu işlem sonucunda gaz, benzin, mazot, vs. haline gelir.

Tarihin bir döneminde zenginlik ve fakirliğin kendisine göre ayarlandığı bir kriter olan **altın** da böyledir. O da kuyumcuların vitrinindeki o büyüleyici görünüme kavuşuncaya kadar önce diğer yabancı maddelerden ayrışması için pişirilmekte sonra da şekil verilebilmesi için ısıtılmaktadır. Doğada saf halde bulunmayan **altın** da saflaşabilmek için o sıcaklığa, pişmeye katlanmak zorundadır.

Doğal kullanımda olduğu gibi etin ve diğer sebzelerin de midemize layık hale gelebilmeleri, besin olabilmeleri için pişmeleri gerekmektedir

İnsanların da **cennet** hayatı denilen o ileri yaşantıyı hak edebilmeleri, o değişik atmosferde bulunabilmeleri, oraya layık olabilmeleri için **pişmeleri** gerekmektedir. Kur'an, bunun "**salat**"la mümkün olabileceğini vurgular.

[205] Hıcr 15/40-42
[206] Hıcr 15/43

Arapça olan "**salat**"ı Türkçe'ye aktardığımız **namaz** sözcüğü de aslında Farsça'dır.

İnsanı olgunlaştırdığı için "**pişme**" anlamı taşıdığını bilmeyen biri namazı, kılınışına bakarak bir takım aerobik hareketler dizisi zannedebilir. Ama namazın insanları ulaştırmak istediği mertebe, sadece onların kiloları yerinde, normal, günlük jimnastiğini yapan atletik yapılı birer fert olmaları değildir. Eğer böyle olsaydı dururken, yatıp kalkarken, otururken, sure ve duaları okumaları değil, birden sekize kadar saymaları istenirdi.

Günlük beş vakit namazda kırk defa okunan Fatiha suresinin anlattıkları düşünüldüğünde ya da en azından dört rekatlık bir namazda 22, kırk rekatta 220 defa tekrar edilen "**Allahu Ekber**"in söylenmesiyle nelerin, hangi standartların kazanıldığı hatırlandığında, ferdi gelişme açısından namazın önemi daha iyi kavranır.

İnsanın hata yapabildiği buna müsait ve meyilli olduğu dikkate alınırsa, **namaz kılanların** fuhuş yapmayacağını kesin olarak söylemek pek objektif olmaz ama aynı kesinlikte şu söylenebilir: Namaz kılanların fuhuş yapma ihtimali son derece düşüktür.

Günlük beş vakit namazını kılan bir insan daha güneş doğmadan kalkmakta ve sağlığı için son derece yararlı olan **abdest** almaktadır. Daha hiçbir iş yapmadan dört rekat namaz kılmakla Yaratıcısını hatırlayan insan bu arada dört defa **Fatiha** suresini okumuş ve 22 kez de **Allahu Ekber / Allah en büyüktür** demiştir.

Sabahın bu ilk dakikalarında Yaratıcının büyüklüğü hatırlanmış, ondan başka kimseye kul olunmadığı tekrarlanmıştır.

O gün gelişecek olaylardan; borsa endeksinin şu kadar puan gerileyişi, markın, doların beklenmedik ani yükselişi, sıfır km. otomobillere yapılan zam ... bunlardan hiçbirisi onu bir materyalist kadar etkilemez.

Onun gözünde borsadaki hisse senetleri en büyük olmadığı için, ani bir değer kaybında **intihara** kalkışmaz. Yine, dolar bir hafta içinde bir misli kazandı diye çıldıracak derecede sevinmez. Çünkü onun için en büyük "**dolar**" değil, **Allah**'tır.

Günün ilk dakikalarında Allah'ı hatırlayan O'nun en büyük olduğunu tekrarlayan biri aynı zamanda bu hareketiyle akşama kadar Rabbi'nın isteği üzerine olacağını da belirlmektedir

Öğle vakti gelince tekrar namazla o hatırlanır ve sabah verilen sözde durulduğu ispatlanır.

Biraz önce Yaratıcısıyla konuşmuş, O'nun huzurunda divan durmuş biri, yine az sonra ellerini kaldırıp "**Allahu Ekber**" diyeceğini bile bile nasıl olur da fahşa ve münker olan bir şey yapabilir? Sağ duyu sahibi hiç kimse buna yaklaşmaz.

İşte namazın, insana kazandırmayı amaçladığı asgari standart budur: "*Az önce beraber olduğum, biraz sonra da tekrar beraber olacağım yüceler yücesi bir Zat'ın yapmamı istemediği / yasakladığı kötülükleri ben nasıl yaparım?*" düşüncesi içerisinde olmak...

Dinimizde namazın mümkün olduğunca **cemaat halinde** kılınması istenmiştir. Bu, insanların birbirlerini uyarmalarını, denetlemelerini ve görüş alış-verişi yapabilmelerini mümkün kılan bir sistemdir.

Ben bundan sonra insanların içine nasıl çıkarım, falancayla filancanın yüzüne nasıl bakarım, endişesiyle fahşa yapma niyetinde olanı caydıran bu sistem, insanın uzun süre tek başına kalması ve bu arada **münker** yapmasını da engeller.

Haftada bir mutlaka cemaatle kılınması gerekli **cuma namazı**yla, senede iki defa kılınan **bayram namazı** da bu bakış açısından değerlendirilmelidir.

Bir de günlük beş vakit namazını kılan birinin 40 defa tekrarladığı Fatiha suresindeki "**bizi sırat-ı mustekıme hidayet eyle**" ayeti vardır. **Hidayet**: koyun sürüsünde en önce giden koyunun ardındaki sürüyü en iyi ota ve suya sevketmesidir.

İnsan da kendisini terbiye eden Rabbı'ndan aynı şeyi istemektedir: Hep iyi olanları kendine ve topluma yararlı olanları iyi kazancı iyi ahlakı ve yaptığı bütün davranışlarda olumluyu...

2. Zekat'ın Verilmesi / Zekatın İtâsı:

Namazla zekat. Kur'an'da ele alınışı baz alındığında birbirinden ayrı düşünülemeyecek iki farzdır. **Zekat** toplumsal bir olgudur. Malın

yüzde iki buçuğu, Kur'an'da emredilen sekiz sınıfa[207] verilecektir. Bu sekiz grubun hepsi de ekonomik açıdan güçsüzdür ve ihtiyaçlıdır. İhtiyaçları, yine o toplumun gelir düzeyi yüksek fertleri tarafından giderilecektir.

Namaz insanı fert olarak olgunlaştırıp onun eksik yönlerini takviye ederken, **zekat** da tüm toplumun kalkınmasını, zenginle fakir arasındaki uçurumu daraltan bir mekanizmayla zengin-fakir dengesinin daha sağlıklı hale gelmesini amaçlar.

Zekat, yoksulluktan dolayı insanların yapabileceği kötülüklerin önüne set çeker. Nitekim bir önceki bölümde eşcinsel ilişkilerdeki amacı tesbit ederken insanların hem zevk hem de maddi kazanç için ya da sırf para için eşcinsel ilişki içinde olduklarını görmüştük. Bu oranlar yeniden hatırlanacak olursa:

TABLO: 6

EŞCİNSEL İLİŞKİLERDE AMAÇ

Amaç :	Sayı :	Oran (%) :
Zevk ve mutluluk için	145	65.0
Parasal beklenti için	13	5.8
Hem zevk hem parasal beklenti için	63	28.3
Yanıtsız	2	0.9
TOPLAM	223	100.0

Lut Kavmi için düşünüldüğünde, zekatın gerçekleştirmeyi amaçladığı hedeflerden biri de insanların parasal yetersizlikten dolayı **fahşa** ve **münker** yapmalarının önüne geçmektir.

---

[207] Tevbe 9/60

3. Hayır Yapılması / Hayrâtın Fi'li :

Hayrât, hayırlar demektir. Hayır da **şerrin** karşıtıdır. Ayette "hayrâtın ameli" değil de "**hayrâtın fi'li**" denmekle bir ince anlatış ortaya konmuştur.

Bilindiği gibi yapılan eylemler, yapıcısı açısından değişik niteliktedirler. Yani inşaatta çalışan bir ameleyle mühendisin, televizyon fabrikasındaki bir vasıfsız işçiyle elektronik mühendisinin davranışları aynı değildir.

İnşaatta kum çeken, tuğla taşıyan, harç karan **amele** sadece o günkü yevmiyesini hak etmeyi, saat beş olunca işi bitirip de kazanacağı parayla eve ne alıp götüreceğini düşünür. Çektiği kumun çimentoyla karışıp içine su ilave edilmesiyle oluşan harcın, tuğlalar arasına girerek duvar, kalıpların içine girerek plaka veya direk oluşturacağını, bu karışımın içine şu kadar kalın demir konulursa binanın ömrünün bu kadar yıl fazla olacağı, ...şiddetindeki depreme dayanabileceğini, çoğu zaman, belki de hiç düşünmez.

Ama **mühendis** bütün bunları düşünmek zorundadır. Kaç birim kuma kaç torba çimentonun katılıp bunun suyla karışıp hangi kıvama geleceği, kumun niteliği, nerede kaçlık demir kullanılacağı hep mühendisin sorumluluğu altındadır. Dolayısıyla mühendis yapacağı işin tüm yönlerini düşünerek yapmak mecburiyetindedir.

Amelenin yevmiye özlemiyle yaptığı işin adı **fiil**, **mühendisin** sorumluluk duygusu içinde, hesaplayarak yaptıkları da **ameldir**.

Dağdan taşın yuvarlanıp gelmesi **fiildir**. Burada rastgele bir eylem söz konusudur. Ama **amel**; başı-sonu düşünülerek, hesaplanarak ve planlanarak yapılan aksiyonun adıdır.[208]

Kur'an'da **salih** olan işlerin yapımında fiil yerine **amel** kullanılır. Çünkü bunlar fesada yol açmayan, fesadı önleyen türden ve düşünülerek yapılan eylemlerdir.

Hayır işleri öyle değildir. **Sadaka** vermeye niyetlenen biri ben bunu neden veriyorum, kendi kazandığım parayı neden başkasına vereyim... diye düşündüğü anda vermekten vazgeçer. Nefsi zaten

[208] Asım, *Kamus*, III, 1458-1460

ona verdirtmemek için elinden geleni yapmaktadır. Bir de işi bu açıdan düşünürse, hayır sahibi çok zaman veremez.

Fedakârlık, akılla, mantıkla ince hasaplarla, çok detaylı düşünceyle bağdaşan bir olgu değildir.

Ulubatlı Hasan surlara bayrağı dikmek için niyetlendiğinde, "*yukarı çıktığımda tek hedef ben olurum, vücudumda ok değmedik yer kalmaz, iki-üç dakika zor yaşarım*" diye düşünmeye kalksaydı, sancak oraya dikilemezdi. Dolayısıyla hayır işleri fedakarlıkla olur **Amel** edercesine eni-sonu ince ince düşünüldüğünde gerçekleşme ihtimali azalır.

Lut Kavmi için hayırlı işler neler olabilir diye sorulduğunda, ilk planda sıralanabilecek olanlar şunlardır:

a. Yapılanın Yanlışlığını, Fahşa ve Münker Olduğunu Söylemek :

Öyle bir toplumda belki de en hayırlı olan şey budur. Çünkü herkes bir çılgınlıkla eşcinsel ilişkiler kurmaktadır. Kimse ne yaptığının farkında değildir.

Aralarında biri çıkıp da onlara: "*siz yanlış yoldasınız, bu yaptığınız normal değildir, aşırı gidiyorsunuz, kendinize gelin*" dese onların tavırları bu konuda son derece katı olacak ve "*hadi be sen de biz ne yaptığımızı senden mi öğreneceğiz? nesi var bunun,...*" diyeceklerdir. Nitekim kendilerini uyaran **Hz. Lut'u**, karyelerinden / anakent ihraç etmekle tehdit etmişlerdir.[209]

Karşıdakı gözü dönmüş insanlara hayır olarak vasıflanabilecek bu bir çift söz, herkesin söylemeye cesaret edemeyeceği türdendir. İşin açıkcası bir anda büyük bir kitleyi karşıya almak, onlara muhalif olmak, sıradan birinin cesaret edebileceği bir mesele değildir. Eğer bir de *ben bunu söylersem, karşımdakiler bana düşman olurlar, beni azarlarlar, döverler ya da beni ihraç ederler*... düşüncesi içine girilirse bu türden bir hayır söz söylemek imkansıza yakın olur.

Hz. İbrahim kavminde de durum farklı değildir. Bilindiği gibi onlar putperest bir toplumdur, hatta Hz. İbrahim'in babası Azer bile Kur'an'ın ifadesiyle "***esnamı alihe ittihaz ediyordu ve kavmiyle***

[209] A'raf 7/82; Neml 27/56

birlikte mübin bir dalaldeydi, putlar ilah olarak benimseniyor ve kavmiyle birlikte apaçık bir sapıklık içinde bulunuyordu.[210]

Böyle paganist bir toplumda da *"putlara tapmayın, onlar cansız şeyler, size hiçbir fayda ve zararları yoktur, bırakın bu mantıksızlığı..."* gibi sözlerin çok sert karşılıkları alınır, bunları söyleyen kişinin; atalarının diniyle alay ettiği, onları küçük gördüğü, geçmişine saygısız davrandığı... bütün bunlar saf bir tutucu zihniyetiyle ileri sürülürdü. **Peygamber Efendimiz** (s) döneminde de benzeri örnekler vardır.[211]

Kısacası toplumda alışılagelmiş olanların dışında -doğru da olsa- bir görüşün ileri sürülmesi, çok sert tepkiler alır. Bu vasıfta sözler sarf etmek başta büyük bir cesaret ve hemen bunun akabinde fedakarlık ister. Yani ince hesaplar içine giren birisi akıl-mantık kullanarak bu uyarı işine, hayır yapmaya cesaret edemez. Ancak doğrunun da **söylenmesi** gerekir. Ben susarım, başkası da söylemezse gerçek olanın ortaya çıkması, hatırlanması imkansızlaşır.

Kur'an'da Hz. İbrahim'in oğlu İsmail'e söylediği şu sözler nakledilir: ***"Evladım/oğulcuğum, doğrusu ben uykudayken seni boğazladığımı görüyorum bir düşün ne dersin?"*** Hz. İsmail'in babasına verdiği cevap da son derece ince bir kavrayışın ürünüdür: ***"Babacığım, emrolunduğun şeyi fi'l et."***[212] Bu cümlenin sahibi; evet ileride peygamber olacaktır ama o zaman ancak sa'yine buluğ etmiştir.

Sa'ye buluğ etmek; artık babayla birlikte işlerin görülmesinde, ihtiyaçların giderilmesinde koşabilir ve çalışabilir hale gelmektir. Zemahşeri bunun onüç yaşa tekabül ettiğini söyler.[213] Onüç yaşlarında bir peygamber adayından bu kadar ince bir kullanım duymak aslında şaşılacak bir olay değildir.

Hz. İsmail babasına, *emrolunduğun şeyi amel et* değil de **"fi'l et"** demektedir. Çünkü babasının yapacağı şeyin akılla-mantıkla, ince

[210] En'am 6/74; Ayrıca bkz. Şaban Kuzgun, ***Hz. İbrahim ve Haniflik***, s.96-101; Hz. İbrahim'in babası ve kavmini uyarmasıyla ilgili olarak bkz. Saffat 37/83-99

[211] Örnek olarak bkz. Muhammed Hamidullah, ***İslam Peygamberi***, s.113-118.

[212] Saffat 37/102

[213] Zemahşeri, ***Keşşaf***, IV,53; Ayrıca bkz. Ali Sayı, ***Kur'an Etrafında Makaleler***, s.78

düşünmekle bağdaşacak yanı yoktur. O'nun **emre itâati**[214] bir yana yapacağı şey; kendi öz evladını bıçakla kesmektir. Yani bu amel olamaz, edilemez de. Ancak **fi'l edilir**.

Hz. İbrahim *"Allah bana bunu emrediyor ama bu yaptığım da düpedüz evlada kıymadır, kendi öz çocuğumu nasıl keserim..."* tarzında düşünmeye kalksa, evlat sevgisini Allah sevgisinden üstün tutacak ve imtihanı kaybedecekti. İşte küçük İsmail bu ihtimali bildiği için babasına *"babacığım seninki Allah'a verilmiş bir sözdür, bunun mutlaka yerine getirilmesi gerekir, ben kendi açımdan herşeye razıyım, beni düşünme, başka alternatifler de aramaya kalkışma, çünkü böyle yaptığın takdirde Allah korusun O'na verdiğin sözden cayma yoluna gidebilirsin, o halde emrolunduğun şeyi hemen yap, bu konuda çok inceleme yapma"* dercesine, ***"İf'al mâ tü'mer"*** demektedir.

Fiil-amel farkı Hz. İsmail'in mantığıyla da bu şekilde ortaya konmaktadır.

O halde eşcinsellikte, eşcinsel ilişkilerde sınır tanımaz olmuş **Lut Kavminde** ya da putperestlikte çok ileri gitmiş İbrahim kavminde belki de yapılacak en hayırlı iş; onların akıllarını başlarına getirmek için söylenecek bir kaç çift sözdür. Ama bunun gözü kara bir şekilde, amel eder gibi çok fazla hesaba gidilmeden söylenmesi yani **fi'l edilmesi** gerekir.

h. Doğru İlişkilerin Egemen Olduğu Bir Toplum Oluşturmak :

Bir yanlışın düzeltilmesi için onun doğru olmadığının söylenmesi yeterli olmaz. Yanlışın karşısına alternatif olabılmesi için doğrunun da somut olarak ortaya konması gerekir.

Sadece faizin haram olduğunu söylemekle, bu batağa saplanmış insanları kurtaramayız. Faizli bankaların sağladığı imkanları müşterisine sunan ama faizsiz işleyen bankaları kurmalıyız ki insanlar tercih etme imkanı bulsunlar. Alternatif faizsiz banka kurulmadıkça, istenildiği kadar faizin sömürü, insanları aldatan

---

[214] Saffat 37/106; ayette çift pekiştirme edatı kullanılarak bunun apaçık bir deneme olduğu bildirilir

düzenin bir kurumu olduğundan bahsedilsin, bu sözlerin tesir sahası genişlemez, insanlar bu yoldan dönmez.

Lut Kavmi için de durum aynıdır. Onlar toplum olarak eşcinsel ilişkiyi fazlaca hem de çok fazla ileriye götürmüşlerdir.[215] **Hz. Lut**'un ehli dışında herkes ya olayın bizzat içinde ya da benimseyicisi idi.

Toplumda bir davranış herkes tarafından topluca yapılıyorsa, artık insanlar onu, doğru-yanlış kıstasına vurmadan kabul eder ve benimserler. Bu safhada eylemin reel olarak doğru mu yanlış mı olduğu önemini yitirmiştir, düşünülemez.

Lut toplumunda yanlışın **yanlış** olduğunun görülebilmesi, kavranabilmesi, karşısına doğrunun konmasıyla mümkün olur hale gelmiştir. Kavim içinde hiç eşcinsel ilişki kurmadan mutlu olan, zevkli bir hayat sürdüren küçük de olsa bir topluluk oluşmadıkça diğerleri, yaşantının sadece kendilerininki gibi olabileceğini düşünmekten vazgeçemezler.

Öyleyse **Lut Kavmi** içinde hayır olarak yapılabilecek ikinci önemli davranış, alternatif; (doğru ilişkiler içinde olan) bir toplum oluşturmaktır.

c. Bekarların Evlenebilmeleri İçin Gereken Şartları Oluşturmak, Evlenemeyenleri de Islah Etmek:

"**7. Lut Kavminde Bekar Erkekler**" başlığı altında bekarlara değinilmişti. **Hz. Lut**'un "***İşte bunlar kızlarım, bir şey yapacaksanız, onlar sizin için daha temizdir*** / ethar"[216] sözlerinden kavimde bekarların da varlığını hatta bunların sayısının evlilerden daha fazla olduğunu öğrenmekteyiz.

Eşcinsel ilişki içerisinde olanların büyük bölümünün bekar olmasından yola çıkarak, kavmin büyük çoğunluğunun bunu yaptığı bilgisini de dikkate alıp, "***Lut Kavminde bekarların sayısı fazlaydı***" gibi bir sonuca ulaşılabilir mi?

[215] A'raf 7/80.
[216] Hud 11/78; Hıcr 15/71.

Kesin denemese bile bu çıkarımın sağlıklı olma ihtimalinin yüksekliğinden söz edilebilir. Ama bu sefer de bekarların neden evlenmedikleri veya evlenemedikleri sorusu akla gelmektedir.

Bekarlar yeterli sayıda karşıt cinsten insan olmadığında evlenme güçlüğü çekerler. Fakat bu faktör **Lut Kavmi** için geçerli değildir.

Bir ikinci sebep ekonomiktir. Evlenmek için yeterli maddi gücü olmayanlar da evlenemezler. Bunun da iki nedeni vardır.

1. Ya hanımların erkeklere mehir ya da diğer konularda aşırı harcama yaptırmaları ki bazan o yörenin örfünde adetinde çok masraflı düğünler vardır.

2. Ya da hayat şartlarının çok çetin olması, ücretlerin azlığı ve alım gücünün düşüklüğü sebebiyle yeni bir ev açmanın imkansızlığa varan güçlüğü, evlenmeyi zorlaştırmakta ve insanların mecburen bekar kalmayı kabullenmeleri sonucunu doğurmaktadır. **Hz. Ömer** devrinde gençler, hanımların mehirlerini yüksek tutmalarını halifeye şikayet etmişlerdir.

Evlendiğinde eşini tatmin veya mutlu edememe korkusu da bekarlığın sebepleri arasında sayılabilir.

Aslında bekarlıkta uzun süreli mecburiyet ekonomik yoksulluktan kaynaklanır. Yani bekar, parası olmadığı ya da az olduğu için evlenmeye kalkışmaz. Bazı yörelerdeki "**başlık parası**" verme zorunluluğu da aynı sonuca, daha doğrusu bekar kalmaya sevkedici bir etkendir.

Son olarak bekarlık sebeplerinden sayılabilecek bir olgu da sorumsuz ve daha serbest hareket / ilişkidir. Evlinin eşine karşı bir **sorumluluğu** vardır. Aynı zamanda evde kendine düşen görevleri de başkası değil, o yapacaktır.

Halbuki **bekar**, nerde akşam orda sabah felsefesine göre hayatını sürdürür, eve gitmem gerekir, eşim, çocuklarım beni bekler, gibi endişesi yoktur onun

Lut Kavmi için düşünülecek olursa onların bekar kalmalarının sebebi; sanki daha serbest hareket edebilme ve kadınlara, daha doğrusu eşine bağlı olma mecburiyetinin olmayışıdır.

Şüphesiz *"bekarların hepsi iktisadi güçleri olduğu halde evlenmiyorlardı"* diye kesin bir hüküm konamaz. Parası, imkanı olmadığı için evlenemeyenler de yok değildir. Ama çoğunluk itibariyle **Lut Kavmi erkeklerinin** bekar kalma sebebi; yukarıda söylenen **serbestliğin** varlığıdır.

Bu anlayıştaki **bekarlar** için hayırlı sayılabilecek davranış, onlara evliliğin gerekli bir kurum olduğunu anlatmak, hayatın karşı cinsten kendine uygun biriyle ortaklaşa sürdürülmesinin insanı daha mutlu kılacağını izah etmek, evlilikte, kişinin tek başına beceremediği bir çok şeyi yapar hale gelebileceğinin örneklerini vermektir.

Ayrıca ergenlik döneminden evlilik çağına kadarki süreçte, onun eşcinsel ilişki başta olmak üzere, toplumun dejenerasyonunu beraberinde getiren hareketlerden kaçınmasını sağlamak suretiyle ıslah edilmesi de hayırlı bir eylemdir.

Bunun yanında ekonomik güçsüzlük sebebiyle bekar kalmak zorunda olanlara da gerek **zekatlardan** elde edilecek gelirle gerekse hayır sahiplerinin buna yönlendirilmesiyle bir hayır fi'l edilebilir

III. LUT KAVMİNDE İKTİSADİ HAYAT :

Bu başlık altında **Lut Kavminin** uğraştığı iş kolları ve ihtiyaçlarını karşılamak için gerekli parayı nasıl kazandıkları sorularına cevap aramaya çalışılacaktır. Bunu söylerken hemen bir gerçeğin de hatırlatılması yapılmalıdır zira **Lut Kavmindeki** iktisadi hayatı bütün yönleriyle ortaya koyan bilgilere malesef kaynaklarda rastlayamıyoruz. Sadece yerleşim yerleri olan Sedum'un ekilebilir, tarım yapmaya elverişli tatlı su kaynakları bulunan bir yöre olduğunu[217] yine onların bahçelerinin bulunduğunu, hatta helak için gelen meleklerin **Hz. Lut**'u tarlada çalışırken bulduklarını[218] bunların çok kıvrımlı / örümcek ağı gibi yol demek olan **sebil** üzerinde yer aldığını[219] ayrıca köpeklerinin de olduğunu[220] nakillerden öğreniyoruz.

[217] *Ana Britanica*, XIX, 482, (SODOM Maddesi)
[218] Taberi, *Tarih*, I, 413
[219] Hıcr 15/76
[220] Taberi, *Tarih*, I, 417,418,419,420,421,422

Bahçelerin olması, o yörenin ziraat yapılacak bir iklim ve bitki örtüsüne sahip olduğu sonucunu doğurur. Bu da demektir ki Sedum bölgesi Kur'an'da[221] "*ziraat olmayan vadi*" olarak isimlendirilen Mekke gibi kurak, çöl bir arazi parçası değil, ekip dikmeye / tarıma elverişlidir. Burada küçük bir parantez açmak gerekirse **Sedum**'un suyu bol, havası ılıman, ve insanları çiftçilikten anlayan bir anakent olduğu, yukarıdaki naklin de katkısıyla söylenebilir.

Lut Kavmi çiftçiliğin yanında meyva yetiştiriciliğinde çok önemli detaylar olan aşı, iyi çekirdek seçimi ve ekimi, ayrıca budama gibi konularda da uzmanlaşmış insanlardan oluşmuş olmalıdır. İyi çekirdek bulup, zamanını iyi ayarlayıp usulüne de uygun bir tarzda ekmeli, çıkan fidanı aşı yapılacak hale gelinceye kadar *ezgisini oynayarak* büyütmeli sonra onları aşılamalı ve gerektiğinde ustaca budamalılar ki bu işi profesyonelce yapmış olsunlar.

Bahçelerin varlığı ve yetişdirdiklerini oradan geçen yolculardan korumak için (kasten yapmayanlar hariç) bahçeleri etrafına muhafaza amacıyla her hangi bir engel yapmayı değil de yolcuların ırzlarına geçmeyi tercih etmeleri[222] olayın diğer boyutları bir yana ürünlerinin çok fazla kıymet taşıyan, adeta "*bulunmaz hint kumaşı*" türünden mi olduğu ihtimalini düşündürmektedir. Aksi takdirde, söz gelimi bir elma bahçesinin önünden geçen bir kaç yolcunun iki üç elma koparması, sahibinin bu kadar fazla tepkisini gerektirecek bir durum olmamalıdır. Gerçi **Lut Kavminin** bahçelerinin üzerinde bulunduğu yollar öyle bir iki kişinin işgal ettiği "*kuş uçmaz kervan geçmez*" türünden değil, aksine işlek ve çok kullanılan, yolcusu çok olan yollardır.[223]

Burada, mesleği meyva yetiştiriciliği olan bir okuyucu; "*onbir ay onun bakımını, fidanlık döneminden beri suyunu, gübresini, aşısını, ilacını... her şeyini ben binbir zahmet içinde yapayım, belki de ömründe bir defa oradan geçecek birisi de kalksın onun meyvasını yesin, bunun adaletle bağdaşan en ufak bir tarafı var mı?, ona istediğim cezayı vermek benim hakkım değil mi? neden zarar vermesine göz yumacakmışım...*" tarzında bir itirazda bulunabilir. Bahçesinin etrafına koruyucu bir şeyler de yapmışsa elbette ki bu üretici "istediğim cezayı veririm" meselesi hariç olmak üzere haklıdır.

---

221 İbrahim, 14/37

222 Taberi, *Tarih*, I, 407-409

223 Bu konuda detaylı bilgi yukarıda "**Sebil'in Tanımlanması**" başlığı altında verilmişti.

Yolculuğun verdiği bir yorgunluk ve işini çabuk bitirme isteğinden doğan bir aceleyle yolcuların meyva çalma işlemi beraberinde, kopartılan meyvayla birlikte ağacın yaprakları ve yeni sürgün körpe uçları, hatta dallarının da kopması tehlikesini getirir. Bu şekildeki bir zarar da bahçıvan için gerçekten onarılması uzun yıllar isteyen bir arızadır.

Yıllarca emek verilen, taşıma sularla, dibi sık sık havalandırılarak büyütülen bir ağaç dalının bir anda kırılıvermesi pek tabii ki üzüntülerin en büyüğü ve kızgınlığın son haddidir.

Bu cümlelerden sonra yukarıda söylenen "*bir elma bahçesinin önünden geçen bir kaç yolcunun iki üç elma koparması, sahibinin onun ırzına geçmek kadar tepkisini çekecek bir durum olmamalıdır*" hükmünün sanki biraz daha yumuşatılarak ve bahçıvanın durumu düşünülerek değiştirilmesi gerekecektir.

Her ne olursa olsun bu bahçeler, **Babil**'in asma bahçelerinden farklıydılar yani zevk için yapılmış, göz ve üretme zevkini tatmin için ürün yetiştirilen araziler değil kazanç sağlamaya yönelik ziraat alanıydılar. Dolayısıyla belli bir kesimin geçim kaynağını işte bu özellikteki meyva bahçeleri oluşturuyordu.

Bahçecilik için elverişli topraklarda tahıl ürünlerinin, baklagillerin, sebze ve diğer bitkilerin yetiştirilmesi de mümkündür. **Lut Kavmi** de en azından ihtiyacı olduğu kadar arpa, buğday, mısır, kuru fasulye, nohut... gibi ürünleri yetiştiriyor olabilir. Fakat bunları ihtiyaçları kadar mı yoksa fazla mı ürettikleri, ayrıca pazarlayıp pazarlamadıkları konusunda kesin bir şey söylemek herhalde doğru olmaz.

Lut Kavminin helakını anlatan nakillerde; Cebrail'in kanadının birini kavmin üzerinde iskan ettiği ve kavmin hayatını devam ettirdiği **Sedum**'un altına sokup tüm şehri topluca yukarı kaldırdığı bu esnada gök / sema ehlinin onların **horozlarının** ve **köpeklerinin** seslerini duydukları rivayeti zikredilir.[224] Büyük ihtimalle bu, karyenin ne kadar yükseğe kaldırıldığını açıklamak için söylenmiştir. Ama horozlar ve köpekler ifadeleri bize iktisadi hayatın aydınlatılmasında önemli ip uçları sunacaklardır.

Başka hayvanlar dururken horozların sesinin duyulması hemen "*acaba çok mu horoz vardı*" ihtimalini düşündürmektedir. Şayet

[224] Bu konuda detaylı bilgi için bkz. Taberi, ***Tarih***, I, 419-422

böyleyse küçük baş hayvan ve özellikle de kümes hayvanlarının **Lut** toplumunda ticarete konu olan nesneler olduğu söylenebilir.

Horozların sayısı genelde tavuklarınkinden azdır. Bugünün modern kümeslerindeki üç ya da beş binde bir gibi astronomik oranlar bir yana kırsal alanda en azından on tavuğa bir horoz yani onda birlik bir oranın varlığı kabul edilirse çok horozların yaklaşık on katı kadar da tavuk ordusuna **Lut Kavminin** sahip olduğu ve tabii ki bunların da ticari nitelikleri gündeme gelecektir.

Tavuğun kendisi olduğu kadar **yumurtası** da kazanç getirir. Günümüzdeki tavukçuluk sektörünü dikkate alırsak; bu işi, yapmakla zengin olmuş, iş dünyasında hiç de küçümsenmeyecek mevkileri doldurmuş onca tüccar vardır. **Lut Kavminin** ekonomi dünyasında da aynı nitelikli simalara rastlanması hiç de düşük bir olasılık değildir.

Karyenin semaya kaldırılışı esnasında sesleri duyulan bir başka hayvan türü de **köpeklerdir**. Burada da, bir toplulukta köpeğin hangi amaçla kullanıldığı, neden beslendiği gibi sorular üzerinde düşünmek gerekmektedir.

Bilindiği gibi **köpek**; bekçiliğiyle meşhurdur yani onun bulunduruluş amacı genellikle av ve koruma-korunmadır. Özellikle tarımsal yönlerinin varlığı bilinen topluluklarda hep bu amaca yönelik olarak köpek bulundurulmuştur. Akşama kadar tarlada-bahçede iş başında olan insanın evini, geceleyin de evinde olanın tarlasını-bahçesini bekleyecek, oralara zarar verecekler için caydırıcı bir unsur olarak devamlı nöbette kalacak biri varsa o da hiç kuşkusuz köpektir.

Görünüşünden ziyade çıkardığı sesle / havlamayla insanın dikkatini çeken ve korkutan / **havf ettiren** köpek, ayrıca hayvan sürülerinin de vazgeçilmez bekçileri arasındadır. Vazgeçilmezlerdir çünkü hareket halindeki bu canlıları korumak yine onlar gibi hareket eden ama bu arada hem onları idare yeteneği olan ve hem de dışarıdan gelebilecek her türlü tehlikeye erken teşhis koyup tedbir alabilen bir usta ile mümkündür.

Bütün bu zihin antremanlarının sonunda şu neticeye varılabilir: **Lut Kavmi** insanlarının bir kısmı **tarımla** uğraşıyor olabileceği gibi onlardan bir başka grup da **hayvancılıkla** meşgul olabilir.

Bunların yanında eşcinselliği, cinsel yaşam tarzı olarak benimsemiş **Lut Kavmide** aktif veya pasif partner olarak para kazanan ve bununla geçimini sağlayanları unutmamak gerekir. Tabii ki bunları organize edenler ve söz konusu ilişkiler için özel mekanlar

yapıp işletenler de bu sektörün içinde sayılması gereken unsurlar olduğuna göre **Lut Kavminin** iktisadi hayatında hatırlanmalıdırlar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

HELAK ÖNCESİ LUT KAVMİ

I. Hz. LUT'UN KAVMİNİ UYARMASI :

A. KAVMİNE DOĞRULARI TEBLİĞ EDECEK Hz. LUT'U BEKLEYEN ŞARTLAR :

Bir peygamber kendilerini uyarmakla görevli olduğu insanlarla tebliğ süresi boyunca defalarca konuşur, tartışır. Onun savunduğu doğrular, **mutlak doğrular** vardır. Karşısındaki insanların ise atalarından gördükleri ve bugün yaşamaya alıştıkları hayat, bir de bunlara ek olarak bir takım kabullenmeler, inanışlar...

Çoğu toplumlar ya da toplumu oluşturan insanların çoğu atalarından gördükleri, öğrendikleri şeyleri genelde doğru yanlış ayrımına tabi tutmadan savunurlar. Bunun bir adı da **tutuculuk**tur.

İnsanları bu konularda sorgulamaya kalkıştığınızda ise size verilecek cevap hazırdır: *"Biz büyüklerimizden böyle gördük."* Bu son derece kaçamak bir cevaptır. *"Faydalı, doğru ... olduğundan böyle yapıyoruz"* denmesi gereken yerde, sanki büyükler hiç hata yapmaz, yaptıklarının tamamı kesin doğrudur, gibi *"atalarımızdan böyle gördük"* kaytarma cevabı aslında onların **az düşünen** bir toplum olduklarını ortaya koymaktadır.

Bir de alışılagelmiş bir yaşantı vardır. Burada da bazı kalıplaşmış düşünceler ya da eylemler olabilir. Bunlar ya herkesin işine geldiğinden veya destekçilerinin zenginler ve otorite sahipleri olması sebebiyle sorgulanamazdırlar / (la yüs'el). Yani onlar için eleştiride bulunmak bile yasaklanmıştır. Adeta anayasadaki temel değişmez hükümler gibidirler. Değiştirilmeleri teklif dahi edilemez.

Değişmezlere **dini** bir boyut da kazandırılmıştır pek tabii ki. Yoksa onların aynen korunmaları için başka bir mekanizma yoktur.

Peygamber Efendimiz'in (s), Mekke dönemindeki tebliğinde bunun örnekleri çoktur. O'nun her söylediği, çıkarları zedelenen güçlerin de desteğiyle *"vay sen bizim atalarımıza hakaret ediyorsun, onlara dil uzatıyorsun, bizim dinimizi değiştirmek istiyorsun..."* yaygaralarıyla bastırılmak istenmiştir. Bunun bir diğer hedefi de; insanların o söylenilenlere kulak vermemeleri onları yarım yamalak duymaları, dolayısıyla değerlendirememelerini sağlamaktır.

İzlenen metodla bazen peygamberlerin hedefe ulaşması engellenebilir. **Lut Peygamber** ve kavmi bunun en güzel örneğini oluşturur.

Öyle yoğun bir propaganda, o denli usta bir kandırmaca izlenir ve doğru gizlenir ki; peygamber tamamen haklı olduğu halde yalancı, sahtekar, düzenbaz ya da bölücü olarak gösterilir.

Bu aşamada onun insanlarla tek tek diyaloğa girmesi de engellenir. Zira bu yolla insanlar kendi vicdanlarıyla, akıllarıyla baş başa kalırlar. Dış tahriklerden etkilenmezler. Dolayısıyla **doğruyu** bulmaları daha kolay olur.

İnsanların sömürüldüklerini, aldatıldıklarını anlamaları da o güne kadar kendilerine doğruyu anlatmayan, öğrenmeleri için bir faaliyet içinde olmadığı gibi bunun her yolunu tıkayan güçlerin hiç bir zaman arzu etmedikleri şeydir. Arzu etmezler, çünkü o ana kadar lEhlerine işleyen sistem, kandırılanların, kandırıldıklarını öğrenmeye başlamalarıyla tersine dönebilir. Bu yüzden peygamberin insanlarla **tek tek ilgilenmesi**, çıkarcıların hoşuna gitmez İnsanlarla diyaloğun önlenmesinin yolları vardır. Ama bunların en emniyetlisi peygamberin o diyardan kovulmasıdır.

Geriye dönüp bir baksanız aslında Allah elçisi insanlardan makam, mal, mülk, şöhret ve para gibi şeyler de istememektedir.[1] İlk olarak sadece **inanç** platformunda düzenleme yapacaktır. İnsanları tek, eşi benzeri olmayan, müteal (aşkın-transandantal) bir yaratıcıya / **Allah**'a inanmaya çağırmaktadır. İkinci merhalede ise davranış boyutunda düzenlemeye gider.

Bütün bunlar, etraflıca düşünüldüğünde muhaliflerin de uzun dönemde yararına olan şeylerdir ama onlar kısa dönemli kâr hesapları içinde olduklarından işleyen çarkın, doğru yönde dönmesini bırakın, yavaşlamasını dahi istemezler.

[1] Hz. Nuh'un da yaptıklarına karşı kavminden para istemediği Hud suresi 29. ayette bildirilir.

1. Lut Kavmindeki Kışkırtıcılar :

Kavmiyle arasında geçen karşılıklı konuşmalar Kur'an'da dört ayrı surede nakledilen **Lut Peygamberin**, muhalifi bir gruptan da dolaylı şekilde bahsedilir. İlgili ayette Peygamberlerinin bütün söylediklerine, uyarılarına karşı kavminin cevabının "***onları karyenizden*** / anakent ***ihraç edin muhakkak onlar*** temizlenen / ***tetahhur eden insanlardır***"[2] olduğu bildirilmektedir.

Bu cevapta "***onları karyenizden ihraç edin...***" cümlesini söyleyenlerin kim olduğu belli değildir. Ayette çoğul lafız kullanıldığına göre bu kişiler birden fazladır. Şu kadarı var ki, **Lut Kavmini** yönlendiren bir zümre vardır ve bu zümre halk üzerinde nüfuz sahibi olmuş yani otorite kurmuştur.

Lut Kavmi kendi başına düşünememekte, aklı selimle karar verememektedir. Bir anlamda dış desteklidirler, güdümlüdürler. Bunları söylerken sakın kavmin masum olduğu, oyuna geldiği falan anlaşılmasın. Çünkü onlar da akıl sahibi varlıklar olduklarından araştırarak, düşünerek doğruyu bulmak zorundadırlar.

Bu kadar dolduruşa gelip, peygamberlerini dinlememelerinden anlaşılan odur ki; **Lut Kavmi** dış telkine son derece müsait tabiatlıdır. Bu, daha çok **cahil** toplumların bir özelliğidir. Zira **ilim** / bilgi insana aynı zamanda cesareti ve bağımsızlığı da öğretir. Bilgili toplumlar doğru bildiklerini sonuna kadar savunabilirler. Zaten onların cahil bir topluluk oldukları Kur'an'da **Lut Peygamber**'in ağzından nakledilmektedir.[3]

Kavmi yönlendirenlerin kimliği belli değildir. Bunların siyasi iktidarın bizzat kendisi mi yoksa başka bir çıkar grubu mu olduğu ayette belirtilmemektedir. Ama yöneticilerin kendileri olmasa bile onlarla işbirliği yapan, ortak olan bir kışkırtıcı çıkar grubunun kavimle peygamberleri arasına girdiği muhakkaktır.

İster yönetim, isterse başkaları olsun **Lut Kavmi** yönlendirilmekte, doğrudan ve faydalıdan kaçırılmakta, bunlarla irtibat sağlamamalarına âzami ölçüde dikkat sarfedilmektedir. Peki bunun sebebi nedir yahut neler olabilir?

---

[2] A'raf 7/82; Neml 27/56
[3] Neml 27/55

sözler söylüyor, yaptıklarının **kötü** olduğunu anlatıp bir anda çomağı tekere sokuveriyor.

İş tam bu aşamaya gelmişken söyler misiniz hanginiz veya kim böyle bir uyarıcının varlığını ister?

İşte bütün peygamberler bu şartlarda mücadelelerini sürdürmüşlerdir. **Hz. Lut**'un amcası **Hz. İbrahim** putperestliğe, aynı zamanda devrin siyasi otoritesi Nemrud'a daha sonraları **Hz. Musa** ve kardeşi **Hz. Harun** Firavun'a[11] ve son olarak bizim **Peygamberimiz** (s) de, Mekke yönetimine karşı [12]tebliğ mücadelelerini **sürdürmüşlerdir**.

Peygamberin halkı uyarması, yapılanın yanlış olduğu yönünde tavır koyması, önceleri karşı taraf için pek de mühim bir tEhlike olarak görülmez. *"O'na inanmayın, yalan söylüyor, o ne dediğini bilmiyor..."* gibi telkinlerle peygamberin cemaat üzerindeki etkisi asgariye indirilmeye çalışılır.

Daha sonra Peygamberin söylediklerinin etkili olduğu hissedilirse ve bu sözler insanları en azından **duygusal** olarak etkiliyorsa bu sefer *"o şairdir, kâhindir, birazcık bir şeyler öğrenmiş de onları satıyor yoksa bildiği fazla bir şey yok..."* gibi sözlerle tavır konulur ve insanlarla peygamberin diyaloğu engellenmeye çalışılır.

Bu sistem özellikle **Peygamber Efendimiz**'e (s) karşı mükemmel çalıştırılmıştır.[13]

Bu sebeple bir peygamber, tebliğ yapacağı insanlara ilk önce **emin** / güvenilir olduğunu ispatlamak zorundadır. Çünkü o **ğayb**dan haber verecektir. Normal sözlerinde, yaşantısında, çok dürüst ve o kadar da yalansız olmalıdır ki sonraları bu dünyada varlığı somut olarak kanıtlanmayacak olan bilgiler verdiğinde karşısındaki insanlar bunlara inansınlar.

Güvenilir olmak sadece yalan söylememek değildir. Şüphesiz **yalansızlık**, güvenilir olmanın ilk şartıdır. Günün yirmidört saati ve

[11] Hz. Musa ve kardeşi Hz. Harun'un Firavun'a karşı mücadeleleri hk. geniş bilgi için bkz. Ali Sayı, ***Hz. Musa***, s 100-160

[12] Peygamberimizin Mekke yönetimine karşı izlediği siyaset, onların tutumları ve Peygamberimiz'in başarısını hazırlayan sebepler hk. geniş bilgi için bkz. A. Sayı, ***Kur'an Etrafında Makaleler***, s.68-94

[13] Bu konuda geniş bilgi için bkz. Muhammed Hamidullah, ***İslam Peygamberi***, s 113-118

yaşanan her gün başkaları sizden endişe duymuyorsa, sizden bir tEhlike gelmeyeceği konusunda garantide iseler siz **güvenilir** bir bireysinizdir.

Bunu başarabilmek için adım atışınızdan oturuşunuza, konuşmanızdan diğer bütün hareketlerinize kadar fazlasıyla titiz ve aynı zamanda son derece dikkatli olmak zorundasınızdır.

Hakkında herkesin yorum yapma serbestliğini kendisinde bulduğu şahısların bütün eleştirilere açık olmaları onları güvenli olmaya zorlar.

B. Hz. LUT'UN TEBLİĞ SÜRECİ :

1. Lut Peygamber'in Kavmini İknaya Çalışması, Güvenilir / Emin Olduğunu Söylemesi:

Hz. Lut da kavmiyle diyalog kurarken belirttiği ilk özelliği **emin** / güvenilir bir resul olduğudur. O buna neden gerek duymuştur? Kavmiyle uzun dönem bir arada yaşayan birinin kalkıp da *"ben sizin için emin bir elçiyim"* demesine gerek yoktur. Peygamber Efendimiz'in hayatı hatırlanacak olursa, O'nun emin olduğunu kavmi tasdik etmiş ve daha peygamberlikle görevlendirilmeden kendisine "**Muhammedu'l-Emin**" denmişti. Daha sonra ise *"şu dağın ardında bir ordu var desem bana inanır mısınız?..."* demek suretiyle onların kendi görüşlerini kendilerine onaylatmıştır

Ama **Hz. Lut** o beldeye sonradan gelmiştir. Kur'an'da bu; ***"Lut O'na (İbrahim) iman etti ve muhakkak ben Rabbime muhacirim, muhakkak O azizdir, hakimdir"*** ayetiyle[14] anlatır.

Kaynaklarda da O'nun Hz. İbrahim'le Babil'den Harran'a oradan Ürdün'e[15] Ürdün'den de Mısır'a gittikleri bildirilmektedir.[16] Bu bilgi Kur'an tarafından da desteklenmektedir. Zira **Lut Peygamber**'in Hz.

---

[14] Ankebut 29/26

[15] İbn Sa'd, Tabakat. I,46; İbn Kuteybe, Maarif, s.15; (A. Köksal, ***Peygamberler Tarihi***, s.245'den); Ayrıca bkz. Taberi, ***Tarih***, I,160

[16] İbn Sa'd, ***a.g.e.***, I,46; Taberi, ***a.g.e.***, I, 125; Ayrıca bkz. A. Köksal, ***a.g.e.***, s.245

İbrahim'e iman ettiğinin bildirildiği ayette "**âmene**" fiili "**bi**" harfi ceriyle değil de "**lam**" harfi ceriyle kullanılmıştır. Amene'nin lam'la kullanılması iman etmek değil **takip etmektir**.[17]

Daha sonra amca-yeğen, Şam'a dönmek üzere[18] Mısır'dan ayrıldılar.[19] Son olarak da Filistin toprağında Remle ile İlya (Kudüs) arasında bir yere gelip yerleştiler. Burası **kıtt** veya **katt** diye anılır.[20]

Hz. İbrahim ve yeğeni **Hz. Lut** burada mal mülk sahibi olmuşlardır. Daha sonra **Hz. Lut** Sedum denilen kente Hicret etmiştir.[21]

Bu nakiller **Hz. Lut**'un Sedum'a sonradan geldiğini desteklemektedir. O'nun sonradan gelmesi kendini **tanıtması** mecburiyetini doğurmuştur.

Aslında karşısındaki halk da, peygamberin söylediklerinin doğruluğu konusunda kuşkuludur. Bunu **Hz. Lut**'un emin bir resul olduğunu belirtirken kullandığı pekiştirme edatı **İnne**'den anlamaktayız.

2. Lut Peygamber'in Kavmini, Yaptığı Yanlışlıklardan Vazgeçirmeye Çalışması:

Şuara suresindeki anlatıma göre **Hz. Lut** kavmine "***ittika etmiyor musunuz?***" demektedir.[22]

İttika; bir şeyden sakınmak, korunmak demektir.[23] İyi de **Lut Kavmi** neden yahut kimden sakınacaktır? Bu sorunun cevabı sonraki

---

[17] Bu konuda geniş bilgi için bkz. A. Sayı, ***Hz. Musa***, s.176

[18] İbn Sa'd, ***a.g.e.***, I, 46; Taberi, ***a.g.e.***, I, 125; Salebi, Arais, s.80; İbn Esir, el-Kamil, I, 102 (A. Köksal, ***a.g.e.***, s.245'den)

[19] Mes'udî, Ahbâru'z-Zemân, s.201,202; (A. Köksal, ***a.g.e.***, s.246'dan)

[20] İbn Sa'd, Tabakat, I, 47; Salebi, Arais, s.80; İbn Esir, el-Kamil, I,102; (A. Köksal, ***a.g.e.***, s.246'dan); Yakut el-Hamevi, ***Mucemu'l-Buldan***, s.4,373; Taberi, ***Tarih***, I, 127;

[21] Yakubı, ***Tarih***, I, 24-25; Ebu'l-Fida, el-Bidaye ve'n-Nihaye, I, 152; İbn Haldun, ***Tarih***, II, 36; A. Köksal,***a.g.e.***, s.246

[22] Şuara 26/161

[23] Asım, ***Kamus***, IV, 1221

ikinci ayette şöyle verilmektedir: *"Öyleyse Allah'a ittika edin bana da itaat edin"*[24]

"Takva sahibi" nitelemesinin günlük hayatta dindar insanlar için kullanıldığını duyarız. *"Müttaki kişi"* de aynı anlamdadır. Günün herhangi bir saatinde canınız bir kötülük yapmak, günah işlemek istedi. Ortam da müsait. Siz tam işe başlayacakken içinizden bir ses *"Allah görüyor, dua etmek için bundan sonra hangi yüzle ellerini kaldıracaksın, nasıl Allah'tan istekte bulunacaksın"* diyor ve siz de bir anda bütün bunları düşünüp yapmaya niyetlendiğiniz, hatta başlamak üzere olduğunuz kötülükten vazgeçiyorsunuz.

İşte sizi kötülük yapmaktan alıkoyan o vicdanınızdaki ses her an gür bir şekilde devreye girmeye hazır beklerse siz kötülüklerden alıkonmuş, sakınır bir hale gelmişsiniz demektir. "**İttika**" budur. Böyle insanlara *müttakı* ya da *takva sahibi* denmesi de aynı gerekçedendir.

Lut Peygamber kavmine bu standardı kazandırmak, onların vicdanlarını böyle harekete geçirmek ve kötülüklerden korunur hale gelmelerini sağlamak istemektedir. Zira böylece onlar yaşam tarzlarını o yanlış istikametten kurtarıp "**doğru**"laştırabileceklerdir. *"Öyleyse Allah'a ittika edin, bana da itaat edin"*[25] demekle kavminden bunu istemektedir.

3. Lut Peygamber'in Yaptıklarına Karşı Ücret / Ecr İstememesi :

Hz. Lut sözlerine *"buna karşı sizden bir ücret istemiyorum, benim ecrim ancak alemlerin Rabbine aittir."*[26]

Burada **Lut Peygamber**, yaptığı işten dolayı herhangi bir **ücret** istemeyeceğini, bu işin ecrinin sadece alemlerin Rabbi olana ait olduğunu, O'nun tarafından verilebileceğini belirtmektedir. Acaba bu cümleye neden gerek duyulmuştur? Bu sorunun cevabını bulmak için **Ecr**'in ne olduğu tarif edilmelidir.

[24] Şuara 26/163
[25] Ayetin *"Allah'tan sakının ve bana itaat edin"* şeklindeki meali için bkz. ***Kur'an-ı Kerim ve Türkçe Anlamı (Meal)***, D İ B. Yay., s.373
[26] Şuara 26/164

Ücretin de kökü olan **ecr**, çalışanın çalışması karşılığında hak ettiği ödül veya cezadır. Yalnız **ücret** ve **ecr** birbirlerinden nüansla ayrılmaktadırlar. Ecir ve ücret âmile / çalışana ameli mukabilinde ait olan sevaba denir, gerek dünyevi gerek uhrevi olsun. Lakin **ücret** dünyaya ait sevaba, **ecir** ise ahirete ait sevaba[27] has kılınmıştır.[28]

Arapça'da *"yapılanın karşılığı"* demek olan **ceza** kelimesi de vardır. **Kamus**'ta ceza ile ecir arasındaki fark şöyle dile getirilir: *"**Ceza** faydalıya da zararlıya da ıtlak olunur. Lakin **ecir ve ücret** faydalıya (nâfi) mahsustur."*[29]

Peygamber uyarmak için geldiği toplulukta yanlış zararlı ve çirkin şeyleri yapan, yaptıran ve bundan çıkar sağlayan ve peygamberin söyledikleriyle kendi yaptıkları çelişecek olan bir çok insanın muhalefeti ve hatta tehdidiyle karşı karşıyadır.

Söz gelişi **Hz. İbrahim** ve **Hz. Musa** peygamberler insan-ilah anlayışını reddetmeleri ve bunun yerine aşkın-ilah / Müteal Allah anlayışını getirmeleriyle saltanatları, nüfuz güçleri sarsılan iki hükümdarın, **Nemrud** ve **Firavunun** şiddetli tepkileriyle karşılaşmışlar, peygamberlik süreleri boyunca pek çok engele takılmışlar, bir o kadar da zorluğa göğüs germişlerdir. Bunların içinde ölüm korkusu da dahil olmak üzere hakaret, dışlanma, küçük düşürülme, yalancılık, atalara muhalefet, sihirbazlık, fesatçılık / bozgunculuk, işbirlikçilik... gibi bir sürü şık dahil edilebilir.

Hz. Lut için de durum farklı değildir. O da şahsına yapılan saldırılara ve ileride istenen şartlara uymazsa gerçekleştirileceği söylenen tehditlere karşı koymak durumundadır.

Peygamberlik görevi, inanmayan birine parayla yaptırılacak olsa bu kadar fazla riski olduğundan herhalde pek az kişi tarafından kabul edilir. İşte **ecrin**; *karşılığı ahirette görülecek amel* / eylem anlamı bu demektir.

[27] **Dünyaya ait, ahirete ait** tarzında bir ayırıma katılmadığımı, altını koyuca çizerek, belirtmek isterim.
[28] Asım, ***Kamus***, II, 119-120
[29] Asım, ***Kamus***, II, 120

Aynı zamanda **ecr**, olumlu / müsbet karşılıktır. Cezanın hem mükafat[30] ve hem de Türkçe'de bizim kullandığımız manada ceza[31] olmasının yanında **ecr** sadece faydalıya / nâfi' mahsustur.[32]

Demek ki peygamberler, dünyada katlandıkları her şeyin olumlu karşılığını / mükâfatını, daha teknik bir söylemle **ecrini** ahirette alacaklardır. Zaten onların yaptıklarının karşılığı maddi şeylerle ölçülemez.

Hz. Lut'un da belirttiği gibi ahirette ecri verecek olan da sadece ve sadece alemlerin Rabbı / kendinin dışındaki herşeyin idarecisi olan Allah'tır. Fatiha suresinde belirtildiği üzere O'nun, **alemlerin Rabbi** olmasının yanında bir başka sıfatı da din yevminin maliki / sahibi olmasıdır. **Din yevmi** borçlu olduğumuz Varlığa ödeme günü, yani ahiret günü demektir. Zerre miskalince / ağırlığınca hayır ve şer amel eden kadın-erkek, genç-ihtiyar, zenci-beyaz herkesin karşılığını göreceği[33] o günde bu işi yapacak olan Cenab-ı Hakk'ın kendisidir.

Peygamberin bir topluluğa artık unutulmuş veya etkisini yitirmiş olan doğru ve gerçekleri yani Allah'ın gönderdiklerini tebliğ etmek üzere gönderildikleri[34] biliniyor. Onlar bu ilahi hakikatlerin, bulundukları mekanda tekrar hayat bulması için mücadeleyle görevlendirilmişlerdir.

Peygamberler bu görevi yürütürlerken yanlış ve batılı doğru ve gerçek zanneden bir topluluğa muhataptırlar. İlahi desteğe rağmen görevleri kolay değildir. Zira mücadelelerini yeryüzü kurallarına göre yürütmek durumundadırlar ve çoğu kez kısa dönemde bütün olumsuzluklar onlara savaş açmış ve hemen hemen tüm güçler karşılarında yer almıştır.

"Peygamberler bu fiili görevlerinde tebliğ ettiklerinin tekrar hayatiyet kazanması ve hayatın bu prensiplere göre düzenlenmesi için dünyevi şartlar içerisinde yoğun bir tebliğ mücadelesine girerler. Bu itibarla çevrelerini ve çevrelerindekileri iyi tanımaları ve gerekli

---

[30] Kur'an'da ceza'nın olumlu karşılık anlamında kullanıldığı ayetlere örnek olarak bkz. Al-i İmran, 3/136; Beyyine 98/8

[31] Kur'an'da ceza'nın olumsuz karşılık anlamında kullanıldığı ayetlere örnek olarak bkz. Nisa 4/93; Yusuf 12/75

[32] Asım, *Kamus*, II, 120

[33] Zilzal 99/7-8

[34] Maide 5/67; A'raf 7/61-63; Ahkaf 46/23; Ahzab 33/39

destekleri sağlamaları, mücadelelerinin başarısı bakımından önemlidir."[35]

II. LUT PEYGAMBERİN TEBLİĞİNE KARŞI KAVMİNİN TAKINDIĞI TAVIRLAR :

Kur'an'da kavmiyle olan mücadelesi detaylı olarak anlatılan Hz. Musa, onlarla olan diyaloğunda karşılaştığı ve ileride karşılaşacağını tahmin ettiği mukabeleleri şu cümlelerle anlatmaktadır: "***Rabbim muhakkak beni tekzib etmelerinden / yalanlamalarından korkuyorum. Sadrım dayk oluyor / göğsüm daralıyor. Lisanım intılak etmiyor / dilim konuşmuyor... beni katl etmelerinden korkuyorum.***"[36]

Hz. Musa'nın ağzından aktarılan bu cümleler bir peygamberin daha tebliğe başlamadan önce, nelerle karşılaşabileceğini tahmin ettiğini ortaya koymaktadır. Siz bunu ister O'nun zekasına, ileri görüşlülüğüne, isterse sosyoloji ve insan psikolojisini iyi bilmesine bağlayın, sonuç değişmez.

İnsanlara, yaptıklarının ileride ne gibi sonuçlar doğurabileceğini, yanlışları terkedip de bunların yerine İlahî kökenli düsturları yaşanan hayatta uyguladıklarında neler kazanabileceklerini anlatan, öğreten, kavratmaya çalışan her peygamber, tebliğ süresi boyunca bir takım **tepkilerle** karşılaşmıştır. Belki de peygamberlerin çoğu için bu tepkiler ortak bir seneryonun ürünü gibidir. Yani örnek olarak, **yalanlama** / tekzip ve kendilerine doğruyu anlatan bu insanları yalancı, sahtekar, sihirbaz saymak, hemen her **peygamberli toplum**un ortak karşı koyuş tarzıdır.

Lut Peygamberin de görevini ifa ederken karşılaştıkları yani kavminin ona karşı tutumu bu söylenenlerin paralelindedir. O'na karşı kavminin ortaya koyduğu tepkiler şu başlıklar altında ele alınabilir:

[35] A. Sayı, *Hz. Musa*, s.84
[36] Şuara 26/12-14

A. YALANLAMA / TEKZİB :

Lut Kavminin Kur'an'da anlatılan özelliklerden birisi de ***mürselini tekzib*** etmeleridir. Bu, üç değişik yerde zikredilir.[37]

Mürselin terimi Kur'an'da tüm peygamberler kasdedilerek kullanılır.[38] Demek ki **Lut Kavmi** hiçbir peygamberi kabul etmemekte, yalanlamaktadır. Kur'an'da, peygamber kabul etmeme konusunda onlarla aynı özelliği paylaşan diğer kavimler de haber verilmektedir. Bunlar; Nuh Kavmi, Ad Kavmi, Firavun ve Eyke Ashabı[39] Ress Ashabı ve Tubba Kavmidir.[40]

Herhangi bir dinde tanrıdan sonra en önemli kavram; onunla insanlar arasındaki irtibatı sağlayan "**peygamber**"dir. İslamıyet'te, söz gelişi Hristiyanlık'tan farklı olarak aradaki *irtibatı sağlama* ifadesinden; *Allah'ın hükümlerini, ayetlerini insanlara iletmek* anlaşılır. Yani peygamber aracılık görevinde **tek taraflıdır**. Sadece Allah'tan aldıklarını hiç değiştirmeden insanlara ulaştırır. Bu anlamda peygamber Allah'la kul arasına girer. Ama hemen belirtmek gerekir ki, insanların Allah'la olan ilişkilerinde, arada hiç bir **şahıs** ve **kurum yoktur**. Bu, Hristiyanlık'ta kilisenin doğru ve haklı olmayarak üstlendiği bir fonksiyondur.

İslamiyet'te bu şekilde bir araya girme yoktur. Kişi her istediğinde ellerini kaldırıp dua edebilir, namaza durup Yaratıcısıyla daha yakın hale gelip, O'nunla konuşabilir.

Lut Peygamberin Hanif şeriatını tebliğ ettiğini ve Haniflik'te de **Tevhid** inancının önemini, ne denli geniş bir yer işgal ettiğini biliyoruz. Gerçi bütün peygamberler, karşılarındaki toplulukta bu açıdan bir yıpranma söz konusuysa **Tevhid**'e yani *tek, müteal/aşkın ve alemlerin Rabbi olan bir Allah inancına* fazlasıyla önem vermişlerdir. Fakat **Lut Kavminde** Hz. İbrahim kavmindeki gibi paganizmin varlığına dair bir veri yoktur. Üstelik **Hz. Lut** onlara "*Allah'a iman edin, O birdir, eşi benzeri yoktur, Alemlerin rabbidir...*" gibi Cenab-ı Hakk'ın

[37] Şuara 26/160; Sad 38/13-14; Kaf 50/13-14
[38] Örnek olarak bkz. En'am 6/34,48; A'raf 7/6; Furkan 25/20; Şuara 26/123,141,160,176; Neml 27/10; Kasas 28/65; Yasin 36/52; Saffat 37/37,171,181
[39] Sad 38/13-14
[40] Kaf 50/13-14

vahdaniyetini açıklayan ifadeler yerine *"Allah'a ittika edin"* demektedir.[41]

Buradan hareketle **Lut Kavminde** belki İslamiyet'teki Tevhid anlayışına tamamen benzer olmasa bile, bir Allah mefhumunun mevcut olduğu söylenebilir. Bu da, daha önceleri Mezapotamya yöresinde Allah elçilerinin. O'nun varlığını ve birliğini tebliğ ettiklerini düşündürmektedir.

Yukarıda; bir dinde kendisine tapınılacak bir varlık olan **Tanrı'dan** sonra en önemli olgunun; **peygamber** olduğu söylenmişti. Tanrı, din için vazgeçilmezdir.[42] Ama **peygamber**, fonksiyonları bir kuruma veya şahıslara verilerek saf dışı bırakılabilmektedir. Firavun dininde bu işin sihirbazlar ve dini kurumların başındaki yönetici başvezir Haman tarafından yapıldığını biliyoruz.[43]

Lut Kavminin bütün peygamberleri yalanlamaları ve kabul etmemeleri de onların **peygamber** yerine böyle kişi veya kurumları koymuş bir anlayışa sahip olabilecekleri ihtimalini gündeme getirmektedir.

Peygamber dediğimiz Allah elçilerini / *mürselleri* kabul etmeyen **Lut Kavmi**, **Hz. Lut**'u da mürselînden olduğu[44] için tekzip etmiştir. Bu, genel karşı koyuşun ilk aşamasıdır. O güne kadar sürdürdükleri hayat ve kurdukları düzen, peygamberin söyledikleriyle ters düşen, tezat oluşturan çıkarcılar, O'nun halk nezdinde etkili olamaması söylediklerinin dikkate alınmaması için ilk olarak *"o yalan söylüyor, dediklerine inanmayın"* diye halka tenbihte bulunmaktadırlar.

Yalancılıkla itham edilen taraf, gerçekten haklıysa ve hakkı savunuyorsa ona "**yalancı**" demek, tesiri kısa süren bir aldatmacadır.

---

[41] Hud 11/78

[42] Dinler Tarihi ile ilgili kaynaklarda Yaratıcı anlamda bir Tanrı kabul etmeyen dinlere örnek olarak **Caynizm** ve **Buddizm** verilmektedir. Caynistler gerçekten de alemin kurucusu olduğunu kabul etmezler ama Buddizm'de durum biraz daha farklıdır. **Budda**'nın, Brahmanların Tanrı'yı insanî nitelikler içerisinde; yaptığından pişmanlık duyan, aldatılabilen, zaafları bulunan, sihirden hoşlanan, insanlar tarafından acze düşürülebilen bir varlık şeklindeki açıklamaları karşısında sessiz kalmasının *Tanrıyı inkar olarak yorumlanmaması* hk. bkz. Günay Tümer-Abdurrahman Küçük, ***Dinler Tarihi***, s.99,133

[43] Bu konuda daha geniş bilgi ve değerlendirmeler için bkz. A. Sayı, ***Kur'an Etrafında Makaleler***, s.174-176; A. Sayı, **Hz. Musa**, s.113-133

[44] Saffat 37/133

Çünkü kendisine yalancı denilerek suçlanan kişinin söyledikleri, muhataplar tarafından "*ya doğruysa*" mantığıyla değerlendirilmeğe başladığında doğrunun anlaşılması süreci de başlamış demektir.

Konuştukları doğru olmasına rağmen yalancılıkla itham edilen, peygamber de olsa, olumsuz etkilenir. Söylediği her şeye **yalan** damgası vurulan birinin, bu yapılana karşı sabılı olması, üzülmemesi ve yılmaması gerekir. **Hz. Lut** da dahil olmak üzere bu durumda olan her peygamber sıkıntılıdır.

Ayrıca karşı taraftan onay alamama, O'nu yanlızlığa mahkum eder. Bu durum elbette insanın ruhunu daraltır, belki de sinirlendirir. İşte bu ruh hali içerisindeki bir peygamberin yeni bir ilahî desteğe ihtiyacı vardır ki o da "**sadrın şerhi**" dir.

Göğsün genişletilmesi[45], gelecek yüklere tahammüllü olmak ve meşakkate sabredebilmek için kalbe genişlik verilmesi[46] böylece Hak'tan başka hiç kimseden korkmayan ve Allah'ın izni olmadıkça hiç kimsenin kendine zarar veremeyeceğini bilir hale gelmek[47] demek olan **sadrın şerhi** Hz. Musa'ya verilen desteklerden[48] birisidir.[49]

Kur'an'da Peygamber Efendimiz'e de aynı desteğin verildiği, ***sadrının şerhedildiği*** bildirilir.[50]

Lut (as)'ın Rabbinden böyle bir talepte bulunup bulunmadığını bilmiyoruz. Ama O'nun da sadrının şerhedilmiş olabileceği uzak bir ihtimal değildir.

B. ALAY ETME :

Lut Kavminin peygamberlerine karşı tutumunun ikinci aşaması "**alay**"dır.

---

45 Kurtubi, ***el-Cami***, XI, 192
46 Beydavi, ***Envar***, IV, 194
47 Hazin, ***Lübab***, IV, 194;
48 Taha 20/86
49 Hz. Musa'ya verilen diğer destekler, işinin kolaylaştırılması / ***emrinin teysiri***, dilindeki düğümün çözülmesi / ***lisanından ukdenin hululü*** ve kardeşi Harun'un (as) kendisine vezir olarak verilmesidir. Bunların geniş anlatımı için bkz. Sayı, ***a.g.e.***, s.84-92
50 İnşirah 94/1

"**Lut Peygamberin Kavmini Uyarması**" başlığı altında **Hz. Lut**'un tebliğiyle çıkarları zedelenen bir grubun, kavmi kışkırtıp, yönlendirdiğinden bahsedilmişti.

Bu grup, tebliğin ilk dönemlerinde peygamberin kendisiyle karşı karşıya gelmeden, onu hiç muhatap almadan, arkasından, *yalancı olduğunu, insanları kandırdığını* yaymıştır. Böyle davranmakla O'nun insanlar üzerindeki etkisini asgariye indirmek istemektedir.

Peygamberin yılmadan görevini yapması, onların devreye soktukları bu ilk metodu başarısız kılmıştır. O halde yeni bir strateji belirlenmelidir. Ama burada ince bir nokta da gözden kaçırılmamalıdır: **Hz. Lut**'un doğru söylemediği uzun süre propaganda edilmiştir fakat bu somut olarak ortaya konmamıştır. İşte ikinci merhalede yapılacak olan ya da yapılması gereken peygamberin **doğru söylemediğinin** somut olarak ispat edilmesidir.

İlgili ayette şöyle buyurulur: "***Lut, kavmine "muhakkak sizden önce hiç bir topluluğun ve ferdin bu denli fazla yapmadığı aşırılığı mutlak yapıyorsunuz, muhakkak siz mutlak ricale etvediyor / erkeklerle aktif eşcinsel ilişki kuruyor, bağ-bahçeleriniz arasından geçen virajlı yolları kesiyor ve gündüz bir araya gelişlerinizde yalnız bırakılması / yapılmaması gereken ya da yalnızken yapılması icap eden şeyleri yapıyorsunuz" deyince, onların cevabı; "eğer sadıklardansan bize Allah'ın azabını getir" demenin dışında olmadı.***"[51]

Burada bizi ilgilendiren; kavmin, "***eğer sadıklardansan bize Allah'ın azabını getir***" cevabıdır. **Sadık**'ın; hep doğru söyleyen, yaptıklarıyla konuştukları arasında çelişki olmayan kişi anlamlarını bildiğimize göre, bu cevapla **Hz. Lut**'un bu özellikte bir olup olmadığı tesbit edilmek istenmektedir.

Aynı cevap **Hz. Lut**'un onları **inzar** ettiğini yani, içinde bulundukları hali ve sergiledikleri davranışı sonuçlarıyla birlikte anlattığını, "*böyle yaparsanız şunlar şunlar başınıza gelir*" dediğini de ortaya koymaktadır.

Önceleri, karşıtları tarafından kaale alınmayan, muhatap kabul edilmeyen ve **yalancı** denilen **Hz. Lut**, artık söyledikleri onaylanmasa bile muhatap kabul edilip cevap verilen birisi konumuna yükselmiştir. Bu gelişme **Hz. Lut**'un başarısıdır.

---

[51] Ankebut 29/28-29

Her söylediği reddedilen birinin belki yıllar sonra dinlenmesi ve acaba söyledikleri doğru olabilir mi? mantığıyla ona sorular yöneltilmesi, ondan doğru söylediğinin kanıtının istenmesi, onun iyi ve başarılı bir mücadele sürdürdüğünü gösterir.

"Madem yalan söylemediğini iddia ediyorsun, haydi bize Allah'ın azabını getir" tarzındaki bu tutum, ne kadar alaycı ve aşalayıcı olsa da kavmin içinde bir şüphenin olduğunu göstermektedir.

Bu ifadeler kavmin cevabıdır yani, bir tarafta, yaptıklarının doğru olmadığını, bunun sonuçlarını izah eden, kendilerine **kavratmaya** çalışan bir Allah elçisi diğer tarafta ise ona cephe almış, her söylediğini yalanlayan menfaatperest bir grup. İki zıtlığın ortasında kalmış insanlar her ne kadar **inanmasalar da**, bunun söyledikleri ya doğruysa, gerçekten de yaptıklarımızın sonu onun dediği gibi olursa diye düşünmekten de kendilerini alamamaktadırlar. Onların içinde bulunduğu bu ruh halini **Lut Peygamber**'e gelen elçi melekler de neden geldiklerini söylerken dile getirmektedirler: ***"Sana, kendisinde imtira eder oldukları şeyle geldik, dediler."***[52]

İmtira; bir nesne hakkında şekk (kararsızlık) ve tereddüt etmek[53] olduğuna göre kavim, bu yaptıklarından dolayı gerçekten Allah'ın azabının gelip gelmeyeceğini ciddi şekilde düşünmektedir ve % 50 oranında geleceğine karar vermiş durumdadır. Zira **şekk**; iki şıktan birini geçemeyip tam ortada kalmak demektir.

C. TEBLİĞİN YASAKLANMASI :

Tebliğin, "**kavratma**" sözcüğüyle dilimize aktarılabileceği söylenmişti. Peygamber, doğru, faydalı, iyi ve güzel sıfatlarının hepsinin de başına getirilebileceği **gerçekleri**, ilahi desteğin de yardımıyla, içinde yaşadığı ve hemen her konuda danışmanlık yaptığı insanlara kavratmakla görevlidir.

Kavratma; her bireyle tek tek ilgilenmek, konuşup tartışmak, fikir alış verişinde bulunmak, soruları cevaplandırmak ve öğretmekle gerçekleşen, bunun yanında uzun zamana ihtiyaç duyan bir olgudur.

---

[52] Hicr 15/63

[53] Asım, *Kamus*, IV, 1178 (MRY Maddesi)

İnsanlarla görüşüp konuşmanın gerçekleşebilmesi için önce **ortamın** oluşturulması gerekir. Bu işlerin yapılabileceği ortam düşünülünce hemen ilk akla gelen; **bir yemek daveti** / ziyafettir.

Peygamber Efendimiz (s) de "***aşiretini*** / yakınlarını ***inzar et*** / uyar"[54] emrini alınca onları bir araya getirecek formül düşünmüş ve bir yemek davetiyle işi çözümlemiştir.

Hz. İbrahim'in de merkezi bir yere, dört yol ağzına bir ev yaptırıp orada yemek çıkarttığı, yine kendisinin misafirsiz hiç sofraya oturmadığı ayrıca Kabe civarında da, gelen hacıların yemek ihtiyaçlarını karşılamak üzere bir tesis kurdurttuğu naklolunur.

Hz. Lut'un da aynı çizgiyi takip ettiğini görüyoruz.

Lut Kavmi, helak için gelen elçi melekleri farkedince hemen koşup gelmiş ve peygamberlerine "***biz seni Aleminden nehy etmedik mi?***" diye çıkışmışlardır. **Aleminden nehy**; tebliğin bütün yollarını tıkamak, **Hz. Lut**'un insanlarla diyaloğa girmesini, ne surette olursa olsun yasaklamak olmalıdır.[55]

Fertlerle tek tek konuşabilme, onları dinleyip takıldıkları yerleri, şüphelendikleri, kendilerine ters gelen tarafları tesbit edebilme ve bu şekilde bir anlaşma-uzlaşma ortamını oluşturabilmenin en geçerli yolu olan **yemek yedirme** başta olmak üzere diğer yöntemlerden söz gelimi konuşma, soruları cevaplandırma, bilinmeyenleri öğretme... gibileri de **Hz. Lut**'un kavim üzerindeki tesirini en aza indirgemek için *çıkarcı zümre* tarafından yasaklanmıştır. Bir ölçüde buna mecbur kalmışlardır. Çünkü kavim, **Hz. Lut**'un söylediklerinden etkilenmiş, **imtira** etmeye başlamıştı.[56] **İmtira**'nın *bir nesne hakkında şekk ve tereddüt etmek*[57] anlamlarında olduğu bir önceki başlık altında söylenmişti, yani onlar şekk etmekle söylenenlerin doğruluğunu % 50 oranında kabul etmiş oluyorlardır.

Tebliğin bir süre daha bu başarıyla devam etmesi halinde dengeler tersine dönebilir, çıkarcıların sandalları altında kocaman bir delik açılır ve bu onların sonlarını hazırlıyabilirdi. **Lut Kavmindeki** karşıt grubun işi baştan sıkı tutmayıp gevşek davranmaları, sonunda böyle sert tedbirler almalarını bir bakıma zorunlu kılmıştır.

---

[54] Şuara 26/21
[55] NHY'nin *yasaklamak, men etmek* anlamı için bkz. Asım, ***Kamus***, IV, 1208
[56] Hıcr 15/63
[57] Asım, ***Kamus***, IV, 1178

Hz. Lut'un insanlarla olan ilişkilerinin yasak altına ne zaman alındığı suali; *kavmin imtira etmeye başladığı zaman*, değerlendirmesiyle cevaplanabilir.

Lut (as)'ın tebliğinin yasaklandığı Şuara suresinde de belirtilir: O ***"Rabbımızın sizin için yarattığı eşleri, geri plana alarak alemlerden*** / bunların dışında ***zükrana mı etv ediyorsunuz*** / gidip erkeklerle pasif eşcinsel ilişkiye mi giriyorsunuz?"[58] sözleriyle kavminin aklını başına getirmeye uğraşırken onlar ***"şayet intiha etmezsen mutlak çıkartılanlardan olacaksın"***[59] demişlerdir.

İntiha etmek; yasağı işlemeyip geri durmak bir nesneye tecavüz eylemeyip orada durmak, bir adama bir haberin yetişmesi demektir.[60]

İntiha'nın yukarıdaki ilk iki karşılığından tebliğ yasağının önceki bir tarihte konduğu ve **Hz. Lut**'a bunun hatırlatılıp yasağa tecavüz etmemesi istendiği anlaşılmaktadır.

"Bir adama bir haberin yetişmesi" karşılığı ise söz konusu yasağın alel acele konuğunu düşündürmektedir.

Her ne şekilde olursa olsun **Hz. Lut**'un tebliği, kavmin içindeki çıkarı zedelenenler tarafından yasaklar vaz etmek suretiyle engellenmek istenmekte, caydırıcı müeyyide olarak da ***"kat'iyyen muhracinden olacaksın"*** denilerek kendisi, bulunduğu yöreden bir anlamda afaroz ya da kovulma demek olan **ihraç**la tehdit edilmektedir.

Karşı tarafın mantığıyla düşünülecek olursa **Lut** (as)'ın ihracı, aslında en pratik ve en kesin çözümdür. Kendisine bu tehdit, ciddi biçimde bir kaç kez tekrarlanmıştır: *"Bize karışıp durma, insanlarla olan diyaloğunu da kes yoksa seni buradan çıkartırız, kovulursun!"*

Lut Peygamber'in tebliğine karşı takınılan tavrın son merhalesi olarak değerlendirilebilecek "**İhraç Etme Tehdidi**"ni görelim şimdi de.

---

[58] Şuara 26/165-166
[59] Şuara 26/167
[60] Asım, ***Kamus***, IV, 1208

D. İHRAÇ TEHDİDİ :

Bir zamanlar "**yalancının teki!**" diye geçiştirilen, sonraları söyledikleri yarı yarıya kabullenilen **Hz. Lut**, kavmin içindeki çıkar grubu için artık tek hedef olmuştur.

Kitlelerin, kabul edilmesi epeyce güç bir konuda düşünüp de şekkte kalması yani % 50 nisbetinde olumlu kanaat taşıması, **imana** büyük ölçüde yakınlaşması demektir. Bu, herşeyi bitirilmiş bir tesisin kesik olan elektriklerinin gelmesi ve şalterin indirilip ışın başlamasını beklemek gibidir.

Tebliğin safhalarından haber verme ve ulaştırma bitmiş, sadece kavratma kalmıştır. Buraya kadar ki başarı insanlarla tek tek konuşma, ilgilenme sorunlarını çözme yanı onların her biriyle **diyalog kurmanın** ürünüdür.

Muhalifler bunu son derece iyi bilmektedirler. Ama biraz gecikmişlerdir. **Hz. Lut**'un kavmiyle diyaloğunu engellemenin, özellikle, gelinen bu safhadan sonra tek yolu kalmıştır; o da peygamberin oradan uzaklaştırılmasıdır.

1. İhraç Kararının Alınması:

Bu tamamen zorba bir yöntemdir, bununla beraber çıkarcılar grubu için de başka seçenek yoktur. Ya **Hz. Lut** gidecektir ya da onların tüm düzenleri alt-üst olacaktır. Bu incelik Kur'an tarafından "**kavmin cevabı;** *onları karyenizden ihraç edin*, **demenin dışında bir şey olmadı**"[61] ayetinde tahsis harfleri olan **ma** ve **illa**'nın kullanılmasıyla belirtilmiştir.

Çıkarcılar bu kararı alırken zorlanmışlardır. Çünkü **Hz. Lut**'un söylediklerini yarı yarıya kabullenmiş kavme, söz konusu karar bildirilirken ne gerekçe gösterilecektir? Burası son derece önemlidir, zira en ufak bir yanlışlık yapıldığında, gerekçe halka iyi izah edilemediğinde **Lut Peygamber** masum bir **mazlum** durumuna düşecektir. İnsanlar da yapıları gereği duygularıyla hareket edip

[61] A'raf 7/82; Neml 27/56

mazlum tarafına geçebilirler. Bu bakımdan çok sağlam, kimsenin itiraz edemeyeceği bir sebep bulunmalıdır.

"*Bizim dönen tekerleğimize çomak sokuyor, işlerimizi bozuvor biz sizleri ne güzel kandırıp istediğimizi yaptırıyor ve iyi de para kazanıyorduk, bu sizin gözünüzü açıyor, bu bizim ekmeğimize kan doğramak demektir, ne yapalım mecburuz böyle davranmaya...*" diyemeyecekleri kesindir.

İşte ustaca bulunan gerekçe: "***Muhakkak onlar tetahhur eden insanlardır.***"[62]

Dilimizde taharet; tahir, mutahhar... gibi türevleriyle kullandığımız THR pak olmak, paklık manasındadır. **Tetahhur** ise; paklanmak ve günah işlememek, günahtan teberri / uzak durmak ve imtina etmek / kaçınmak demektir.[63]

Şimdi okuyucu haklı olarak; "*günahtan uzak durmak, işlememek son derece iyi bir davranıştır, sanki affolunmaz bir suçmuş gibi bunun öne sürülüp de **Lut Peygamber** ve ailesinin karyeden çıkarılması hiç de ustaca bir tutum değildir, bunun neresi profesyonel bir davranış?*" diyebilir.

Bu soruya, "**Lut Kavminde** iyi ve kötü olan davranışların belirlenmesindeki kriterin bizim anladığımız manada bir İslam toplumundakinin tamamen tersi olduğu, dolayısıyla eşcinsel ilişkilerde **bulunmamanın** anormal ve kınanan bir eylem olarak algılandığı hatta bunun kovulmak için yeterli bir sebep oluşturduğu" değerlendirmeleriyle bir cevap verilebilir.

Değerlerin olduğu gibi tersine döndüğü bir ortamda tabii ki olumsuz olan her şey olumlu sayılacaktır.

Dikkat edilecek olursa ihraç kararını alanlar, "*onlar günah işlemekten kaçınan pak insanlar olduklarından karyeden ihraç edilmeleri gerektiğini*" söylememektedirler. Aslında bu da planın bir parçasıdır. Çünkü "*falanca sebepten dolayı bunları kovun*" dense "*yok, hayır o söylediğiniz kovulmak için yeterli bir sebep değildir....*" gibi bir takım tartışmalara zemin hazırlanırdı. Bu yüzden sadece "***Âl-i Lut'u karyenizden*** / içinde yaşadığınız anakentten ***ihraç edin*** /

[62] Aynı ayetler

[63] Asım, ***Kamus***, II, 502-503

dışarı çıkarın"[64] denmiş ve Lut Ailesinin özellikleri, bir nevi gerekçe mahiyetinde, daha sonra söylenmiştir.

Lut Ailesinin, günah işlemek bir yana ondan uzak duran, kaçınan insanlar olduğu biraz da alaylı bir şekilde ifade edilmiştir. Dengelerin, burada olduğu gibi, tersine döndüğü ortamlarda durum hep aynıdır.

Söz gelimi; **öğrencinin** tek görevi çalışmak ve derslerinde başarılı olmakken, çalışmayanların çoğunlukta olduğu her yerde onlar ineğe benzetilir ve sanki suçlu pozisyonuna sokulmak istenirler. Çalışkan öğrenci tamamen **haklı** olduğu ve **doğru** yaptığı halde böyle bir ortamda ciddi sıkıntı çeker, rahatsız olur.

İhraç kararı alanlar, sarfettikleri bu cümleyle onları, az önceki öğrenci örneğinde olduğu gibi rahatsızlığa da sevketmek istemektedirler.

2. Kimler ihraç Edilecek? :

Olay, Kur'an'da iki ayrı yerde ele alınmaktadır. A'raf suresindeki 82. ayette "*onları*" ifadesi kullanılırken Neml suresinde[65] "***Lut'un ailesi***" tamlaması kullanılmıştır.

Burada hemen belirtmek gerekir ki; yedi numaralı A'raf suresinde kapalı olarak geçilen "***onlar***", yirmiyedinci sure olan Neml'de "***Lut'un ailesi***" olarak tefsir edilmektedir. Bu, *Kur'an'ın Kur'an'la Tefsirine* güzel bir örnektir.

Karyenin dışına çıkarılacakların kimler olduğu, **Âl** kelimesinin anlamları arasında gizlidir.

Âl'in **Ehl** lafzından türediği belirtilmektedir.[66] "Âl ve Ehl kelimeleri her ne kadar birbirleriyle yakından ilgili kabul edilebilirse de bunların Kur'an'da ayrı ayrı ve müstakil kullanılması, farklı anlamları ihata edebileceklerini bize işaret etmektedir."[67]

---

[64] A'raf 7/82
[65] Neml 27/56
[66] Asım, *Kamus*, III, 1162
[67] Ali Sayı, ***Kur'an'da Ehl Lafzının Anlam Yönünden Konulu Analizi***, s.3

Arapça'da, bir kelimede ne kadar harf ziyadesi varsa o kadar anlam güçlenmesi ve mananın genişleyerek kapsamının artması söz konusudur.[68] Buna göre **Ehl** daha geniş bir çevreyi, **Âl** ise daha dar bir çevreyi, dolayısıyla daha az kapsamlı bir anlamı ifade eder. Kısacası **Âl**; aile, anne baba çocuklar, damatlar gelinler ve torunlardır. **Hz. Lut**'un kızları ve damatlarıyla birlikte kovulmak istendiği nakilleri[69] bu tanımı desteklemektedir.

III. LUT AİLESİNE GELEN MELEK ELÇİLER

Kur'an'da Hz. Lut kıssasını anlatan ayetlerden yaklaşık dörtte biri Lut Ailesine gelen melek elçilerle ilgilidir, yani **Hz. Lut** kıssası içinde önemli bir yer işgal etmektedirler.

A. ELÇİ MELEKLERİN KİMLİĞİ :

Önce Hz İbrahim'e gelip müjde veren sonra da **Lut Kavmini** helak etmek üzere **Hz. Lut'a** misafir olan[70], Kur'an'da kendilerine "***rusul***" denilen bu elçiler kimdir, hangi meleklerdir?

Bu soruya cevap olması için en başta söylenecek söz; Kur'an'da onların **kimliğinin** ve **sayılarının** açıklanmadığı, isimlerinin zikredilmediğidir. *Önemli olmadığı için Kur'an'da böyle bir açıklama yer almamış*, tarzında bir yorumla bu başlık altında yazılacaklar bitirilebilir. Ama başta Taberi[71] olmak üzere kaynaklarda bu elçi meleklerin Cebrail, Mikail ve İsrafil olduğu belirtilmektedir.[72]

[68] ez-Zebidi, ***Tacu'l-Arus***, III, 270, Mustafa Çetin, ***Kur'an'ı Anlama Usulü***, s.20; A. Sayı, ***Kur'an'da Ehl...***, s.5

[69] Taberi, ***Tarih***, I, 420

[70] Bu konuda bkz. İbn Esir, ***el-Kamil***, s.111

[71] Taberi, ***Tarih***, I, 410; Ayrıca bkz. İbn Esir, ***a.g.e.***, s.111

[72] Rivayetlerde, dört büyük melek olan Cebrail, Mikail, İsrafil ve Azrail'den üçü yani genellikle İsrafil'in dışındakiler Hz. Lut'a gelen elçiler olarak belirtilmektedir. Gerçi sayıları hakkında da 3, 4, 8, 11, 12 gibi birbirini tutmayan nakiller vardır. ***Tefsir'de İsrailiyyat*** isimli eserin müellifi Merhum Doç.Dr. Abdullah Aydemir bu rivayetleri tahlil ederken şunları söylemektedir: "*Kur'an-ı Kerim'de bahsi geçen ve Hz. İbrahim'e geldiği*

B. ELÇİ MELEKLERİN ÖZELLİKLERİ :

Kaynaklarda elçi meleklerin **Hz. Lut**'a yaya geldikleri, genç adamlar, genç delikanlılar[73] daha önce benzerleri görülmemiş güzel gençler[74] güzel yüzlüler[75] beyaz çehreli, hoş kokulu[76] oldukları yazılıdır. Erkek erkeğe ilişki kurmayı en **doğru** ve **sakıncasız** davranışlardan sayan bir topluluk, eğer onları görünce hemen elde etmek istemişlerse, elçi meleklerin genç ve yakışıklı olmaları, daha doğrusu o surette bulunmaları doğaldır. *Güzel yüzlü, beyaz çehreli...* olmak da yakışıklılığın açıklaması için kullanılabilecek sıfatlardır.

C. ELÇİLERİN Hz. İBRAHİM'İ ZİYARETİ :

Melek elçiler önce Hz. İbrahim'e gelmişlerdir. Lut Ailesine gelmeleri daha sonradır. Bu yüzden önce Hz. İbrahim'i ziyaretleri ele alınacaktır.

Kur'an'da Hıcr suresinde Peygamber Efendimiz'e hitaben şöyle buyurulur: "***Kullarıma benim ğafur*** / bağışlayan, ***rahîm*** / merhamet eden ***olduğumu, azabımın elim bir azab olduğunu tenbî et*** / haber ver ***onlara İbrahimin dayfından*** / konuklarından ***da tenbi et*** / haber ver"[77]

Burada Hz. İbrahim'e gelenler "**dayf**" olarak isimlendirilmektedir. **Kamus**'ta bu sözcüğün karşılığı "**konuk**"tur. Hem erkekler hem de bayanlar için kullanılabilmektedir.[78]

Melek elçilerin Hz. İbrahim'e gelişleri ve aralarındaki konuşma üç ayrı surede bazı değişik lafızlar ve detaylarla ele alınmaktadır.

---

haber verilen Allah elçilerinin isimleri, sayıları ve gayelerinin ne olduğuna dair rivayetler de sahih ve itimada şayan değildir, şöyle ki: Elçilerin isimleri ve sayıları ancak tevkifi ve ilahi bir haberle bilinir. Kur'an'da ve Hz. Peygamber'in hadislerinde böyle bir şey yoktur." (s.102)

[73] Taberi, ***a.g.e.***, I. 410
[74] Taberi, ***a.g.e.***, I, 414
[75] Taberi, ***a.g.e.***, I.415; İbn Esir, ***el-Kamil***, s.112.113
[76] Taberi, ***a.g.e.***, I. 418,419
[77] Hıcr 15/49-51
[78] Asım, ***Kamus***, III, 654 (DYF Maddesi)

Burada **konu bütünlüğünün** sağlanması açısından Hud, Hıcr ve A'râf surelerindeki anlatımlar topluca ele alınarak olay nakledilecektir.

Meleklerin Hz. İbrahim'e gelişlerini ifade etmek için Kur'an'da kullanılan lafız; ***caet***'tir[79] Arapça'da *gelmek* anlamına gelen **eta** fiili de vardır. Burada neden **cae** kullanılmış da **eta** kullanılmamıştır?

Bu sorunun cevabını bulabilmek ve söz konusu iki fiil arasındaki nüansı yakalayabilmek için **eta**'nın, *kademeli, belli bir süre içinde geliş ve yürümeyi,*[80] **cae**'nin ise; *bir yol katederek bir yere gelme ve orada bulunma halini* ifade ettiğinin[81] ortaya konulması gerekecektir.

Bu bilgiler çerçevesinde Hz. İbrahim'in, elçilerin / **rusul** gelişini görmediği, kendisine ulaştıkları, karşısında oldukları anda onları gördüğü, hatta meleklerin, normal insanlar gibi **yürüyerek** gelmedikleri söylenebilir.[82]

Ayetlerin devamında aynı lafızlar kullanılarak melek elçilerin **büşra** / müjdeyle geldikleri ve "**selam**" dedikleri Hz. İbrahim'in de yine "**selam**" lafzıyla karşılık verdiği bildirilir.[83]

"Selam", "selam" tarzındaki bir selamlaşma şekli, bizim alışık olmadığımız bir tarzdır. Biz "**aleyküm**" lafızını da kullanırız. Bu kısaltılmış selam türünün neden melekler ve Hz. İbrahim tarafından

---

[79] Hud 11/69; Ankebut 29/31

[80] Asım, ***Kamus***, IV, 853-854 (ETV/ETY Maddesi)

[81] Asım, ***Kamus***, I, 21-22 (CYE Maddesi)

[82] Nakillerde melek elçilerin genç ve yakışıklı erkekler suretinde ve yaya / yürüyerek / ***ricalen*** geldikleri söylenir. (Taberi, ***Tarih***, I, 410; Salebi, ***Arais***, s.103; İbn Esir, ***el-Kamil***, I, 118; Asım Köksal, ***Peygamberler Tarihi***, I, 249); Bu bilgi ayetteki **câe** lafzının anlamına muhaliftir. Çünkü **câe** bir varlığın bir yol katederek bir yere gelme ve orada bulunma halini ifade eder. (Asım, ***Kamus***, I, 21-22, CYE Maddesi) Yürüyerek gelme; kademeli bir geliştir., bunun Arapça'daki karşılığı ise "*bir süreç içinde ve yürüyerek gelme*" anlamındaki (Asım, ***Kamus***, IV, 853-854, ETV/ETY Maddesi) **etâ** fiilidir. Ayette **câe** yerine **etâ** fiili zikredilseydi, melek elçilerin / ***rusul*** yürüyerek geldikleri nakli, ayetle uygunluk arzedecekti. Fakat "***elçilerimiz İbrahim'e ciet edince***" (Ankebut 29/31; Hud 11/69) ayeti bu ihtimali ortadan kaldırmaktadır. Kısacası elçiler yürüyerek gelmemişlerdir ve nasıl geldikleri hakkında açıklayıcı bir bilgi de ayette mevcut değildir. Aslında bu detayın bilinmesi kıssanın ortaya konmasında çok önemli bir katkı da sağlamayacaktır.

[83] Hud 11/69; Zariyat 51/25; Hıcr suresi 52. ayette sadece meleklerin "**selam**" dedikleri söylenmektedir.

tercih edildiğinin tartışmasını yapacak değiliz. Sadece bir inceliğe / farklılığa değinmek istedik.

1. Hz. İbrahim'in Konuklarına İkramı :

Hz. İbrahim son derece cömert ve misafirperver bir insandır.[84] O'nun Kabe'de bir aşevi yaptırıp orada yemek çıkarttığı, her gelenin burada karnını doyurma imkanının olduğu, kendisinin de misafirsiz hiç sofraya oturmadığı nakledilir. Melek elçiler O'na misafir olmuşlardır. Hz. İbrahim onların **münkerun kavm** / tanınmadık, daha önceden görülmemiş bir topluluk olduklarını söylemektedir.[85]

Bir beldeye gelmiş fakat oranın halkı tarafından tanınmayan insanların kimliği hakkındaki en kestirme ve mantıklı cevap "**yolcu**" olabilecekleri ihtimalidir. Yolcuya da insanlık namına yapılacak en geçerli ve yararlı şey, acıkmış olabileceği kuvvetli bir olasılık olduğundan, ikramda bulunmak, önüne **yemek** koymaktır.

Hz. İbrahim de öyle yapmıştır. Kur'an'daki anlatımıyla; hemen yanlarından kısa bir süre ayrılıp ***Ehline*** gitmiş, çabucak ***hanîz***[86] ve ***semîn*** bir ***ıcl*** getirmiştir.[87] Kaynaklar bunun; pişirilmiş ve ayrıca iki taş arasına konulup kızartılmış bir buzağı ya da buzağı kebabı olduğunu söylemektedirler.[88]

Ayette, "**buzağı**" karşılığı verilerek aktarılan lafız için "***ıcl***"in kullanılması dikkat çekicidir. Aynı "***ıcl***", Hz. Musa kıssasında, O'nun Tur'a ikinci defa gidişinde otuz gün sonra döneceğini belirtip kardeşi Harun (as)'a İsrailoğulları'nı bırakıp aralarından ayrıldığında, dönüşünün on gün geciktiği ve kavmin arasındaki **Samirî**'nin daha önce başlattığı tahrikleriyle bu son on günde başarıyla ulaştığı ve bu arada yaptığı **buzağının** anlatımında da karşımıza çıkmaktadır.[89]

[84] Hz. İbrahim'e bu özelliğinden dolayı "**ebu'l-Edyaf**/misafirler babası" lakabı verildiği hk. bkz. Kamil Miras, ***Tecrid Tercümesi***, IX, 107
[85] Zariyat 51/25
[86] Hud 11/69
[87] Zariyat 51/26
[88] Taberi, ***Tarih***, I, 336
[89] "**Icl**"ın Kur'an'daki kullanımları için bkz. Bakara 2/51,54,92,93; Nisa 4/153; A'raf 7/148,152; Hud 11/69; Taha 20/88; Zariyat 51/26

Samirî'nin buzağı şeklindeki yaptığı putun Kur'an'da *"ıcl"* olarak isimlendirilmesi, Hz. Musa'yı dönünceye kadar İsrailoğulları'nın beklemeyerek acele etmelerine bağlanmaktadır.[90] Hz. İbrahim'in konuklarına ikram ettiği buzağı hakkında da *"ıcl"*'in kullanılması, O'nun hemen çabucak / acele olarak buzağıyı hazırlattığını ve misafirlerine buyur ettiğini düşündürmektedir.

İbrahim Peygamber'in acelesinin sebebi; Taberi'deki *"Meleklerden önce onbeş günden beri evinin misafirsiz kaldığı, hiç gelen olmadığı, bu halin Hz. İbrahim'i üzdüğü, O'na kötü tesir ettiği, meleklerin gelmesinin kendisini sevindirdiği ve hemen onlara ikramda bulunduğu"*[91] rivayetiyle açıklığa kavuşmaktadır.

Sofraya hep misafirle oturmuş birisi için konuksuz geçen onbeş gün elbette uzun ve sıkıcıdır. Bu süre sonunda gelen kim olursa olsun kendine sunulan ikram hem bol ve kaliteli hem de **çabuk** olacaktır.

Hz. İbrahim'in kızartılmış buzağıyı ikram edişi Kur'an'da ***"böylece onu onlara takrîb etti"***[92] ifadesiyle anlatır. **Takrîb etmek**: hızla yaklaştırmak demektir.[93] **Icl**'in ifade ettiği acele, çabukluk anlamını, "**karrabe**" fiilinin hemen bir sonraki ayette kullanılması da desteklemekte ve kuvvetlendirmektedir.

2. Konukların Yemeğe El Sürmemeleri :

Icl / buzağı, pişirilmiş, kızartılmış ve misafirlere sunulmuştu. Ama bunlar insan suretinde melekler olduklarından yemeğe el sürmemişlerdi. Çünkü insanlar, *maddi varlıklar olduklarından* **yemek** zorundadırlar. Bu, yaşamlarını devam ettirmeleri için şarttır. Ama dünya denilen üç boyutlu alemin dışında yaşayanlar için aynı mecburiyetten söz edilmez. Tam aksine onlar yemez içmezler.

---

[90] Taberi, ***Tefsir***, I, 283,284; Bu konuda daha detaylı bilgi için bkz. A. Sayı, ***Hz. Musa***, s.220-224

[91] Taberi, ***Tarih***, I, 336

[92] Zariyat 51/27

[93] Asım, ***Kamus***, I, 423-425 (KRB Maddesi) Ayrıca bkz. III, 780-785 (BRK Maddesi)

Yiyip-içmenin insanlara has bir özellik olduğu, Kur'an'da, **Hz. İsa** ve annesi **Hz. Meryem**'in ikisinin de ***taamı ekl ettikleri*** / yemek yedikleri[94], yani ilah olmayıp insan oldukları söylenirken dile getirilir.

"Maddi şekillere bürünen ruhani varlıkların görünür şekillerine bazı etkilerin izi bulaşsa da onlar maddi şekiller içinde de yemez içmezler. Nitekim insan şekline girip de Hz. İbrahim'e giden meleklerin kendilerine ikram edileni yemedikleri[95] buna delildir."[96]

Melek elçilerin buzağıyı yemediklerinin anlatıldığı ayet ***"eydlerinin ona vasl etmediğini ru'yet edince..."***[97] diye başlamaktadır. **Eyd**; *eller* demektir. **Vasl etmek** ise; *ulaşmak, bitişmektir.*[98] Demek ki; melekler buzağıya ellerini sürmemişler dolayısıyla ağızlarına da götürmemişlerdir.

Ru'yet eden de Hz. İbrahim'dir. İbrahim (as) sadece gözüyle görmekle kalmamış aynı zamanda bir görüş / rey sahibi olmuştur. Bu, muhtemelen, onların **melek** olduklarını anlamasıdır. Zira o ana kadar gelenlere hep normal insan muamelesi yapmıştır. **Icl** / buzağı kızarttırması bunun en güzel örneğidir.

Genç ve yakışıklı erkekler[99] suretinde gelen meleklerin dış görünüşlerinden hareketle insandan başka bir varlık olduklarını düşünmek pek mümkün görünmemektedir. **Hz. İbrahim**, peygamber olduğu halde onların melek olduklarını önceden bilememiş ve insan muamelesi yapmıştır. İbrahim (as)'ın böyle davranması **normaldir**. Çünkü peygamberler, kendilerine Allah'tan bir **bildirme** / vahy olmadıkça bu tip olaylar karşısında diğer insanlardan farklı düşünemezler.

Buna rağmen Hz. İbrahim, gelenlerin buzağıya el sürmemelerini değerlendirmiş ve onların **normal insan** olmadıkları sonucuna varmıştır. İşte burası bir peygamberden beklenen davranıştır ve O'nun kavrayış bakımından sıradan insanlardan **farklı** olduğunun kanıtıdır.

---

[94] Maide 5/75; Bu ayetin Hz. İsa'nın tanrılığına reddiye olduğu hk.bkz. E. Ruhi Fığlalı, ***İslam'da İtikadi Mezhepler Tarihi***, s.259

[95] Bu konuda bkz. Zariyat 51/24-27

[96] Süleyman Ateş, ***İnsan ve İnsanüstü, Melek, Cin, Şeytan***, s.29

[97] Hud 11/70

[98] Asım, ***Kamus***, IV, 138-140 (VSL Maddesi)

[99] Taberi, ***Tarih***, I, 410; Salebi, ***Arais***, s.103; Ibn Esir, ***el-Kamil***, I, 118; A. Köksal, ***Peygamberler Tarihi***, I, 249

Taberi'de; kızartılmış buzağının kendilerine ikramından sonra melek elçilerle Hz. İbrahim arasında geçen şu konuşma nakledilir. Melekler;

- *Ey İbrahim, biz parasını ödemeden hiç yemek yemeyiz*, dediler. İbrahim (as);

Bu yemek paralıdır, karşılığı vardır, cevabını verdi. Melekler;

- *Bunun parası / bedeli nedir?* diye sordular. İbrahim (as) da;

- *Yemeğe başlamadan Allah'ın adını anar (Besmele çeker) sonunda da O'na hamd edersiniz*, karşılığını verdi. Bu cevap üzerine meleklerden Cebrail Mikail'e baktı ve;

- *Rabbinin İbrahim'i halil / dost edinmesi yerindedir ve İbrahim buna layıktır*, dedi[100]

Hemen belirtmek gerekir ki bu rivayetin ravi zincirindeki **Süddi**'nin asıl adı **Muhammed b. Mervan** olup hadisçilere göre bilinen bir yalancıdır.[101] Bu rivayet de israiliyyattandır.[102]

Hz. İbrahim'e elçi sıfatıyla gelen meleklerin, buyur edildikleri sofradan yemek yedikleri de iddia edilir ki bu açıkca İslam'ın **melek** telakkisine aykırıdır ve tamamen Tevrat'a ait[103] ifadelerdir.[104]

3. Hz. İbrahim'in Elçilerden Korkması :

Melek elçilerin yemeğe el sürmemeleri Hz. İbrahim'i bir görüş sahibi yapmış ve onların melek olduklarını, gelişlerinin de **kötü son için** olduğunu düşündürmüştür. Aslında onların Hz. İbrahim'i ziyaretlerinin asıl amacı kendisine bir müjde vermek içindir yani elçiler **iki işi** birden görmekle görevlendirilmişlerdir. Bunların birincisi Hz.

---

[100] Allah'ın İbrahim Peygamber'i dost edindiği hk. bkz. Nisa 4/125

[101] Ebu Abdillah ez-Zehebi, ***Mizanu'l-İ'tidal fi Nakdi'r-Rical***, IV, 32,33; İbn Hacer el-Askalanı, ***Tehzibu't-Tehzib***, s.436,437; Reşid Rıza, ***Tefsiru'l-Menar***, VII, 557

[102] Abdullah Aydemir, ***Tefsirde İsrailiyyat***, s.294-295

[103] Tevrat, Tekvin 18/8; İbn Esir, ***el-Bidaye ve'n-Nihaye***, I, 161

[104] A. Aydemir, ***a.g.e.***, s.302-303

İbrahim'e uğrayıp **müjde vermek**, ikincisi de **Lut Kavmini helak etmektir**.

Fakat ilk anda İbrahim Peygamber'e neden geldiklerini yani geliş amaçlarını söylememişlerdir.[105] Basireti son derece güçlü bir peygamber olan Hz. İbrahim, bu belirsizlik içinde korktuğunu gizlememiş ve "***muhakkak biz sizden vecilûnuz***"[106] demiştir.

Kullanılan iki masdarından biri "**vecel**", diğeri "**mevcel**" olan ve *korkmak* anlamına gelen **VCL**; Kur'an'daki beş kullanımın üçünde kalple birliktedir. Bunların ikisinde müminler tarif edilirken "***onlar Allah zikredildiği*** / hatırlatıldığı-anıldığı ***zaman kalpleri vecel eden kimselerdir***"[107] buyurulur. Demek ki **vecel etmek** kalbî, hissî bir başka deyişle derinden hissedilen bir korkudur.

İttika veya Kureyş suresinin sonundan hatırladığımız **havf** da korkmak demektir. Ama **havfın**; *bir saldırı ihtimali veya ses dolayısıyla insanda oluşan bir korku* olduğu söylenebilir. Daha da açacak olursak **havf**; maddî, görünen bir sebebe, işitilen sese dayalı bir korkudur.

Vecelin ise; "*su irkilecek çukur*"[108] karşılığı dikkate alınırsa yukarıdaki "*derinden hissedilen korku*" manası daha bir kesinlik kazanır.

Hz. İbrahim ve ailesi / Ehli içinde bulundukları kavmin putperestliğini bildikleri için ve muhtemel bir azabın bu melekler tarafından getirilmiş olabileceğini düşünerek, onlardan korkmuş olabilirler.

4. Hz. İbrahim'e Müjdenin Verilişi :

Melekler Hz İbrahim'in korktuğunu / *vecel* görünce neden geldiklerini açıklamışlar ve "***vecl etme muhakkak biz sana alîm bir***

[105] Bu yüzden Hz. İbrahim'in hanımı Sara'nın gelen elçi meleklerin de Lut kavminin yaptığı meşhur ameli yapacaklarını zannettiği (Taberi, ***Tefsir***, XII, 72), halbuki bunun İsraili bir rivayet olduğu hk. bkz. A. Aydemir, ***Tefsirde İsrailiyyat***, s.302

[106] Hıcr 15/52

[107] Enfal 8/2; Hacc 22/35; Diğer ayet için bkz. Müminun 23/60

[108] Asım, ***Kamus***, IV, 136 (VCL Maddesi)

ğulâmla tebşir ediyoruz"[109] demişlerdir. Hud ve Ankebut surelerinde[110] ***büşrâ*** sözcüğüyle anlatılan müjdenin mahiyeti burada açığa kavuşmakta ve *ilim sahibi olacak bir erkek çocuk* olduğu anlaşılmaktadır. Bu üç ayet de *Kur'an'ın Kur'an'la Tefsiri* metoduna örnektir.

Elçilerin yaptığı bu açıklamanın hem Hz. İbrahim'i hem de diğerlerini rahatlatmış, endişelerini gidermiş olduğu anlaşılıyor. Bu aşamada İbrahim Peygamber'in, bir kaç kişinin sözcülüğünü yaparak "***biz sizden vecilûnuz***" demesine karşılık olarak melek elçilerin verdikleri cevapta sadece Hz. İbrahim'i muhatap almaları dikkat çekmektedir.

Allah tarafından gönderilen elçilerin yine O'nun rasulü olan bir peygamberle muhatap olup O'nunla konuşmaları aslında normal bir davranış biçimidir. Melek elçiler daha sonra Hz. İbrahim'in eşi Hz. **Sara**'yı muhatap alıp ona da İshak'la Yakub'u müjdeleyeceklerdir.

5. Hz. İbrahim'in Verilen Müjde Karşısında Hayretini Gizleyememesi :

İbrahim Peygamber verilen bu müjdeye bayağı şaşırmış ve şöyle demiştir: "***Ben kibera messetmiş*** / kocamış ***üzereyken beni mi tebşîr ediyorsunuz*** / müjdeliyorsunuz ***ne ile*** / neye dayanarak ***tebşîr ediyorsunuz?***"[111]

Hz. İbrahim'in bu sırada 120 yaşında olduğuna dair nakiller[112] O'nun neden şaşırdığı sorusu hakkında bize ip ucu vermektedir.

Erkek için cinsel işlevin sona erme yaşı kesin olarak şudur, denemese bile genellikle 70 yaştan sonra artık erkeğin çocuğunun olma ihtimali hayli azalmaktadır. [113] Kaldı ki **Hz. İbrahim** 120 yaşına gelmiştir ve hayretini gizleyememesi doğaldır.

---

[109] Hıcr 15/53
[110] Hud 11/69; Ankebut 29/31
[111] Hıcr 15/54
[112] Taberi, ***Tarih***, I. 337
[113] Cinsel işlevin sonunun 60-80 yaş olduğu hk. bkz. Anthony Smith. ***İnsan, Yapısı ve Yaşamı***, s.52,60

Bu müjdeyi Hz. İbrahim'in hanımı Sara[114] da şaşkınlıkla dinlemiş, ellerini yüzüne kapatarak "*acûzun akîm*" demiştir.[115] Bu: *kısır bir kocakarı* demektir. Nakiller **Sara Hanım**'nın da o dönemde doğurganlık yaşını çoktan geçtiğini, 70 yaşında olduğunu söylemektedirler.[116]

Yetmiş yaşına gelmiş ve üstelik de kısır olan[117] bir hanıma çocuğu olacağının müjdelenmesi elbette onda şaşkınlık doğuracaktır.

Hz. İbrahim'in meleklere bu müjdeyi neye dayanarak verdikleri sualini; "***bunu sana hakla tebşîr ediyoruz*** / müjdeliyoruz ***kânitînden*** / umutsuzlardan ***olma***"[118] şeklinde cevaplandırmışlardır. Onlar bu ifadeyle doğru söylediklerini ve müjdelenen alîm erkek çocuğun kesinlikle doğacağını, bu konuda tereddüt edilmemesi ve ümitsiz olunmaması gerektiğini belirtmek istemişlerdir.

Hz. Sara'nın "***acûzun akîm*** / kısır bir kocakarı" dediğini de duyan melek elçiler "***kezalik*** / bu iş aynen söylediğimiz gibidir, ***Rabbin kavletti*** / buyurdu ***O hakîmdir alîmdir***"[119] cümleleriyle cevap vermişlerdir. Ayette "***rabbin***" derken melek elçilerin kullandığı zamir, müfret muhataba zamiri olan "***ki***" dir. Bu, cevabın bizzat Hz. Sara muhatap alınarak verildiğini göstermektedir.

Melek elçilerin "***kanîtînden*** / umutsuzlardan ***olma***" sözlerine cevaben Hz. İbrahim, "***Sapıkların / dâllûn dışında rabbının rahmetinden kim umut kesebilir / kunut?***"[120] diyerek bu müjdenin kendisini sadece şaşırttığını, bir an için inanamadığını, normal şartlarda kendinin ve eşinin yaşı geçtiğinden, ihtiyarladıklarından dolayı böyle davrandığını yoksa Rabbı'nın rahmetinden umut kesmesinin kesinlikle söz konusu olamayacağını, sadece dalalette olan sapıkların böyle bir tutum içinde olabileceklerini açık olarak ifade etmektedir.

Burada Hz. İbrahim'in **akılcılığı** bir defa daha gündeme gelmektedir. O nasıl ki Rabbına -inandığı halde- ***mevtayı*** / ölüyü

---

[114] Taberi, ***Tarih***, I, 336,337,338
[115] Zariyat 51/29
[116] Taberi, ***Tarih***, I, 337
[117] Hz. Sara'nın kısır olduğu ve İbrahim (as)'ın Hz. Hacer'le evlenmesine müsade ettiği hk.bkz. Taberi, ***Tarih***,I,334
[118] Hıcr 15/55
[119] Zariyat 51/30
[120] Hıcr 15/56

nasıl ihya ettiğini / diriltiğini sorma cesaretini göstermiş ve cevabını almışsa, orada aklını devreye soktuğu gibi aynı şekilde bu meselede de müjdenin aklına tam yatmamasından dolayı meleklerle etraflıca konuşmuş ve tatmin olmuştu.

6. Hz. İbrahim'in Eşi Sara'nın Gülmesi ve Kendisine Hz. İshak'la Hz. Yakub'un Müjdelenmesi:

Melekler Hz. İbrahim'e korkmamasını, kendilerinin **Lut Kavmine** gönderildiklerini / irsal belirttikten sonra Hz. İbrahim'in ayakta duran hanımı / imree gülmüştür.[121] "***Biz Lut Kavmine gönderildik***" cümlesi komik bir ifade değildir. Değildir de Hz. Sara neden gülmüştür?

Elçi meleklerin gelişinin, yemeğe el sürmemelerinden hareketle hayra alamet olmayan bir nitelik arz etmesi **Hz. İbrahim**'in kendisi ve ev halkını öyle endişelendirmiş, o derece üzmüş ve gergin hale getirmişti ki, kavimlerinin ve belki de kendilerinin helak olacaklarını düşünüyorlardı. Bu ruh hali içindeyken melek elçilerin "***Biz Lut Kavmine gönderildik***" sözleri Hz. Sara'yı rahatlatmış, öyle boşaltmıştı ki bu rahatlamanın sonucu olarak o gülmüştü.[122]

Bu değerlendirme bir ihtimaldir. Ama **Hz. Sara**'nın *kadınlığından* kaynaklanan duygusallığı, çabuk heyecanlanıp üzülmesi, olaylar karşısındaki tutumunu açıktan sergiliyebilecek özellikte olması, bu ihtimali kuvvetlendirmektedir. O'nun, rahatlamasını gülme ameliyesi olarak tezahür ettirmesi o kadar da anormal değildir, psikolojik bir durumdur.

Hz. Sara önce **İshak** (as)'la tebşir edilmiş / müjdelenmiştir. Hz. İshak; Kur'an'da kendisinin salihlerden[123], hidayete erdirilenlerden[124], mübarek kılınanlardan[125], ihlaslı, seçilmiş / mustafa ve güçlü[126], olarak bahsedilen ayrıca babası Hz. İbrahim'e peygamber / nebi

---

[121] Hud 11/71
[122] Hz. Sara'nın gülmesinin sebebinin; *kendisine Hz. İshak'ın müjdelenmesi* tarzında anlaşılması hk. bkz A. Aydemır, ***Tefsirde İsrailiyyat***, s.302
[123] Enbıya 21/72; Saffat 37/112
[124] En'am 6/84
[125] Saffat 37/113
[126] Sad 38/45-47

olarak müjdelenen[127] alîm / çok bilgili[128] olduğu bildirilen bir oğuldur.[129]

Hz. Sara'ya İshak (as)'ın ardından **Yakub** (as) müjdelenmiştir. O da kendisine vahyedilen[130], İhlaslı[131], sabr-ı cemil sahibi[132], Hz. İbrahim'e hibe edilmiş ve hidayete erdirilmiş[133] bir peygamber olup Hz. İshak'ın oğludur.

a. Hz. Sara'nın Müjdenin Verilmesinden Sonraki Tutumu :

Bu müjdelerden sonra Hz. Sara "***ya veyletâ*** / vay başıma gelenler ***ben acûz*** / ihtiyarlamış ***ve kocam da şeyh*** / kocamış ***iken ben mi doğuracağım? muhakkak bu mutlak acîb bir şeydir***"[134] demiştir.

Doğurganlık yaşını çoktan geçmiş bir hanımın buna şaşırması ve müjdeyi veren meleklere "*kocam da ben de ihtiyarım bu nasıl olur*" türünden aklî deliller getirmesi doğaldır. Hele aklını her yerde kullanan **Hz. İbrahim** gibi büyük bir peygamberin hanımının böyle söylemesine hiç şaşılmamalıdır.

Dikkat edilirse eşler, dünya şartlarındaki **normal işleyişi** kriter alarak hareket etmektedirler. Bu davranış tam anlamıyla bir peygamberin bu dünyada üstlendiği fonksiyonu ortaya koymaktır. Onlar olayın cereyan ettiği sırada **yaşayan birer insan** olduklarına göre **yeryüzü koşullarına** uymak ve somut olan her şeyi bu sistemde değerlendirmek, yürürlüğe koymak zorundadırlar.

Meleklerin Allah tarafından gönderildiklerini, söylediklerinin yanlış olamayacağını bildikleri halde hem peygamberin hem de eşinin aynı gerekçelerle melekleri sıkıştırmaları bize, bu dünyada

[127] Saffat 37/112
[128] Zariyat 51/28
[129] Ayrıca bkz. İ. Solmaz-L. Çakan, ***Kur'an-ı Kerim'e Göre Peygamberler***, I, 115-119
[130] Nisa 4/163; Ayrıca bkz. Bakara 2/136; Al-i İmran 3/84
[131] Sad 38/46
[132] Yusuf 12/83
[133] En'am 6/84, Ayrıca bkz. Solmaz-Çakan, ***Kur'an-ı Kerim'e Göre Peygamberler***, I, 121-123
[134] Hud 11/72

yaşadığımız sürece öncelikle her olayı **dünya şartlarında** değerlendirmemiz gerektiğini öğretmektir.

Toplumumuzda hem de kuvvetlice kök salmış çoğu batıl inancı bu mantıkla yeniden düşünüp karara varmalı ve bu düşünce sistemini insanlara öğretmeliyiz. Hz. İbrahim ve eşi, izledikleri bu yöntemle bize **ilim** düzeninin işleyişini göstermektedirler.

Verilen müjdenin acaip olduğunu belirten ayette iki ayrı pekiştirme / tahkik edatının kullanılması da dikkat çekicidir. Hz. Sara'nın gerçekleri söyleyerek **ben mi doğuracağım?** sorusunu sorarken böyle bir şeyin olamayacağı kanaatinde olduğu seziliyor. Bu sezginin "gerçek" olması da O'nun kendi ağzıyla söylediği "***muhakkak bu mutlak acîb bir şey***" cümlesinden anlaşılıyor. Zira (*okuyucunun hoşgörüsüne sığınarak tekrar ediyorum*) tahkik edatı olan **inne** ve **lam**'ın peşi peşine birlikte kullanılması, cümleyi sarfedenin o olay karşısındaki tutumunu; bunu kabul etmediğini ortaya koyar.

b. Elçilerin Hz. Sara'ya Verdikleri Cevap:

Hz. Sara'nın konuya akılcı yaklaşımı ve kabullenmede çektiği güçlük karşısında melekler işi inanç boyutuna çekmişler ve "***Allah'ın emrinden*** (olan bir şeye) ***mi ucb ediyorsun*** / şaşırıyorsun"[135] sorusuyla mukabelede bulunmuşlardır. Bundan sonra artık Hz. Sara'nın lafı uzatmayıp başka konuşmadığı ve bu cevabı yeterli bulduğu anlaşılıyor. Çünkü O, bunun yeryüzü koşullarında gerçekleşen normal bir olaydan öte "*mucize*" türünden *harikulade* olduğunu idrak etmiştir. Böyle işler gerçekleşirken mantık sınırlarını aştığını bildiği için sözü fazla uzatmamıştır.

[135] Hud 11/73

7. Elçilerin Asıl İşleri :

Hz. İbrahim "***hatbınız nedir ey mürseller*** / elçiler"[136] ifadesiyle merakının henüz gitmediğini belirtmiş ve onların asıl geliş amaçlarını öğrenmek istemiştir.

"**Hatb**"; mutlak olarak iş demektir. Rağıb el-İsfehânî'nin açıklamasına[137] göre bu; *hakkında insanların birbirleriyle konuşmalarının, görüş belirtmelerinin çok olduğu, büyük (azîm) bir iştir*. Bu açıklama **hatb** teriminin anlamını özelleştirmiş, mukayyed kılmıştır.[138]

Rağıb'ın bu açıklaması **İbrahim Peygamber'in** gerek kendi kavmi gerekse **Hz. Lut**'un kavminin yaptığı yanlışlıklar, aşırılıklar ve bunların beraberinde getireceği kötü akıbet hakkında akl-ı selim insanlarla konuşmuş ve beraberce düşünmüş olabilecekleri ihtimalini akla getirmektedir.

Bu soruyla Hz. İbrahim'in ne derece basiretli / ileri görüşlü olduğu ve akılcılığı bir defa daha ortaya çıkmaktadır. Zira O, elçi meleklerin o ana kadar yaptıklarının **ayrıntı** olduğunu anlamıştır. O'na göre meleklerin **asıl işleri** / hatb bunlar değildir ve muhtemelen daha başka / helak türünden bir şey için gönderilmişlerdir.

"***Hatbınız*** / asıl işiniz ***nedir ey elçiler***" cümlesinin kelime dizilişi de Hz. İbrahim'in merakının fazla olduğunu ve onun için "***ey mürseller***" hitabını sona getirdiğini düşündürmektedir.

Melekler de nihayet gönderiliş gayelerini bu sorudan sonra söylemişlerdir: "***Muhakkak biz mücrimin olan kavme irsal edildik.***"[139] "***Mücrimîn kavm***"in tefsiri de Hud suresindeki şu ayette yapılır: " ...***muhakkak biz Lut Kavmine irsal edildik.***"[140] *Kur'an'ın Kur'an'la Tefsiri* metodunun örnekleri içerisine bu iki ayet de alınabilir.

---

[136] Hıcr 15/57
[137] Rağıb. ***Müfredat***, s.150
[138] Asım, ***Kamus***, I, 227 (HTB Maddesi)
[139] Hıcr 15/58
[140] Hud 11/70

"Muhakkak biz bu karyenin Ehlini muhlikûnuz muhakkak onun Ehli zalimîn idi" ayeti[141] de meleklerin Lut Kavmine neden gönderildikleri sorusuna cevap mahiyetindedir.

O halde elçi meleklerin asıl işleri; Ehli zalimler olan bir karyeyi / anakenti helak etmektir. *"Bu karyeyi"* derken kullandıkları **hâzihi** işaret zamiri yakın için kullanıldığına göre[142] Hz. İbrahim'le **Hz. Lut**'un yaşadığı bölgeler birbirine yakın olmalıdır.

"Karyenin Ehli" tamlamasının anlamı ise; *Sedum'da yaşayan, Hz. Lut'un bütün gayretlerine rağmen eşcinsel ilişkide sınır tanımayan, üzerinde iskan ettikleri yerle yaptıkları çirkinliği özdeşleştiren insanlar* şeklinde verilebilir.

8. Hz. İbrahim'in Lut Kavmi Hakkında Elçilerle Mücadele Etmesi:

İbrahim Peygamber'in korkması / rav[143] geçince ve kendisine müjde / büşra gelince **Lut Kavmi** hakkında meleklerle mücadele etmeye başlamıştır.[144] *"Bu karyenin Ehlini mühlikûnuz"*[145] diyen elçilerin ne kasdettiğini anlayan Hz. İbrahim *"muhakkak orada Lut vardır"*[146] demek suretiyle melekleri bundan vazgeçirmeye çalışmıştır.

Kur'an'da Hz. İbrahim'in bu tutumu O'nun halim / çok içli, evvâh / yumuşak huylu ve münîb / kendini Allah'a vermiş bir kişi oluşuna bağlanır.[147]

Hz. İbrahim meleklerin asıl işlerinin **Lut Kavmi**nin helakı olduğunu öğrenip, kendisine geliş sebeplerinin sadece müjde olduğuyla da bunu pekiştirince devamındaki ayetlerden[148] anlaşıldığına göre *"neden Lut Kavmini helak edeceksiniz, onlar bu*

---

[141] Ankebut 29/31
[142] Ahmet Yaşar, ***Arapça'nın Temel Kuralları***, s.358
[143] Asım, ***Kamus***, III, 269-271
[144] Hud 11/74
[145] Ankebut 29/31
[146] Ankebut 29/32
[147] Hud 11/75
[148] Hud 11/76

azabı gerçekten hakkettiler mi? gelin vazgeçin bu işten. cezalandırmayın onları" türünden meleklerle tartışmaya girmiş ve **Lut Kavminin** savunuculuğunu yapmıştır.

Bu konuşmaların fazla tesirli olmadığını, belki de hiç işe yaramadığını sezmesinden olacak ki en sonunda *"iyi her şey kabul ama orada **Lut** (as) var*[149] *O bir peygamberdir, **Lut** (as) orada olduğu halde siz yine mi helak edeceksiniz, yapmayın, aralarında Allah'ın elçisi olan bir kavmi nasıl helak edersiniz?"* tarzında meleklerle olan mücadelesini sürdürmüştür.

Katade'den gelen bir nakle göre Hz. İbrahim bir de meleklerle **pazarlığa** girişmiş ve bundan da sonuç alamamıştır. Taberi'nin rivayet ettiğine göre[150]; *aralarında elli müslüman olduğu takdirde de **Lut Kavmini** helak edecek misiniz?* diye sorduğunda melekler; *aralarında elli müslüman bulunduğu takdirde Lut Kavmini helak yok etmeyeceğiz.* diye cevap vermişlerdir.

Hz. İbrahim kırka, otuza ve sonunda ona inmiş ve melekler de aralarında *on müslüman bulunduğu takdirde* **Lut Kavmini** helak etmeyeceklerine söz vermişlerdir. Ama kavimde Allah'tan korkan on kişi bile yoktur.[151] Zaten **İbrahim Peygamber** de aralarında **on tane** bile müslümanın bulunmadığı bir topluluktan hayır gelmeyeceğini bilmektedir.

Dikkatli bir okuyucu bu **on** sayısı üzerinde yorum yapabilir ve *neden sekiz ya da dokuz değil de ondur, on kişi bir toplumun çekirdeği midir, herhangi bir insan grubundan hayır gelmesi için aralarında en az on tane Allah'ını bilen, O'nun düzenlemelerine uyan yani salih olan kişinin mi olması gerekir?* suallerini sorabilir.

İşin ilginç yanı: Hz. Peygamber'in de etrafında ilk başta **aşere-i mübeşşere** / (cennetle müjdelenenler) denilen on kişilik bir grup vardır. Akabe beyatına katılan ve Medine'ye İslamiyeti götürenler **onaltı** kişiydi. Yine Hz. İsa'nın havarilerinin sayısı **onüç**'tür. Acaba toplumda bir kitle hareketi başlatmak için asgari **on** adam mı gerekiyor? insanlara yeni şeylerle gelen birinin orada tutulması için kendisine gönülden bağlı en az on kişi mi lazım? On tane samimi destekçisı olmayan dava, görüş vs. başarılı olamaz, tutunamaz mı?

149 Ankebut 29/32
150 Taberi, ***Tarih***, I, 412
151 Hz. Lut'un ailesi dışında kendisine inanan 5 kişi bile olmadığı hk. bkz. Hans Von Aiberg, ***Arzdan Arşa Sonsuzluk Kulesi***, s.97

Bu soruların hepsine olumlu anlamda evet dense herhalde büyük bir hata yapılmış olmaz.

Yine dikkatli bir okuyucu bunların dışında *"İbrahim Peygamber **Lut Kavminin** avukatı mıdır, neden onlar adına meleklerle mücadele etmektedir, yaptıklarından dolayı cezalandırılmalarını neden istememektedir, onun bu tutumu ne ile izah edilebilir...?* sorularını da doğal olarak soracaktır.

Ama bunlar; cevabı, Kur'an'da ***"muhakkak İbrahim mutlak halimdir, evvahtır, münîbdir"***[152] şeklinde mevcut olan sorulardır.

Devamlı akılcılığıyla, ilim zihniyetiyle ileri çıkan İbrahim (as), katı yürekli, ruhsuz, acımasız biri değil , bunların tam aksine duygusal, yumuşak huylu, üzülen, insanlara acıyan ama aynı zamanda Allah'a teslim olabilen, O'nun emirlerine kesinlikle itirazda bulunmayan bir şahsiyettir.[153]

Akılcılık yönü fazla olan, çok soru sorarak kendini tatmin etmek isteyen, aklına iyice yatmadıktan sonra söyleneni kabullenmeyen, olayları önce yeryüzü şartlarında değerlendiren tiplerin genelde duygusal değil, biraz katıca hatta taş yürekli oldukları bilinir ya da öyle zannedilir.[154] Ayette pekiştirme / tahkik edatı olarak **inne** ve **lam**'ın kullanılması, Hz. İbrahim'in de bu özellikle bir insan zannedildiğine işaret eder. Halbuki O, hiç de öyle değildir.

9. Elçilerin Hz. İbrahim'e Cevabı :

Melekler Hz. İbrahim'in mücadelesinden biraz da sıkılmış olacaklar ki *"**Ey İbrahim bundan i'râz et** /* vazgeç, ***muhakkak bu Rabbının emri gelmiştir / ciet muhakkak onlara, kendilerine***

[152] Hud 11/75

[153] Hz. İbrahim'in güneşe, aya, yıldızlara baktıktan sonra sarfettiği "Ben batıp gidenleri sevmem / ***Lâ uhibbu'l-âfilîn*** sözüyle olaya gönülle yaklaştığı, zira sevginin bir gönül işi olduğu dolayısıyla Hz. İbrahim'in de bir gönül adamı olduğu hk. bkz. Mehmet Demirci, ***Yahya Kemal ve Mehmet Akif'te Tasavvuf***, s.16

[154] Erkeklerin kadınlardan daha güçlü, daha az duygusal, daha egemen, cesur ve sert görünümde oldukları hk.bkz. Arthur T. Jersıld, ***Çocuk Psikolojisi***, s.204-205

reddolunmayacak / gayr-ı merdûd bir azab îtâ edicidir gelicidir"[155] sözleriyle O'nu uyarmışlardır.

Bu ayette azabın hem **cîet** hem de **îtâ** ettiği bildirilmektedir. Bu iki lafız da *gelmek* demektir. **Cîet**, orada bulunması anında söylenen *geldi*, **îtâ** ise; *bir süreç içinde gelmedir*. Azap, meleklerle birlikte Cenâb-ı Hakk'ın emri vasfıyla cîet etmiştir yani hemen orada hazırdır, ama **Lut Kavmi** o güne kadar yaptıklarıyla, peygamberlerine karşı tutumlarıyla adeta azabı davet etmişler ve bilinçli olarak, sonucunun kötü olacağını bile bile, bir süreç içinde bunu getirmişlerdir.

İbrahim Peygamber'in "***orada Lut var***" endişesini de "***...biz orada kimin olduğunu daha iyi biliyoruz mutlak onu katiyyen tenciye edeceğiz karısının dışında Ehlini de...***"[156] sözleriyle gidermişlerdir.

Bundan sonra artık Hz. İbrahim'in mücadeleyi bıraktığını, **Lut** (as) ve Ehlinin de kurtulacağını duyduktan sonra rahatladığını, bir amca ve ince ruhlu bir peygamber olarak buna sevindiğini, tartışmaya devam etmesi halinde Rabbı'nın emrine karşı gelmiş olacağını da düşünerek konuşmasını sürdürmediğini anlıyoruz.

10. Elçi Meleklerin Hz. İbrahim'in Yanından Ayrılmaları:

Elçi melekler Hz. İbrahim'in yanından ayrılırken "***Allah'ın rahmeti ve bereketi üzerinize olsun Ehle'l-Beyt, O hamîd*** / övülmeye layık, ***mecîd*** / yücelerin yücesi*dir*"[157] demişlerdir. Ayette **Ehli beyt** tamlamasının kullanılması, evde Hz. İbrahim'in ailesinden başka söz gelimi aşçı gibi hizmetkarların da yaşadığını ve onların da beyt'i / ev benimseyip İbrahim ailesinin birer ferdi gibi oldukları, onlara devamlı beraber yaşamaktan kaynaklanan bir bağla bağlanmış olabilecekleri ihtimalini düşündürmektedir.

Hz. İbrahim'in evi, devamlı misafir ağırlanan bir konak olduğundan aşçı, bulaşıkçı ve belki yenilen sebzeleri yetiştiren bahçıvan, hayvanlara bakan çoban gibi kadroların bulunması kuvvetle muhtemeldir.

---

[155] Hud 11/76
[156] Ankebut 29/32
[157] Hud 11/73

D. ELÇİLERİN Hz. LUT'A GELİŞLERİ :

Hz. İbrahim'den ayrılan mürseller **Hz. Lut** ve ailesine[158] gelmişlerdir.[159] Burada da İbrahim'e yapılan ziyarette olduğu gibi tanışık olunmama, melek elçilerin yabancı, genç ve yakışıklı erkekler suretinde olmalarından dolayı **Hz. Lut**'un, onların kim olduğunu bilememesi sorunu vardır. **Lut Peygamber** hemen ilk etapta bunu dile getirmiş ve "***muhakkak siz münkerûn*** / tanınmayan ***kavmsınız***"[160] demiştir. Bunun anlamı, "*iyi, güzel, hoş geldiniz ama kusura bakmayın ben sizi tanımıyorum, daha önce hiç görmedim, lütfen kendinizi tanıtır ve niçin geldiğinizi açıklar mısınız?*" demek olmalıdır.

Melekler **Hz. Lut**'un bu ricasını anlamış olmalılar ki "***öyle değil, biz sana onda imtira ediyor oldukları şeyi getirdik***"[161] demişlerdir.

Peygamberlerin kendilerini uyarmasına karşılık "***eğer sadıklardan*** / doğru söylenenlerden ***isen bize Allah'ın azabını getir***"[162] diyen **Lut Kavmi**; *ya gerçekten söyledikleri doğruysa, Allah'ın elçisiyse, ya Allah'ın azabını hakikaten getiriverirse halimiz ne olur*, diye ciddi bir endişeye kapılmış ve **imtira** etmeye yani söylenenlerin ve azabın geleceğinin doğru olabileceğine yüzde elli ihtimal vermeye ve muhtemel azaptan korkmaya başlamıştır.

İmtira Kamus'ta "*şekk*" diye açıklanmaktadır.[163] İnanç açısından şekk % 50 oranındaki kabullenmedir. Kavmin yarı yarıya kabullendiği azabın gelebileceği endişesi meleklerin gelmesiyle yüzde yüz nisbetinde tamlığa, kesinliğe ulaşmıştır. Melekler, kavmin **Hz. Lut**'a söylediklerini bildiklerinden, "***biz şekk*** / şüphe ***ettikleri azabı getirdik***" demişlerdir.

Yukarıda Hz. İbrahim'in kendisine verilen müjdenin delilinin ne olduğunu meleklere sorduğu, onların da "***seni hakla tebşir ediyoruz***

---

[158] Hıcr 15/61
[159] Hud 11/77; Ankebut 29/33
[160] Hıcr 15/62
[161] Hıcr 15/63
[162] Ankebut 29/29
[163] Asım, ***Kamus***, III, 927-928 "*Azabın nüzulü hususunda şekk ediyorlardı*" açıklaması için bkz. Razi, ***Mefatih***, XIX, 205; **İmtira**'nın "*inkar*" anlamı için bkz. Zemahşeri, ***Keşşaf***, II, 583; **İmtira**'nın Kur'an'daki diğer kullanımlarına örnek olarak bkz. Meryem 19/34

/ müjdeliyoruz"[164] cevabını verdikleri söylenmişti. **Hz. Lut**'un da, amcası Hz. İbrahim gibi onlardan kanıt isteyip istemediğini bilmiyoruz, ama meleklerin *"biz sana hakla geldik* / etâ"[165] dedikleri, ayette belirtilmektedir.

Buraya kadar meleklerin gelişleri hep **câe** kökünden bir fiille belirtildiği halde[166] şimdi kendilerinin **etâ** köklü **eteynâke** fiilini kullanmaları zihinleri kurcalayabilir. İlk bakışta sanki diğer ayetlerle çelişiyor gibi görünen bu durumun izahı şöyle yapılabilir:

Câe'nin kullanıldığı ayetler bir şahsın ağzından çıkan cümleler olarak değil, olayın anlatımları olarak Kur'an'da yer almaktadır ve Hz. İbrahim'le yeğeni **Lut** (as)'ın durumları dikkate alınarak söylenmiştir, yani bu iki peygamber meleklerin geliş süreçlerini değil, sadece yanlarında bulunma hallerini görmektedirler.

Halbuki aynı geliş melekler açısından düşünülecek olursa onlar belli bir mesafe katederek, bunu bizzat yaşayarak gelmektedirler. Dolayısıyla kendi gelişlerini ifade etmek için **etâ** köklü fiili kullanmaları normaldir, gereklidir. Bu ayırım, *Kur'an'da her kelimenin, harfin ve hatta harekenin seçilerek ve bilinçli kullanıldığının* çok güzel bir örneğini de oluşturmaktadır.

Hz. Lut'un, kendisine misafir olan bu elçilerin kesin doğruyu söylediklerine inanması, bu hususta hiç kuşkusu olmaması gerekir. İşte O'na bu güveni vermek için melekler bir cümle daha söylemekte ve *"**muhakkak biz mutlak sâdıkûnuz*** / kesinlikle, hep doğru söyleriz"[167] demektedirler.

Bu belirtmeden sonra artık **Hz. Lut**'un *"acaba bunların söyledikleri doğru mu, yalan söylemeleri olası mı?"* gibi bir takım endişelerinin kalmadığını, elçi meleklerin söylediklerine inandığını anlıyoruz.

[164] Hıcr 15/55
[165] Hıcr 15/64
[166] Bu ayetler için örnek olarak bkz. Hud 11/77, Ankebut 29/33
[167] Hıcr 15/65. *"Onlara azabın nüzul edeceği haberinde sadıkûnuz"* değerlendirmesi için bkz. Zemahşeri, ***Keşşaf***, II, 583; *"Kelbî'nin Hakk lafzını azab olarak tefsir ettiği, bunun yakın olarak da anlaşılmadığı ama bu cümlenin te'kid için söylendiği"* hk.bkz. Razi, ***Mefatih***, XIX, 205

1. Elçilerin Gelmesinden Sonra Lut Kavminin Yaptıkları:

a. Koşarak Gelmeleri :

Lut Peygamber'e *"ey Lut biz senin rabbının rusulüyüz / elçileriyiz"*[168] diyerek yakışıklı genç erkekler / delikanlılar suretinde melek elçilerin geldiğini biliyoruz.

Hz. Lut'un evine misafir olan elçileri, gelirken gören olmuş mudur? Olmamışsa kendilerinin Hz. Lut'un evinde olduklarını kavim kimden ve nasıl öğrenmiştir? Bu soruların cevapları, ***"kavmi ihra' ederek geldi / cîet önceleri seyyiâtı amel ediyor idiler"***[169] ayetindeki ***ihra'*** lafzının analiziyle kendiliğinden ortaya çıkacaktır.

İhra': HRA kökündendir ve *sendeleyerek, ızdırapla tez tez yürümek, suratle gitmek, mızrağı yukarı dikerek geçip gitmek* anlamındadır. Aynı kökten türeyen **Tehri'** de mızrağı yukarı tutarak savaşıp gitmek demektir.[170]

Demek ki kavim hızlı hızlı ve belki dikilmiş mızrak gibi penisleri sertleşmiş, şehvetleri uyanmış bir şekilde Hz. Lut'un evine tez tez yürüyerek gelmişlerdir. Bu safhada yukarıdaki soruların yanına bir yenisi daha eklenmektedir. Zira haberi veren her kimse, elçilerden detaylı olarak bahsetmiş, onların yakışıklı olduklarını da muhtemelen söylemiş, dolayısıyla kavim, *şehvet hisleri kabarmış bir halde* gelmiştir. Dolayısıyla uçüncü soru şudur: *Haberi veren şahıs kavme ne demiştir?*

İhra' ile aynı köklü **Heyrea**; çoban kısmının kamıştan yapıp çaldıkları *düdüğe kavala* ve *şehveti galip kadına* denmektedir. **Her'a** da; *şehveti galip kadın* anlamındadır.[171]

Bu bilgiler, *"kavim kısa sürede birbiriyle nasıl bu kadar başarılı bir biçimde haberleşti?"* sorusunu, düdük, kaval ya da benzer bir

[168] Hud 11/81
[169] Hud 11/78
[170] Asım, ***Kamus***, III, 463-464 (HRA Mad.) **Teherru'** da **tehri'** ve **ihra'** ile aynı anlamdadır.
[171] Asım, ***Kamus***, III, 464

çağrı tekniğiyle haberi birbirlerine ulaştırmışlardır, açıklamasıyla cevapsız bırakmamaktadır.

Okuyucu, *"şehveti galip kadın"* karşılığının olayı tanımlamadaki katkısının ne olduğunu haklı olarak merak etmeye başlamıştır. Meleklerin **Hz. Lut**'un evinde olduklarını kavim nasıl öğrenmiştir? sorusu, Tevrat'ta *"bunu onlara haber veren **Lut Peygamber'in** karısıdır"*[172] diye açıklanmaktadır. Yine Onun şehvet düşkünü birisi olduğu bildirilmekte[173] ayrıca Kur'an'da ***"Allah, küfretmiş kimselere Nuh (as)'ın karısı ile birlikte Hz. Lut'un da karısını misal getirir ve bu ikisinin kocalarına ihanet ettiklerini, onların da hanımlarının kurtulmasına vesile olamadıkları, Nar'a*** / ateşe ***girdirilecekleri"***[174] haber verilmektedir.

Kamus'ta **Heyrea** ve **Her'a**'nın karşılığı olarak yazılan *"şehveti galip kadın"* ifadesinden yola çıkılarak, meleklerin gelişini kavme bildirenin, **Hz. Lut**'un karısı olduğu naklinin doğruluğuna hükmedilebilir. Yalnız o, her ferde ayrı ayrı *"bize yakışıklı, genç misafirler geldi, haberiniz olsun ..."* dememiş, belki bir-iki kişiye bunu söylemiş sonra kavim kendi arasında düdük veya kaval örneğindeki gibi muhtemelen sesle haberi yaymıştır.

Burada, **Lut Kavminin** bu metoda alışık olduğu, gelen misafirleri aynı tekniği kullanarak birbirlerine ihbar ettikten sonra onların ırzlarına geçtikleri, bunun örneklerinin çok olduğu düşünülebilir. Bu arada, kavim yol kestiği ve yolculara bu iğrenç uygulamayı yaptıklarını, altını çizerek tekrar belirtmeliyiz.

Aynı köklü **Teherru**'nun *savaşta askerlerin ellerinde mızraklar dik durur vaziyette gelmeleri*[175] karşılığı dikkate alınırsa da şunlar söylenebilir: **Lut Peygamber**'in evine gelen misafirleri, kendilerine teslim etmeyeceğini iyi bildiklerinden dolayı, ilk planda kullanmayı düşünmeseler bile en azından göz dağı vermek için gelirken yoldan sopalar temin etmiş olabilirler. Bu da muhtemelen **İhtira**'nın *"ağaç kırmak"* karşılığını bildiğimize göre yoldan gelirken çevredeki ağaçların dallarını kırmak suretiyle gerçekleşmiştir.

---

172 Tevrat, Tekvin, 19
173 Taberi, ***Tarih***, I, 418
174 Tahrim 66/10
175 Asım, ***Kamus***, III, 464

b. Müjdeleşmeleri / İstibşâr Etmeleri :

Hz. Lut'a melek elçilerin gelmesiyle ilgili olarak bir başka ayette de şehir halkı / ***medine Ehlinin istibşâr ettiği*** söylenir.[176] Beşir, büşra, mübeşşir, tebşir, gibi türevlerini dilimizde kullandığımız **BŞR** kökü; *bir kimseye bir nesne ile müjde etmek, deriyi kıllarından, yününden ayıklamak, temizlemek, kazımak* demektir.[177]

Öyleyse şehir halkı, peygamberlerinin evine parlak, genç ve yakışıklı delikanlıların geldiğini birbirlerine neşe içinde söylüyor, her duyan bir başkasına bunu coşkuyla, müjde verir gibi naklediyordu.

Ayette dikkat çeken bir kullanım "**Medîne Ehli**" tamlamasıdır. Burada Kavm-i Lut yerine neden bu ifadenin tercih edildiği sorusu, "**Ehl**"in karşılıkları dikkate alındığında şöyle izah edilebilir:

"**Ehl**"; *aralarında anlaşmazlık konusu olmayan ya da çok az olan, aynı idealler ve değerler etrafında kenetlenmiş, saf ve eriyik hale gelmiş, pürüz ve posa türünden fazla bir şey kalmamış insanlar topluluğudur.*[178] **Lut Peygamber**'e gelen elçi melekler hakkında da hemen herkes aynı şeye sevinmekte ve yine aynı şeyi düşünmektedir. Biraz sonra o delikanlılar Peygamber'in elinden alınacak ve ırzlarına geçilecektir. İşte burası onlar için büyük sevinç kaynağı, coşkulu bir şeydir.

Sayıları fazla olsa bile topluluk orada tek düşünceyi paylaştığından dolayı bir tek fert gibidir. Zira az sonra uygulamaya geçilecek planda kimsenin farklı görüşü yoktur. Aynı ideal ve zevk uğrunda eriyik hale gelmiş, posası kalmamış bir yağ gibidir artık onlar.

Düşünebiliyor musunuz altın / hazine arayan bir topluluk bir gün, aylardır peşinde oldukları şeyi bulmuşlar ve hedeflerine ulaşmışlardır. Hepsi nasıl sevinir, herkes yanında kim olursa olsun ayırt etmeden birbirine sarılır, öper, birlikte mutluluk şarkıları söylerler. Batı yapımı filmlerde benzeri sahnelere rastlamışsınızdır.

İşte şu anda gözünüzün önünde canlanan tablonun benzerini **Lut Kavmi**, peygamberlerine *genç* ve *güzel* misafirlerin geldiğini

---

176 Hıcr 15/67

177 Asım. ***Kamus***, II, 159-161 (BŞR Mad.)

178 Ali Sayı, ***Kur'an'da Ehl Lafzının Anlam Yönünden Konulu Analizi***, s.18

öğrendikleri andan itibaren sergilemiştir. Müjdeyi duyan o anda yanında, sağında solunda kim varsa, tanısın tanımasın kim denk gelirse karşısındakine iletmekte, müjdeyi alanın sevinci onu daha da coşturmaktadır. Herkes daha çok sevinmek, neşelenmek, yani daha çok kişiye bu müjdeli haberi ulaştırmak istemektedir. **Lut Kavminin** bu hali Kur'an'da müjdenin verilişini anlatan **BŞR** fiilinin **istif'âl** kalıbıyla söylenmesiyle belirtilmektedir.[179]

Ortalık bir *karnaval meydanı* gibi, çığlıklar, kahkahalar ve insanın sevinince çıkardığı diğer seslerle bir cümbüşe dönüşmüştür. Bu kanaatin doğruluğunu; "a" şıkkında detayı verilen **İhra**'yla aynı köklü **Heyrea**'nın *savaşta askerlerin sesleri, feryatları ve ortalıktaki toz-duman*[180] anlamları desteklemektedir.

Lut Kavminin bu neşesi ve müjdeleşmesi uzun sürmeyecektir.[181] Zira ertesi günün sabahı helak olacaklardır.[182]

2. Kavmin, Lut Peygamber'den Misafirlerini İstemesi :

Beldelerine aradıkları şartları taşıyan misafirler geldiğini öğrenen ve bunu birbirine müjdeleyen kavmin, daha sonra eşcinsel ilişki kurmak üzere bu elçileri Peygamberlerinden istedikleri anlaşılıyor.

Bu arada **Hz. Lut**'u sıkıştıracak, zor durumda bırakacak ve dolayısıyla sonuçta yakışıklı genç misafirleri kendilerine verdirtecek her şeyi deniyor ve yapıyorlardı. Söz gelimi, bunlardan birisi; Peygamber'e *diklenir bir eda ile* söylenen ***"biz seni alemlerden nehyetmedik mi?"***[183] ifadesidir.

Bunun anlamı şudur: *Biz seni insanlara doğruları anlatırken, onlarla teke tek ilişkide kullanılabilecek metodların hepsinden ve dolayısıyla misafir kabul etmekten de nehy etmedik mi, bu*

[179] **İstibşâr**'ın, **BŞR** ile aynı anlamda (*müjde vermek*) olduğu hk bkz. Asım, ***Kamus***, II, 160

[180] Asım, ***Kamus***, III, 463 (HRA Mad.)

[181] HRA kökünden olan **heri**'nin *tez ağlayan adam* karşılığı (Asım, ***Kamus***, III, 463) da bu görüşü destekler niteliktedir.

[182] Hicr 15/66

[183] Hicr 15/70

davranışları sana yasaklamadık mı? Neden bizim yasağımıza uymuyor ve hâlâ misafir kabul etmeye devam ediyorsun? Bizim sözümüzden çıktığına, bizim koyduğumuz yasağı çiğnediğine göre artık sana istediğimizi yapabiliriz, bizim tutumumuzun böyle olması tamamen senin yanlış hareketinden kaynaklanmaktadır...

Aslında elçi melekleri **Hz. Lut** özel olarak davet etmiş, kendilerini misafir etmek istemiş değildir. O ana kadar gelişen olayların tamamı O'nun iradesi dışında gerçekleşmiştir. Elçi melekler kendisine "çat kapı" gelmemişlerdir. **Lut Peygamber**'in öyle ya da böyle evine gelen konukları *"ne işiniz var, neden geldiniz, kimden izin aldınız, sizi ben mi çağırdım"*, veya biraz daha yumuşak bir eda ile *"iyi güzel hoş geldiniz ama kusura bakmayın, ben misafir kabul edemem, kavmim bunu bana yasakladı, haydi başka kapıya ..."* gibi bahanelerle kabul etmemesi, onları geri çevirmesi düşünülemez. Ne olursa olsun orası bir Peygamber evidir ve gelenler de O'nun **konuklarıdır**...

Düşünülmeyecek bir diğer şey de; **Lut Peygamber**'in evine gelen misafirlerini, kavminin sapıkça gerekçesine uyup, ırzlarına geçilmek üzere teslim etmesidir. Değil Peygamber, aklı selim olan herkes bu durumda aynı şeyi yapar yani bir anlamda kendisine iltica etmiş / **sığınmış** konukları o niyette olan insanlara teslim etmez.

3. Hz. Lut'un Kavminin İsteğini Reddetmesi :

a. Gelenlerin Konukları Olduğunu Söylemesi :

Lut Peygamber, ***"biz sana misafir kabul etmeyi yasak etmedik mi"*** gerekçesiyle kavminin kendisinden istediği misafirler hakkında ***"muhakkak bunlar benim konuklarım, öyleyse beni fadh etmeyin"***[184] demiştir. **Fadh**, *mahcup duruma düşürmek, rüsvay etmek*[185] anlamlarındadır.

Misafire iyi davranmak, onu rahatsız edecek söz ve davranışlardan kaçınmak aslında insanlığın bir gereğidir, bir insanlık görevidir. Fakat **Lut Kavmi** o platformda gözü dönmüş, emeline

[184] Hıcr 15/68
[185] Asım, ***Kamus***, I. 941-942 (FDH Mad.)

ulaşmak için elinden gelen her şeyi yapabilecek kadar azgınlaşmış, dizginlenemez olmuştur. O safhada hiç bir şeyi düşünecek durumda değildir. Tek hedefi yakışıklı delikanlıları peygamberin evinden alıp düşüncelerini eyleme dönüştürmektir.

Lut (as) onları bu sersemlikten, dalgınlıktan kurtarmak ve akıllarını başlarına getirmek için *"benim evime gelmiş, misafir olmuş, bu beldede başka tanıdıkları ve sığınacakları yer olmayan bu konukları size hiç teslim eder miyim, bu isteğiniz ne kadar anlamsız ve saçma!"* demek istercesine *"**bunlar benim dayfım** / konuklarım..."* buyurmuştur.

b. Kavminden Allah'a İttika Etmelerini İstemesi :

Lut Kavminde Allah inancının olduğu, *"Lut Kavminde Dini Hayat"* bölümünde açıklanmıştı. **Lut** (as) bu gerçeği ikinci defa olarak gündeme getirmiş ve kavminin söz konusu isteğinin aklî olarak imkansızlığı kadar din açısından da kabul edilebilecek ve geçerli sayılabilecek bir talep olmadığını şu cümleyle ifade etmiştir: ***"Allah'a ittika edin, beni de hüzünlendirmeyin."***[186]

Lut Peygamber'in kavminin isteminin dinî boyutta gerçekleşme şansı ve imkanı olmayan bir talep olduğunu belirtmesi, *"bu yaptıklarınızı yaratıcınız olan Yüce Allah görüyor, O aynı zamanda din gününün malikidir*[187] *yani dünyada ne yapıldıysa, müsbet menfi her şeyin karşılığının verileceği günde, ahirette zerre miktarı hayır ve şer yapanın mükafat veya cezasını O verecektir. Siz, benim misafirlerimin ırzına tecavüzde bulunma isteğinizi bir daha gözden geçirin, sorgulanacağınız günü, cehennemi ve cenneti düşünün, şehvetinizin esiri olmayın, hislerinizle hareket etmeyin, aklınızı devreye sokun ve yeniden ne yapmak istediğinize karar verin"* anlamındadır.

Önceki ayette "***beni fadh*** / rezil, rüsvay ***etmeyin***" diyen Lut (as) bu defa da "***beni hüzünlendirmeyin***" demektedir. Bu ifadeden, kavminin konuklarına yaptıklarından dolayı **Lut Peygamber**'in üzüldüğü ve misafirlerine karşı mahcup duruma düştüğü anlaşılıyor.

---

[186] Hıcr 15/69
[187] Fatiha 1/4

c. Lut Peygamber'in İçinde Bulunduğu Ruh Hali :

Cenab-ı Hakk'ın kendileri hakkındaki buyruğunu yürürlüğe koymak üzere **Hz. Lut**'a gelip misafir olan melek elçilerin, kavim tarafından teslim alınmak istenmesi, Lut (as)'ın da misafirlerini kendilerine vermeyeceğini bildirmesi ve onlara isteklerinin haksız ve yanlış olduğunu kavratmaya çalışmasını yukarıda gördük.

Hz. Lut'un bu esnada nasıl bir ruh hali içinde olduğunu anlatan ayetlerden ilki şöyledir: ***"Onlarla sev' oldu onlarla zer' olarak dayk da oldu"***[188]

Sev' olmak; *bir kimseye hoşlanmayıp münfeal ve ğamkin / üzgün olacak iş etmek manasındadır ki kemlik ve kötülük eylemek tabir olunur.*[189]

Münfeal olmak ise; *gücenme, darılma, canı sıkılma ve teessür / müteessir olma, etkilenme, üzülme* olarak açıklanmaktadır.[190]

Lut Kavmi, peygamberlerinin kesinlikle hoşuna gitmeyen, onu üzecek, canının sıkılmasına yol açacak fazlasıyla müteessir edecek davranışlar içine girmiştir. Onların bu tutumunun **Hz. Lut**'ta oluşturduğu ruh halinin Kur'an'da değişik terimlerle anlatılması, O'nun üzüntüsünün şiddetini göstermekte ve mahiyetini açıklamaktadır.

Kavminin kendini üzmesinin sebebi olarak değerlendirilebilecek ***"onlarla"*** ifadesinden de kavmin isteğinin elçi meleklerle ilgili, onların devreye girdiği bir talep olduğu anlaşılıyor. Bu istek herkes tarafından bilindiği için de ayette **"bi"** harf-i ceri kullanılmıştır.

Lut Peygamber'in o andaki ruhsal durumunu anlatan diğer lafızlar da şunlardır: ***"onlarla zer' olarak dayk oldu."***

Dayk olmak; kişinin kalbinin daralması, gam, fikir, telaş ve fakirlikten dolayı derinde olan sıkıntı, daralmak[191] demektir. **Zer'** ise; bu daralmayı açıklayan bir sözcüktür. Onun **şefaat etmek** manasındaki *"kola almak ve kollamak"*[192] karşılığı, **Lut** (as)'ın

---

[188] Hud 11/77

[189] Asım, ***Kamus***, I, 54 ve devamı, (SVE Mad.)

[190] Abdullah Yeğin ve Arkadaşları, ***Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Büyük Lugat***, I, 934 (İnfial Mad.)

[191] Asım, ***Kamus***, III, 924, (DYK Mad.)

[192] Asım, ***Kamus***, III, 247, (ZRA Mad.)

konuklarını, kavmine teslim etmeyeceğinden, onları koruyup kollamak maksadıyla telaşlanması, bunu nasıl başaracağını düşünmesi, bu pozisyonda kavminin yaptıklarından dolayı meleklere karşı mahçup ve rüsvay olması ve tüm bunların toplamı olarak kalbinin daralması ve sıkılmasını tarif etmektedir.

Zer'in: *"bir kimsenin kollarını boğazına dolayıp sıkmakla boğmak"*[193] anlamında da **Lut Peygamber**'in neredeyse boğulacak kadar sıkıntı duyduğunu, boğulacak gibi olduğunu anlıyoruz.

Önceleri ***"rüsvay etmeyin, beni hüzünlendirmeyin"*** diyen **Hz. Lut**'un daha sonra üzüntüsünün ve sıkıntısının arttığı, işte bu ifadelerin geniş anlam yelpazesinden anlaşılmaktadır.

Lut Peygamber bu ruh hali içindeyken ***"bu asîb bir gün"***[194] demiştir. Kendinin içinde bulunduğu durumun, sinir sistemini çok tahrip edici, bozucu, **asabî** nitelikli olmasının yanında, meleklerin gelmesiyle birlikte gelişen olayların yaşandığı o gün de elbette ***"asîb"***dir. *"Asîb gün"* tamlaması, aynı günün gecesinde kavme isabet edecek kötü bir azabın habercisi olarak da yorumlanabilir.

Lut (as)'ın korkulu ve hüzünlü halini gören melek elçiler ***"havf etme hüzn de etme muhakkak biz seni ve Ehlini, gâbirînden olan imreenin dışında tenciye edeceğiz"***[195] demişlerdir. Demek ki **Hz. Lut** kendinin ve Ehlinin de helak olabileceğini düşünmekte ve bundan korkmaktadır. Bu arada O, melek elçilerin asıl geliş amaçlarının *"helak"* olduğunu da öğrenmiştir.

Hz. Lut helak olma korkusunun yanında aynı zamanda hüzün de duymaktadır. Uzun süre kendilerine tebliğde bulunduğu, doğruları kavratmaya çalıştığı kavminin bir türlü yola gelmemesi, söz dinlememesi üzerine azabı kendilerinin davet etmesine **Lut Peygamber**'in dayanamadığı, *"beni dinleyip de bu duruma düşmeselerdi"* şeklinde onların adına üzüntü duyduğu da O'nun neden üzüldüğü sorusunun cevabı olarak düşünülebilir.

---

[193] Asım, ***Kamus***, aynı yer.
[194] Hud 11/77
[195] Ankebut 29/33

4. Kavmin Elçileri İstemedeki Israrı ve Hz. Lut'un "Kızlarını" Teklif Etmesi :

Lut Peygamber'in elçi melekleri istemesine karşılık kavmine bunun imkansız olduğunu, aklen ve dinen mümkün olmadığını anlatması, ısrarlarından vazgeçmeleri için kendilerinden bir kaç defa ricada bulunması, onların tavrını değiştirmemiş, ısrarlarından en ufak taviz verdirtememiştir.

Kapısına gelip dikilmiş ve mutlak surette elçileri almaya kararlı olan bu cani ruhlu insanlara **Hz. Lut**'un sırf bu isteklerinden vazgeçeceklerini umarak yeni bir teklifte bulunduğunu görüyoruz. Bu teklif şu ayette dile getirilir: "***Ey kavmim, işte bunlar kızlarım, onlar sizin için daha temizdir. Allah'a ittika edin konuklarım hakkında beni hüzünlendirmeyin sizden bir reşid racul yok mudur?***"[196]

Kavmine laf anlatamayan **Hz. Lut** son bir çare olarak bu öneriyi gündeme getirmiştir. O'nun kavmi için baba mesabesinde olduğunu, dolayısıyla kavmindeki bütün kızlara "***kızlarım***" diyebileceğini, bunların kendi kızları olmayacağı, zira O'nun iki kızı olduğu ayrıca ikisininde evli olduğu bildirilmektedir.[197]

Bu cümleden hareketle elçi melekleri **Lut Peygamber**'den isteyenlerin bekar oldukları söylenebilir, bu konu üzerinde "**Lut Kavminde Sosyal Hayat**" bölümünde detaylı olarak durulmuştu.

Bir peygamberin, kendisine gelip de Allah'ın elçileri olan misafirlerini isteyen insanlara, kavmin kızlarını önermesi ve onların daha temiz olduğunu söylemesi, O'nun meşru olmayan bir beraberlik

[196] Hud 11/78

[197] Hz. Peygamber bir hadis-i şerifte ashabına "*Ben sizin babanız makamındayım ve size öğretirim*" buyurmaktadır. (Ebu Davud, ***Sünen***, Tahare, 4); Peygamberlerin ümmetlerine baba mesabesinde olması gibi onların vekilleri ve varisleri konumundaki şeyhlerin de müridlerine karşı baba durumunda oldukları ve bu yüzden bazı tarikatlarda şeyh karşılığı "*dede*" ve "*baba*" terimlerinin kullanıldığı hk.bkz. H. Kamil Yılmaz, ***Anahatlarıyla Tasavvuf ve Tarikatlar***, s.194, 246

Tevrat'ta misafirleri istemeye gelen kavmine Hz. Lut'un "***İşte benim ere varmamış iki kızım var***" (Tekvin, 19, ayet:8) diye kızlarını teklif ettiği yazılıdır. Buradan Lut Peygamber'in kızlarının bekar oldukları anlaşılıyor. Ama aynı Tevrat Hz. Lut'un damatları olduğundan da bahsetmektedir. (Tekvin, 19 ayet:14)

teklif ettiği anlamına gelmez.[198] Zira O, bütün tebliğ hayatı boyunca meşru olan yani **nikahla** gerçekleşecek kadın-erkek birlikteliğini savunmuş, bunu tesis etmenin çabası içinde olmuştur. İş o safhaya geldiğinde dahi aynı amaca yönelik bir teklifte bulunarak sorunu çözmeyi istemiştir.

Lut (as)'ın, kendisinden misafirleri istemeye gelen grup içindeki bekar erkekleri eşcinsellikten kurtarmak için evlenmeye teşvik etmesi, yine O'nun problemi kökten halletme arzusunu ve gayretini ortaya koymaktadır.

Kısacası, **Lut Peygamber**'in önceki davranışlarıyla ***"İşte bunlar kızlarım onlar sizin için daha temizdir"*** sözü arasında bir çelişki yoktur.

Bu ayetten anlaşıldığına göre O, bir defa daha kavminden Allah'a ittika etmelerini istemektedir. Kavmin, doğru olan hiç bir şeyle bağdaşmayan bu talebini O, doğru bir teklifle değerlendirmiş ve yine onları düşünmeye ve yaptıkları yanlışlıktan vazgeçmeye davet etmiştir.

Bu esnada **Hz**. Lut'un diğer bir ricası da *konukları hakkında kendini hüzünlendirmemelerini* kavminden istemesidir. Bu, O'nun kaçıncı defadır dile getirdiği ricasıdır. Ama **elçileri** istemeye gelen ve bir kısmı bekar olan kavminin insanları bunu hiç dikkate almayacaklar, pervasızca *"dediğimiz dedik"* dercesine dikleneceklerdir. Bu tutumlarıyla peygamberlerinin sabrını taşırdıklarının farkında değildirler. **Lut** (as)'ın tahammül gücü ve sabrı da artık taşma noktasına yaklaşmıştır.

Eşcinsel ilişkiyi yaşamlarının bir parçası haline getirmiş olan insanları bu yoldan döndürebilmek için ne yapılmalıdır? Bir davranışın yanlış olduğunu belirtmek, onu düzeltmek için yeterli değildir. Belki "**yanlış**" demek ilk yapılacak şeydir ama bunu hemen arkasından da yanlışın alternatifi "**doğru**"yu ortaya koymak ve insanları ona yönlendirmek gerekir.

Hz. Lut'un kızlarını teklif etmesi bu açıdan düşünülecek olursa nasıl değerlendirilebilir? Acaba erkek erkeğe eşcinsel ilişkide bulunan insanları bundan vazgeçirebilmek için öncelikle onların kadınlarla

[198] Taberi'deki bir nakle göre Hz. Lut; *"İşte bunlar kızlarım isterseniz onları sizle evlendiririm"* demektedir. (s 419) Bu da Hz. Lut'un, kavmindeki bekarlara bizzat **evlilik** teklif ettiğini göstermektedir.

daha kolay birlikte olabilmelerini sağlayacak ortam mı oluşturulmalıdır? Onların kadınlar yerine neden erkekleri tercih ettiklerinin sebepleri üzerinde durulup bu engeller mi ortadan kaldırılmalıdır? Peki kadınlarla ilişki kurmaları nasıl sağlanacaktır.

Lut Kavminde bekarların çok olduğunu biliyoruz. Bunun yanında evlilerin de eşlerini ihmal ettikleri, doyumu eşlerinin dışında aradıklarını da... Belki bekarlar, istedikleri kızlarla evlendirilir, gerekli maddi destek sağlanır ve doğru olanın bu olduğu kavratılabilirse büyük olasılıkla eşcinsel ilişkilerden vazgeçebilirler. Ama bir de evli ve istediği zaman cinsel ihtiyacını giderebileceği ortam mevcut olduğu halde erkeklerle beraber olanlar vardır. Onların durumu ne olacaktır? Nasıl bir çözüm formülüyle onlar yaptıklarından vazgeçirilecektir?

Lut Peygamber kızlarını teklif ederken belki bekarları bu yolla eşcinsel ilişkiden alıkoyabilirdi. Ya evliler ne olacaktı? Acaba "**kızlar**" teklifi onlar içinde geçerli miydi? Yani **Hz. Lut** evli oldukları halde onlara da mı yeniden evlenmelerini öneriyordu? Yoksa "**kızlar**" teklifi sadece o an için geçerli bir baştan savmaca mıydı? **Hz. Lut** bunu söylemekle yanlızca misafirlerini korumayı mı amaçlamıştı?

Bütün bu sorulara, Lut toplumunun sosyal hayatı detaylarına varıncaya kadar incelenerek cevap bulunabilir. Bu inceleme yapılırken de elbette sosyoloji ve psikoloji bilimlerinin verilerinden yararlanılacaktır.

Son olarak **Hz. Lut**, içinizde reşit bir adam yok mu? / Hiç aklı ereniniz, sağ duyulu olanınız ve düşünerek haklıyı, haksızı belirleyecek derecede tarafsız davranabilecek bir temsilciniz bulunamaz mı?, anlamında "***sizden reşîd bir racul yok mudur?***" demiştir. Bu söz de O'nun ne kadar sıkıntılı ve sabrının tükenmiş olduğunu anlatmaktadır.

Hz. Lut'un "***İşte kızlarım***" önerisini anlatan Hıcr suresindeki ayet de şu mealdedır: "***İşte bunlar kızlarım şayet fâilîn iseniz.***"[199] "***Şayet fâilîn iseniz***" ifadesi kavmin, bu davranışını hiç düşünmeden yaptığını, hislerinin esiri olduklarını, akıllarını hiç devreye sokmadıklarını düşündürmektedir.

Zaten **Hz. Lut** da onları düşünmeye, akıllarını kullanmaya teşvik edip durmuyor muydu? Bütün çabaları o yönde değil miydi? Hiç kuşkusuz "evet". Ama O'nun bütün gayretleri sonuç vermeyecek ve

[199] Hıcr 15/71

onlar bu sınır tanımaz ve söz dinlemezliğin faturasını çok ağır ödeyeceklerdir.

5. Kavmin "Kızlar" Teklifini Kabul Etmemesi :

Hz. Lut'un kavmine hep doğru / müsbet yolları göstermesi onların da sadece yanlışı istemeleri son ana kadar hep sürüp gitmiştir. Kavim, peygamberin bütün tekliflerini hep geri çevirmiş ya da tam tersini istemiştir.

İşte bu klasik tutum, **Hz. Lut**'un elçi melekleri kendinden istemeye gelen bekarlara, kavmindeki kızlarla nikah yapmaları ve ihtiyaçlarını gidermeleri önerisinde de aynen geçerli olmuştur. **Lut Kavmi** öneriyi kabul etmezken dalgasını geçmeyi de unutmamıştır. "***İşte bunlar kızlarım***" ifadesini, "*kızlarımla nikahsız ilişki kurun*" olarak değerlendirmişler ve böyle bir ilişkiye hakları olmadığını söylemişlerdir. Demek ki bir bayanın erkeğe helal olabilmesi için "**nikah**" şartının gerektiğini bilmektedirler. İlgile ayette şöyle buyurulur: "***Kızlarında bizim için "hak"tan bir şey olmadığını sen elbette biliyorsun, muhakkak sen, istediğimizi de kesinlikle biliyorsun, dediler***"[200]

Kavmin kızlarıyla nikahsız ilişki kurmanın, kendilerinin hakkı olmadığını gayet iyi bilen isyankarlar, **Hz. Lut**'a gelen genç ve yakışıklı erkekler suretindeki elçi meleklerin kendilerine verilmesini hangi hak-hukuk dairesi içinde istiyorlardı?

Haksız bir şey yapmamaya fazlasıyla özen gösteriyor gibi görünen bu iki yüzlü insanlar, elçi melekleri isterken "**haklı**" olduklarını düşünüyor ve muhtemelen şu mantığı kullanıyorlardı: **Lut Peygamber** bizi yaptıklarımızdan vazgeçirmeye, bunların doğru, iyi, güzel ve faydalı olmadığını söyleyerek bizim hayat tarzımızı değiştirmeye kalkıştı. İçimizden O'nun söylediklerinin doğru olduğuna inanma aşamasına gelenler oldu. Bu yüzden O'na bazı şeyleri yasakladık.[201] İnsanları etkilememesi için koyduğumuz bu yasaklar içinde "*misafir kabul etmek*" de vardı. Kendisi bundan haberdardır. Ama O, bütün bunlara rağmen yine de misafir kabul etmişse biz "**haklı**" olarak konuklarını bize teslim etmesini söyleriz.

[200] Hud 11/79
[201] Hıcr 15/70

Lut Kavminin hareket noktası ve kendinin haklı olduğunu ispatlama mantalitesi böyledir. Akıllarınca nikahsız ilişkiye girmelerini isteyen (!) **Lut Peygamber'e** bu teklifin haksız ama kendi taleplerinin son derece yerinde olduğunu anlatmaya çalışıyorlardı.

Dolayısıyla bu düşünce tarzından hareketle son derece normal bir istekte bulunduklarını ve bunu **Lut Peygamber'in** gayet iyi bildiğini savunuyorlardı. ***"Muhakkak sen bizim istediğimiz şeyi kesinlikle biliyorsun"***[202] ayetinde peşi peşine çift pekiştirme edatının kullanılması, bunları düşündürmektedir.

6. Teklifi Reddeden Kavmin Psikolojik Durumu :

Bu, Kur'an'da Peygamber Efendimiz'in ömrüne yemin edilerek ***"muhakkak onlar serkeşliklerinin içinde ya'mehûndur"***[203] cümlesiyle belirtilir. "Ya'mehûn" sözcüğünün kökü olan **AMH** ve türevlerinin karşılıklarından yola çıkarak **Lut Kavminin** o anda hangi duygular içinde olduğunu belirlemeye çalışalım:

a. *"Dalâl, tuğyan ve kerahiyye de mütereddit ve serkeşte olmak."*[204] Demek ki **Lut Kavmi** sapıklığının, hoş olmayan şeyleri yapmanın sıkıntısı içindedir ve kararsızdır. Ne yapacağını, nasıl davranacağını bilememektedir.

b. *"Münâzaa, mücadele yahut sülûk edeceği tarik ve müsellek hususunda hayran ve serkerdân olmak."* **Lut Kavmi**, Peygamberiyle devamlı çatışmış, O'nun görüşlerini alaya almış, kabul etmemiş yani sürekli O'nunla münazaa ve mücadele içinde olmuştur. Bunun yanında içlerinden bir kısmı **Hz.** Lut'un zekasına, mücadele gücüne, azmine ve kendilerine türlü kurtuluş yolları bulmasına hayrandır.

c. *"Delil ve huccet beklemek"* Peygambere hayran olanlarla birlikte bir de hâlâ kendisinden söylediklerine delil göstermesini bekleyenler de vardır. Bunlar da henüz O'na uyup uymama konusunda kararsızdırlar.

202 Hud 11/79
203 Hıcr 15/72
204 Asım, *Kamus*, III, 739

d. "*Şol arza denir ki onda yol ve semt bulacak nişane ve alamet olmaya.*" **Lut Kavminin** kararsız, başıboş bir halde olduğuna **AMH** kökünden türeyen **Amih**'in bu karşılığı bir kere daha ortaya koymaktadır. Kavim "**kızlar**" önerisini kabul etmemiştir ama içleri de bir bakıma rahat değildir. Konukları istemedeki ısrarları devam etsin mi yoksa vaz mı geçsinler buna karar verememektedirler.

7. Kavmin Elçileri Ele Geçirme Denemesi ve Tams Olayı :

Hz. Lut'un kapısı önüne toplanan kalabalık, elçileri istemedeki ısrarını sürdürmüş, kendilerine yapılan her türlü teklifi geri çevirmiş ve **Hz. Lut**'un elçi melekleri vermeyeceğini kesin olarak anladıktan sonra kaba kuvvete başvurmuştur.

Kavmin psikolojik durumu incelenirken, karşılıklı yapılan konuşmalar sonucu bazılarının *kararsızlık* içinde kaldıkları ve deyim yerindeyse *geri durdukları* sonucuna varılmıştı. Bu kararsızlık onları vazgeçirip geri döndürmemiş sadece müdaheleden alıkoymuştur ve hâlâ **Hz. Lut**'un evinin önündedirler. Bir kısmı böyle "**pasif**" duradursun kalanlar son defa istediklerini tekrarlamışlar ve harekete geçmişlerdir.

Kur'an'da "***ondan konuklarını istemişlerdir***"[205] buyurulurken, istemek karşılığı olan **TLB** ve **ŞYE** köklerinden bir kelime yerine **RVD** kökkü bir sözcüğün kullanılması; *istemenin icra ediliş biçimini* de anlatmaktadır. Çünkü **RVD**'nin "**istemek**" anlamının yanında "*beri öte gelip gitmek, devenin merada ileri geri gidip gelmesi, öteye beriye gidip geldiği için el el değirmeninin sapı*"[206] karşılıkları da vardır.

Demek ki son istekleri de geri çevrilen insanlar **Hz. Lut**'un kapısını zorlamışlar ve muhtemelen geriden hızlıca gelip kapıya vurmuşlar, sonra dönüp tekrar hızlanıp yine gelmişlerdir. El değirmeninin sapı da aynı hareketi tekrarlamaktadır. Savaş yahut macera filimlerinde eve girmek veya kalenin kapısını kırmak için toplu halde insanların geri çekilip hızlanma mesafesi bıraktıktan sonra koşarak gelmelerini ve kapıya omuz vurmalarını hatırlarsınız. İşte **Lut**

[205] Kamer 54/37
[206] Asım, *Kamus*, I, 613

Kavmindeki icraatçı grup da aynen bunun gibi **Hz. Lut**'un evine **zorla** girmek istemişlerdir.

Açılması için zorlanıp omuz vurulan kapı, fazla dayanamamış ve açılmıştır. İşte bundan sonra da **Tams** olayı gerçekleşmiştir. Taberi, olayı anlatırken *"elçi meleklerden Cebrail kanadını onların gözlerine çarptı ve kör etti"*[207] demektedir. Kur'an'da ***"onların gözlerini tams ettik"***[208] buyurulurken elçi meleklerin bu işi yaptığı ipucu verilmektedir.

O ana kadar **Hz. Lut**'a ne yapacağını anlatan ve o gecenin yarısından sonra helakın gerçekleşeceğini haber veren elçi melekler, bu sırada *"genç erkek"* suretinden çıkıp tekrar *"enerji"* hallerine dönmüş olabilirler.

Tams'ın *"belirsiz olmak, uzak bakış sebebiyle görüşü engellemek ve görüntüyü gidermek"* karşılığını bildiğimize göre genç erkekler suretinde olan elçi melekler, muhtemelen, gözden gittikçe uzaklaşmışlar ve enerji olan asıl hallerine dönüşmek suretiyle görüntüden kaybolmuşlardır. **Tams** köklü **Tetammus**'un; *"bir nesnenin tamamıyla mahv olması"*[209] karşılığı da bu görüşü destekler.

Bu arada maddeden enerjiye dönüşüm sırasında belki yüksek voltajlı bir ışık, aydınlık ortaya çıkmış ve bu da kapıyı kıranların gözlerini kör etmiştir. Zira yine **Tams** köklü **Matmus**'un *"sonradan görmesi zâil olmuş adam, gözleri silinmiş gibi düpdüz olmuş âmâ"* anlamları vardır. Dolayısıyla içeriye girmek üzere olan bu insanların, büyük olasılıkla bu şekilde gözleri kör olmuştur.

Olayın bundan sonraki kısmı Kur'an'da anlatılmaz. Nakillerin de yardımıyla görme yeteneklerini kaybeden icraatçı grupla dışarıda kalan diğerlerinin korkup kaçıştıklarını, evlerine gittiklerini ve gecenin sonuna doğru gerçekleşecek helakı beklemeye başladıklarını tahmin etmek zor değildir.

Tams olayının akşam üzeri alaca karanlıkta gerçekleştiği[210] nakli dikkate alındığında, *karanlık bir ortamda gittikçe kaybolan ve*

---

[207] Taberi, ***Tarih***, I, 420
[208] Kamer 54/37
[209] TMS'nin karşılıkları için bkz. Asım, ***Kamus***, II. 256
[210] Taberi, ***Tarih***, I. 416-420; Bernhard Heller, "Lut" maddesi, ***İslam Ans.*** VII, 90

birden yüksek voltajla ışıyan varlıkların etrafa ısı da yaydıkları ve buna dayanamayan gözlerin de kör olduğu düşünülebilir.

Hz. Lut'un ve evdeki aile fertlerinin niye gözlerinin kör olmayıp sadece istemeye gelenlerin âmâ / kör oldukları sorusu ise; *kapı açılıp da tams olayı olduğu sırada **Lut Peygamber** ve ailesi hemen orada değil de içeride, bir başka odada olabilirler* ihtimaliyle cevaplanabilir.

8. Hz. Lut'un Bunalması ve Rabbından Yardım İstemesi:

Hz. Lut'un kavminin helak olmaması için elinden gelen her şeyi ortaya koymasına karşılık kavmi "*biz helak olmak istiyoruz*" dercesine O'na muhalefet etmektedir. Cinsel ihtiyaçlarını normal yoldan giderme imkanını onların önüne koyan Peygamberleri'ne "**hayır**" diyen kavme bundan sonra artık ne yapılabilir?

Kısa süre sonra başlarına gelecek felaketten kurtulmaları için kendilerine sunulan seçenekleri adeta ellerinin tersiyle silip atan bu insanların sistematik ve ısrarlı inadı Hz. Lut'u fazlasıyla sıkmış, bunaltmış ve ağzından şu cümlelerin dökülmesine neden olmuştur; ***"Keşke size karşı koyabilecek herhangi bir kuvvetim olsaydı veya sağlam bir dayanağa yaslansaydım."***[211]

Bir Peygamber adayı, Allah tarafından nebi ya da rasul olarak görevlendirildiğinde çoğu zaman tüm toplumu, hatta bazan tüm dünyayı karşısına almış ve yalnız kalmıştır. Karşısındakiler ya puta tapan paganistler ya Firavun ve Nemrud gibi kendilerini ilah yerine koyan, yönetimleri altındaki insanları da ezen, küçümseyen ve maddi güçlerine dayanarak böbürlenen, Kur'an'ın ifadesiyle "***uluvv eden***"[212] ya da **Lut Kavmi** gibi tamamen sapıtmış, doğrularla yanlışların yer değiştirdiği insan kümeleridir.

Hemen her Peygamberin tebliğinden rahatsız olan, O'nun söyledikleriyle kendi yaptıkları hiç bağdaşmayan yani çıkarları zedelenen, planları alt-üst olan birileri olmuştur. Bunlar ya bir meslek grubu ya siyasi iktidar ya da kavmin bütünüdür.

[211] Hud 11/80
[212] Kasas 28/4

Allah elçisine her fırsatta engel olmak, O'nu yalanlamak, toplum içinde aşağılamak, küçük düşürmek, söylediklerine inanılmaması için iftiralarda bulunarak onu halka yanlış lanse etmek, hemen her zaman azarlamak, kaba kuvvet kullanmak, işkence etmek, öldürme planları yapmak, bunun başarılamadığı durumlarda, O'nu doğup büyüdüğü, uzun süre yaşadığı, akrabalarının, dostlarının olduğu topraklardan uzaklaştırmak, oralarda ikamet hakkını elinden almak...hep onların **Peygambere** karşı izledikleri siyasetin vazgeçilmez unsurları olmuştur.

Bu şartlar altında Peygamberin işi fazlasıyla zordur. Çünkü O, mücadelesini yeryüzü kurallarına göre yürütmek durumundadır.

Yıllar süren tebliğ sürecinde pek tabii ki, sayısız güçlükle karşılaşır, sıkıntı çeker Bunlar sadece bir merci tarafından giderilebilir.

İlerlediği yolda güçlüklerin giderilmesi ve yardım talebi için tek merci, elbette Peygambere o görevi veren **Rabbi**'dir. Sıkışınca, desteğe ihtiyaç duydukça O, ellerini kaldırır ve dua eder.

a. Müfsidin Kavme Karşı "Nasr" İstemesi :

Hz. Lut da en son, elçi melekler konusunda kendisini dinlemeyen, onları ele geçirmek için evine baskın düzenleyen kavmine karşı Rabbın'dan ***"Rabbim, müfsidin kavme karşı bana nusret et"***[213] diye istekte bulunmuştu.

Lut Kavmi ***"müfsidin"***dir, yani fesat çıkarmaktadır. Yaptıkları her şey fesada / bozgunculuğa yöneliktir. Yoldan yaya olarak geçmekte olan erkek yolcuları / **rical** çevirip zorla ırzına geçmek, kendi toplumlarında da erkeklerle hem aktif hem de pasif eşcinsel ilişki kurmak, dolayısıyla ırz ve namus güvenliğini ortadan kaldırmak, kadınlara, eşlerine gerekli ilgiyi göstermeyip onları tatmin etmemek, eşcinsel ilişkiyi toplum olarak aşırı biçimde sürdürmek suretiyle zühreví hastalıkları herkese yaymak **fesatçılık** değil de nedir?

Toplum sulha kavuşamamakta, dejenerasyon son sürat sürüp gitmektedir. **Hz. Lut** da yapabileceği her şeyi yapmış ama onları bir

[213] Ankebut 29/30

türlü yola getirememiştir. Geriye bir tek çare kalmıştır. Allah'ın "**Nasr**"ı.

Türkçemiz'de **nusret** olarak kullandığımız **Nasr**; nereden geleceği belli olmayan ve kestirilemeyen yardımdır.[214]

Süpermen'in maceralarını bilenler hatırlayacaktır: İyi huylu, temiz kalpli zengin bir adam, kötü kalpli hırsızlar tarafından kıskaca alınır. "*Ya paraların ya canın*" tehdidiyle, yıllarını harcayarak kazandığı paralar istenir. İyi huylu zengin adamı kurtaracak kimse olmadığı gibi kaçmanın da yolu yoktur. Hırsızlar silah zoruyla hakları olmayan paraları gasp etmek üzereyken birden demir bilekli, çelik yürekli **Süpermen** karşılarına dikiliverir.

Hırsızlar da, iyi kalpli zengin adam da şaşırmıştır. Etrafta kimsecikler yokken Süpermen nasıl da orada belirivermiştir? Eee, o "**Süpermen**"dir. Kimsenin bükemediği o demir bileğini kullanır ve zengin adamı hırsızların elinden kurtarır.

Bu anlatımda Süpermen'in rolü; *nereden geldiği belli olmayan ama sonuçta kurtarıcı olan yardımı* gerçekleştirmektedir. İşte bu "**Nasr**"dır.[215]

Hz. Lut da bunu istemektedir. Zira kavmi o hale gelmiştir ki ancak "**Nasr**" sayesinde onlardan kurtulur.

b. Kavmin Yaptıklarından "Tenciye" İstemesi :

Hz. Lut, kavminin yaptıklarını hiç bir zaman onaylamamıştır. "***Bu yaptıklarına son vermezsen seni kovarız***"[216] diye kendisini tehdit eden kavmine "***muhakkak ben sizin ameliniz için kâlîndenim***" cevabını veren **Lut Peygamber**, tutumunu ısrarla sürdürdüğünü bildirmektedir.

[214] Nasr'ın anlamları için bkz. Asım, ***Kamus***, II, 123-124

[215] Nasr'ın "bir adamı bir nesneden kurtarmak" anlamı için bkz. Asım, ***Kamus***, II, 123

[216] Şuara 26/167

Kâlin; *kızan, kızdığından dolayı hızla oradan uzaklaşan, hoşlanmayan, bir nesneden hoşlanmadığı için nefretle orayı terk eden kişi*[217] demektir.

Hz. Lut da kavminin yaptığına ve sözünü dinlememesine kızmakta, ısrarla yanlışlıklarını sürdürmesinden hoşlanmamakta ve nefret etmektedir. **Hz. Lut**, Peygamberdir ama aynı zamanda kızabilen bir insandır. "*Peygamber de kızar mı?*" gibi bir soru Peygamber'in de bir tahammül gücü olduğu ve bu çok zorlandığında kızabileceği, değerlendirmesiyle cevaplanabilir.

Bu ayette dikkat çeken bir diğer nokta da kavmin yaptıklarına "***amel***" denilmesidir. **Amel**; bilinçli olarak, sonuçları düşünülerek ve isteyerek yapılan eylemdir.[218] Demek ki **Lut Kavminde** önceleri bilinçsizce, rastgele, çevreden öyle görüldüğü için yapılan bütün olumsuzluklar, artık faydaları, zararları, sebep olabileceği hastalıklar, doğurabileceği kişisel ve toplumsal sorunlar bilinerek yapılır hale gelmiştir.

Hz. **Lut** da kavmine bunları anlatmaktadır. Öyleyse helak öncesi kavim bilinçlenmiş, **Lut Peygamber** de yukarıda sayılanların hepsini kavmine öğretmiş yani görevini başarıyla tamamlamıştır.

Bütün bu uyarılardan sonra yine de yaptıklarından vazgeçemeyen kavim artık **her sonuca** katlanmayı kabulleniyor demektir.

İşte bundan sonra **Hz. Lut** "***Rabbim, beni ve Ehlimi bunların yaptıklarından tenciye et***"[219] diye dua etmiştir.

Hz. Lut'un Rabbın'dan istediği "**Tenciye**"; NCV köklüdür. Türkçemiz'de bu kökten türeyen *necat*, *naci*, *naciye* gibi sözcükleri kullanırız.

Genel olarak "*Kurtulma*" anlamına gelen NCV; bir şeyden ayrılmak, ağacı kesmek, deriyi yüzmek, karından çıkan pis ve temiz şey, yağmuru dökülmekle boş kalmış bulut ve kurtarmak demektir.[220]

Bu kurtuluşun mahiyeti hakkında zihinlerde oluşan soru işaretleri "*bir şeyden ayrılmak*" anlamıyla kısmen cevap bulmaktadır.

---

[217] Asım, ***Kamus***, III, 908-909
[218] Amel'in karşılıkları için bkz. Asım, ***Kamus***, III, 697-698
[219] Şuara 26/169
[220] Asım, ***Kamus***, IV, 1191

Demek ki bu kurtuluş; kurtulacak kişi ya da kişilerin *o mekandan* **ayrılmalarıyla** mümkün olacaktır.

"*Ağacı kesmek*"le ağaç önceden bulunduğu yerden, "*deriyi yüzmek*"le vücuda yapışık deri vücuttan, daha önce kapalı bir mekan olan karındaki pis ve temiz şeyler de oradan bir anlamda kurtulmaktadırlar.

Hz. Lut "***Rabbim beni ve Ehlimi tenciye et***" diye dua ederken "*Allahım beni ve Ehlimi bu coğrafyadan çıkararak onların yaptıklarından ve başlarına geleceklerden kurtar*" demek istemektedir. Bu istek **Hz. Lut** ve Ehlinin orada kalmaları halinde kavim kötü emellerine, yaptıkları çirkin şeylere, örneğin onların tecavüzlerine maruz kalma ihtimaliyle karşı karşıya olduklarını düşündürmektedir.

Bu istekte dikkat çeken bir diğer nokta da **Hz. Lut**'un "***Ehlim***" demesidir. Kurtulması talep edilenler sadece **Lut Peygamber**'in ailesi (*Âl-i Lut*) değildir. Çünkü "**Lut Ehli**"nin anlamı; **Hz. Lut**'un getirdiği prensipler, ilkeler ve düzenlemeleri kabullenmiş, bunları yaşantılarına aktarmış ve adeta **Hz. Lut**'la birlikte O'nun isteklerine uymakla saflaşmış, eriyik hale gelmiş insanlardır. Yani O'na ailesinin dışında inanan bir kaç kişi vardır.

Hz. Lut "**Ehli**"nin kurtulmasını isterken, kavim "**ihraç**" kararı aldığında **Hz. Lut** ve "**âli**"ni ihraç edecekti.[221] **Lut Kavmi**, neden sadece Lut Ailesini kovmak, oradan çıkarmak istiyor da içlerindeki inanmış bir kaç kişiyi çıkarmıyordu?

Belki de kavim, inanıp da **Hz. Lut**'a "Ehl" olanların, kendileri gibi davranmadığı, kendine muhalif oldukları için kovmayıp yanında tutmak ve **Lut Peygamber** gidince de cezalandırmak, hadlerini bildirmek istemiştir. Yahut da **Hz. Lut** ve ailesi şehir dışına çıkarıldıktan sonra inanmış kişilerin O'nunla bağlantısı kesileceğinden kendileri için bir tEhlike oluşturmayacağını, kolay kontrol edilebileceğini düşünmüş ve bu yüzden onların ihracını istememiş olabilir.

Ama **Hz. Lut** kendine inananlar ve ailesiyle birlikte bu coğrafyadan ayrılmak suretiyle kurtulmayı Rabbından istemiştir.

---

[221] Neml 27/56

c. "Tenciye" İsteğinin Kabulü :

Hz. Lut'un Ehliyle kendisinin kurtulmasını istemesini bildiren ayetin devamında O'nun bu arzusunun kabul olunup yerine getirildiği ve Ehliyle beraber hepsinin tenciye edildiği bildirilir. İlgili ayetin başına takibiyet ifade eden bir fe harfi konmuş "***O'nu ve Ehlini topluca (ecme'în) tenciye ettik***" buyurulmuştur.[222]

Kurtulanlar arasında Hz. Lut'un ailesinden olan karısı olmayacaktır. Zira bir sonraki ayette[223] "***yaşlı bir kadın dışında***" buyurulmakta ve bir kişi istisna edilmektedir.

Olayın anlatıldığı diğer ayetlerden[224] bu yaşlı kadının bizzat Hz. Lut'un karısı olduğunu öğreniyoruz.

Burada daha fazla detaya girilmeyecek ve son bölüme geçilecektir. Ayrıntılar bundan sonraki başlıklarda ele alınacaktır.

[222] Şuara 26/170; Ayrıca bkz. Hıcr 15/59
[223] Şuara 26/171, Ayrıca bkz. Saffat 37/135
[224] A'raf 7/83; Hıcr 15/60; Neml 27/57; Hud 11/81; Ankebut 29/33

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

LUT KAVMİNİN HELAKI

I. Hz. Lut ve EHLİNİN SEDUM'DAN AYRILMALARI :

Lut Kavmine hak ettikleri azabı getiren melek elçilerle önce amca Hz. İbrahim'in, sonra da bizzat **Hz. Lut**'un *azabı geri çevirme* yönündeki görüşmeleri hatta İbrahim Peygamber'in *-Kur'an'daki ifadeyle-* **onlarla mücadelesi**[1] sonucu değiştirmeyecektir. Zira azap gelmiştir, geri döndürülemezdir / ***ğayr-i merdûd***.[2]

Madalyonun bu yüzünden bakılacak olursa aslında kavim de üzerlerinden azabın gitmesini sağlayacak bir tutum içine girmemiştir. Kendileri için **can yeleği** mahiyetindeki bütün önerileri, üzerinde düşünmeden hemen reddetmişler[3] ve "*biz ille de misafirlere tecavüz edeceğiz*" diye tutturmuşlardır.

Bu safhada **Hz. Lut**'un bütün çabaları boşunadır. Yaptığı girişimlerden hiç biri kavmini bu kesin kararından vazgeçirtememiştir. Bu arada **Lut** (as)'ın ne derece çok sıkıldığını, bunaldığını, çabaladığını tahmin etmek hiç de güç değildir.[4]

Benzeri bir sıkıntıyı **Peygamber Efendimiz** de yaşamış ve etrafındakilere "*benimle sizin aranızdaki durum aynı şuna benzer: Adamın biri ateş yakmıştır. Çekirge ve kelebekler bu ateşe atılmaya koyulurlar. Adam da onları ateşten uzaklaştırmaya çalışır. Ben, ateşe düşmeyesiniz diye eteklerinizden yakalamışım, siz ise elimden kurtulmaya uğraşıyorsunuz*"[5] buyurmuştur.

A. ÇIKIŞIN NASIL YAPILACAĞINA DAİR MELEK ELÇİLERDEN ALINAN TAKTİK :

Lut Kavminde, haklarında verilmiş bu azap kararını bozdurabilecek nitelikte **10 kişi** bile yoktur. Ayrıca elçi melekler **Hz. Lut**'a kavmi aleyhinde dört defa tanıklık ettirmişlerdir. **Lut**

---

[1] Hud 11/74
[2] Hud 11/76
[3] Kamer 54/33
[4] Bu konuda bkz. Hud 11/77
[5] Müslim, Hadis No: 2285

Peygamber meleklere, kavminin yeryüzünün en azgın kavmi olduğunu Allah'a yeminle söylemiş ve bunu dört defa tekrar etmiştir.[6]

Hz. Lut ve ehlinin dışında bütün kavim bu kötü sonucu yaşayacaktır. Hatta Lut (as)'ın **karısı** da onlara dahildir. **Hz. Lut** ve ehli ise oradan ayrılacaklar yani çıkacaklardır. Onların *karyeyi* terketmelerinden sonra da helak işlemi başlayacaktır.

İyi de çıkış nasıl olacak, ne zaman çıkılacak ve nereye gidilecektir? İşte bütün bunlar elçi melekler tarafından **Hz. Lut**'a öğretilmiştir.

1. Ne Zaman Çıkılacak?

Anakent'ten / **karye** gece çıkılacaktır. Çünkü **Lut Peygamber**'e bu konuda sarfedilen cümlenin ilk kelimesi **İsra** masdarlı bir emirdir. Biz **İsra**'yı hem Kur'an'ın on yedinci suresinin adı olmasından hem de Peygamberimiz'in mucizelerinden olan **Miraç** olayından hatırlıyoruz.

Bilindiği gibi **İsra** gece yolculuğudur.[7] Gündüz bile olsa yolculuk meşakkatlidir, risklidir, zordur, yorucudur. Bunlara bir de gecenin beraberinde getirdiği şartlar eklenirse yolculuğun insan, özellikle de **aile** için ne denli olumsuzluklarla dolu olduğu daha iyi kavranır. *Gece*, yolculuk yapanlara en büyük menfi ikramını yol kaybetmek, yolu görememek ve hem yırtıcı hayvanlar hem de kötü niyetli hırsız ve yol kesicilere uygun ortam hazırlamakla yapar.

Emniyetin belki de en az olduğu zaman gece yolculuğudur. Kısacası, "**İsra**"da bütün riskler vardır.

Mutlak olan "**gece**" ifadesini tahsis edecek yani belirginleştirecek kısım, ayette[8] "**leylden kıt**" tamlamasıyla belirtilir. Bu; *gecenin bir kısmı geçince yani sabaha doğru, gecenin çoğu geçip sabah vakti yaklaşınca*, demektir, yani **Hz. Lut** ve ehli sabaha doğru Sedum'dan çıkacaklardır.

---

[6] Taberi, *Tarih*, I, 413; İbn Esîr, *el-Kâmil*, s.113

[7] **İsra**'nın *gece yürümek, yola gitmek, gece vakti yürümek* anlamını taşıdığı, aslında fiilin kendinin bizzat müteaddi olduğu ama bâ harfiyle de müteaddi yapılabileceği, İsra suresinin ilk ayetinde geçen **leylen** sözcüğünün te'kid ya da beyan-ı vakt için geldiği hk. bkz. Asım, *Kamus* III, 836

[8] Hud 11/81; Hıcr 15/65; Ankebut 29/33

Bu aşamada *yaya* mı *binitli* olarak mı söz konusu yolculuğun yapıldığı sorusu sorulabilir. Bunun cevabını net olarak verebilmek zordur. Ama yolculuğun binitli yapılmış olabileceği de ihtimaldir ve olabilir.

2. Kimler Çıkıp Kurtulacak?

Hz. Lut'a gelen elçi melekler, kendisine ehliyle birlikte kutulacağını bildirmişlerdir.[9] Hatta daha önce Hz. İbrahim'e geldiklerinde O'na asıl işlerini haber verirken Hz. İbrahim'in "***Orada Lut var, nasıl olur da halkını helak edersiniz***" endişesine karşılık "***biz orada kimin olduğunu iyi biliyoruz, Lut'u ve ehli... ğabirinden olan karısının dışında, mutlaka kurtaracağ..***" sözleriyle dile getirmişlerdir.[10]

a. Kurtulanlar Kaç Kişi?

Hz. Lut'un "**ehli**" kurtulacaktır. Bunun içine iki kızı, iki damadı ve kendisine inanan bir kaç kişi dahildir. Karısı "**ehlinden**" olduğu halde anakentten çıkacak ama kurtulamayacaktır.

Taberi *Tarih*'indeki nakillerden öğrendiğimize göre **Lut Kavminin** içinde "azap" kararını bozdurabilecek nitelikte **10 kişi** bile yoktur.[11] Kur'an'da da sadece bir ev müslümanın Sedum'da bulunduğu bunun dışında **Hz. Lut**'a inanan başka kimsenin olmadığı haber verilir.[12]

"**Ehl**" dairesinin içine **Hz. Lut**'a inananlar ve ailesi dahil olduğuna ve bunların sayısı 10'dan az yani en çok 9 olduğuna göre **kurtulanlar en çok 9 kişidir**. **Hz. Lut**'un kendisine inanan 2 kızı ve onların eşlerini 9'dan çıkarırsak, **Hz. Lut**'a iman eden -en çok- 5 kişi kalır. Kur'an'da "***müslümanlardan bir ev***" buyurulurken kullanılan "***müslimîn***" ifadesinin çoğul ve en az 3 kişi için kullanılır olması bilgisi

[9] Hud 11/81
[10] Ankebut 29/33
[11] Taberi Tarih, I, 413
[12] Zariyat 51/36

de bu söylenenlere eklenirse **Hz. Lut**'a inanların en az 3, en çok 5 kişi oldukları rahatça söylenebilir.

Bununla beraber şayet inananların tamamı 9 kişi olsaydı Hz. İbrahim meleklerle mücedele ederken diretir ve bu 9 kişinin hatrına azabın geri çevrilmesini isterdi herhalde. Zira O, Sedum'da **10 kişi** bulunsaydı azabın geri çevrileceği garantisini en baştan almıştı. 10'la 9 arasında 1 kişi olduğunu, dolayısıyla bu 9 kişinin 10 kişi sayılıp helaktan vazgeçilmesini de O, gündeme getirirdi. Kur'an'da[13] ***çok ince ruhlu*** ve ***yumuşak huylu*** olarak tanıtılan Hz. İbrahim'in böyle davranmasını beklemek normal olmalıdır. Kısaca kurtulacakların hepsi muhtemelen 8 kişidir. Buna göre **Hz. Lut**'a inananlar da, -4'ü **Hz. Lut**'un kızları ve damatları olduğuna göre- 8'den geriye kalan **4 kişidir.**[14]

b. Geride Kalanlar / Ğâbirîn :

Hz. Lut'a karısı da dahil kızlarını, damatlarını ve kendisine inanan muhtemelen 4 kişiyi alıp gecenin sonuna doğru anakenti / **Karye** terketmesi melek elçiler tarafından tenbihlenmiştir.[15] Bununla birlikte karısının azaptan kurtulamayacağı ve tam 6 ayette "***ğâbirîn***"den olduğu, bunun böyle takdir edildiği belirtilmektedir.[16]

Ğâbirîn, geride kalanlar, olarak dilimize aktarılmaktadır. **ĞBR** kökü aslında "***kalmak***" demektir. Ama aynı kelimenin "*gitmek*" anlamı da vardır. İlk bakışta tezat gibi değerlendirilebilecek bu durum, "*hayız kanı ve memede kalan sütün bakıyeleri*"[17] karşılığıyla aydınlığa kavuşmaktadır. Zira **ĞBR**; gidenlerden, çıkanlardan, ayrılanlardan geriye kalan demektir. **Hz. Lut** ehliyle birlikte Sedum'dan ayrıldığına göre geriye kalanlar "***ğabirîn***"dir. Dolayısıyla **Hz. Lut**'un hanımı da onlarla kurtulamadığına göre "***ğabirînden***" olacaktır.

Dikkat edilecek olursa **Hz. Lut**'un karısı anakentten çıktığı halde kurtulamamış ve geride kalanlardan (ğabirîn) olmuştur. **ĞBR** kökünün

---

[13] Hud 11/75

[14] Hz. Lut'un ailesi dışında kendisine inanan 5 kişi bile olmadığı hk. bkz. Hans Von Aiberg, ***Arzdan Arşa Sonsuzluk Kulesi***, s.97

[15] Hıcr 15/65

[16] A'raf 7/83; Hıcr 15/60; Neml 27/57; Ankebut 29/32; Saffat 37/135

[17] Asım, ***Kamus***, II, 48

kalmak ve gitmek karşılıkları hatırlanacak olursa **Hz. Lut**'un hanımı "*gittiği / anakenti terkettiği halde kalmıştır*" yani ortada tezat oluşturan bir durum yoktur. Tıpkı akıp giden hayız kanının ve sağılan sütün memede kalan bakıyeleri gibi o da **Peygamber** kocasıyla kurtulamamış, geride kalanlardan olmuştur.

ĞBR'nin etimolojisi yapıldığında "**geride kalanlar**"la ilgili detay bilgiler de elde edilecektir. Örneğin **İğbâr**'ın "*bir nesneyi özenle ve şiddetle istemek*" karşılığı onların bütün uyarıları alaya alıp kötü sonu şiddetle istediğini, **Ğaber**'in "*görünüş ve yapılanlar olarak benzerini bulmak mümkün olmayan şey*"[18] karşılığı da onların yaptıklarına benzer şeyleri yapan bir başka topluluğun bulunmadığını düşündürmektedir. Yine **Ğaber**'in "*başlangıçta söylediğinize inatla itiraz eden kişinin sonradan sizin söylediğinizi kabullenmesi*" karşılığı, geride kalanların, başlangıçta inatla karşı çıktıkları **Hz. Lut**'un sözlerini sonunda kabul edecek noktaya geldiklerini akla getirmektedir.

Toz, tozlu nesne, bir şeyin üzerine çöken toz, tozlu hurma ağacı gibi karşılıklar[19] da geride kalanların yaşasalar bile bir şeye yaramayacak kadar kirlenmiş, atılacak hale gelmiş, pis olmuş olduklarını çağrıştırmaktadır. Zira işe yarayan, kullanılabilen topraktan geriye kaldığı için **toza**: **el-ğubûr** ya da **el-ğabere** denilmektedir.

ĞBR köklü başka iki kelime olan **Ğaber** ve **Ğâbir**'in azmış, genişleyip, derinleşmiş, büyümüş ve iyi olma ihtimali çok azalmış (fasit ve tebah olmuş) "**yara**" anlamları vardır. Yara: bir hastalığın belirtisidir. Alınan bir mikrobun ya da vücudun bozulan bir sisteminin göstergesi, dışa vurumu "yara" dediğimiz şeydir.

Bundan önce de söylendiği gibi **Lut Kavmi**, cinsel sapmalardan biri olan[20] eşcinsel ilişkiyi o zamana kadar görülmemiş aşırılıkta sürdürmüş, bunun doğal sonucu olarak da hastalanmıştır, "**yara**"lanmıştır. Bedenlerinde hasta olduklarının isbatı olan yaralar açılmıştır. Üstelik bunlar azmış, büyümüş ve iyileşme olasılıkları azalmıştır. Hatta bu yaralar kızarık, kırmızı renkli değil toz renkli yani

---

[18] Asım, *Kamus*, II, 49

[19] Bu ve daha sonraki karşılıklar için bkz. Asım, *Kamus*, II, 48-49

[20] Cinsel sapmalardan ikincisinin, karşı cinse eğilim duyma ancak bunu cinsel birleşmeye kadar vardıramama olduğu konusunda bkz. Ayşen Baykara, ***Gençlik Dönemi Cinsel Özellikleri ve Cinsel Sorunlar***, AIDS Dergisi Sayı:3, s.4

"**boz**"durlar[21] AIDS hastalığında hastanın ölümüne yakın vücudunun kararmaya başladığını bildiğimize göre acaba **Lut Kavmi** AIDS'li miydi? Bu soru ileride aynı başlıkla ele alınıp cevaplandırılmaya çalışılacaktır.

Son ana kadar kavimle birlikte **Hz. Lut**'un karşısında yer alan ve elçi meleklerin geldiğini kavme haber veren, bundan sonra **Hz. Lut**'la kavmi arasındaki gergin dakikaları yaşatan yaşlı kadın, yukarıda özellikleri sayılan "**ğabirin**"den olmuş ve onların başına gelen her şey kendisine de isabet etmiştir.

3. Çıkış Esnasında Uyulacak Kurallar :

Bu taktikler verildikten sonra **Lut** (as)'dan, onların edbârına ittiba, etmesi istenmektedir.[22] **Edbârına ittiba'**; onların peşlerini takıp etmek, arkalarından gitmektir, yani **Hz. Lut** aile fertleri ve kendisine inanan muhtemelen 4 kişinin ardından gidecektir. Bunun sebebi üzerinde az sonra durulacaktır.

Hz. Lut'a verilen taktiklerden bir diğeri de karyeden çıkan topluluktan kimsenin **iltifat etmemesidir.**[23] **İltifat** masdarlı ***ve lâ teltefit minkum*** emri; *kimse arkasına dönmesin* şeklinde açıklanmaktadır.[24] Bu, kısmî bir açıklamadır. Zira istenen şey sadece dönüp arkaya bakmamak değildir, iltifat etmemektir. **İltifat**; geride kalan ve az sonra helak olacak olan kavmin tutumunu doğru bulmak, kabullenmek, benimsemek, yanlışlığını göz ardı etmek, onlarla kalmak istemek... gibi bir çok şıkla açıklanabilir.

Azaptan kurtulmak amacıyla yola çıkan birisi neden geride kalanlara tekrar dönüp baksın ki, oradan bir an önce uzaklaşmak, kaçmak istemez mi, geride kalmayı isteseydi kalırdı, neden **Hz. Lut**'la geliyor?... gibi sorular akla gelebilir. Kısacası neden bu hatırlatma yapılmıştır?

---

[21] **el-Ğabera**'nın *"toz rengi"*, **el-İğbirâr**'ın *"toz renginde boz olmak"*, **el-Ağber**'in *"toz renkli boz şey"*, **el-Ğubrâ**'nın *"renginden dolayı keklik kuşunun dişisi"* anlamları için bkz. Asım, ***Kamus***, II, 49

[22] Hıcr 15/65

[23] Hıcr 15/65; Hud 11/81

[24] Örnek olarak bkz. Celal Yıldırım, ***Asrın Kur'an Tefsiri***, VI, 3237

Aynı ifadelerin Hud suresinde geçen bölümünde "***illâ'mraetek***" ilavesi yukarıdaki sorulara cevap vermek için gerekli bilgiyi içermektedir. "***Sizden kimse iltifat etmesin, karının / imree dışında***" sözleri, Lut (as)'ın hanımının iltifat edeceğini yani karyeden ayrıldıktan sonra iç geçirerek, belki de üzülerek ardına bakacağını, ya da "*ben de sizinle beraberdim ama bakın kurtuluyorum işte, keşke sizde kurtulsaydınız, eh ne de olsa kocam peygamber, beni kurtarır...*" tarzında bir takım düşünceler içine girdiğini gösterir.

Lut ehlinden -karısının dışında- kimsenin **iltifat etmemesi** istenmektedir. Dikkat edilecek olursa iltifat'ın kökü olan LFT'nin harf varyasyonları arasında TLF de vardır. Yani bu **iltifat**, sonucunda **telef** getirebilen, akıbeti telefle neticelenebilen türdendir. Muhtemelen **Hz. Lut**'un, ehlinin ardından gitmesi, karısının iltifatından sonradır. Çünkü bir başkası, geride kalanları tasvip ettiğinden değil de *kadının başına gelenleri* merak ettiğinden dolayı arkasına dönebilir veya geride kalabilir. İşte bu ihtimallerden dolayı **Lut Peygamber**in, ehlinin arkasından gitmesi istenmiş olabilir.

Geride kalanların başına gelecek musibet, o kadına da isabet edecektir.[25] Bu arada **Hz. Lut**'un, helakın hemen gerçekleşmesini istediğini ve bunu meleklerle bildirdiğini kaynaklardan öğreniyoruz.[26] **Lut** (as)'ın bu acelesini Kur'an'daki; "***muhakkak onların mev'idesi sabahtır sabah yakın / karîb değil midir?***"[27] ifadeleri desteklemektedir.

Lut Peygamber'e kaviminden nasıl ayrılacağı, daha doğrusu azaptan nasıl kurtulacağı öğretilmiş ama bu arada karısının da kavmiyle aynı akibete uğrayacağı hatırlatılmış ve kendisine bu konularda tavsiyelerde bulunulmuştur.

B. KURTULANLAR NEREYE GİTTİLER?

"***Kimse iltifat etmesin*** / ardına dönmesin" uyarısına **Hz. Lut**'un karısı aldırış etmemiş ardına dönmüş geride kalanlara acımış, belki

[25] Hud 11/81
[26] Taberi, Tarih, I, 416
[27] Hud 11/81

de *"ben kurtuluyorum işte!"* diye böbürlenmiş ama geride kalanların başına gelen ona da isabet etmiş[28] ve ölmüştür.

Bundan sonra **Hz. Lut** ehlinin arkasına geçmiş, 8 kişi önde, **Hz. Lut** arkalarında Sedum'dan ayrılmışlardır. Böylece orada bulunan mü'minler Kur'an'da haber verildiği üzere Sedum'dan ihraç edilmiş / çıkarılmışlardır.[29] Sabahın seher vakti gerçekleşen bu kurtuluş Rab'dan bir nimettir. Allah şükredenlere işte böyle karşılığını verir.[30]

Hz. Lut'a çıkış için verilen taktikler arasında ***"emrolunduğunuz yere imdâ edin"***[31] de vardır. **İmdâ**; geçip gitmek, zamanın geçmesi gibi geçmek, bir nesnenin ötesine, ilerisine geçmek, demektir.[32] **Hz. Lut** ve ehli Sedum'u geçip gideceklerdir, o yörenin ilerisine geçeceklerdir. Bundan sonra da alemler için mübarek kılınan bir kara parçasına varacaklardır. Zira Kur'an'da ateşe atıldıktan sonra ateşin kendisini yakmadığı Hz. İbrahim'in ve azaptan kurtulan **Hz. Lut**'un *alemler için mübarek kılınan bir yere* kurtarıldıkları haber verilmektedir.[33]

İsra suresinde Peygamberimiz'in Mescid-i Haram'dan (Kabe) Mescid-i Aksa'ya (Kudüs'teki Mescid-i Aksa) gece yürüyüşü yaptığı bildirilirken Mescid-i Aksa'nın etrafının mübarek kılındığı da söylenmektedir.[34] Bu ayet, **Hz. Lut** ve ehlinin Sedum'dan ayrıldıktan sonra *"mübarek kılınan"* Kudüs'e gitmiş olabileceklerini düşündürüyor. Böylece **Hz. Lut** Allah'ın rahmetine dahil olmuştur.[35]

Tevrat'ta ise onların **Tsoar'a** geldikleri söylenir.[36]

II. LUT KAVMİNE GELEN AZAP :

Hz. Lut kıssasının belki de en ilgi çeken yönü, kavmin helak olmasıdır. Kur'an'da olay tam 25 ayetle anlatılır. Söz gelimi kavmin

[28] Hud 11/81
[29] Zariyat 51/35
[30] Kamer 54/35
[31] Hıcr 15/65
[32] Asım, ***Kamus***, III, 929,930
[33] Enbiya 21/71
[34] İsra 17/1
[35] Enbiya 21/71
[36] Tevrat, Tekvin, 19/23

iktisâdi ve *siyasi* hayatına sadece ipuçları verilmek suretiyle değinilirken helakın bu denli uzun ve detaylı anlatılması gerçekten dikkate değerdir.

Gecenin sonlarına doğru **Hz. Lut** ve beraberindeki, muhtemelen, 8 kişi Sedum'dan ayrılmışlar ve bundan sonra helak başlamıştır. **Hz. Lut**'un hanımının çıktığı halde helak olmaktan kurtulamaması, çıkanların Sedum'un sınırlarını geçiverdikleri anda helakın başladığını düşündürmektedir. "**Yaşlı kadın**"ın da arkasına dönüp de onlara baktığı ve dolayısıyla geride kaldığı, bu sırada ona da taşların isabet ettiği ve öldüğü, bundan sonra **Hz. Lut**'un, ehlinin arkasına geçtiği ve en arkadan gittiği, bunun sebebinin de bir başkasının aynı hataya düşmesini engellemek olduğu artık okuyucu tarafından biliniyor.

"***Hz. Lut'u ve karısının dışında ehlini kurtardık***" ayetinden hemen sonra Kur'an'da 2 yerde "***sonra diğerlerini tedmir ettik***"[37] buyurulur. "**Tedmir etmek**" *helak* sözcüğüyle açıklanmaktadır. Aynı kökün "*bir yere izinsiz ve destursuz girmek, kötü bir şeyin hücumu gibi, baskın gibi*"[38] karşılıklarından hareketle gecenin sonuna doğru azabın onları bastırdığı, hiç haberleri olmadan, birdenbire ve henüz uyanmamışken yani hazırlıksız ve önlem almadan azaba yakalandıkları söylenmiştir.

Şimdi azabın safhaları sırayla ele alınacaktır.

A. GÜNEŞ DOĞARKENKİ ÇIĞLIK :

Hıcr suresi 73.ayette "***böylece onları müşrıkîn olarak sayha ahzetti*** / Tanyeri ağarırken çığlık onları yakalayıverdi" buyurulmaktadır. **Sayha**: gürültü, bağırma, çığlık demektir. Araplar'da ve ülkemizin doğusunda ölülerin ardından yapılan yas tutma merasimlerinde bağırıp çağırarak üzüntüyü dile getirmeyi, hatta üzerini, saçını-başını dağıtmayı kendisine meslek edinmiş kadınların çıkardığı seslere de aynı kökten **sâyiha** terimi kullanılmaktadır.[39]

[37] Şuâra 26/172; Saffat 37/36
[38] Asım, *Kamus*, I. 859
[39] Asım. *Kamus*, I. 925

Sayha; *azap* olarak da açıklanmakta, bunun sebebinin de bazı sefih toplulukların Cibril (Cebrail) sayhası ile helak edilmeleri olduğu söylenmektedir.[40] **Müşrikîn sayha** ise; sabah vakti güneş doğarken duyulan korkunç bir gürültüdür.[41]

Helak başlamadan önce **Lut Kavminin** yaşadığı Sedum'da, bir gürültü olduğu, bunun insanları korkuttuğu ya da ürkütücü bir sesin duyulduğu, insanların bunu duyduklarında korkuya kapıldıkları, hatta kaçıştıkları, sağa sola dağıldıkları[42] korkan herkesin ayrı bir ses çıkardığı, çığlık attığı söylenebilir.

Helak sabaha karşı vuku bulmuştur.[43] Herkesin uyuduğu bir sırada birden *bir gürültünün çıkıp hepsini uyandırması, uyku sersemi, gözünü yeni açmış ve de o korkunç sesi işitmiş insanların korkularını bağırarak tezahür ettirmeleri*, olayın doğal seyridir. Uykunun en tatlı anı olarak nitelendirilen **seher vakti** korkunç bir sesle gözünü açmış bir topluluktan da başka bir davranış beklenemez herhalde.

Bu arada "**ğâbirîn**"in karşılıkları yeniden hatırlanacak olursa, bu çığlık ve gürültü esasında toz-duman olduğu da söylenebilir.

B. ÜZERLERİNE "HÂSIB" GÖNDERİLMESİ :

Kamer suresi 34.ayette; "***muhakkak üzerlerine "hâsıb" gönderdik, Lut ailesinin dışında, onları seherde kurtardık***" buyurulmaktadır.

Hasb; *çakıl taşı* anlamındadır. Aynı zamanda **oduna** da bu isim verilir. Yalnız bu odunun ateşi tutuşturan özellikte olması gerekir. Bunun anlamı "**tuturuk**"tur. Ateşi tutuşturmazsa o oduna **hasb** denmez.[44]

---

[40] Asım, ***Kamus***, I, 924

[41] Taberi, Tefsir, VIII, 44; Kurtubi, ***el-Cami'***, X, 29; Razi, ***Mefatih***, XIX, 207-208; Zemahşeri, ***Keşşaf***, II, 586; Süleyman Ateş, ***Yüce Kur'an'ın Çağdaş Tefsiri***, V, 74; C. Yıldırım, ***Asrın Kur'an Tefsiri***, VI, 3238; Ebu's-Suud, ***İrşad***, V, 86; Alûsi, ***Ruhu'l-Meâni***, VII, 74

[42] **Sayha** ile aynı köklü **Sayhân** neferin dağılması anlamındadır. Bkz. Asım, ***Kamus***, I, 924

[43] İbn Esir, ***el-Kamil***, s.114 (terc.); Taberi, ***Tarih***, I, 421

[44] Asım, ***Kamus***, I, 202-203

Ateşi tutuşturmak, helak işlemini başlatmaktır, yani. muhtemelen, güneş doğarken sabah vakti büyük bir gürültüyle uyanan kavme ilk gönderilen **hâsıb** olmalıdır. Bu çakıl taşları azabı başlatmış, helaka böylece start verilmiştir.

Hâsıb; aynı zamanda *estikçe toprakları kaldırıp havaya savuran şiddetli rüzgara* denmektedir.[45] Helakın başlangıcında şiddetli bir rüzgar çıkmış, toprakları savurup ortalığı toz-duman etmiş bu arada da çakıl taşları üzerine yağan kavmin helakı aynen tuturuğun. yanacak mahrukatı tutuşturması gibi başlamıştır.

Hasb'ın yenmiş sivilce karşılığı da vardır. Ama bu, **Lut Kavminin Yakalandığı Hastalığın Belirtileri** başlığı altında ileride ele alınacaktır.

C. ÜZERLERİNE "HICÂRE" YAĞDIRILMASI :

Korkunç bir çığlık, ardından ortalığı toz-duman eden şiddetli bir rüzgardan sonra **Lut Kavminin** üzerine **çakıl taşları** gönderilmekle azap başlamıştır. Bundan sonra yağdırılanlara yenileri eklenerek helak işlemi hızlanmıştır.

Kur'an'ın iki ayetinde *"üzerlerine öyle bir yağdırdık ki..."* anlamında ***"üzerlerine mataran imtar ettik"***[46] buyurulmaktadır. **Matar**'ın tanımlanması bu aşamada **yağdırma**'nın mahiyetini ortaya koyacaktır.

MTR kökü Kur'an'da 9 ayette 15 defa geçmektedir.[47] Bu 15 kullanımın 3'ü dışında ki 12 tanesi Kur'an'ın Hz. Lut kıssasını anlatan ayetlerinde yer alır.

Bugün Arapça bilen birisine **matar**'ın anlamı sorulduğunda alınacak cevap *"yağmur"*dur. Nisa suresi 102. ayette de **matar**, yağmur anlamında kullanılmıştır. Ahkaf suresi 24 ayetteki ***"mumtırnâ"*** terimi de *yağmur yağdırmak* anlamındadır.

[45] Asım, ***Kamus***, I, 203; "**Hasb**"ın yukarıya alınan bütün karşılıkları için ayrıca bkz. Halil b. Ahmed, ***Kitabu'l-Ayn***, III, 123-127
[46] A'raf 7/84; Şuâra 26/173; Neml 27/58
[47] Nisa 4/102; A'raf 7/84 (İki defa); Enfal 8/32; Hud 11/82; Hıcr 15/74; Furkan 25/40 (İki defa); Şuâra 26/173 (Üç defa); Neml 27/58 (Üç defa); Ahkaf 46/24

A'raf, Şuâra ve Neml surelerinin ilgili ayetlerindeki "***emtarnâ aleyhim matarâ***" ifadeleri, *üzerlerine matar olarak imtar ettik* demektir. Bu üç ayette neyin imtar edildiği söylenmemiş, "***matarâ***" lafzı mef'ûl-u mutlak olarak getirilmiştir.[48] "**Emtarna**" fiilinden ayrı olarak tekrar "**matarâ**"nın zikredilmesinin, ayetin anlamını ne şekilde etkilediğini müfessirlerin çoğu açıklamamıştır.[49]

Matar'ın karşılığı olarak **Kamus**'ta "*kuş kısmı havadan süratle inmek / nüzul*" yazılıdır.[50] Dolayısıyla "***üzerlerine matar olarak...***" ayetinin karşılığı; *gökten süratle bir şeylerin yağması, inmesidir*. **İmtar etmek** de zaten *yağdırmak* demektir. Ama **matar**'ın *hayra* mahsus olmasının yanında **imtar** *azaba* mahsustur.[51] O halde **Lut Kavmine** azap amaçlı olarak gökten süratle "**hıcâre**" yağmıştır. Onları, ısrarla istedikleri ve gönderileceği peygamberlerine haber verilen bu korkunç azap, erkenden sabahlatmış, rahatça uyudukları geceyi güneşin doğuverdiği saatlerde sona erdirmiştir.[52]

Yağdırmanın (**Matar**) nasıl olduğu tanımlandıktan sonra şimdi yağdırılan **hıcâre**'nin tanımlanmasına gelmiştir.

Hıcâre; taş ve kayaların yapı taşı olan "*kumlar*" demek olan **hacer**'in çoğuludur.[53] Türkçemiz'de kullandığımız *hücre* de bu köktendir. Yapıtaşı olma özelliği hücrede de vardır. **Kumlar**, taş ve kayaların; **hücreler** de dokuların, organların dolayısıyla vücudun yapıtaşlarıdır.

[48] Mef'ûl-u Mutlaktan güdülen gayenin hem manayı pekiştirmek hem nevi bildirmek ve hem de sayı bildirmek olduğu hk.bkz. Yusuf Uralgiray, ***İlk ve İleri Dilbilgisi***, I, 271; Mef'ûl-u Mutlak konusunda ayrıca bkz. Ahmet Yaşar, ***Arapça'nın Temel Kuralları***, s.284-287

[49] Örnek olarak bkz. Razi, ***Mefatih***, XIV, 179; Alûsi, ***Ruhu'l-Meâni***, IV, 172; Elmalılı, ***Hak Dini***, III, 2208; Süleyman Ateş, ***Yüce Kur'an'ın Çağdaş Tefsiri***, III, 363-367; C. Yıldırım, ***Asrın Kur'an Tefsiri***, IV, 2163-2167; Mevdudi, ***Tefhim***, II, 57/58

[50] Asım, ***Kamus***, III, 683; Sürat anlamı aynı köklü **Matâr** ve **Temattur**'da da vardır.

[51] Asım, ***Kamus***, III, 683, Razi, Mefatih, XIV, 179

[52] Kamer 54/38

[53] Asım, ***Kamus***, II, 241-242

Hıcâre; tefsirlerin hemen tamamında ve tarih kitaplarındaki nakillerde *"küçük küçük taşlar"* olarak açıklanmaktadır.[54] Kur'an'da ise "Hıcâre"nin 3 özelliğinden söz edilir.

1. Hıcâre'nin "Tıyn" den Olması :

Küçük taşlar olarak anlamlandırdığımız Hıcâre'nin neden mamul olduğu da Zariyat suresindeki *"tıynden Hıcâre"*[55] ibaresiyle açıklanmaktadır. İlgili ayet şu mealdedir: *"İbrahim:* **Ey elçiler göreviniz nedir?** *dedi. Elçiler:* **'Suçlu bir milletin üzerine, Rabbinin katından işaretli olarak, aşırı gidenlere mahsus sert taşlar / tıyn'den Hıcâre göndermekle görevlendirildik'** *dediler."*[56]

Tıyn; balçık demektir. Farsça'sı "**kil**"dir. Diğer kiplerdeki kullanımları da dikkate alınacak olursa **tıyn**; sıva yapılabilen, çamurdan eşya imaline elverişli olan, dolayısıyla suyla karıştırıldığında *"merhem gibi"* tabir edilen kıvama gelen, kuruyunca da hem sert hem de dayanıklı olan ayrıcalıklı bir topraktır.[57]

Nakillerde[58] pişirilmiş oldukları söylenen **tıynden Hıcâreler**, pişirilince elbette daha sert ve daha çok tahrip edici, ayrıca daha dayanıklı hale gelmişlerdir. Günlük hayatta ateşe maruz bırakılmış tuğla kırıklarının ne denli sert ve tahrip edici olduklarını biliyoruz. Öyle ki, bu tuğla kırıkları özellikle araba lastikleri için cam kırıklarından daha çok parçalayıcıdır.

Lut Kavmini helak edici nitelikteki bu minik taşlar pişmiş topraklardır. Pişmiş topraktan mamul bu minik maddelere "**taş**" demek doğru gözükmese de taş gibi sert hale geldiklerinden dolayı kaynaklarda bu şekilde adlandırılmış olmalıdırlar.

[54] Örnek olarak bkz. Razi, Mefatih, XVIII, 38-39; Taberi, Tarih, I, 417 ve devamı.
[55] Zariyat 51/33
[56] Zariyat 51/31-34
[57] **et-Tıyâne**'nin *çamurculuk sanatı*, **et-Tetyîn**'in *çamur sıvamak*, **Metıyn**'in de *çamur sıvanmış dam* veya *duvar* olduğu hk.bkz. Asım, ***Kamus***, IV, 681
[58] Taberi, ***Tarih***, I, 417-419

2. Hıcâre'nin "Siccil" den Olması :

"**Siccil**" sözcüğünü, namazda sıkça okuduğumuz Fil suresindeki "***termîhim bi hıcâretin min siccil***" ayetinden hatırlarız. Ayrıca SCL köklü tescil, sicil ve müseccel'i de günlük hayatta kullanırız.

Hıcr suresinin 74. ayetinde "***üzerlerine siccilden Hıcâreyi yağdırdık***" buyurulmaktadır. "**Siccil**" tek başına *kumlu çamur ile karıştırılıp sertleştirilen taş* olarak açıklanmasına karşılık **hıcâre**'nin açıklayıcısı olduğunda Farsça'daki "**sing-u kil**"den Arapçalaştığı bunun da; *pişmiş taş* anlamına geldiği ve cehennem ateşiyle pişirilen bu yapma / suni taşların üzerinde, kime ait olduğunun da yazılı yani tescilli olduğu, tefsirlerin hemen hepsinde ve sözlüklerde söylenmektedir.[59]

SCL kökünün diğer türevlerinin karşılıkları incelendiğinde ise üzerlerine kime atılacakları yazılmış olan bu taşların, *kova boşaltır gibi* yukarıdan aşağıya döküldükleri, bunun sonucunda da başlarından aşağı siccil yağan insanların sersemleştikleri sonucuna varılır.[60]

Demek ki; "**Hıcâre**" denilen taşların hammaddesi toprak (tıyn) veya kil olabilmektedir. Ama bunların pişirilerek sertleştirildiği ve tahrip güçlerinin arttırıldığı da verilen bilgiler içindedir.

3. Hıcâre'nin "Mendûd Siccil"den Olması :

Hud suresinin 82. ayetinde taşların tanımı, bir kelime daha ilave edilerek, netleştirilmektedir. Bu detay; yukarıda açıklanan "**siccil**"lerin "**mendûd**" olmasıdır.

"**Mendûd**" terimi Kur'an'da 2 yerde[61], aynı kökten **nedîd** ise 1 yerde geçer.[62] Yani NDD (Nun, Dad, Dad) kökü Kur'an'da toplam 3 kez kullanılmaktadır. Vakıa suresindeki **mendûd** lafzı; *salkımlı haliyle*

[59] Örnek olarak bkz. Asım, ***Kamus***, III, 243
[60] Asım, ***Kamus***, III, 242-243; **Siccil**'in Fars dilinde "*Çamur*" anlamına geldiği hk.bkz. İ. Cerrahoğlu, ***Tefsir Usulü***, s.156
[61] Hud 11/82; Vakıa 56/29
[62] Kâf 50/10

muzu. Kâf suresindeki **nedîd** de *küme küme tomurcukları olan hurma*yı tarif etmektedir.

Bir tarafta muz ve hurma salkımları, diğer tarafta da taşlar... Bunların arasında ne gibi bir ilgi olabilir?

Siccîl'i açıklarken yukarıdan aşağıya kovadan boşalır gibi adeta dökülen tescilli taşların iniş manzarası da **mendûd** lafzıyla anlatılmaktadır. Sözlükteki **mendûd**'la aynı köklü **en-Nedâd** ve **en-Nedîd**'in "*bir nesneyi birbiri üzere nizamla yığıp istif etmek*" anlamlarından hareketle işaretli taşların rastgele yığınlar halinde değil özenle dizilmiş, üst üste yerleştirilmiş ve bununla hurma veya muz salkımı görüntüsü almış şekilde kavmin üzerine indirildikleri söylenebilir.

Buraya kadar anlatılanlar, "***Lut Kavminin** yaşadığı yörede çok büyük bir çökmede patlamalar, yıldırımlar, yangınlar ve doğal gazlarla birlikte korkunç bir deprem olmuş ve Siddim Vadisi ile **Lut Kavminin** şehirleri yerin derinliklerine gömülmüşlerdi*", şeklinde de açıklanmaktadır. Ayrıca, yörede volkanik bir patlamadan söz edilmekte ve kavmin üzerine yağan maddelerin bu patlamayla açığa çıkan kızgın taşlar ve kayalar yani lavlar olduğu söylenmektedir.[63]

Halbuki hem **Hıcâre** hem de **hâsıb** adı verilen taşlar küçüktür, *kum zerrecikleri* ya da *çakıl taşı* büyüklüğündedir. Kur'an'da koskoca taş ve kayaların değil çok daha küçük hacimli *taşçık*ların yağdığı söylenmektedir.

Ayrıca volkanik bir patlama olsaydı bundan Kur'an'da mutlaka söz edilir ya da buna işaret eden bir lafız bulunurdu. Bununla birlikte volkanik bir patlama sonucunda ortaya çıkan **lav**, sıvıdır, eriyik haldedir. **Hıcâre** ve **hâsıb** terimleriyle anlatılan taşlar ise katıdır hatta pişirilmiştir, serttir, yani yörede bir volkanik patlamanın olduğu iddiası pek gerçekci görünmemektedir.

Bütün bunlar Allah'ın katında "***müsevveme***"dir.[64] Bunun anlamı; söz konusu taşların üzerleri nakışlı ve Allah katından gönderildikleri belli, beyaz, kırmızı veya alaca renkli yani dünyaya ait olmadıkları kesinkez ortadadır.[65] Aynı ayetin devamında böyle kötü bir sonun,

---

[63] Cavit Yalçın, ***Kavimlerin Helakı***, s.42-48
[64] Hud 11/83; Zariyat 51/34
[65] Asım, ***Kamus***, III, 487

zâlim olanlardan hiç uzak olmadığı, aynı şeylerin her zaman yaşanabileceği söylenmektedir.

Lut Kavmiyle aynı yaşayan, onların yaptığı yanlışları yapan bir başka topluluğa da gökten taş yağması şeklinde değil de örneğin bir hastalık suretinde mutlaka böyle bir sonun yakın olduğunun Kur'an'daki uyarısı *"bu zâlimlerden hiç uzak değildir"*[66] cümlesiyle yapılmaktadır. Bu konu hakkında ileride **Lut Kavmi**nin yakalandığı hastalığın belirtileri incelenirken daha detaylı konuşulacaktır.

Böylece **Lut Kavmi**nin beklediği, ısrarla davet ettiği helak (yok oluş) işlemi bitmiştir. Üzerlerine, yukarıda başlıklar halinde incelenen öldürücü maddeler gönderilen **Lut Kavmi**nın cesetleri yerlerdedir. Sabah erkenden korkunç bir çığlıkla uyanan ve evlerinden çıkan hastalıklı ve ölümleri yaklaşmış, ayrıca hastalıklarını bütün dünyaya yayma riskleri olan, dolayısıyla tüm insanlık için tehlike arzeden bu topluluk artık ölmüştür. Cesetleri ortadadır. Onların topluca gömülmesi gerekmektedir.

D. SEDUM'UN ÜSTÜNÜN ALTINA GETİRİLMESİ :

Helak işlemi toplu olduğu gibi **gömülme** de topluca olacaktır. Yerde cansız yatan cesetler ters çevrilerek gömülmüştür. İlgili ayette *"emrimiz gelince oranın üstünü altına getirdik"*[67] buyurulmaktadır.

Kaynaklarda, *-başta Taberi* **Tarih'i** *olmak üzere-* gelen elçi meleklerden Cebrail veya Mikail'in, kanadını Sedum'un altına soktuğu, tâ yerin dibine varıncaya kadar kanadını batırdığı, sonra **Sedum**'u içinde ne varsa olduğu gibi yukarı kaldırdığı, öyle ki gök ehlinin, kavmin köpeklerinin ve horozlarının seslerini işittiği, sonra ters çevrilerek büyük bir gürültüyle onların tekrar yere batırıldığı heyecanla anlatılır.[68]

Burada, yukarıya alınan nakillerin doğruluğunu tartışacak değiliz. Kur'an'ın 5 ayetinde **Lut Kavmi**nin helakıyla yani tarihten

---

[66] Aynı mealde *"müsriflerden uzak değildir"* ayeti için bkz. Zariyat 51/34
[67] Hud 11/82; Ayetindeki SFL'nin, ALÂ'nın karşıtı olduğu ve *aşağılık, alçaklık* anlamına geldiği. **sâfile**'nin de; *mızrağın dip demirine doğru yarısından aşağısına* dendiği hk.bkz. Asım, ***Kamus***, III, 1366
[68] Taberi, ***Tarih***, I, 419-422

silinmesiyle ilgili olarak, kıyamete kadar delil olması sürecek türden "*ayetler*"in (kanıtların) var olduğu açıkca söylenmektedir.

Bu ayetlerin birinde "***mutlak biz ondan akleden kavim için beyyine bir ayet terkettik***" buyurulur.[69] **Beyyine ayet**; mukayese imkanı olan, başka şeylere kıyası yapılabilen kanıt demektir. Bir de bu kanıt geçici, falanca yüzyıl ya da topluluk için değil, kıyamete kadar düşünen, araştıran, inanan... bütün insan grupları için kanıttır Delil olma özelliğini yitirmez. "**Ayet**"in anlamı budur. Kur'an cümlelerine de bu yüzden "**ayet**" denilmektedir. Çünkü onlar da zaman sınırlaması olmaksızın kıyamete kadar kanıt olma özelliklerini yitirmezler.

Meali aktarılan Ankebut suresi 35.ayetinden anlaşıldığına göre akleden bir kavim için o karye / anakent / Sedum'dan kıyaslama, karşılaştırma, imkanı olan bir **ayet** geriye bırakılmıştır.

Zarıyat suresinin 37. ayetinde bu elem verici azaptan korkan kimseler için orada (Sedum'da) bir "**ayet**" bırakıldığı ifade edilmektedir.

Şuâra suresi 174. ayette; *bunda mutlaka bir ayet olduğu ama onların çoğunun buna iman etmedikleri* söylenir.

Hıcr suresinde kavmin üzerine yağdırılanlardan bahsedildikten sonra 75. ayette ***muhakkak bunda araştırmacılar*** (arkelog vs.) ***için*** sistemli bir "***ayetler***" bütününün ***olduğu*** belirtilir. Daha sonra Sedum'un işlek bir yol güzergahında olduğu vurgulanır. Bu; muhtemelen, Araplar'ın önemli ticaret yollarıdır ve Sedum'un olduğu coğrafya da bu işlek yol güzergahındadır. Zira başka bir ayette "***siz sabah akşam oraya uğruyorsunuz ve akletmiyor musunuz***"[70] diye sorulmaktadır.

İşte işlek bir yol güzergahında bulunan Sedum'da da inanan insanlar için sadece bir "***ayet***" vardır.[71] Zira inananlara onların sonunun verdiği mesaj bir tektir. İnanç açısından düşünülecek olursa "*Allah'ın koyduğu sisteme uymamanın sonucu hastalıktır, felakettir.*" Çakmak taşlarından iki tanesini elinize alır da sürtmeye başlarsanız bir süre sonra ateşi yakarsınız. O davranışın bir tek sonucu vardır "**ateş**". Bunu gören birisi de artık çakmak taşlarının sürtünmesinin bir

[69] Ankebut 29/35
[70] Saffat 37/137-138
[71] Hıcr 15/77

tek sonuç doğurduğunu "bilir". Bu bilgi ikinci nesle, sonraki kuşaklara aktarılır ve onlar da bunu kabul ederse bu "çakmak taşlarının sürtünmesinden ateş elde edilir" cümlesi, inanılan bir ifade haline gelir.

Ama araştırmacılar için sistemli bir **"ayetler"** dizisi söz konusudur. Değişik bulgular ve onların incelenmesi, "sistemli" olarak sürdürülürse bunun sonucunda bir çok **"ayet"** olduğu rahatlıkla görülecektir.

Bu açıklamaları sabırla okuyan birisi peki **Lut Kavminin** helak olduğu yerde bırakılan ve kıyamete kadar kalıcı olan bu "ayet" nedir, diye soracaktır.

Şu anda yeryüzünde mevcut olan **Lut Gölünün**, **Lut Kavminin** helakı sırasında oluştuğu nakilleri[72], bu soruya cevaptır. **Lut Gölü** aktif bir sismik bölgenin yani bir deprem kuşağının tam üstünde yer almaktadır.[73]

"**Lut Gölü** Akdeniz'in yüzeyinden yaklaşık 392 m. aşağıdadır. Gölün en derin yeri de 400 m. olduğuna göre gölün tabanının Akdeniz'in yüzeyinden yaklaşık 792 m. alçaktadır. Dünyanın deniz yüzeyinden aşağı olan başka bölgelerinde alçaklık en fazla 100 m. kadardır.

Lut Gölünün doğu kısmında bir yarımada oluşturan ve **dile** benzeyen bir kısım gölün içine uzanır. Bu kısma Araplar "**el-Lisan / dil**" adını vermişlerdir. Burada suyun tabanında, adeta gölü ikiye ayıran fakat görülmeyen keskin bir dirsek uzanmaktadır. Bu yarımadanın sağında taban 400 m. derin olduğu halde, sol tarafı şaşılacak kadar sığdır. Son yıllarda yapılan ölçümlerde burasının derinliğinin ancak 15-20 m. kadar olduğu anlaşılmıştır. Daha sonradan oluştuğu tesbit edilen bu sığ bölge, yukarıda belirttiğimiz deprem ve bu deprem sonucu oluşan kütlevi bir çöküntünün eseridir. Eskiden Sodom ve Gomorra'nın bulunduğu, yani **Lut Kavmi**'nin yaşadığı yer işte burasıdır."[74]

Lut Gölünün sığ yerinde yaşayan kavim, azap olarak üzerine yağdırılanların sonucu ölmüş, cesetleri de yerin yarılmasıyla açılan yaklaşık 400 m.'lik bu derin çukura gömülmüştür. *Üzerinin altına*

---

[72] Besım Darkot, "Lut Gölü" Maddesı, ***İslam Ans.*** VII, 91
[73] Cavit Yalçın, ***Kavimlerin Helakı***, s.42
[74] Cavit Yalçın, ***a.g.e.***, s.45-46

getirilmesi, onların **gömülmesini** anlatmaktadır ve bu da bir depremle olmuştur. Aşağıdaki alıntı bu düşünceyi doğrulamaktadır.

"Kayıkla **Lut Gölünün** bu alt ucunda gezildiğinde güneş ışınları da suya uygun bir açıyla yansıyorsa, insan şaşılacak bir görünümle karşılaşır. Kıyıdan biraz ötede, suyun içinde ağaçların belirdiği görülür. Bunlar gölün son derece yoğun olan tuzlarının konserve ettiği ağaçlardır. Derinlerde yeşil renkte görülen ağaç gövdeleriyle ağaç artıkları çok eskidir.[75]

Lut Gölünün enteresan bir diğer özelliği de çok tuzlu olmasıdır. Normalde deniz suyunun ortalama tuzluluk derecesi, ağırlığına oranla % 3.5'tur. Bu, 1 mil^3 suda yaklaşık 166 milyon ton tuzun bulunması demektir.[76] Bu da % 20-30 gibi bir orana karşılık gelir.

Tuz, tarih boyunca para yerine geçmiş, onun yüzünden savaşlar çıkmış, insanların iktidara geçmelerine sebep olmuştur. Erime noktası tam 601, kaynama noktası ise 1440 derece celsius olan tuz, sağlığımız açısından da son derece önemlidir.[77]

Sofra tuzunun kimyadaki ismi **Sodyum Klorür**'dür ($NaCl$). Deniz tuzunun % 85'inden fazlasını Sodyum Klorür oluşturur. **Lut Kavminin** yaşadığı anakentin adı olan Sedum, Sodom, Sadum, Sidam...'ın **Sodyum**'la benzerliği dikkat çekicidir.[78]

Deniz suyundaki tuzluluk oranı % 20-30'ken **Lut Gölünün** tuzluluk oranının % 240'ı aşıyor[79] hatta % 300'lere yaklaşıyor olması, depremle yerin 400 m. aşağısına gömülen cesetlerin açtığı çukurun üzerinin çok tuzlu, içinde canlı yaşaması mümkün olmayan[80] bir sıvıyla doldurulduğunu gösteriyor.

---

[75] C. Yalçın, *a.g.e.*, s.47

[76] Bu bilgiler ve deniz tuzunun % 85'inden fazlasının sodyum klorürden (sofra tuzu) oluştuğu hk.bkz. ***Deniz Suyu Niçin Tuzludur?***, Science Digest'ten Çev.: Meryem Özçelik, Bilim ve Teknik, sayı:188, Temmuz 1983, s.45

[77] Ayrıca 20 gram sofra tuzunun erimesi için 20 derece sıcaklıkta 100 gram suyun olması gerekir. Bu bilgiler için bkz. ***Tuz ve Biz***, Kosmos'dan Alfred M.W. Schürmann, Bilim ve Teknik, sayı:151, Haziran 1980, s.35-36

[78] Soda'dan dolayı **Sodyum**'un bu ismi aldığı hk.bkz., Murat Özkul, ***Sodyum'un İsimlendirilmesi***, Bilim ve Teknik, sayı:51, Şubat 1972, s.47

[79] Besim Darkot, "Lut Gölü" Maddesi, ***İslam Ans.*** VII, 91

[80] İçinde canlı yaşamadığı için Lut gölü'ne Batılıların "Ölü Deniz" anlamında "**Dead sea**" dedikleri hk.bkz. Cavit Yalçın, ***a.g.e.*** s.46

Demek ki, **Lut Kavminin** cesetleri yaklaşık 400 m.'lik bir derinliğe gömülmüş ve üzerine *"ancak su ile temas ettiğinde aktif hale gelen ve çözünerek bileşenlerine ayrılan"*[81] tuz-su karışımı dolmuştur. Bu sıvının "Kuzeyden geldiği"[82] söylense de kuzeyde nereden geldiği bu kadar tuz yoğunluğunun nasıl oluştuğu üzerinde durulmamaktadır.

Şuâra suresi 173. ayetteki "***üzerlerine matar imtar ettik***" ayeti eğer **sıvı yağması** olarak değerlendirilecek olursa bu derin boşluğun gökten yağdırılan ve tuz yoğunluğu çok fazla olan bu yağmurla doldurulmuş olabileceği söylenebilir.

Kavmin üzerine yağdırılanların *kükürt* ve *ateş* olduğu **Tevrat**'ta söylenirken, **Hz. Lut** ve ehlinin Sedum'dan ayrılmaları sırasında Sedum'un bittiği yerde onlarla beraber çıkacak ama kurtulamayacak olan **Hz. Lut**'un karısının arkasına dönüp geriye baktığı ve "**tuz direği**" oluverdiğinden bahsedilir.[83] Bu "**tuz direği**" tasviri, eğer aslı bozulmuş Tevrat'a sonradan ilave edilen bilgilerden değilse, yukarıdaki görüşü doğrular.

Lut Kavmi, buraya kadar anlatılmaya çalışılan şekilde tarihten silinmiştir ama onların yaşam tarzı haline getirdikleri eşcinsel ve anal ilişki onlarla beraber bitmemiş ve günümüze kadar süregelmiştir. Bunun yanında **Lut Kavmi**nin başına gelen felaket ve azap gibi bir ikincisi -İtalya'nın Pompei kasabasındaki hariç-[84] bir daha yaşanmamıştır. Bu, eşcinsellik ve anal ilişkinin, müsbet, sonucunun iyi olduğu anlamına gelmez. Zira tarihin her döneminde ve tabii **Lut Kavmi**nde eşcinsellik ve serbest cinsel yaşam hep önü alınmaz hastalıklarla sonuçlanmıştır

Şimdi de **Lut Kavmi**nin helakını anlatan terimlerin yorumuyla **Lut Kavmi**nin hastalığının belirtileri belirlenmeye çalışılacak ve günümüze mesajlar sunulacaktır.

[81] J.M. Miles, T.S. Miles, K.S. Türker, ***Tuz ve Sağlığımız***. Bilim ve Teknik, Sayı:201, Ağustos 1984, s.19
[82] C. Yalçın, ***a.g.e.*** s.47
[83] Tevrat, Tekvin, 19/24 26
[84] Bu konuda geniş bilgi için bkz. C. Yalçın, ***a.g.e.***, s.48-49

III. LUT KAVMİNİN YAKALANDIĞI HASTALIĞIN BELİRTİLERİ :

Alkolü fazla alan birinin **sarhoş** olması kaçınılmazdır Kaçınılmaz olan bir başka şey de uzun süre alkol alarak yaşamanın mutlaka bir hastalığa sebep olacağıdır. Buna ister *doğa kanunu*, ister *yaratılış kuralı*, ister İslami terminolojideki "*Sünnetullah*" densin...

Peygamberlerinin kendilerini defalarca uyarmasına, alternatifler üreterek onları vazgeçirmeye çalışmasına, bu şekilde devam ettirilen bir yaşamın çok kötü sonuçlar doğuracağını üzerine basa basa anlatmasına rağmen **Lut Kavmi**nin bütün bu uyarıları dinlemeyip aşırılığı ısrarla, hem de **dozunu arttırarak** sürdürmesi, onların kaçınılmaz sonlarını hazırlamıştır.

Bilimsel çevrelerde şu cümle sıkça söylenir: "***İnsanların cinsel tercihleri kuşkusuz en doğal seçim haklarıdır. Ancak kendilerinin, eşlerinin ve toplumun sağlığını tehlikeye düşürmemek koşulu ile.***" Bunun anlamı; cinsel ilişkiyle geçen hastalıkların (CİGH) genellikle yayılma nedeni **tek eşli yaşam kurallarının** dışına çıkmadır.[85]

Vajinal ilişkinin dışındaki diğer ilişki türlerini sürdürenlerin -adı ne olursa olsun- mutlaka bir hastalığa yakalanmaları gibi **Lut Kavmi** de hastalanmıştır.

Lut Kavminin yakalandığı zührevi hastalığın belirtileri ve özellikleri, ilgili ayetlerdeki kilit terimlerin analiziyle net olarak ortaya çıkmaktadır. Bu terimler maddelenecek olursa:

A. HASB :

Lut Kavmine gönderildiği haber verilen **Hasb**'ın birden çok karşılığı vardır:

a. ***Bazı ciddi ve korkutucu hastalıklardan ortaya çıkan pul pul, kırmızı veya siyah olan sivilce türünde kabarcık veya uçuklardır.*** Bunlar vücudun özellikle yumuşak ve hassas bölgelerinde

---

[85] Bu görüş ve bilgiler için bkz. Nedim Çakır, ***CİGH'lardan Korunma ve Kontrol***, AIDS Dergisı, Sayı:4-5, Kasım 94, Ocak 95, S.15-16

(Koltuk altı, kasık, cinsel organ çevresi) daha çok çıkarlar, kaşıntıya da neden olurlar.[86]

Bu sivilce ve uçuklar CİGH'ların hemen hemen tamamının belirtileri arasında sayılmaktadır. Bununla birlikte AIDS'in minör belirtileri arasında yer alan "**genel kaşıntı**" ve "**kronik generalize herpesi** (uçuk)" hatırlayalım.

b. *Hasb; ateş yakmak için kullanılan tuturuk, odun parçası, çıra* demektir.

*. *Tuturuk, yanacakların içine yerleştirilir.* AIDS hastalığını oluşturan HIV+ virisünün de genetik materyali olan RNA'nın hücrenin içine yerleştirildiğini hatırlayalım.

**. *Tuturuk, sobayı, yanacakları hemen tutuşturmaz. Bir süre hiçbir aktivite göstermeden durabilir. Sonra yanmak için uygun ortamı bulduğunda önce çevresindekileri, sonra tüm yakıtı yakar.* HIV+ virisünün, hücre içinde çok uzun süre hiç belirti göstermeden yaşadığını, sonra birden içine yerleştiği hücrenin üreme sistemini ele geçirip hızlı bir şekilde çoğalmaya başladığını hatırlayalım.

***. *Tuturuk yakıcıdır ama uygun ortamı ve şartları bulamayınca yakmaz. Yakmaya bir başlarsa artık onu durdurmak zorlaşır, hatta imkansızlaşır.* HIV+ virüsünün faaliyete geçmesiyle önünün alınamadığını, hastalığı hızla bütün vücuda yaydığını hatırlayalım.

c. *Hasb; ateş, ateşlemek ve rüzgar demektir. Rüzgarın devreye girmesiyle ateş her tarafa yayılma şansını yakalar.* HIV+ virüsünün, hücreye girip onu enfekte ettiği andan itibaren kanla vücudun değişik yerlerine taşındığını, ayrıca AIDS'in major belirtileri arasında "**bir aydan fazla süreli ateş**"in olduğunu hatırlayalım.

d. *Hasb; ishal ve kanama demektir.* AIDS'in major belirtileri arasında "**bir aydan fazla süren kronik ishal**"i hatırlayalım.

e. *Hasb; yürürken veya koşarken etrafa saçıp savrulan taş, toz, duman demektir.* CİGH'lardan birisine yakalanmış kişinin,

[86] Asım, *Kamus*, I, ,202-203

cinsel ilişkide bulunduğu herkese hastalık bulaştırma riskinin yüzdesinin çok yüksek olduğunu hatırlayalım.

B. HICARE :

Hıcâre; taş ve kayaların yapıtaşı olan "**kumlar**" anlamındaki **hacer**'in çoğuludur.[87] Türkçemiz'de kullandığımız **Hücre** de bu köktendir. Yapıtaşı olma özelliği **hücrede** de vardır. Hücreler vücudun yapıtaşlarıdır. Kur'an'da Hıcârenin üç özelliğinden bahsedilir.

a. ***Hücreler Tıyn'dendir.*** **Tıyn**; toprak, yapışkan çamur, pişirilmiş çamur demektir.[88] "Hücreler" karşılığı verilen "Hıcâre"nin, *kum* veya *taş* karşılıkları dikkate alındığında, kumların ya da taşların Tıyn, yani topraktan olduğu anlaşılmaktadır. Hammaddesi **taş** olan çimento ve kum, suyla karıştırıldığında harç oluşur. Harç da yağmur, kar, güneş ve diğer doğal yıpratıcılara karşı dayanıklıdır. Ama harcı oluşturan **kumun**, burada olduğu gibi, **topraktan** olması yani kum yerine **toprağın** kullanılması, oluşturulan harcın **dayanıksızlığı**, kısa zamanda çatlayıp dağılması sonucunu doğurur.

Toprak ve çamurdan yapılan eşyalara kumun karışması da "*oluşan ürünün dayanıksızlığı, çatlaması*" neticesini ortaya çıkaracaktır. Harç karan işçilere, harca toprak karıştırmamalarının durmadan öğütlenmesinin sebebi budur.

Hücrelerin **Tıyn**'den olmasının anlamı; **hücrenin** içine, onu **dayanıksız** kılan, **savunma sistemini yok eden** bir şeylerin girmesidir. **Tıyn'den hücre** de dayanıksız hale gelmiş, savunmasız kalmış hücre demektir.

İçine HIV+ virüsü almış hücrenin ve o hücrelerden oluşan vücudun **immün** / savunma **sisteminin** yetersizleştiği dolayısıyla başka hastalıklara karşı vücudun dayanıksızlaştığını hatırlayalım.

b. ***Hücreler Siccil'dendir.*** **Siccil** tescilli, yani belirli demektir.[89] CİGH'ların, hastalığı taşıyan kişiyle cinsel ilişkide bulunmak

---

[87] Hud 11/82; Hıcr 15/74; Zariyat 51/33
[88] Asım, ***Kamus***, IV, 681; İlgili ayet için bkz. Zariyat 51/33
[89] Asım, ***Kamus***, III, 242-243; İlgili ayet için bkz. Hıcr 15/74

yoluyla geçtiğini hatırlayalım. Gerçi AIDS kriter alınacak olursa, onun sadece bu yolla değil kanla ve anneden çocuğa da bulaştığı söylenecektir. Her ne olursa olsun sonuçta bu hastalıkların bulaşma yolları bellidir. Hastaların da ne yolla buna yakalandıkları ortadadır.

c. *Hücreler Mendûd Siccil'dendir.* **Siccil**, *yapı, hacim ve görüntü olarak birbirine benzeyen minik taşlar* anlamına da gelir.[90] İşte bu taşların gelişi güzel değil, **dizi dizi** olduğu Kur'an'da ifade edilmektedir.[91] Bu dizilişin şekli ise **hurma** veya **muz** salkımına benzerdir.[92] Çünkü "**dizilmiş**" karşılığı verilen "**Mendûd**" teriminin Kur'an'daki diğer iki kullanımından biri muz, diğer hurma salkımını tarif etmektedir.[93]

Öyleyse HIV+ virüsünün hücre içine yerleşen, birbirinin aynısı beyaz renkli RNA çekirdeklerinin diziliş şekli muz veya hurma salkımına benzer olmalıdır.

Geçmiş yıllarda tahminlere dayalı olarak yapılan tasarımlarda bu çekirdeğin şekli hatalı çizilmiş, sonradan yeni inceleme ve bulguların da katkısıyla Kur'an'daki tarife yaklaşılmış ve doğru tasarımlar yapılmıştır.[94]

C. MATAR :

Bu terim, hastalanan hücrelerin nasıl çoğaldığını, sağlıklı bir hücrenin nasıl hastalandığını anlatmaktadır. Hücre içine yerleşen virüs, hücre dışına bir çeper yapmakta ve bu çeper üzerinde mantar şeklinde kabarcıklar oluşturmaktadır. İşte bu kabarcıkların değdiği her hücre korumasız kalmakta ve hastalanmaktadır.

Yuvarlak hücrenin dışında **mantara** benzeyen bu çıkıntılar, hücre dış yüzeyine 90 derece diklikte yapışık haldedirler. Zaten

[90] Asım, *Kamus*, III, 243
[91] Hud 11/82
[92] Asım, *Kamus*, II, 36-37
[93] İlgili ayetler için bkz. Kaf 51/10; Vakıa 56/29
[94] Önceleri çizilen hatalı tasarımlara örnek olarak bkz. ***Bilim ve Teknik***, cilt:20, sayı:234 mayıs, 1987 Kapak fotoğrafı; ***Bilim Teknik***, c.20, sayı:233, Nisan 1987, s.7; ***Bilim ve Teknik***, c.26, Sayı:309, Ağustos [illegible], s.567

Mantar kelimesinin fiili olan **Emtara**: *dik ve hızlı olarak yukarıdan aşağıya inmek* demektir.[95]

Ayrıca **Mantar** terimi AIDS'in minör belirtileri arasında sayılan "***ağızda kandidiazis*** (mantar)"i düşündürmektedir.

Lut Kavminin yakalandığı hastalık, yukarıdaki ana terimlerle Kur'an'da şifrelendirilmiştir. Onların sözlük anlamları göz önüne alınarak, yukarıda örneği verilen türden bir çalışma, hastalığın detayları hakkında araştırmacıyı bilgi sahibi kılmaktadır.

IV. LUT KAVMİ AIDS'Lİ MİYDİ ?

Bütün bu benzerlikten sonra haklı olarak "**Lut Kavmi** AIDS'li miydi?" sorusu akıllara gelmektedir. Adına **AIDS** denmese veya **bugünkü anlamda bir AIDS** olmasa bile, **Lut Kavminin** benzeri bir hastalığa yakalandığı son derece kesindir.

Bütün bunların yanında eşcinseller, CİGH'da *en büyük risk grubu olduklarını, hatta bir çok hastalığa kaynaklık ettiklerini*[96] elbette kabul etmeyeceklerdir. Bu, onlar için kabulü imkansız bir iftiradır. Kur'an'da eşcinsellerin bu özelliğine de dikkat çekilmekte ve onların kendilerini masum gösterme çabalarına örnekler verilmektedir.[97]

A. LUT KAVMİNİN SONU :

Lut Kavminin sadece kendi toplumlarında eşcinsel ve anal ilişkiyi sürdürmeyip, ülkelerinden geçen yolculara bile saldırıp onlarla **anal ilişki** kurmaları[98], hastalığın tüm Orta Doğu'ya hatta dünyaya yayılma riskini gündeme getirmişti. MÖ. 1800'lü yıllarda insanların

[95] Asım, ***Kamus***, II, 683

[96] Para ile seks yapan kadınlara günümüzde zevk ya da para karşılığı seks yapan homoseksüellerin de katıldığı, özellikle sokakta ve denetimsiz çalışanların risk kaynağı olabilecekleri hk.bkz. ***Cinsel İlişki İle Geçen Hastalıklarda Denetimli Paralı Seksin Rolü***, AIDS Dergisi sayı:6, Mart 1996, s.64

[97] Hud 11/79

[98] Ankebut 29/29

[99] Hicr 15:73

tıbbi olarak hastalığa çare bulmaları olasılığı da imkansıza yakın olduğuna göre, hastalığın bir an önce tüm insanlığı tehdit eden bir bela olmaktan çıkıp çözüm bulunması gerekiyordu.

Hastalıklı veya **hastalık taşıyıcısı** olarak zaten ölüme bir hayli yaklaşmış olan topluluğun aynı anda ölmesi ve diğerlerinin kurtulmaları en mantıksal çözümdü. İşte **Lut Kavmi** bir gece yarısından sonra, korkunç bir çığlık ve ardından gelen taş yağmuruyla sabaha karşı toplu olarak öldü.[99]

B. CİGH'LARDAN ÖLENLERİN CESETLERİ İÇİN ÖNERİLER :

Lut Kavmi, hastalığı yeni doğacak bebeklere varıncaya kadar tüm insanlara bulaştırmadan toptan imha edilmiş ve cesetleri yine orjinal bir metodla gömülmüştür. O halde CİGH veya AIDS'ten ölenlerin cesetleri için Kur'an'da şu işlemler tavsiye edilmektedir.

1. Cesetler için olabileceğine derin bir çukur açılmalıdır. Çünkü **Lut Kavminin** mezarı yaklaşık 400 m. derinliktedir.
2. Cesetler, açılan çukura konulup, üzeri kalın bir **toprak tabakasıyla** kapatılmalıdır.
3. Üzeri kapatılan cesetlerin üstüne ayrıca **dezenfektan** bir sıvı (söz gelimi Kireç) dökülmeli ve çürümeyle yayılacak mikropların başka canlılara bulaşması engellenmelidir.

Lut Gölünün altının **Lut Kavminin** mezarı olduğu hatırlanırsa demek ,ki; gömülen cesetlerin olduğu bölge, başka amaçlar; söz gelişi, **tarım** için kullanılmamalı, cesetlerin ve mikropların çürümesi beklenmelidir.

C. KUR'AN'A GÖRE AIDS'İN TEDAVİSİ MÜMKÜN MÜ?

MÖ. 1800'lerde, yukarıda anlatılan tarzda bir toplu ölümün ardından eşcinsellik ve **anal ilişki** bitmiş değildir. Ama o tarihten

[99] Hıcr 15/73

bugüne kadar **Lut Kavmi**nin başına gelen bir ölüm gibi bir ikincisi -Pompei'dekinin dışında- yaşanmamıştır. Bunun sebebi belki de; insanların, artık hastalıkların tedavilerini çalışıp araştırarak bulabilecek seviyeye gelmeleridir.

Tarihsel süreç dikkate alındığında *eşcinsel erkeklerin* ve *anal ilişkide bulunanların* en büyük risk grubunu oluşturdukları **hastalıkların**, tedavisi bulunanın yerine kısa zamanda insanları daha çok uğraştıran bir yenisinin geçerek devam ettiği görülmektedir. **AIDS** de bunlardan bir tanesidir. Dolayısıyla AIDS'in de zaman içinde tedavisi yapılacak ve "**korkunç**" olmaktan çıkacaktır, ancak kısa zamanda yerine benzer bir başka "**korkunç hastalık**" geçecektir.

D. CİGH'LARIN ÖNLENMESİ İÇİN KUR'AN'IN ÖNERİLERİ :

İnsanların dünya ve ahiret mutluluğunu amaç edinmiş bir din, elbette onlara bu mutluluğun nasıl gerçekleştirileceğinin yollarını da söylemiş ve öneriler getirmiştir.

Kur'an'daki öneriler; hep **yanlışlığın önlenmesi**, **yanlışa giden yolların tıkanması** ve yanlış yapıldığında sonucunun ne olacağının önceden söylenerek **insanların uyarılması** şeklindedir.

CİGH'ların önlenmesi için Kur'an'ın önerdiği ilk şey; erkekle kadının **nikah** yani **evlilik** yoluyla oluşturacakları beraberlik ve dolayısıyla cinsel yaşamdır.[100] Kur'an bunu ısrarla, altını çize çize belirtmektedir. Zaten AIDS'ten korunma yöntemleri arasında ilk sayılan şey de "*bilinen ve güvenli bir eşle cinsel yaşam*" dır.

Aslına bakılırsa yalnız başına bu cümle bile, nikah bağı olmadan, **rastgele** insanların birbirleriyle *cinsel ilişkiye* özellikle *eşcinsel ilişkiye* girmelerinin CİGH'ların kaynağı olduğu görüşünü haklı çıkarmaktadır.

Yine Kur'an'ın ısrarla üzerinde durduğu bir diğer konu da; nikahla meşrulaştırılmış erkek-kadın birlikteliği ve **vajinal ilişkidir.**[101] Eşcinsel veya anal ilişki değildir. **Nikah**, hem yeni nesillerin anne ve

---

[100] Bakara 2/223; Al-i İmran 3/14.
[101] Nisa 4/3; Müminûn 23/5-7

babalarının bilinmesi ve hem de erkekle kadının başkalarıyla ilişkisinin, dolayısıyla hastalıkların önlenmesi için **kaçınılmazdır**.

Kur'an'ın bu tavsiyelerine uyulmaması günümüzde AIDS'li annenin çocuğunun da AIDS'li olması riskini ve hiç suçu olmadığı halde **yeni gelen kuşağa AIDS'in bulaştırılması** gibi çok ağır bir sonuç doğurmuştur.

Kur'an'da nikahsız beraberlik ve bu sonucu doğurabilecek her türlü davranışa **zina** denilmiş ve buna **yaklaşılmaması** istenmiştir. "**Zina yapmayın**" yerine ayette ***"Zinaya yaklaşmayın, kuşkusuz o aşırılıktır ve sonucu pek kötü bir yoldur"***[102] uyarısı yapılır.

CİGH ve bulaşma yolları hatırlandığında, İslamiyet'te eşcinsel ve anal ilişkinin yasaklanma gerekçesi ve bu yasağın ne kadar haklı olduğu daha iyi anlaşılmaktadır.

[102] İsra 17/32.

SONUÇ :

İnsanlar **akıllı** oldukları için kendilerine **seçme şansı** verilmiştir ve aklı olan insan, sonuçlarına katlanmak şartıyla *canının istediği her şeyi* yapabilir. Bunun içine **yanlışlar** da dahildir.

Kur'an'da, ne yapılınca sonucunun ne olacağı açıkça belirtilmiş ve insanlar uyarılmıştır. Buna rağmen eğer kişi **yanlışta ısrar ediyorsa** o sonuca katlanmaya hazır demektir ya da o sonucu *kendisi davet etmektedir*.

İşte **Lut Kavmini** oluşturan insanlar, o zamana kadar başka hiçbir topluluğun o derece aşırı yapmadığı **eşcinselliği** kendileri için yaşam tarzı olarak benimsemiş, kadınları hep geri planda tutmuş, onlarla çoğunlukla **evlenmemiş**, evlenenler de eşlerini ihmal etmiş yahut onlarla **vajinal** değil **anal** ilişki kurmuşlardır.

Lut Kavmı, bugünkü anlamda adına **AIDS** denemese bile belirtileri, gelişim seyri ve fonksiyonları onunla çok benzeyen bir **hastalığa** yakalanmıştır. Bu, *kendi hatalarının, peygamberlerinin uyarılarını, önerilerini, çözüm formüllerini* dinlememenin sonucudur.

Hastalığı bizzat taşıyan ve her an başkalarına bulaştırma riski olan bu insanlar, hastalığın tedavisinin o dönemde yapılamamasından dolayı, zaten ölüme bir hayli yaklaşmışlardır. Bunların topluca ölümü ve gömülmeleri, Kur'an'da anlatıldığı şekilde olmuş ve tüm insanlık için tehlike arzeden sözkonusu hastalığın **yayılmasının** önü alınmıştır.

Erkek eşcinselliği **Lut Kavmiyle bitmemiştir** ama onlarınki kadar aşırı ve katılımın çok olduğu bir biçimde de, o dönemden bugüne bir daha görülmemiştir. Belki de bu yüzden benzeri bir helak işlemi -**Pompei**'deki dışında- cereyan etmiş değildir.

Kur'an, *cinsel yaşam* konusunda, **nikahla** garanti altına alınmış kadın-erkek birlikteliğini ve **vajinal ilişkiyi** önermektedir. Bunun dışındakilerin yanlış ve sonucunun mutlaka hastalık, bazen de **ölüm** olduğunu bildirmiştir. Bu hastalığın adı tarihin değişik dönemlerinde **frengi, belsoğukluğu** olmuş, günümüzde **AIDS**, onların yerine geçmiştir. AIDS'in tedavisi bulunup artık korkulan bir hastalık olmaktan çıktığı zaman da bu sefer bir başka öldürücü hastalık gündeme gelecektir. Bu kesindir.

Öyleyse **insanı** seven, onun mutluluğunu amaç edinen bütün dinler ve bilim dalları ona, **Kur'an**'la aynı öneriyi sunacak, toplumsal felaketi önlemek ancak böyle mümkün olacaktır.

KAYNAKÇA

Abdu'l-Bakı, M. Fuad;

Mu'cemu'l-Mufehres li Elfâzı'l-Kur'ânı'l-Kerîm, Beyrut, Tarihsiz.

Adasal, Rasim;

Ruh Hastalıkları ve Cinsel Bozukluklar, Ankara 1954.

Normal ve Anormal Yönleriyle Yeni Medikal Psikoloji, İstanbul: Minnetoğlu Yay., 1977, Üçüncü Baskı.

Ahmet Cevdet Paşa;

Kısas-ı Enbiya ve Tevarîh-i Hulefa, İstanbul: Bedir Yay., 1976.

Ahmed İbn Hanbel;

Müsned, İstanbul: Çağrı Yay. 1992.

Aiberg, Hans Von;

Arzdan Arşa Sonsuzluk Kulesi, Kitsan, İstanbul, Tarihsiz.

Alusi, Şihabuddîn Mahmud el-Bağdadî;

Ruhu'l-Meâni fî Tefsîri Kurânı'l-Azîm, Beyrut, Tarihsiz.

Ana Britannica,

İstanbul 1986-1988.

Andre Morali-Daninos,

Cinsel İlişkiler Tarihi, (Çev.: Semih Tiryakioğlu), İstanbul: Varlık Yay., 1974.

Asım Efendi;

Kamus Tercümesi, İstanbul 1304-1305 (Dört ciltlik Baskı), 1276 (Üç Ciltlik Baskı).

Askalani, İbn Hacer;

Tehzibu't-Tehzib, Haydarabad ed-Dekkan 1325.

Ateş, Süleyman;

Yüce Kur'an'ın Çağdaş Tefsiri, İstanbul: Yeni Ufuklar Neşriyat, 1991.

İnsan ve İnsanüstü, Melek, Cin, Şeytan, İstanbul: Dergah Yay., 1985.

Aydemir, Abdullah;

Kur'an'a Göre Hz. İsa II, T.C.M.E.B. Din Ögretimi Dergisi, Ankara: M.E.B.Yay., 1991, Sayı:28.

Tefsir'de İsrailiyyat, Ankara: D.İ.B. Yay., 1979.

Aydın, Mehmet S.;

Tanrı Hakkında Konuşmak: Felsefi Bir Tahlil, D.E.Ü. İlahiyat Fak. Degisi, Sayı: 3, İzmir: D.E.Ü.Yay., 1983.

Din Felsefesi, İzmir; D.E.Ü. Yay., 1990.

Bahçeci, Muhittin;

Ayet ve Hadislerde Peygamberlik ve Peygamberler. İstanbul 1977.

Başaran, İbrahim Ethem;

Eğitim Psikolojisi, Ankara 1992, Onikinci Baskı.

Baykara, Ayşen;
Gençlik Dönemi Cinsel Özellikleri ve Cinsel Sorunlar. AIDS Dergisi, Sayı:3, Nisan 1994.
Binbaşıoğlu, Cavit;
Gelişim Psikolojisi. Ankara: Binbaşıoğlu Yay., 1990, Beşinci Baskı.
Buhari, Ebu Abdullah Muhammed b. İsmail;
Câmiu's-Sahih, İstanbul: Çağrı Yay., Tarihsiz.
Bulaç, Ali;
Din ve Modernizm. İstanbul: İz Yay., 1995
Zekat Kurumunun Manevi ve Sosyal Alanı. Türkiye'de Zekat Potansiyeli, İsav Yay. Basım Yeri ve tarihi yok.
Bulut, Mehmet;
Ehl-i Sünnet ve Şia'da Ismet İnancı, İstanbul: Risale Yay. 1991.
Büyük Türkçe Sözlük.
Ankara: Türk Dil Kurumu Yay., 1983. Yedinci Baskı.
Canan, İbrahim;
Kutubu Sitte Muhtasarı Tercüme ve Şerhi. Ankara: Akçağ Yay., 1988.
Canatan, Burhanettin;
İslamiyet'te Ruh Sağlığı, Konya: Canatan Yay., Tarihsiz.
Cerrahoğlu, İsmail;
Tefsir Usulü. Ankara: D.İ.B. Yay., 1990
Cevheri, İsmail b. Hammad,
es-Sıhah, Beyrut 1990, Dördüncü Baskı,
Çakır, Nedim,
Cinsel Temasla Bulaşan Hastaliklar (CTBH), AIDS Eğitim Broşürü, İzmir 1993.
CİGH'lardan Korunma ve Kontrol. AIDS Dergisi, Sayı:4-5, Kasım 94, Ocak 95.
Çantay, Hasan Basri;
Kur'an-ı Hakim ve Meali Kerim, İstanbul, 1979.
Darkot, Besim;
"*Harran*" Maddesi, İslam Ansiklopedisi, İstanbul: M.E.B. Yay. 1991.
Demirci, Mehmet;
Yahya Kemal ve Mehmet Akif'te Tasavvuf. İzmir: Akademi Kitabevi, 1993.
Develioğlu, Ferit;
Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat. Istanbul, Tarihsiz.
Doğan, D.Mehmet;
Büyük Türkçe Sözlük. Ankara: Rehber Yay., 1992, Dokuzuncu Baskı
Düzen, İbrahim;
Aziz Nesefi'ye Göre Allah, Kâinât ve İnsan, Ankara: Şanlıurfa İlahiyat Fakültesini Geliştirme Vakfı Yay., 1993
Ebu's-Suud el-İmâdi;
İrşâdu Akli's-Selîm, Beyrut, Tarihsiz.

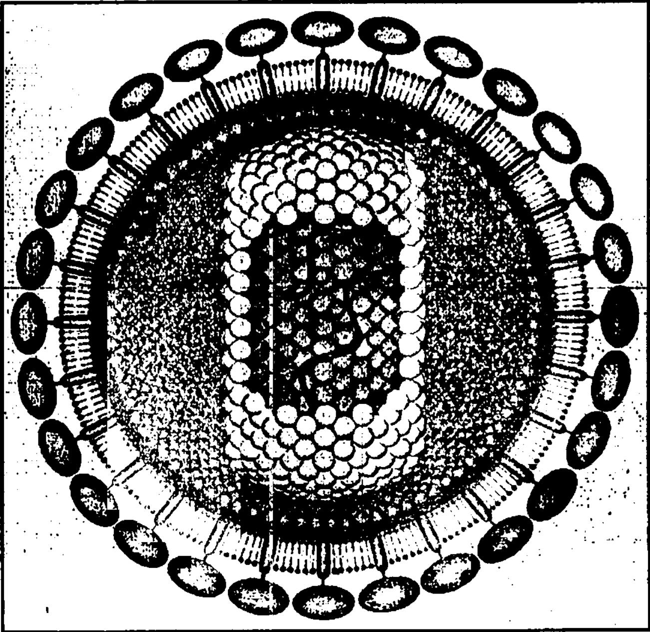
Elmalılı, Muhammed Hamdi Yazır;
Hak Dini Kur'an Dili, İstanbul Eser Yay, 1979
Evlıya Çelebi,
Seyahatname, İstanbul, 1935
Fırat, Erdoğan;
Gelişim Psikolojisi, (Ders Notları), İzmir 1995
Fığlalı, E. Ruhı;
İslam'da İtikadi Mezhepler Tarihi. Konya: Selçuk Yay., Beşinci Baskı.
Freud, Sigmund;
Seçmeler, (Çev : A.Avni Öneş), İstanbul: Milliyet Yay., 1972
Fuzuli,
Matlau'l-İ'tikât fi Ma'rifeti'l-Mebda'l ve'l-Ma'âd, (Neşre Hazırlayan Muhammed b.Tâvid at-Tanci, Çev : Esat Coşan-Kemal Işık), Ankara: Ank. Univ.Dil ve Tarih Coğrafya Fak.yay., 1962
Gazalı,
Bâtıniliğin İçyüzü, (Çev.:Avni İlhan), Ankara: T.D.V.Yay., 1993
Gölcük, Şerafeddin - Toprak, Süleyman;
Kelam, Konya 1991
Günaltay, Şemseddin;
Türk Tarihinin İlk Devirlerinden Yakın Şark Elâm ve Mezopotamya, Ankara: Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu . Türk Tarih Kurumu Yay. 1987, İkinci Baskı
Yakın Şark II Anadolu En Eski Çağlardan Ahamenişler İstilasına Kadar, Ankara: Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu , Türk Tarih Kurumu Yay. 1987. İkinci Baskı
Yakın Şark III, Suriye ve Filistin. Ankara : Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Tarih Kurumu Yay., 1987, ikinci Baskı
Halil b. Ahmed, Ebu Abdirrahman el-Ferayidi;
Kitabu'l-Ayn, Beyrut. 1988.
Hamevi, Ebu Abdillah Yakut;
Mu'cemu'l-Buldan. Tahran: Dünya Yay. 1965
Hamidullah, Muhammed;
İslam Peygamberi. İstanbul: İrfan Yay., 1990, Beşinci Baskı.
Hançerlioğlu, Orhan;
Felsefe Sözlüğü, İstanbul: Remzı Kitabevi, 1982
Hayat Büyük Türk Sözlüğü
İstanbul: Hayat Yay., Tarihsiz.
Haeberle, Erwin J.;
Cinsel Atlas, İstanbul: Say Yay., 1993. İkinci Baskı.
Heller, Bernard;
"*Nemrud*" "*Lut*" ve "*Lut Gölü*" Maddeleri. İslam Ansiklopedisi. İstanbul: M.E.B Yay. 1991
Holy Bible,
Revised Standard Version, Basım Yeri ve Tarihi Yok.

Işıltan, Fikret;
Urfa Bölgesi Tarihi, İstanbul: İstanbul Üniv. Edebiyet Fak. Yay. 1960.
İbn Esır, Ebu'l-Fida Ismaıl;
el-Bidaye ve'n-Nihaye, Riyad 1966.
İbn Kuteybe:
Tefsîru Ğaribi'l-Kur'ân, Beyrut, 1978.
İlhan, Avni;
Nusayrîlik (Ders Notları), izmir, 1994.
İzmirli, İsmail Hakkı;
Türkçe Kur'an-ı Kerim, İstanbul 1932.
Jersild, Arthur T.;
Çocuk Psikolojisi. (Çev: Gülseren Günçe), Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yay., 1983. Dördüncü Baskı.
Kahn, Fritz;
Tenasül Hayatımız. (Çev.:Tevfik Remzi Kazancıgil), İstanbul: Türkiye Yay. 1971, Beşinci Baskı
Kazancı, A. Lütfi;
Peygamberler Tarihi, İzmir: Nil Yay., 1993.
Kerimoğlu, Yusuf;
Kelimeler-Kavramlar, İstanbul, Tarihsiz.
Kınay, Ahmet Nuri;
Kur'an, Tevrat ve İncil'e Göre Hz. Lut. Yayınlanmamış Lisans Tezi, Ankara, 1966.
Kitabı Mukaddes
İstanbul: Kitabı Mukaddes Şirketi Yay., 1958, 1985.
Kramer, Samuel Noah;
Tarih Sümer'de Başlar. (Çev.Kaan İren), İstanbul: Kabalcı Yay., 1992.
Kur'an-ı Kerim ve Türkçe Anlamı (Meal)
D.İ.B.Yay., Ankara 1983.
Kurtubı, Ebu Abdillah Muhammed b. Ahmed el-Ensarî;
el-Cami' li Ahkâmi'l-Kur'ân, Kahire 1968
Kuzgun, Şaban;
Hz. İbrahim ve Haniflik, Se Da Yay., Ankara 1985.
Koçyiğit, Talat - Cerrahoğlu, İsmail;
Kur'an-ı Kerim Meal ve Tefsiri, Ankara: D.İ.B. Yay., 1990.
Köksal, Asım:
Peygamberler Tarihi, Ankara: T.D.V. Yay. 1993.
La Sainte Bible L'Ancien et le Nouveau Testament.
Virsion Synodale, Paris 1957,
Mayer, Ken - Pizer Hank;
AIDS Gerçeği, (Çev.: Mehmet Bayramiçli), İstanbul: Kelebek Yay., 1985.
Mevdudı, Ebu'l-A'lâ;
Tefhimu'l-Kur'an, İstanbul: İnsan Yay., 1991, İkinci Baskı.

Meydan Larouse**,**
Büyük Lügat ve Ansiklopedi, İstanbul: Meydan Yay., 1971.
Morali, André - Daninos
Cinsel İlişkiler Tarihi, (Çev.: Semih Tıryakıoğlu), İstanbul: Varlık Yay., 1974.
Muhammed Reşid Rıza,
Tefsîru'l-Kur'âni'l-Hakîm eş-Şehîr bi Tefsîri'l-Menâr. Beyrut: Dâru'l-Fikr, Tarihsiz.
Muslim, İbnu'l-Haccâc el- Kuşeyrî;
Câmıu's-Sahih, İstanbul: Çağrı Yay., Tarihsiz
Müftüoğlu, Ayşegül;
Cennet ve Cehennem Hayatı Sonsuz mu? Yayınlanmamış Lisans Tezi, İzmir. 1996
Müftüoğlu, Ömer;
Kur'an'da C.İ.G.H. ve Lut Kavmi. III Ulusal AIDS ve II Ulusal C.İ.G.H. Sempozyumu Bildirisi, İzmir. 1996
Nejdet Sançar,
"Lut Peygamber" ve ***"Lut Gölü"*** Maddeleri, Türk Ansiklopedisi. Ankara: M.E.B. Yay., 1976.
Örs, Vedat;
"Nemrud" Maddesı Türk Ansiklopedisi, Ankara: M.E.B. Yay., 1976
Özçelik, İsmail;
Milli Mücadelede Güney Cephesi Urfa, Ankara: Kültür Bakanlığı Yay., 1992.
Özek, Ali;
Asr-ı Saadette Zekatın Tatbikatı, Türkiye'de Zekat Potansıyeli, İsav Yay., Basım yeri ve tarihi yok.
Kur'an-ı Kerim ve Türkçe Anlamı (Meal). D.İ.B. Yay., Ankara 1985
Özek, Ali ve Arkadaşları;
Kur'an-ı Kerim ve Açıklamalı Meali. Ankara: T.D.V Yay., 1993
Özkul, Murat;
Sodyum'un İsimlendirilmesi, Bilim ve Teknik, sayı:51, Şubat 1972
Öztürk, Yaşar Nuri;
Kur'an-ı Kerim Meali. İstanbul: Yeni Boyut Yay., 1994.
Pomeroy, W. B.,
Genç Erkekler ve Cinsel Sorunları (Çev.: Dr.Meral Serdaroğlu). Yaprak Yay. Basım yeri ve tarihi yok.
Rağıb el-İsfehânî;
Müfredat fî Ğarîbi'l-Kur'ân, (Tahk.: Muhammed Seyyid Keylânî). Tahran 1342.
Razi, Fahruddîn;
Mefatihu'l-Ğayb. Beyrut, Tarihsiz.
Redhouse, (İngilizce-Türkçe Sözlük)
İstanbul: Redhouse Yay., 1991.

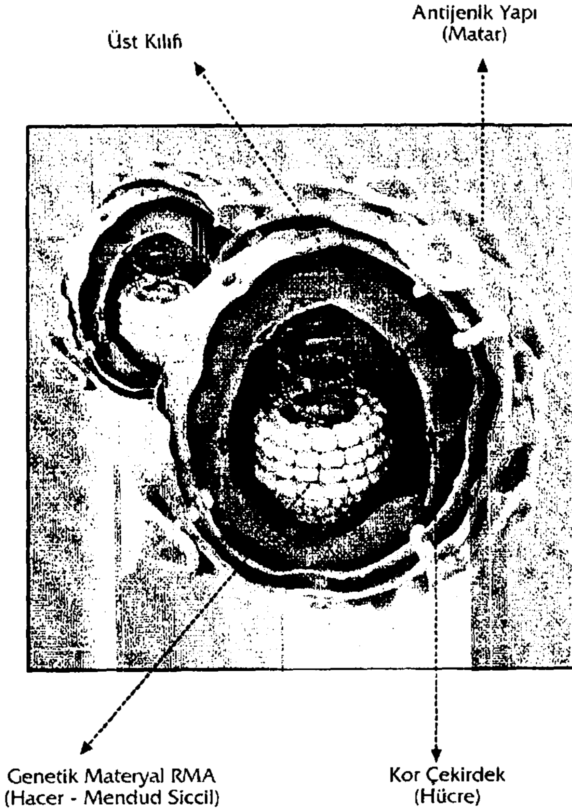
Sâbûni, Nureddin;
Mâturidiyye Akaidi, (Çev.:Bekir Topaloğlu), D.İ.B. Yay. Basım Yeri ve Tarihi Yok.
Sançar, Nejdet;
"Lut Gölü" ve *"Lut Peygamber"* Maddeleri, Türk Ansiklopedisi, Ankara: M.E.B. Yay., 1980.
Sayı, Ali;
Firavun, Haman ve Karun Karşısında Hz. Musa, İstanbul: İz Yay., 1992
Kur'an'ın Anlaşılmasında Okunmasıyla İlgili Bir Usul Önerisi, Samsun: Tefsirin Dünü ve Bugünü Sempozyumu Bildirileri, 1993.
Kur'an Etrafında Makaleler, İzmir: AABAM Yay., 1994.
Kur'an'da Ehl Lafzının Anlam Yönünden Konulu Analizi, Yayınlanmamış Doçentlik Çalışmaları, İzmir 1995
Kur'an'da Kıssa Lafzının Değerlendirilmesi Üzerine, Yayınlanmamış Doçentlik Çalışmaları, İzmir 1995.
Schürmann, Alfred M.W.,
Tuz ve Biz, Bilim ve Teknik, sayı:151, Haziran 1980.
Smart, Ninian;
Din ve İnsan Tecrübesi, (Çev: Ali Ihsan Yitik), D.E.Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi, Sayı: 7, İzmir: D.E.Ü. Yay., 1992.
Smith, Anthony;
İnsan, Yapısı ve Yaşamı, (Çev.:Erzen Onur-Nida Tektaş), İstanbul: Remzi Kitapevi, 1989.
Songar, Ayhan;
Temel Psikiyatri, İstanbul: Minnetoğlu Yay., Tarihsiz.
Şemseddin Sami,
Kamus-ı Türki, İstanbul: Enderun Yay., 1989.
Şeşen, Ramazan;
Harran Tarihi, Ankara: T.D.V. Yay., 1993.
Şimşek, M. Said;
Kur'an Kıssalarına Giriş, İstanbul: Yöneliş Yay., 1993.
Şükun, Ziya;
Ferheng-i Ziya, Basım Yeri ve Tarihi Yok.
Taberi, Ebu Ca'fer Muhammed b. Cerîr;
Câmiu'l-Beyân an Te'vîli Ayi'l-Kur'ân, Beyrut: Dâru'l-Fikr, 1988.
Tarihu'l-Umem ve'l-Mulûk, Beyrut, Tarihsiz.
Milletler ve Hükümdarlar Tarihi, (Çev.: Zakir Kadiri Ugan-Ahmet Temir), İstanbul: M.E.B.Yay.,1991.
Tanyu, Hikmet;
"Sodom" Maddesi, Türk Ansiklopedisi, Ankara: M.E.B. Yay., 1980.
Tosun, Mebrure - Yalvaç, Kadriye;
Sümer, Babil, Asur Kanunları ve Ammi-Şaduqa Fermanı, Ankara: T.T.K. Yay., 1975.
Tümer, Günay - Küçük, Abdurrahman;
Dinler Tarihi, Ankara: Ocak Yay., 1993.

Türkçe Sözlük,
Ankara: Türk Dil Kurumu Yay., 1983, II. 793, Yedinci Baskı.
Türkent, Münir;
Kadın Ruhu ve Kadında Cinsi Hayat, İstanbul 1955.
Uçar, Hüsnü;
Çocukların Cinsel Eğitimi ve Bazı Cinsel Sorunlar. İstanbul: Yaprak Yay., 1991.
Uralgiray, Yusuf;
Arapça İlk ve İleri Dilbilgisi, Riyad 1406/1986.
Ünal, Ali;
Kur'an'da Temel Kavramlar, İstanbul: Beyan Yay., 1986.
Yalçın. Cavit;
Kavimlerin Helakı, İstanbul, 1995.
Yavuz, Kerim;
Günümüzde Din Psikolojisi, Atatürk Üniv. İlh. Fak.Derg. Sayı:8, Erzurum 1988.
Yaşar, Ahmet;
Arapça'nın Temel Kuralları, Anadolu Yay., Basım yeri yok. 1995.
Yeğin, Abdullah ve Arkadaşları;
Osmanlıca-Türkçe Lugat, İstanbul: Türdav Yay., 1981.
Yıldırım, Celal;
Asrın Kur'an Tefsiri, İzmir: Akçağ Yay., Tarihsiz
Yılmaz, H. Kamil;
Anahatlarıyla Tasavvuf ve Tarikatlar, İstanbul: Ensar Neşriyat, 1994.
Yörükoğlu. Atalay;
Gençlik Çağı, Ankara, 1985.
Wilhelm, Reich;
Gençliğin Cinsel Mücadelesi. İstanbul: Yaprak Yay., 1991.
Zebidi, Ahmed b. Ahmed b. Abdillatif;
Sahih-i Buhârî Muhtasarı Tecrid-i Sarîh Tercümesi, (Terc.: Kamil Miras), Ankara: D.İ.B. Yay. Tarihsiz.
Zehebi, Ebu Abdillah;
Mizanu'l-İ'tidal fi Nakdi'r-Rical, Mısır 1963/1382.
Zemahşeri, Cadullah Mahmud b. Ömer
Keşşâf an Hakâikı Ğavâmîzi't-Tenzîl ve Uyûni'l-Ekâvîl fî Vucûhi't-Te'vîl, Beyrut, Tarihsiz.

BİLİM ve TEKNİK Cilt: 20 - Sayı: 234 - MAYIS / 1987

ESKİ AIDS VİRÜSÜ

YENİ AIDS VİRÜSÜ

KUR'AN' DA
Hz. LUT ve KAVMİ

* Nasıl yaşadılar ?

* Lut Kavmi AIDS'li miydi ?

* Nasıl Helak Oldular ?

Kur'an'da ele alınan her konunun en ince ayrıntılarına, ilgili Kur'an terimlerinin analiziyle ulaşılabileceği anlayışından yola çıkılarak hazırlanmış bu denemeyi okurken, yaklaşık 3800 yıl önce yaşamış Lut Kavmi'nin hayatını adım adım takip edebilecek, ayrıca Kur'an'ın günümüze ve geleceğe sunduğu mesajı kavrayabilmenin heyecanını yaşayacaksınız.

Kapak Tasarım: NECMİ YALÇIN